Mark Haddon

DĖMĖ

Metodika

Mark Haddon

DĖMĖ

Mark Haddon

DĖMĖ

Iš anglų kalbos vertė
Albinas Šorys

Metodika
Vilnius, 2012

UDK 821.111-31
Ha63

Versta iš:
Mark Haddon, *A Spot of Bother*,
London: Jonathan Cape, 2006

ISBN 978-609-444-090-8

Manajai tęstinumo sergėtojai

Dėkoju Sos Eltis, Kler Aleksander,
Denui Franklinui ir Biliui Tomui

I

Viskas prasidėjo Džordžui matuojantis juodą kostiumą parduotuvėje „Allders“, likus savaitei iki Bobo Grino laidotuvių.

Iš vėžių išmušė ne artėjančios laidotuvės. Ir ne Bobo mirtis. Atvirai sakant, jį visad sekino Bobo drabužių spintelės žavesys ir jam paslapčia atlėgo, kad jiedviem nebereikės žaisti sieninio. Be to, keistai ramino Bobo mirties aplinkybės (širdies smūgis stebint irklavimo regatos Temzės upėje transliaciją). Kai Siuzana, aplankiusi seserį, grįžo namo, aptiko jį gulintį kambario viduryje, viena ranka užsidengusį akis, – atrodė taip tykiai, jog pirmiausia ji pamanė, kad Bobas prigulė pokaičio.

Aišku, turėjo būti skausminga. Bet skausmą galima pakęsti. Netrukus turėjo plūstelėti endorfinai, suteikiantys prieš akis prabėgančio gyvenimo potyrį, kurį ir pats Džordžas išgyveno, kai prieš keletą metų nuslydo nuo kopėčių ir nukrito ant dekoratyvinių akmenų, susilaužė alkūnę ir neteko sąmonės; tas potyris nebuvo nemalonus (nežinia kodėl ryškiausiai įsiminė vaizdas nuo Tamaro tilto, Plimute). Greičiausiai todėl mirštančiojo akys regi šviesą tunelio gale, kaip liudija žmonės, kurie girdėjo namo kviečiančių angelų balsus, bet buvo pažadinti gydytojo rezidento defibriliatoriaus.

O tada... nieko. Tuo viskas turėjo pasibaigti.

Žinoma, jam dar buvo per anksti. Bobas buvo šešiasdešimt vienerių. O Siuzanai su sūnumis bus sunku, nors pagaliau, galėdama pati pabaigti savo sakinius, ji suvešėjo kaip niekada. Vis dėlto, apskritai paėmus, tokia baigtis buvo gera.

Ne, jį iš vėžių išmušė šlakas.

Maudamasis kostiumo kelnes, ant plikos šlaunies pastebėjo mažą patinusios odos ovalą, tamsesnį už jį supančią odą ir šiek tiek papleiskanojusį. Iškart sukilo skrandžio turinys ir Džordžui teko nuryti į gerklę patekusį gurkšnelį vėmalų.

Vėžys.

Taip nesijautė nuo tada, kai prieš keletą metų buriuodamas su Džono Zinevskio „Kamuoliniu žaibu“ apsivertė ir įstrigo po vandeniu, nes jo

čiurna įsipainiojo į virvės kilpą. Bet tai tetruko daugių daugiausia tris keturias sekundes. O šįsyk jam niekas nebepadės atversti laivelio.

Jam teks nusižudyti.

Mintis apie tai neguodė, bet jis bent jau galėjo ją įgyvendinti, tad pasijuto kiek labiau valdąs padėtį.

Vienintelis klausimas – kaip.

Šuolis nuo aukšto pastato gąsdino: reikėtų persisverti per stogo atbrailą, pakeliui link grindinio galima netikėtai persigalvoti. O šiuo metu jam mažiausia reikia papildomos baimės.

Norint pasikarti, reikėtų priemonių, o šaunamojo ginklo jis neturi.

Jei išgertų pakankamai viskio, galėtų išdrįsti užsimušti per automobilio avariją. A16 greitkelyje, šiapus Stamfordo, yra didžiuliai akmeniniai vartai. Be menkiausių sunkumų galėtų į juos įsirėžti įsibėgėjęs iki 140 kilometrų per valandą.

Bet kas tada, jei nervai neišlaikys? Kas tada, jei bus per girtas ir nesuvaldys automobilio? Kas tada, jei kas nors įriedės į sankryžą? Kas tada, jei užmuš tą kitą, o pats liks paralyžiuotas ir numirs nuo vėžio invalido vežimėlyje, kalėjime?

– Pone?.. Gal galėtumėte grįžti į parduotuvę?

Į Džordžą spoksojo maždaug aštuoniolikos metų jaunuolis. Jis buvo užsiželdinęs raudonas žandenas, vilkėjo keliais dydžiais per didelę tamsiai mėlyną uniformą.

Džordžas suvokė, kad keturpėsčias stovi ant grindinio priešais parduotuvės duris.

– Pone.

Džordžas pakilo ant kojų.

– Be galo atsiprašau.

– Gal galėtumėte sekti paskui mane?..

Pažvelgęs žemyn, Džordžas pamatė, kad vis dar vilki kostiumo kelnes neužsegtu antuku. Skubiai jį užsagstė.

– Žinoma.

Grįžo pro tas pačias duris ir, lydimas apsaugininko pašonėje, pro rankinukus ir kvepalus nusiyrė iki vyriškų drabužių skyriaus.

– Atrodo, mane bus ištikęs kažkoks priepuolis.

– Deja, pone, jums tai teks aptarti su vedėju.

Juodos mintys, užplūdusios vos prieš keletą sekundžių, dabar, rodės, apnikusios jau labai seniai. Tiesa, atsistojęs jautėsi šiek tiek netvirtai,

panašiai kaip, tarkim, kaltu persirėžęs nykštį, bet, atsižvelgiant į aplinkybes, tokia jo savijauta buvo stebėtinai gera.

Vyriškų drabužių skyriaus vedėjas stovėjo prie šlepečių stendo, sukryžiavęs rankas ant tarpkojo.

– Ačiū, Džonai.

Apsaugininkas pagarbiai linktelėjo, apsisuko ant kulno ir nuėjo.

– Ką gi, pone...

– Holas. Džordžas Holas. Norėčiau atsiprašyti. Aš...

– Gal geriau pasikalbėkime mano kabinete, – nutraukė vedėjas.

Atėjo moteris, nešina Džordžo kelnėmis.

– Paliko persirengimo kabinoje. Piniginė kišenėje.

Džordžas toliau teisinosi:

– Atrodo, man aptemo protas. Tikrai nenorėjau pridaryti jokių nemalonumų.

Kaip gera buvo kalbėtis su žmonėmis. Jie ką nors pasako. Jis jiems ką nors atsako. Pastovus pokalbio tiksėjimas. Taip galėjo šnekėtis visą popietę.

– Gerai jaučiatės, pone?

Moteris suėmė delnu Džordžui alkūnę, ir jis nusileido ant šalia pastatytos kėdės, tvirčiausios, patogiausios ir patikimiausios kėdės iš visų, ant kurių yra sėdėjęs.

Keletą minučių kalba nebesirišo.

Tada jam į rankas įdavė puodelį arbatos.

– Dėkoju.

Siurbtelėjo. Arbata buvo prasta, bet karšta, normaliame porcelianiniame puodelyje, ir vien jį laikant darėsi jaukiau.

– Gal verčiau iškviesime jums taksi.

Pagalvojo, kad, ko gero, reikia grįžti į kaimelį, o kostiumą nusipirks kitą dieną.

2

Nusprendė neužsiminti Džinei apie nutikimą. Ji užsinorėtų apie tai pasišnekėti, o tokia perspektyva visai neviliojo.

Džordžo nuomone, šnekos yra pervertinamos. Šiais laikais įsijungęs televizorių neišvengiamai išvysi ką nors pasakojantį apie savo

įvaikinimą arba aiškinančią, kodėl užbadė savo vyrą. Nebuvo prieš šnekas. Pašnekesiai – vienas iš gyvenimo malonumų. Visiems kartkartėmis reikia išsilieti prie bokalo alaus – iškeikti bendradarbius, kurie per retai maudosi, ar nepilnamečius sūnus, kurie grįžę namo paryčiais privemia šuns guolį. Bet tai nieko nekeičia.

Džordžo manymu, pilnatvę galima pasiekti tik visiškai atsiribojus nuo daugelio dalykų. Buvo nesuvokiama, kaip, visam laikui nenukišus kai kurių minčių į proto užkaborius, įmanoma dešimt metų išdirbti tame pačiame biure ar užauginti vaikus. O saulėlydyje, paskutiniame gyvenimo etape, kai esi be dantų ir su kateteriu, atminties netektis – Dievo palaima.

Džinei pasakė, kad parduotuvėje „Allders“ nieko nerado ir į miestą nuvažiuos pirmadienį, kai Piterboru nereikės dalytis su tūkstančiais aplinkinių. Paskui užkilo į vonios kambarį antrame aukšte ir ant dėmės užklijavo didelį pleistrą, kad daugiau jos nematytų.

Kietai miegojo beveik visą naktį, pabudo, kai tik Ronaldas Barausas, seniai miręs geografijos mokytojas, lipnia juosta užklijavo jam burną ir ilgu metaliniu smaigu prakalė krūtinkaulyje skylę. Keisčiausia, kad labiausiai trikdė kvapas, primenantis atmestinai išvalytą viešąjį tualetą, kuriuo ką tik pasinaudojo labai ligotas žmogus. Tas kvapas tvoskė į galvą ir buvo aitrus, o baisiausia, rodėsi, kad sklinda iš jo paties kūno.

Įbedęs akis į šviestuvo gaubtą palubėje laukė, kol nurims širdis, kaip žmogus, ištrauktas iš degančio pastato ir vis dar negalintis patikėti, kad jau yra saugus.

Šešta valanda.

Išlindo iš lovos ir nusileido į pirmą aukštą. Įdėjo į skrudintuvą porą riekių duonos ir išsitraukė per Kalėdas Džeimio dovanotą espreso kavai virti kavinuką. Tą juokingą daiktą jie laikė diplomatiniais sumetimais. Bet dabar buvo malonu į talpyklą pripilti vandens, į piltuvėlį įberti kavos, standžiai užspausti guminę tarpinę ir susriegti aliumininės dalis. Kiek priminė Gareto garo variklį, su kuriuo Džordžui buvo leista pažaisti per liūdnai pagarsėjusį 1953-ųjų vizitą į Pulą. Ir gerokai įdomiau, nei atsisėdus stebėti sodo gale siūbuojančius tarsi pabaisų jūra medžius ir laukti, kol užvirs kavinukas.

Po metaliniu kavinuko dugnu atsiduso mėlyna liepsna. Iškyla namuose. Nedidelis nuotykis.

Pokštelėjo skrebučiai.

Žinoma, kai Garetas sudegino varlę, buvo savaitgalis. Keista, kai dabar prisimeni, kad visas gyvenimas buvo taip aiškiai atskleistas per penkias vienos rugpjūčio popietės minutes.

Ant viryklės gargaliuojant kavai, jis užtepė ant skrebučių sviesto ir marmelado. Įsipylė kavos į puodelį ir siurbtelėjo. Išėjo tokia stipri, kad net plaukai pasišiaušė. Įsipylė pieno, kol kava įgavo juodojo šokolado atspalvį, atsisėdo ir pasiėmė „RIBĄ"*, jį Džeimis paliko, kai lankėsi paskutinį kartą.

Azmano ir Oveno suprojektuotas namas.

Medžio plokštės, stiklinės stumdomosios durys, Bauhauso stiliaus valgomojo kėdės, ant stalo vienintelė vaza su baltomis lelijomis. Dievuliau. Kartais jis trokšdavo architektūrinėse nuotraukose išvysti nešvarius apatinius.

„Tankinant buvo naudojami tik aukšto dažnio pastovios amplitudės vidiniai elektriniai vibratoriai, kad kuo mažiau susidarytų oro burbulų ir tankis būtų visur vienodas..."

Namas atrodo kaip bunkeris... Ko jie taip įniko į betoną? Nejau po penkių šimtmečių žmonės rinksis po M6 greitkelio tiltais ir grožėsis jų dėmėmis?

Padėjęs žurnalą ėmėsi laikraščio „Telegraph" kryžiažodžio.

Nanosekundė. Bizantija. Kuodas.

Džinė pasirodė pusę aštuntos, įsisupusi į violetinį chalatą.

– Nemiegi?

– Pabudau šeštą. Nepavyko vėl užsnūsti.

– Matau, užsikaitei Džeimio niekniekį.

– Iš tikrųjų jis visai neblogas, – atsakė Džordžas, nors, tiesą sakant, nuo kofeino jam ėmė virpėti rankos, apėmė nemalonus pojūtis, tarsi lauktų blogų žinių.

– Gal tau ką sutaisyt? Ar tu jau apsirūpinęs?

– Šlakelis obuolių sulčių būtų neprošal. Ačiū.

Kartais rytais vien žvilgtelėjus į šią apkūnią, senstančią moterį raganos plaukais ir su riebalų sluoksniu jį nupurtydavo. O tokiais rytais kaip šis... Galbūt žodis „meilė" būtų netinkamas, nors prieš porą mėnesių jiedu patys nustebo pabudę vienu metu tame viešbutyje Bleiknyje ir ėmę santykiauti nė neišsivalę dantų.

* Karališkojo Didžiosios Britanijos architektų instituto žurnalas (vert. past.).

Jis apkabino ją per klubus, o ji vangiai glostė jam galvą, kaip paprastai glostomi šunys.

Būdavo dienų, kai šuniškas gyvenimas keldavo pavydą.

– Pamiršau pasakyt, – ji sudrumstė tylą. – Vakar vakare skambino Keitė. Jie užsuks pietų.

– Kas tie jie?

– Ji su Džeikobu ir Rėjum. Keitė nusprendė, kad būtų neblogai pabėgt vienai dienai iš Londono.

Prakeikimas. Tik to ir tetrūko.

Džinė įkišo nosį į šaldytuvą.

– Pasistenk elgtis civilizuotai.

3

Džinė nuskalavo dryžuotus puodelius ir sudėjo ant grotelių.

Po kelių minučių Džordžas grįžo apsirengęs darbiniais drabužiais ir patraukė į sodą kloti plytų, nors ir dulksnojo.

Paslapčia ji iš tikrųjų juo didžiavosi. Paulinos vyras ėmė ristis į bedugnę iškart, kai jie jam padovanojo grafiną su išgraviruota dedikacija. Po aštuonių savaičių, 3 valandą ryto, jis jau voliojosi vejos viduryje, ištuštinęs škotiškojo butelį, ir lojo it šuo.

Kai Džordžas jai parodė studijos brėžinius, ji prisiminė Džeimio mašinos, gaudančios Kalėdų Senelį, brėžinius. Tačiau antai vejos gale jau riogso pakloti pamatai, penkios eilės plytų, po mėlyna plėvele sustatyti langų rėmai.

Nėra skirtumo, ar septynerių, ar penkiasdešimt septynerių – visiems reikia savų darbų. Parnešti į olą kokį grobį. Įsteigti franšizę Velingbore. Geri pietūs, dvidešimt žaismingų minučių ir jau gali puikuotis auksiniu medaliu už parodytą rūpestingumą.

Ji atsuko kavinuką ir ant lentynėlės prie plautuvės išdribusi sutrupėjo sauja išbrinkusių tirščių.

– Šūdas.

Iš spintelės išsiėmė šluostę.

Iš jų kalbų apie išėjimą į pensiją galima pamanyti, kad jie grįžta iš Vietnamo. Nė minties apie žmonas. Kad ir kaip mylėjai savo išrinktąjį. Trisdešimt penkerius metus viena šeimininkauji namuose, o paskui tenka jais dalytis su... na, ne visai su svetimu...

Ji vis dar galės matytis su Deividu. Rytais vedant pamokas pradinėje mokykloje ir dirbant pusę etato miestelyje, Otakaro knygyne, nesunku keletą valandų praleisti ne namie be Džordžo žinios. Tačiau, kai jis dirbo, tai nebuvo taip panašu į išdavystę. Dabar jis septynias dienas per savaitę pietauja namuose, tad jųdviejų gyvenimai per daug priartėjo vienas prie kito.

Laimei, jam patinka vienam šeimininkauti namuose ir nė per nago juodymą neįdomu, ką ji veikia išvykusi. Dėl to buvo lengviau. Lengviau pakelti kaltę. O gal jos stygių.

Nuskalavusi nuo šluostės atliekas, ją išgręžė ir padžiovė ant čiaupo.

Ji nedorai elgiasi. Matyt, todėl, kad Keitė žada atvažiuoti pietų. Gal todėl, kad jie su Rėjumi visada išlieka mandagūs, nors trokšta suremti ragus.

Džordžas – padorus vyras. Niekad nebuvo pasigėręs. Niekad jai nesudavė, niekad nelupo vaikų. Vargu ar buvo kada pakėlęs balsą. Dar praeitą savaitę ji matė, kai jam ant kojos nukrito veržlėraktis. Jis tik užsimerkė, išsitiesė ir susikaupė, nelyg stengtųsi išgirsti kieno nors šauksmą iš labai toli. Jis teturėjo vienintelę baudą už kelių eismo taisyklių pažeidimą.

Galbūt čia ir glūdi bėda.

Prisiminė, kaip pavydėjo Keitei, kai ši susidėjo su Grehemu. Jiedu buvo draugai. Lygiaverčiai. Prisiminė Džordžo veidą, kai jie kalbėjo apie gimdymą. Grehemas pavartojo žodį „klitoris“, Džordžas sustingo pakėlęs prie pražiotos burnos šakutę su kumpio gabalu.

Bet draugai turi savų bėdų. Vieną dieną Grehemas išėjo, paliko ją vieną rūpintis Džeikobu. Tokie vyrai kaip Džordžas to niekada nepadarytų.

Tačiau dėl Rėjaus jis neklydo. Ji ne ką labiau laukė tų pietų. Ačiū Dievui, nebus Džeimio. Vieną dieną jis gali imti ir pavadinti Rėjų ponu Bulviagalviu girdint Keitei. Arba pačiam Rėjui. Tokiu atveju jai tektų ką nors pavėžėti iki ligoninės.

Kai Keitė nusileisdavo iki jo intelekto lygio, neprieštaraudavo, kad jis ją vadintų „nuostabia moterėle“. Kita vertus, anąkart jis sutaisė žoliapjovę. Bet su Džordžu tai jo nesuartino. Jis bent jau buvo patikimas. To Keitei dabar ir reikia. Vyro, laikančio ją ypatinga. Storaodžio, gerai uždirbančio vyro.

Svarbiausia, kad už jo neištekėtų.

4

Džordžas išpylė skiedinį ant faneros lakšto ir mentės briauna patikrino, ar nėra gumulų.

Tai panašu į skrydžio baimę.

Pakėlė plytą, patepė skiediniu jos apačią, padėjo ir, švelniai klibindamas į šonus, įstatė į vietą tiksliai pagal gulsčiuką.

Iš pradžių drebinantys skrydžiai propeleriniais lėktuvais į Palmą ir Lisaboną jam gyvenimo negadino. Ryškiausiai įsiminė sušutęs fasuotas sūris ir stratosferoje nuleisto klozeto riaumojimas. 1979-aisiais, grįžtant iš Liono, nuo lėktuvo tris kartus tirpdė ledą. Pirmiausia jis pastebėjo, kad visi išvykimo salėje stengiasi jį išblaškyti (Keitė mokėsi stovėti ant galvos, paskelbus įlaipinimą, Džinė išėjo į neapmuitintų prekių parduotuvę, priešais sėdintis jaunuolis glostė savo itin ilgus plaukus, kaip kokį naminį gyvūnėlį...). O kai įsėdo, nuo izoliuoto, cheminio lėktuvo salono oro jam ėmė veržti krūtinę. Tačiau tik išvažiavus į pakilimo taką suprato, kad lėktuvą padangėse ištiks katastrofiškas mechaninis gedimas, ir jam keletą minučių teks ridentis žemyn dideliame metaliniame vamzdyje su dviem šimtais verkiančių, po savimi dergiančių nepažįstamųjų ir žūti ugnimi plykstelėjusiame plieno gniutulyje.

Prisiminė, kaip Keitė pasakė:

– Mama, atrodo, tėtei negerai.

Bet jos tylus balsas, rodėsi, sklinda iš mažyčio šviesos apskritimo, esančio labai gilaus šulinio, į kurį jis įkrito, viršuje.

Įsispitrijo į kėdės atlošą priešais, iš paskutiniųjų stengėsi apsimesti, kad sėdi namų svetainėje. Bet kas kelias minutes pasigirsdavo nelemtas skambutis, ir jo dėmesį patraukdavo raudona mirksinti švieselė salono pirmagalio dešinėje, slapčia pranešanti lėktuvo įgulai, kad pilotas kabinoje grumiasi su pragaištingu gedimu.

Šnekėti jis galėjo, tik ta šneka skambėjo kaip kitame pasaulyje, kurį jis pamena labai miglotai.

Vieną akimirką Džeimis dirstelėjo pro langą ir tarė:

– Atrodo, sparnas baigia atsikabinti.

Džinė sušnypštė.

– Dėl Dievo meilės, suauk, – bet Džordžas iš tikrųjų jautė, kaip šaudo kniedės ir fiuzeliažas sminga žemyn, kaip akmens luitas.

Vėliau keletą savaičių jis negalėjo be pykčio žvelgti į danguje skrendančius lėktuvus.

Jo reakcija buvo savaime suprantama. Žmonėms neskirta užsišauti skardinėse, varomose reaktyvinių raketų, ir skrieti dangumi.

Paklojęs plytą ir priešingame kampe, ištiesė tarp jų virvelę, kad išlaikytų vienodą lygį.

Be abejo, jautėsi apgailėtinai. Prie to priveda nerimas, verčiantis kuo skubiau ištrūkti iš pavojingų aplinkybių. Leopardai, milžiniški vorai, įtartini vyrai su ietimis, atbrendantys upe. Ko gero, negerai buvo ir visiems kitiems keleiviams, kurie skaitė „Daily Expressą" ir čiulpė karameles, tarsi jie sėdėtų autobuse.

Tačiau Džinė mėgsta saulę. O važiavimas į Pietų Prancūziją automobiliu sumauna atostogas dar joms neprasidėjus. Taigi jam reikėjo strategijos, kaip išvengti gegužę apimančio siaubo, kuris liepą išauga beveik į priepuolį Hitrou oro uoste. Sieninis, ilgi pasivaikščiojimai, kinas, Tonio Beneto įrašai visu garsu, pirmoji raudonojo vyno taurė šeštą valandą, nauja serijos „Flashman" knyga.

Išgirdo balsus ir pakėlė galvą. Džinė, Keitė ir Rėjus sustoję vidiniame kiemelyje, kaip vyriausybių atstovai, laukė, kol jis prisišvartuos svečiame uoste.

– Džordžai.

– Ateinu.

Nubraukė skiedinio perteklių nuo naujai paklotos plytos, likutį sukrėtė į kibirą ir uždengė dangčiu. Atsistojo ir nuėjo veja, šluostydamasis rankas į skudurą.

– Keitė turi mums naujienų, – tarė Džinė, tokiu balsu, kaip anuomet, kai ją kamavo kelio artritas, – bet nenorėjo man vienai, be tavęs, sakyti.

– Mudu su Rėjumi tuokiamės, – pranešė Keitė.

Džordžas trumpai patyrė atsiskyrimą nuo kūno. Žvelgė iš penkių metrų aukščio virš kiemelio, stebėjo, kaip jis bučiuoja Keitę ir spaudžia Rėjui ranką. Buvo panašiai, kaip krintant nuo tų kopėčių. Panašiai sulėtėjo laikas. Kūnas taip pat instinktyviai suprato, kaip rankomis apsaugoti galvą.

– Įdėsiu į šaldymo kamerą butelį šampano, – pasakė Džinė, kulniuodama į namą.

Džordžas sugrįžo į savo kūną.

– Rugsėjo pabaigoj, – tarė Rėjus. – Galvojam apie paprastas iškilmes. Kad jums nepridarytume per daug vargo.

– Žinoma, – atsakė Džordžas. – Žinoma.

Per pobūvį jam reikės sakyti kalbą – maloniai šnekėti apie Rėjų. Džeimis atsisakys dalyvauti vestuvėse. Džinė atsisakys leisti Džeimiui atsisakyti dalyvauti vestuvėse. Rėjus taps šeimos nariu. Jie nuolat matysis. Iki mirties. Arba emigracijos.

Ką Keitė daro? Vaikų suvaldyti neįmanoma, tą jis žino. Juos sunku priversti valgyti daržoves. O ką jau kalbėti apie vedybas su Rėjumi? Ji su pagyrimu baigė filosofiją. Ir vos nepribaigė Lidse vieno tipo, įlindusio į jos automobilį. Policijai ji atidavė dalį jo ausies.

Džeikobas išniro tarpduryje su duonriekiu peiliu.

– Aš bramlys ir prarysiu traukinį ir... ir... ir... čia mano ilčiai.

Keitė pakėlė antakius:

– Nemanau, kad tai pati geriausia mintis.

Džeikobas nuskuodė atgal į virtuvę klykdamas iš džiaugsmo. Keitė nuėjo pro duris jam įkandin.

– Eikš, beždžioniuk.

Džordžas liko vienas su Rėjumi.

Rėjaus brolis kalėjime.

Rėjus dirba inžinerijos įmonėje, gaminančioje itin tikslias frezavimo stakles. Džordžas nė nenutuokė, kas tai yra.

– Ką gi.

– Ką gi.

Rėjus sukryžiavo rankas.

– Tai kaip sekasi statyt studiją?

– Dar nenugriuvo.

Džordžas sukryžiavo rankas, bet, suvokęs, kad mėgdžioja Rėjų, nuleido.

– Dar nėra tokia aukšta, kad galėtų nugriūt.

Jie tylėjo išties ilgai. Rėjus bato galu perstumdė tris ant grindinio gulinčius akmenėlius. Garsiai sugurgė Džordžo skrandis.

Rėjus tarė:

– Žinau, ką galvojat.

Vieną akimirką Džordžas su siaubu pamanė, kad Rėjus galbūt iš tikrųjų sako tiesą.

– Kad esu išsiskyręs ir taip toliau... – papūtė lūpas ir palinksėjo. – Man labai pasisekė, Džordžai. Žinau. Rūpinsiuos jūsų dukra. Jums nereikės dėl to jaudintis.

– Gerai, – atsakė Džordžas.

– Norėtume padengti išlaidas, – pasakė Rėjus, – nebent tam prieštarautumėt. Jūs juk sykį jau mokėjot už iškilmes.

– Ne. Neturėtum už jas mokėti, – tarė Džordžas, džiaugdamasis, kad gali kilstelėti galvą. – Keitė mūsų dukra. Mūsų pareiga išlydėti ją, kaip pridera.

„Išlydėti"? Tarsi Keitė būtų koks laivas.

– Gražu iš jūsų pusės, – pritarė Rėjus.

Svarbiausia ne tai, kad Rėjus iš darbininkų klasės ar kad kalba šiaurietiška šnekta. Džordžas – ne snobas, ir uždirba Rėjus, kad ir kokia ten jo kilmė, išties gerai, sprendžiant iš mašinos dydžio ir Keitės pasakojimo apie jų namą.

Džordžui labiausiai kliuvo Rėjaus dydis. Jis atrodė tarsi padidintas eilinis žmogus. Jis judėjo lėčiau už kitus, kaip didieji zoologijos sodo gyvūnai. Žirafos. Bizonai. Eidamas pro duris turėdavo palenkti galvą ir buvo apdovanotas, kaip Džeimis negražiai, bet taikliai įvardijo, smaugiko rankomis.

Per trisdešimt penkerius metus, praleistus gamybos pramonės paribiuose, Džordžui teko dirbti su visokio plauko patinais. Dideliais, galinčiais atidarinėti alaus butelius dantimis, vyrais, žudžiusiais žmones per karinę tarnybą, vyrais, kaip žavingai sako Tedas Monkas, dulkinančiais viską, kas tik gali ramiai pastovėti. Tačiau, nors jų draugijoje jis niekada nesijautė itin jaukiai, retai jų baugindavosi. Bet, apsilankius Rėjui, jis visada prisimindavo savo vyresniojo brolio draugus, save keturiolikos ir tą įtarimą, kad jie bendrauja jam nepažįstamu slaptu vyrišku kodu.

– O medaus mėnuo? – paklausė Džordžas.

– Barselonoj, – atsakė Rėjus.

– Šaunu, – tarė Džordžas ir kurį laiką neįstengė prisiminti, kurioje valstybėje yra Barselona. – Labai šaunu.

– Tikiuosi, – pasakė Rėjus. – Tuo metų laiku neturėtų būti taip karšta.

Džordžas paklausė, kaip Rėjui sekasi darbas, ir Rėjus atsakė, kad jie Kardife įsigijo įmonę, gaminančią horizontalius apdirbimo centrus.

Bet nieko tokio. Prispaudus reikalui, Džordžas galėdavo postringauti apie mašinas ir sportą. Tačiau tai buvo panašu į medžio vaidmenį

mokykliniame spektaklyje. Jokie plojimai tokiam vaidmeniui nesuteikia orumo ir nenumaldo troškimo lėkti namo prie knygų apie iškasenas.

– Ta įmonė turi stambių klientų Vokietijoj. Bandė mane siuntinėt į Miuncheną. Paskui nustojo. Dėl savaime suprantamų priežasčių.

Kai Keitė pirmąkart parsivedė Rėjų namo, jis perbraukė pirštu per kompaktinių plokštelių dėtuvę virš televizoriaus ir tarė:

– Tai esat džiazo mėgėjas, pone Holai.

Ir Džordžas pasijuto, tarsi Rėjus būtų atkapstęs šūsnį pornografinių romanų.

Tarpduryje pasirodė Džinė.

– Nežadi iki pietų nusipraust ir persirengt?

Džordžas atsigręžė į Rėjų.

– Iki greito.

Jis nuėjo per virtuvę ir laiptais pakilo į keraminę rakinamos vonios užuovėją.

5

Jie negalėjo pakęsti tokio sumanymo. Kaip ir buvo galima nuspėti. Keitė tą pastebėjo.

Na, bet jie galėjo su tuo susitaikyti. Anksčiau ji būtų kibusi į atlapus. Tiesą sakant, ji iš dalies ilgėjosi laikų, kai būtų kibusi į atlapus. Lyg jos principai būtų išslydę iš rankų. Tačiau suaugi iki tam tikro lygmens, kai supranti, kad keisti tėvų nuomonę apie ką nors visada yra tuščias energijos švaistymas.

Rėjus nėra intelektualas. Nėra pats gražiausias vyras iš visų jos sutiktų. Bet gražiausias jos sutiktas ant jos nusišiko iš labai aukštai. O kai Rėjus ją apkabino, ji pagaliau vėl pasijuto saugi.

Prisiminė gedulingus pietus pas Liusę. Nuodingą Bario pagamintą guliašą. Kaip jo girtas draugas virtuvėje grabinėjo jai už užpakalio, o Liusę ištiko astmos priepuolis. Kaip stebėjo pro langą Rėjų, užsikėlusį ant pečių Džeikobą ir vaidinantį arklį, risnojantį po pievą, šokinėjantį per apverstą karutį. Ir kaip verkė pagalvojusi, kad reikės grįžti į savo mažą pradvisusį butelį.

Vėliau truputį išgąsdino su puokšte gvazdikų pasibeldęs į jos duris. Jis nesiteikė užeiti. Bet ji primygtinai prašė. Labiausiai iš gėdos. Neno-

rėjo paimti gėlių ir jam prieš nosį užtrenkti durų. Įpylė jam kavos ir jis prasitarė, kad nemoka pliurpti, tad ji paklausė, ar jis nenorėtų išsyk pereiti prie sekso. Tačiau mintyse tai skambėjo juokingiau, nei kai ištarė. Tiesa, jei jis būtų sutikęs, galbūt ji būtų tam pritarusi vien dėl to, kad malonu jaustis geidžiamai, net ir su paburkusiais paakiais, ir bananais išmurzintais Kotsvoldo laukinių gyvūnų parko marškinėliais. Tačiau apie pliurpimą jis kalbėjo rimtai. Jam puikiai sekėsi taisyti vaizdajuosčių grotuvą, gaminti pusryčius ir organizuoti ekspedicijas į geležinkelio muziejus – visa tai jam buvo mieliau už plepalus.

Ūmaus būdo. Pirmajai santuokai einant į galą, įkišo ranką į tarpdurį ir prisivėręs persikirto dvi riešo sausgysles. Bet buvo vienas švelniausių jos pažinotų vyrų.

Po mėnesio jis nusivežė juos į Hartlepulą aplankyti jo tėvo ir pamotės. Jiedu gyveno vienaaukščiame name su sodu, kuris Džeikobui prilygo rojui, nes prie dekoratyvaus tvenkinėlio stovėjo trys nykštukai ir pavėsinė, kurioje galima buvo pasislėpti.

Alanas ir Barbara ją priėmė kaip bajoro dukrą, tai ją erzino, kol suprato, kad jiedu galbūt taip pat elgiasi su visais nepažįstamaisiais. Alanas didžiąją gyvenimo dalį pradirbo saldainių fabrike. Kai Rėjaus motina mirė nuo vėžio, jis ėmė vaikščioti į vaikystėje lankytą bažnyčią ir ten sutiko Barbarą, išsiskyrusią, kai vyras tapo alkoholiku (ji sakydavo „palinko prie taurelės“, tarsi jis šoktų kapeloje ar statytų atitvarus).

Keitei jie buvo panašūs į senelius (nors nė vienas iš jos senelių neturėjo tatuiruočių). Jie priklausė senesniam pagarbos ir pareigos pasauliui. Jie buvo nukabinę visą svetainės sieną Rėjaus ir Martino nuotraukomis, kiekvieno po lygiai, nors ir kokiu pragaištingu jovalu buvo virtęs Martino gyvenimas. Valgomajame buvo maža porcelianinių figūrėlių spintelė, o klozetą globojo purus pasagos formos kilimėlis.

Barbara pagamino troškinį, o Džeikobui, kai šis nusiskundė „lašiniais“, iškepė žuvų pirštelių. Jie paklausė, ką ji veikia Londone, ir ji išdėstė, kaip padeda rengti menų festivalį, taip pasirodė paika ir pasileidusi. Tada papasakojo apie pernai jų pasamdytą prasigėrusį žinių pranešėją, bet truputį pavėlavo prisiminti Barbaros skyrybų priežastį, o nesugebėjusi gracingai pakeisti temos, tiesiog gėdingai užtilo. Tada Barbara paklausė, kuo užsiima jos tėvai, ir Keitė atsakė, kad jos tėtis neseniai išėjo į pensiją, o iki tol vadovavo nedidelei įmonei. Ji ketino tuo ir apsiriboti, bet Džeikobas pridūrė: „Senelis daro sūpynes.“ Todėl

ji turėjo paaiškinti, kad įmonė „Shepherds“ gamina vaikų aikštelių įrangą – tai bent skambėjo solidžiau nei menų festivalio rengimas, nors ir ne taip solidžiai, kaip jai norėjosi.

Galbūt prieš keletą metų būtų pasijutusi nejaukiai ir užsinorėjusi kuo skubiau grįžti į Londoną, bet daugelis bevaikių draugų londoniečių ir patys atrodė šiek tiek paiki ir pasileidę, tad buvo gera būti su žmonėmis, užauginusiais savo vaikus ir klausančiais daugiau nei kalbančiais, ir sodininkystę laikančiais svarbesne už ševeliūros priežiūrą.

Galbūt jie buvo kiek senamadiški. Galbūt Rėjus buvo kiek senamadiškas. Gal jam ir nepatinka siurbti namų. Gal jis nuolat ir padeda tamponų dėžutę atgal į vonios spintelę. O Grehemas, nors ir užsiėmė Tai Či, pasirodė esąs nuosmauka.

Jai nė motais, ką mano jos tėvai. Be to, mama dulkino vieną seną tėčio bendradarbį, o tėtis nudavė, kad šilkiniai šaliai ir blizgantys skaistalai būtini jos naujajam darbui knygyne. Tad, kalbant apie žmonių santykius, jie neturėjo teisės niekam pamokslauti.

Jėzau, ji net pagalvoti apie tai nenorėjo.

Ji tenorėjo pratempti pietus be didesnės trinties ir išvengti nuožmių moteriškų pašnekesių plaunant indus.

6

Pietūs vyko gana gerai, kol atėjo metas desertui.

Persirengdamas darbo drabužius Džordžas staiga sutriko. Kai ketino nusivilkti marškinius ir kelnes, prisiminė, kas po jomis slypi, ir krūptelėjo lyg per siaubo filmą, kai užvertų veidrodinių durų atspindyje pasimato už herojaus stovintis zombis su dalgiu.

Užgesinęs šviesas ir užtraukęs užuolaidas maudėsi tamsoje, niūniuodamas „Jeruzalę“*.

Taigi žemyn leidosi jausdamasis ne tik švarus, bet ir didžiuodamasis, kad taip mikliai ėmėsi ryžtingų veiksmų. Atkakusį į valgomąjį pasitiko vynas, pašnekesiai ir sraigtasparnį vaidinantis Džeikobas, tad Džordžui galiausiai pavyko kiek atsipalaiduoti.

* Patriotinė anglų giesmė (vert. past.).

Būgštavimai, kad Džinė, kaip visada, leptels kokį nepiktybinį, bet nepritinkamą komentarą, Keitė, kaip jai įprasta, užkibs už kabliuko ir abidvi puls pjautis kaip katės, buvo nepagrįsti. Keitė kalbėjo apie Barseloną (žinoma, ji Ispanijoje, pagaliau prisiminė jis), Rėjus liaupsino maistą („Liuksiška sriuba, ponia Hol“), o Džeikobas iš stalo įrankių susirentė pakilimo taką, kad jo autobusas, prieš pakildamas, turėtų kur įsibėgėti, ir įsikarščiavo, kai Džordžas pareiškė, kad autobusai neskraido.

Tačiau, įpusėjus gervuogių pyragą, dėmę panižo, kaip panyžta grybelio apniktas pėdas. Apsėdo mintis apie „auglį“, o minties apie tokį bjaurų žodį puoselėti jis nebuvo linkęs, bet ir išmesti iš galvos negalėjo. Sėdėdamas prie stalo juto, kaip šis auga, galbūt per lėtai, kad būtų galima pastebėti plika akimi, bet vis vien auga, kaip duonos pelėsis, kurį vaikystėje laikė stiklainyje ant palangės savo kambaryje.

Jie tarėsi dėl vestuvių: maisto tiekėjų, fotografų, kvietimų... Ši pokalbio dalis Džordžui buvo suprantama. Kai jie ėmė spręsti klausimą, ar užsakyti viešbutį (Keitei su Rėjumi buvo artimesnis šis pasirinkimas), ar išsinuomoti sodo palapinę (Džeikobui mielesnis variantas, nes jį apskritai žavėjo palapinės), Džordžas ėmė nebesuprasti.

Atsisukusi Keitė lyg ir paklausė: „Kada baigsi statyti studiją?“, bet nebūtų buvę skirtumo, jei tai ji būtų pasakiusi vengriškai. Jis matė, kaip ji žiopčioja, bet nesugebėjo suvokti sklindančių garsų.

Jo galvoje akceleratorius buvo nuspaustas iki dugno. Variklis kriokė, ratai sukosi, dūmino svylančios padangos, bet jis nejudėjo.

Kas atsitiko paskui, vargiai pamena, tik tiek, kad įvyko kažkas netaktiško, dužo indai, ir jis skubiai pasišalino pro galines duris.

7

Išgirdusi lėkščių tarškėjimą, Džinė atsisuko ir pamatė, kad nebėra Džordžo.

Maždaug po penkių sekundžių bežadės tylos Džeikobas pakėlė akis nuo savo autobuso ir paklausė:

– Kur senelis?

– Sode, – atsakė Keitė sukąsdama dantis.

Džinė pamėgino nukreipti Keitės dėmesį.

– Keite...

Bet buvo per vėlu. Keitė atsistojo ir išžygiavo iš kambario medžioti tėvo. Vėl stojo trumpa tyla.

– Mamytė irgi sode? – pasiteiravo Džeikobas.

Džinė pažvelgė į Rėjų.

– Atsiprašau už nesklandumus.

Rėjus pažvelgė į Džeikobą.

– Karštakošė moteris ta tavo mama.

– Ką reiškia karštakošė? – paklausė Džeikobas.

– Greitai įpyksta, ar ne?

Džeikobas pagalvojo kelias akimirkas.

– Galim pasiimti povandeninį laivą?

– Gerai, einam, kapitone, – atsakė Rėjus.

Kai Rėjus su Džeikobu užlipo laiptais, Džinė nuėjo į virtuvę ir, atsistojusi prie šaldytuvo, niekieno nematoma stebėjo Keitę.

– O, iš purkštukų purškia vanduo! – šūktelėjo Džeikobas iš viršaus.

– Man nerūpi, ką tu manai, tėti.

Keitė marširavo po kiemelį mosuodama rankomis kaip beprotis iš filmo.

– Čia mano gyvenimas. Ištekėsiu už Rėjus nepaisydama, ar tau tai patinka, ar ne.

Buvo sunku tiksliai pasakyti, kur yra Džordžas ir ką jis veikia.

– Neturi žalio supratimo. Jokio supratimo. Rėjus geras. Rėjus malonus. Gali turėti savo nuomonę. Bet jei mėginsi nutraukti vestuves, mes susituoksim patys, aišku?

Atrodė, kad ji spokso į žemę. Nejaugi Džordžas prigulė?

Kai jis išlėkė iš kambario, Džinė pamanė, kad jis apsipylė kremu ar užuodė dujas, ir Keitė susidarė klaidingą nuomonę. Taip jau paprastai ir nutikdavo. Tačiau akivaizdu, kad dedasi šis tas rimtesnio, ir tai nedavė jai ramybės.

– Tai kaip? – paklausė Keitė anapus stiklo.

Džinė neišgirdo jokio atsako.

– Jėzus Marija. Aš pasiduodu.

Keitė dingo iš akiračio ir iš už namo kampo pasigirdo žingsniai. Džinė mikliai atvėrė šaldytuvą ir čiupo pieno pakelį. Pro duris įsiveržusi Keitė iškošė:

– Kas jam darosi? – ir nukulniavo koridoriumi.

Džinė pastatė pieną į šaldytuvą ir laukė, kol pasirodys Džordžas. Kai jis nepasirodė, užkaitė arbatinuką ir išėjo į lauką.

Jis sėdėjo kiemelyje, atsirėmęs nugara į sieną, užspaudęs pirštais akis, atrodė visiškai kaip škotas, gėręs sidrą ir miegojęs ant pievelės priešais Karūnos teismo rūmus.

– Džordžai, kas yra?

Ji prie jo pasilenkė.

Jis atsidengė veidą.

– A, čia tu.

– Kas atsitiko?

– Aš... Man pasidarė sunku kalbėtis, – tarė Džordžas. – Ir Keitė labai rėkavo.

– Gerai jautiesi?

– Nelabai, tiesą pasakius, – atsakė Džordžas.

– Kuria prasme? – ji suabejojo, ar tik jis neverkė, bet tokia mintis pasirodė absurdiška.

– Truputį sunku kvėpuoti. Turėjau įkvėpt gryno oro. Atleisk.

– Tai visai ne dėl Rėjaus?

– Dėl Rėjaus?

Jis, rodėsi, pamiršo, kas yra Rėjus, ir tai taip pat buvo blogai.

– Ne, – tarė Džordžas, – ne dėl Rėjaus.

Ji palietė jam kelį. Pojūtis buvo keistas. Džordžui nepatiko užuojauta. Jis mėgo pertusiną, antklodėles ir vienatvę kambaryje.

– Kaip dabar jauties?

– Truputį geriau. Pašnekėjus su tavim.

– Paskambinsim gydytojui ir susitarsim, kad tave rytoj priimtų, – tarė Džinė.

– Ne, jokių gydytojų, – gana griežtai atliepė Džordžas.

– Nekvailiok, Džordžai.

Ji ištiesė ranką. Jis lėtai ją suspaudė ir atsistojo. Visas virpėjo.

– Eime į vidų.

Jai buvo neramu. Jie nugyveno iki tokio amžiaus, kai randasi bėdų ir ne visos jos išsisprendžia. Bobą Griną ištiko širdies smūgis. Morai Palmer sustreikavo inkstas. Džordžas bent jau leidosi prižiūrimas, todėl viskas buvo kitaip. Ji negalėjo prisiminti, kada paskutinįsyk ėjo šitaip susikibę.

Kai įžengė pro duris, Keitė virtuvės viduryje tiesiai iš indo valgė pyragą.

Džinė tarė:

– Tėvas prastai jaučiasi.

Keitė primerkė akis.

Džinė tęsė:

– Tai visai nesusiję su jūsų vedybom.

Keitė pažvelgė į Džordžą ir pasakė pilna burna pyrago:

– Tai ko, po velnių, nesakei?

Džinė išvedė Džordžą į koridorių.

Jis paleido jos ranką.

– Manau, lipsiu į viršų prigulti.

Abi moterys laukė duslaus miegamojo durų trinktelėjimo virš galvų. Tada Keitė įgrūdo indą į kriauklę.

– Ačiū, kad per tave visiškai apsikvailinau.

– Nemanau, kad tau reikėjo mano pagalbos.

8

Vienam užsidaryti tamsiame kambaryje nebuvo taip jauku, kaip Džordžas tikėjosi. Gulėjo lovoje ir stebėjo musę, padrikai sukančią ratus po dulkiną pilką orą. Stebėjosi, kad buvo pasiilgęs Keitės rietenų. Iki visiškos laimės ir pačiam norėjosi parėkauti. Atrodė, kad tai turi tam tikros gydomosios galios. Bet jam niekada nesisekė rėkauti. Ko gero, jam lemta iš rietenų pasisemti tik užgauliojimų.

Musė nutūpė ant lempos gaubto kuto.

Viskas bus gerai. Džinė jo neprivers apsilankyti pas gydytoją. Niekas jo neprivers nieko daryti.

Tereikėjo mintyse ištarti žodį „gydytojas" ir išsyk užuosdavo gumines žarneles, išvysdavo pamėklišką apšviestų rentgeno nuotraukų švytėjimą, tamsiąją materiją, diplomatiškus gydytojus smėlio spalvos kabinetuose su aplankais ant kelių.

Jis turėjo nukreipti dėmesį.

Aštuonios Amerikos valstijos, prasidedančios raide M.

Meinas. Misūris. Merilandas. Šios niekas negalėdavo prisiminti. Montana. Misisipė. Ar tai tik upė?

Atsidarė durys.

– Galiu užeit į tavo urvą, seneli?

Nelaukdamas atsako, Džeikobas perskuodė kambarį, įsiropštė į lovą ir pakišo kojas po antklode.

– Dabar didžioji... didžioji... didžioji geltona pabaisa, ėdanti pabaisas, mūsų nebesuras.

– Manau, kad esi saugus, – padrąsino Džordžas, – pas mus retai atklysta geltonų pabaisų.

– Geltona pabaisa, ėdanti pabaisas, – užtikrintai patikslino Džeikobas.

– Geltonų pabaisas ėdančių pabaisų.

– Kas yra ramblys? – paklausė Džeikobas.

– Na, ramblio iš tikrųjų nėra.

– Jis turi kailį? – kamantinėjo Džeikobas.

– Jo nėra, tai... ne, kailio jis neturi.

– O sparnus ar turi?

Džordžui visada buvo nesmagu su mažais vaikais. Suprato, kad jie ne itin protingi. Tai ir yra esmė. Dėl to jie ir lanko mokyklą. Bet jie sugeba užuosti baimę. Pažvelgia tau į akis ir paprašo pabūti autobuso kontrolieriumi, ir labai sunku atsikratyti įtarimo, kad iš tavęs reikalauja atlikti kokį šėtonišką išbandymą.

Kai Džeimis ir Keitė buvo maži, sunkumų nebuvo. Tėvams nereikėjo žaisti „Ku-ku" ar, užsimovus ant rankos kojinę, vaidinti poną Gyvačių (Džeikobas su Džine be saiko mėgo poną Gyvačių). Įrengdavai medyje štabą, suorganizuodavai sulčių ir perimdavai aitvaro vadžias, kai sustiprėdavo vėjas. Ir viskas.

– O jis turi reaktyvinį variklį ar prolerį? – paklausė Džeikobas.

– Kas turi reaktyvinį variklį ar propelerį? – paklausė Džordžas.

– Ar šitas lėktuvas turi reaktyvinį lėktuvą ar prolerį?

– Atrodo, tai tau reikės man pasakyti.

– O kaip tau atrodo? – pasiteiravo Džeikobas.

– Man rodos, jis turi propelerį.

– Ne. Jis turi reaktyvinį variklį.

Jie gulėjo ant nugarų, vienas šalia kito, žvelgdami į lubas. Musės nebebuvo. Buvo juntama sudrėkusių sauskelnių smarvelė. Tarp vištienos sultinio ir virto pieno aromatų.

– Ar dabar mes miegosimės? – paklausė Džeikobas.

– Atvirai sakant, Džeikobai, man labiau patiktų šnekėtis.

– Tau patinka šnekėjimas, seneli?

– Kartais, – atsakė Džordžas. – Dažniausiai man patinka tiesiog tylėti. Bet konkrečiai šią akimirką mieliau pasišnekėčiau.

– Ką reiškia konkčiai šią akimirką.

– Konkrečiai šią akimirką reiškia dabar. Ką tik po pietų. Šią popietę. Sekmadienį.

– Tu juokingas? – paklausė Džeikobas.

– Manau, bendrame kontekste aš esu nejuokingas.

– Atleisk, Džordžai. Nutrūko nuo pavadėlio.

– Nieko tokio. Mes šnekėjomės, ar ne, Džeikobai.

Buvo malonu perduoti naštą būsimam žentui, į jo šioje srityje patyrusias rankas.

Kita vertus, geruoju nesibaigė, nes Rėjus užėjo į kambarį ir atsisėdo ant galulovio. Ant jųdviejų su Džine lovos.

– Atrodo, jums, vyručiai, šovė puiki mintis. Minkštai prigulti.

Rėjus atsigulė ant lovos.

Tada sunkumus su vaikais dar paaštrino sunkumai su Rėjumi. Retkarčiais gali susidaryti įspūdis, kad jam trūksta kai kurių smegenų dalių, kad jis kuo ramiausiai galėtų užeiti į tualetą rankšluosčio, kai kas nors sėdi ant klozeto, ir nė nenutuokti, kuo toks elgesys nepriimtinas.

Džeikobas nerangiai pakilo.

– Pažaiskim Jurgelį meistrelį!

Na štai. Išbandymas. Įsiveli į nekaltą pokalbį apie ramblį ir nė nepastebi, kai tave įvilioja į kažkokią žeminančią šaradą.

– Gerai, – pritarė Rėjus klaupdamasis ant kelių.

„Dievuliau", – pagalvojo Džordžas. Juk jam tai tikrai nereikės dalyvauti.

– Džordžai.

Reikės.

Jis atsiklaupė ant kelių. Džeikobas įsikibo į jo kairę, o Rėjus – dešinę ranką. Iš visos širdies vylėsi, kad nei Džinė, nei Keitė neužsuks į kambarį, kol visa tai truks.

Džeikobas ėmė šokčioti aukštyn.

– Jurgeli meistreli...

Prisidėjo Rėjus:

– ...mokyk savo vaikus.

Džordžas pritariamai kilnojo pečius.

– O jūs, vaikai, taip darykit, kaip meistrelis daro.

Džeikobas šoko aukštyn ir su Rėjumi krito ant antklodės. Džordžas, netekęs vilties išsaugoti orumą, atatupstas krito atgal ant pagalvės.

Džeikobas juokėsi. Rėjus juokėsi. Tuomet Džordžas suprato, kad jei atrastų rankenėlę, atveriančią slaptas duris, pro kurias būtų galima nučiuožti ilgu vamzdžiu atgalios į vaikystę, juo kas nors pasirūpintų ir jis būtų saugus.

– Dar kartą, – šūktelėjo Džeikobas, ropšdamasis ant kojų. – Dar, dar, dar, dar...

9

Džeimis užmetė ant kėdės atkaltės švarką, atleido kaklaraištį ir, kad jau niekas nematė, piruetu perskriejo virtuvę iki šaldytuvo.

– O taip.

Išsiėmė butelį alaus „Corona“, uždarė šaldytuvą, iš stalčiaus po skrudintuvu išsitraukė cigaretę „Silk Cut“, išėjo pro stiklines duris, atsisėdo ant suolelio ir užsirūkė. Diena buvo puiki. Pavyko susitarti dėl Milerių namo. Netrukus užkibs ir Ovenai. Matyti iš akių. Na, bent jau iš jos akių. O ji, akivaizdu, laiko visus keturis kampus. Be to, Karlas vis dar nedirba dėl lūžusios kulkšnies, tad Džeimiui teko rūpintis Koenais, ir su jais dar neteko viešai susimauti. Kitaip nei Karlui.

Sodas atrodė puikiai.Visų pirma, nesimatė kačių išmatų. Galbūt suveikė liūtų mėšlo granulės. Grįžtant namo lijo, tad didesni akmenys buvo švarūs, tamsūs ir blizgėjo. Platūs takeliai aplink paaukštintas lysves. Forsitijų, laurų, melsvių. Dievas žino, kodėl žmonės sėja žolę. Argi ne tam skirtas sodas, kad galėtum jame sėdėti nieko neveikdamas?

Nugirdo iš už kelių sodų sklindančias tylias regio vilnis. Pakankamai garsias tingiai vasaros nuotaikai. Bet ne tokias garsias, kad norėtum pritildyti.

Gurkštelėjo alaus.

Virš priešais stovinčio namo kraigo pasirodė keista oranžinė pūslė. Iš lėto virto karšto oro balionu ir nuplūduriavo į vakarus už vyšnios šakų. Pasirodė antras balionas, šįkart raudonas, milžiniško gesintuvo formos. Pamažu dangus prisipildė balionų.

Išpūtęs cigaretės dūmų debesėlį stebėjo, kaip jis slenka į šalį neišskysdamas ir sutirpsta virš kepsninės.

Gyvenimas daugmaž tobulas. Jis turi butą. Turi sodą. Iš kairės – pagyvenusią, bet stiprią kaip jautis moteriškę. Iš dešinės – krikščionis (apie krikščionis gali sakyti, ką panorėjęs, bet jie užsiimdami seksu netiroliuoja, kaip prieš tai čia gyvenę vokiečiai). Antradieniais ir ketvirtadieniais sporto salė. Tris naktis per savaitę aplanko Tonis.

Užtraukė dar vieną dūmą.

Su regiu girdėjosi ir paukščio čiulbėjimas. Jei būtų dešimties, paukštį atpažintų. O tokio amžiaus jau nebenumano. Ir tai visai nesvarbu. Malonus garsas. Natūralus. Raminantis.

Tonis pasirodys už pusvalandžio. Jie keliaus užkąsti į „Carpenterio" užeigą. Grįždami pasiims vaizdadiskį iš filmų nuomos. Jei Tonis nebus pernelyg nusikalęs, gal ir pasidulkins.

Gretimame sode vaikas spardė į sieną kamuolį. Bumpt. Bumpt. Bumpt.

Viskas, rodės, keistai darniai pakibę. Žinoma, kas nors ateis ir viską sušiks, nes taip žmonės daro. Bet kol kas...

Pajuto, kad praalko, tad pasidarė smalsu, ar nėra likę traškučių. Atsistojo ir nuėjo į vidų.

10

Keitė retkarčiais pasvarstydavo, ar tik mama nesirenka savo nuomonės, kad ją pakiršintų.

Aišku, jei būtų jos valia, vestuvės neįvyktų. Bet jei įvyks, mama norėtų, kad tai būtų didžiulės viešos iškilmės. Keitė priminė, kad ji tuokiasi antrąkart. Mama atšovė, kad jie nenori pasirodyti šykštūs. Keitė atsakė, kad yra išties brangių restoranų. Mama pasiūlė paprašyti bažnyčios palaiminimo. Keitė paklausė, kodėl. Mama atsakė, kad būtų žavu. Keitė paaiškino, kad žavesys nėra religijos esmė. Mama patarė užsisakyti suknelę pas siuvėją. Keitė atsakė, kad suknelių ji nenešioja. Mama paprašė nekelti juoko. O Keitė ėmė suprasti, kad būtų buvę geriau jiems apsikeisti žiedais Las Vegase ir visiems pranešti jau po visko.

Kitą dieną Keitė žiūrėjo muilo operą „Brookside", o Rėjus su Džeikobu tuo metu statė primityvų būstą iš poros valgomojo kėdžių ir iškylų

antklodėlės. Kai ji paklausė, ką jie veikia, Džeikobas atsakė, kad stato palapinę. „Vestuvėms." O Keitė pagalvojo: „Eina velniop." Ji tekės už Rėjaus. Jos tėvai rengs vakarėlį. Tiesiog visa tai vyks tuo pačiu metu.

Ji paskambino motinai ir pasiūlė kompromisą. Mamai atitenka palapinė, gėlės ir tortas. Keitei – civilinė metrikacija be bažnyčios palaiminimo ir parduotuvinė suknelė.

Kitą šeštadienį Rėjus su Džeikobu išvažiavo pakeisti duslintuvo, o Keitė su Mona išsirengė į miestą pirkti apdaro, kol mama nepersigalvojo. Nusipirko ilgą šilkinę žydrą suknelę be petnešėlių iš „Whistleso" parduotuvės. Su ja buvo neįmanoma bėgti (Keitė buvo pasižadėjusi nepirkti nieko, su kuo negalima pabėgti), bet mąstė, kad jei užsidegtų metrikacijos skyrius, Rėjus galėtų užsimesti ją ant peties. Taip pat Oksfordo gatvėje įsigijo verstos odos kiek tamsesnio mėlyno atspalvio batelius su neaukštais kulniukais, be to, buvo gana smagu keletą valandų užsiimti mergaitiškais reikalais su Mona, kuri gali būti mergaitiška be galo, be krašto.

Grįžusi namo, pasistaipė berniukams ir Džeikobas pasakė: „Atrodai kaip dama", tai nuskambėjo keistai, bet maloniai.

Ji pasilenkė ir jį pabučiavo (pasilenkti irgi buvo ne itin lengva).

– Reikės tau įtaisyti jūreivio uniformą, kad derėtum prie manęs.

– Nespausk jaunuolio, – tarė Rėjus.

Džeikobas rimtai į ją pažiūrėjo.

– Noriu būti su Statybininko Bobo marškinėliais.

– Nemanau, kad močiutė tai supras, – atsakė Keitė.

– Bet aš noriu būt su Statybininko Bobo marškinėliais, – nepasidavė Džeikobas.

Šis klausimas buvo išspręstas vos jam iškilus.

II

Džordžas sėdėjo mašinoje prie klinikos, įsikibęs į vairą lyg važiuodamas nuokalne.

Dėmė spaudė tarsi po marškiniais paslėptas kanalizacijos šulinio dangtis iš pūvančios mėsos.

Pas gydytoją jis galėjo nueiti arba nuvažiuoti. Taip sudėliojus mintis tapo ramiau. Pirmas variantas arba antras variantas.

Jei užeis pas gydytoją, jam bus atskleista tiesa. Nenorėjo žinoti tiesos, bet galbūt tiesa nėra tokia šiurpi, kaip jis baiminasi. Dėmė gali būti gerybinė ar pagydomo dydžio. Deja, gydytojas Bargutianas užsiima tik bendrąja praktika. Džordžui gali įteikti siuntimą pas specialistą ir tektų to vizito laukti savaitę, dvi, mėnesį (visiškai tikėtina, kad po septynių dienų be maisto ar miego galima išprotėti, tada rūpestis nusiristų nuo jo pečių).

Jei nenuvažiuotų, Džinė paklaustų, kur jis buvo. Iš klinikos būtų paskambinta ir pasidomėta, kodėl jis nepasirodė sutartu laiku. Pirmas pribėgti prie telefono gali ir nespėti. Mirs nuo vėžio. Džinė sužinotų, kad jis nepasirodė gydytojui, ir graužtųsi, kad jis miršta nuo vėžio, o ji niekuo jam nepadėjo.

Kita vertus, jei darinys yra gerybinis ar pagydomo dydžio, o jis nenuvažiuotų, galbūt ilgainiui šis taptų piktybinis ir vėžys nepagydomai išplistų, ir nors tai sužinojęs gyventų neilgai, visą tą laiką kankintų mintis, kad miršta vien per savo bailumą.

Galop išlipo iš mašinos – nebegalėjo pakęsti savo paties draugijos tokioje ankštoje erdvėje.

Klinikoje kiek nuramino kitų žmonių akivaizda. Užsiregistravo ir susirado kur prisėsti.

Ką vestuvių kalboje pasakyti apie Rėjų? Tokį galvosūkį pagvildenti jis gali.

Rėjus moka elgtis su vaikais. Na, vienaip ar kitaip, gerai elgiasi su Džeikobu. Jis moka remontuoti daiktus. Bent atrodo, kad moka. Žoliapjovė, kai šis pasikrapštė, po savaitės nugaišo. Bet kokiu atveju piršlyboms tiek nepakanka. Jis turi pinigų. Tiek, žinoma, pakaktų, bet tai galima būtų lepteléti kaip juokingą repliką, prieš tai užtikrinus, kad žentas tau tikrai patinka.

Štai kas kaupėsi jo galvoje.

Rėjus myli Keitę, o Keitė irgi jį myli.

Ar tikrai? Dukros mąstymas jam visada buvo paslaptis. Ne todėl, kad ji bodėtųsi dalytis savo nuomone. Apie savo kambario tapetus. Apie vyrus plaukuotomis nugaromis. O todėl, kad jos nuomonė tokia drastiška (argi galima taip sureikšminti tapetus?), tokia nepastovi ir taip akivaizdžiai nepaklūstanti nuosekliam pasaulėvaizdžiui, jog jis kartais svarstydavo, ypač jos paauglystės metais, ar tik ji neturi sveikatos sutrikimų.

Ne. Viską persvarstė kuo nuodugniausiai. Ne uošvio reikalas mėgti būsimą žentą (tik pradėjus regztis šiai minčiai juto, kaip grįžta sveikas protas). Tai pabrolio reikalas. Tuo atveju, jei Rėjaus pabrolys pasirodytų geriau nei tas pusgalvis iš jos pirmųjų vestuvių („Taigi paskambinau visoms buvusioms Grehemo merginoms, kad sužinočiau, ko gali tikėtis Keitė. Ir štai ką jos pasakė..."), Džordžo palengvėjimas galėtų nustelbti būgštavimus, ką pasakyti.

Pakėlė akis ir ant sienos priešais išvydo plakatą. Jį sudarė dvi didelės nuotraukos. Dešiniojoje nuotraukoje buvo patamsėjusios odos lopinėlis su užrašu: „Ar tau patinka mano įdegis?" Kairiojoje – įspausti žodžiai: „Ar tau patinka mano odos vėžys?", ir kažkas panašaus į didelę votį, pabarstytą cigaretės pelenais.

Kone supykino, atsipeikėjęs suprato, kad susitvardė įsikibęs į petį mažytei indei, moteriškei jo dešinėje.

– Atsiprašau.

Jis atsistojo.

Ką, dėl Dievo meilės, jie sau galvoja, kabindami tokius plakatus ne kur kitur, o būtent čia? Jis nusitaikė link išėjimo.

– Pone Holai.

Buvo pusiaukelėje, kai išgirdo jau griežčiau pakartotą administratorės kreipimąsi. Apsisuko.

– Gydytojas Bargutianas jūsų laukia.

Nepajėgė nepaklusti, tad nevalingai patraukė koridoriumi, kuriame prie atvirų kabineto durų stovėjo švytintis gydytojas Bargutianas.

– Džordžai, – tarė gydytojas.

Jie paspaudė rankas.

Gydytojas Bargutianas įleido Džordžą į vidų, uždarė duris, atsisėdo ir atsilošė, tarp rodomojo ir viduriniojo dešinės rankos pirštų kaip cigarą laikydamas pieštuką.

– Tai kuo galiu jums šiandien padėti?

Lentynoje už gydytojo galvos stovėjo pigi plastikinė Eifelio bokšto figūrėlė ir įrėminta besisupančios jo dukros nuotrauka.

Viskas baigta.

– Mane ištiko priepuolis, – tarė Džordžas.

– Apie kokį priepuolį kalbam?

– Pietaujant. Pasidarė sunku kvėpuoti. Nuverčiau porą indų. Puoliau į lauką.

Priepuolis. Tik tiek. Kam reikėjo taip susireikšminti?
- Krūtinės skausmai? - paklausė gydytojas.
- Ne.
- Nugriuvot?
- Ne.
Gydytojas Bargutianas spoksojo į jį ir išmintingai linksėjo. Džordžas jautėsi prastai. Buvo panašu į paskutinę vieno filmo sceną, kurioje pasirodo rusas žudikas ir prostitutėms neatsispiriantis parlamento narys, be to, neaiškiomis aplinkybėmis kyla gaisras. Viskas baigėsi vieno Londono klubo bibliotekoje, čia kažkoks senas viską žinantis Itono koledžo auklėtinis galėjo pašalinti bet kurį žmogų vieninteliu telefono skambučiu.
- Nuo ko mėginote pabėgti? - paklausė gydytojas.
Džordžas nepajėgė sugalvoti jokio įtikinamo atsakymo.
- Ko nors išsigandot?
Džordžas linktelėjo. Jautėsi tarsi penkiametis.
- O ko gi jūs išsigandot? - paklausė gydytojas Bargutianas.
Viskas gerai. Gera būti penkiamečiu. Penkiamečiais rūpinasi. Gydytojas Bargutianas juo pasirūpins. Jam tereikėjo tvardyti ašaras.
Džordžas pakėlė marškinius ir atsisegė kelnes.
Gydytojas be galo lėtai pakėlė nuo stalo akinius, užsidėjo ir pasilenkė prie dėmės.
- Labai įdomu.
Įdomu? Jėzau. Jis mirs nuo vėžio apsuptas medicinos studentų ir vizituojančių dermatologijos profesorių.
Rodės, prabėgo metai.
Gydytojas Bargutianas nusiėmė akinius ir atsilošė kėdėje.
- Diskoidinė egzema, nebent aš labai klystu. Tepant hormoniniu kremu, per savaitę turėtų išnykti.
Jis nutilo ir ant kilimo nuo pieštuko nukrėtė įsivaizduojamų pelenų.
- Galite apsirengti.
Džordžas susikišo marškinius ir užsisegė kelnes.
- Išspausdinsiu jums receptą.
Eidamas per priimamąjį kirto šviesos stulpą, pro aukštą langą krintantį ant žalio dėmėto kilimo. Motina krūtimi maitino kūdikį. Greta jos pagyvenęs vyriškis įraudusiais skruostais ir guminiais auliniais sėdėjo pasirėmęs į lazdą ir, rodėsi, žvelgia skradžiai vaikų vežimėlius ir nušiurusius žurnalus į plačius laukus, kur jis, be abejo,

praleido didžiąją savo darbingo gyvenimo dalį. Lyg bažnyčios varpai suskambo telefonas.

Jis pastūmė stiklines dviveres duris ir sugrįžo į dieną.

Girdėjosi paukščių čiulbėjimas. Iš tikrųjų paukščiai nečiulbėjo, bet tas rytas buvo vertas paukščio giesmės. Virš galvos viduryje žydro dangaus baltą praskiepą segė lėktuvas, gabenantis vyrus ir moteris į Čikagą ir Sidnėjų, į konferencijas ir koledžus, į giminių susitikimus ir viešbučių kambarius su puriais rankšluosčiais ir vaizdu į jūrą.

Jis stabtelėjo ant slenksčio įkvėpti malonių laužo dūmų ir šviežio lietaus kvapų.

Už penkiolikos metrų, kitapus dailiai nugenėtos ligustrų gyvatvorės sulig juosmeniu, lyg ištikimas šuo lūkuriavo folksvagenas polo.

Jis grįžta namo.

12

Džeimis sukrimto septintą traškutį, padėjo indelį atgal į spintelę, nuėjo į svetainę, nudribo ant sofos ir spustelėjo telefono atsakiklio mygtuką.

– Džeimi. Sveikas. Čia mama. Maniau, būsi namuose. Na, ką gi, nieko tokio. Neabejoju, kad jau girdėjai naujienas, bet sekmadienį buvo užsukę Keitė su Rėjum – planuoja tuoktis. Pats supranti, kaip nustebino. Tėvas dar neatsigavo. Ai, yra kaip yra. Trečią rugsėjo savaitgalį. Švęsim čia. Sode. Keitė sakė, kad ką nors atsivestum. Su laiku išsiųsim ir tikrus pakvietimus. Būtų malonu su tavim pasikalbėt, kai turėsi laiko. Myliu, labai.

Tuoksis? Džeimiui pasidarė silpna. Dar kartą perklausė žinutę, gal negerai išgirdo. Gerai.

Dieve, sesuo anksčiau pridarė kvailysčių, bet čia išvis viršūnė. Rėjus turėjo būti tik laikinas pakaitalas. Keitė kalba prancūziškai. Rėjus skaito sportininkų biografijas. Pastatyk jam kelis bokalus alaus, ir jis, ko gero, ims taukšti apie *mūsų spalvotuosius brolelius.*

Kiek jie laiko pragyveno kartu?.. Šešis mėnesius?

Perklausė žinutę trečiąkart, tada nuėjo į virtuvę ir iš šaldiklio išsitraukė glaistytų ledų.

Jis neturėjo taip įsiusti. Pastaruoju metu Keitė su juo beveik nebesimatė. O kai ketindavo susitikti, iš paskos sekdavo Rėjus. Koks skirtumas, jei jie susituoks? Popiergalis, ir tiek.

Tai ko jis taip užsivedė?

Sode pasirodė sumauta katė. Jis pakėlė žvyro akmenėlį nuo laiptų, nusitaikė, bet nepataikė.

Šūdas. Užsimodamas išsiterliojo ledais marškinius.

Nuvalė drėgna kempine.

Naujieną sužinojo iš antrų lūpų. Štai kas jį įsiutino. Keitė neišdrįso pati jam pasakyti. Žinojo, ką jis atsakys. Ar ką pagalvos. Tad perleido rūpestį mamai.

Ta pati supaprastinta pašalinių kišimosi situacija. Ateina ir sušika reikalus. Važiuoji sau Strethamo rajonu, žiūrėdamas savo reikalų, o kas nors, kalbėdamas telefonu, ima ir įsirėžia į tavo keleivio dureles. Išvykai per ilgąjį savaitgalį į Edinburgą, o kažkas nukniaukia tavo kompiuterį ir prikakoja ant sofos.

Pažvelgė laukan. Sugrįžo sumauta katė. Padėjęs ledus sviedė dar vieną akmenėlį, šįkart stipriau. Jis atšoko nuo vejos apvado, perskriejo per galinę tvorelę, nulėkė į gretimą sodą ir su *trekštelėjimu* kirto į kažkokį objektą.

Uždarė stiklines duris, čiupo ledus ir pasišalino, kad jo nepastebėtų.

Prieš dvejus metus Keitė nebūtų nė pažvelgusi į Rėjų.

Ji išseko. Štai kur visa bėda. Neblaiviai mąstė. Dvejus metus rūpinosi Džeikobu, miegojo vos po šešias valandas per naktį tame nusmurgusiame butelyje. Tada prisistato Rėjus su krūva pinigų, dideliu namu ir blizgančia mašina.

Būtina jai paskambinti. Padėjo ledus ant palangės.

Galbūt tėvams pranešė Rėjus. Labai tikėtina. Ir labai rėjiška. Atšleivojo su tais savo keturiasdešimt devinto dydžio auliniais. O grįžtant namo gavo į kailį nuo Keitės, kad nustūmė ją į šešėlį.

Surinko numerį. Kitame laido gale suskambo telefonas.

Staiga Džeimis suprato, kad gali atsiliepti Rėjus, ir vos nemetė ragelio.

– Šūdas.

– Alio?

Atsiliepė Keitė.

– Ačiū Dievui, – tarė Džeimis. – Atleisk. Sakau ne tau. Čia Džeimis.

– Sveikas, Džeimi.

– Mama man ką tik pranešė naujieną.

Stengėsi kalbėti šauniai ir nerūpestingai, bet vis dar buvo sudirgęs nuo minties apie Rėjų.

– Jo, mes nusprendėm jiems pranešt tik važiuodami į Piterborą. O kai grįžom, Džeikobui reikėjo intensyvios priežiūros. Planavau tau paskambint vakare.

– Tai... sveikinu.

– Ačiū, – padėkojo Keitė.

Tada stojo nejauki tyla. Jis norėjo, kad Keitė pasakytų: „Gelbėk, Džeimi, aš siaubingai suklydau." To ji akivaizdžiai daryti neketino. O pats norėjo pasakyti: „Ką, po velnių, darai?" Bet jei būtų pasakęs, ji niekada su juo nebesišnekėtų.

Paklausė, kaip sekasi Džeikobui, ir Keitė papasakojo, kad šis darželyje paišo raganosius ir kakoja į vonią, tad jis pakeitė temą:

– Tonis irgi kviečiamas?

– Žinoma.

Staiga susiprotėjo. Juos kviečia atvykti kartu. Jis jokiu būdu nesitemps Tonio į Piterborą.

Padėjęs ragelį, pakėlė ledus, nušluostė nuo palangės jų paliktą rudą dėmę ir grįžo į virtuvę užsikaisti arbatos.

Tonis Piterbore. Jėzau. Jam buvo sunku apsispręsti, kas blogiau: mamos ir tėčio apsimetinėjimas, jog Tonis Džeimio bendradarbis, kad nesuuostų kaimynai, ar šlykščiai atsainus jų požiūris.

Žinoma, įtikimiausias derinys – mama šlykščiai atsaini, o tėtis apsimeta, kad Tonis Džeimio bendradarbis. Ir įtūžis, kad tėtis apsimeta, jog Tonis – Džeimio bendradarbis. Ir tėčio įtūžis, kad mama taip šlykščiai atsaini.

Jis nė nedrįso pagalvoti apie Rėjaus draugus. Koledže pažinojo pakankamai rėjų. Po aštuonių bokalų jie per plauką vien dėl smagumo vos nenulinčiuodavo pirmo pasitaikiusio homoseksualo. Išskyrus tuos, kurie slėpdavo savo orientaciją. Tokių tarp jų visada pasitaikydavo. Anksčiau ar vėliau jie neištverdavo ir prisigretindavo, išsipasakodavo ir imdavo putoti, kai nesutikdavai nusivesti į savo kambarį ir jiems pasmaukyti.

Džeimis susimąstė, ką dabar veikia Džefas Veleris. Greičiausiai pasiryžo santuokai be sekso kokiame nors Safron Voldene ir saugo už šildytuvo paslėpęs kelis senus žurnalo „Zipper" numerius.

Džeimis investavo galybę laiko ir energijos, kad savo gyvenimą sutvarkytų būtent taip, kaip norėjo. Darbas. Namai. Šeima. Draugai. Tonis. Sportas. Atsipalaidavimas. Kai kuriuos dėmenis galima suderinti.

Keitė ir Tonis. Draugai ir sportas. Dėmenys atskirti ne be reikalo. Kaip zoologijos sode. Šimpanzes galima suleisti su papūgomis. Bet išardęs visus narvus sukelsi skerdynes.

Toniui apie kvietimą nesakys. Vienintelis sprendimas. Paprasta.

Nudelbė akis į glaistytų ledų galiuką. Ką jis daro? Jų nusipirko, kad pasiguostų po ginčo dėl žiūronų. Reikėjo sukirsti iškart kitą dieną.

Įgrūdo likutį į šiukšlių dėžę, paėmė kitus keturis ir sugrūdo ten pat, kur ir pirmųjų likutį.

Įdėjo į grotuvą kompaktinę plokštelę „Born to Run" ir užplikė arbatą. Išplovė indus, nusausino kriauklės pakraščius. Įsipylė arbatos į puodelį, šliūkštelėjo truputį pusriebio pieno ir užpildė perlaidos kvitą už dujas.

Tą vakarą Briuso Springstino muzika skambėjo itin mandrai. Džeimis jį išjungė ir ėmė skaityti „Telegraphą".

Vos po aštuonių pasirodė pakiliai nusiteikęs Tonis, įliuoksėjo į koridorių, krimstelėjo Džeimiui į sprandą, griuvo ant sofos ir paslikas ėmė suktis cigaretę.

Retkarčiais Džeimiui kildavo įtarimas, ar tik Tonis praeitame gyvenime nebuvo šuo ir nespėjo visiškai persimainyti. Koks apetitas. Kiek energijos. Nepaiso visuomeninių normų. Pamišęs dėl kvapų (Tonis įgrūsdavo nosį į Džeimio plaukus ir klausdavo: „Oho, kur trankeisi?").

Su visu žurnaliniu staleliu Džeimis pastūmė peleninę Tonio link ir atsisėdo. Užsikėlė Tonio kojas ant kelių ir ėmė rišti jam batus.

Kartais kildavo noras Tonį pasmaugti. Labiausiai dėl prastų manierų. Bet, pastebėjęs jį kitame kambario gale, tas jo ilgas kojas, žvitrią, kaimišką eiseną, pasijusdavo lygiai taip, kaip tą pirmąjį kartą. Kažin ką pilvo gelmėje, beveik skausmingą troškimą įsisupti į šio vyro glėbį. Niekas kitas nevertė jo taip pasijusti.

– Smagiai padirbėjai? – paklausė Tonis.

– Tiesą sakant, taip.

– Tai ko toks niūriaveidis?

– Kodėl niūriaveidis? – pasitikslino Džeimis.

– Patempta lūpa, suraukta kakta.

Džeimis žnektelėjo į sofos atlošą ir užsimerkė.

– Pameni Rėjų?

– Rėjų?..

– Keitės vaikiną Rėjų.

– Joo.

– Jie tuokiasi.

– Supratau.

Tonis prisidegė cigaretę. Ant džinsų nukrito rusenančio tabako trupinėlis ir užgeso.

– Įgrūdam ją į mašiną ir nuvežam į slėptuvę kur nors Glosteršyre...

– Toni... – tarė Džeimis.

– Ką?

– Pabandom iš naujo, gerai?

Tonis iškėlė rankas vaidindamas, kad pasiduoda.

– Atsiprašau.

– Keitė išteka už Rėjaus, – pakartojo Džeimis.

– Tai negerai.

– Taip.

– Bandysi ją sulaikyt, – pasakė Tonis.

– Ji jo nemyli, – tarė Džeimis. – Ji tik nori vyro, turinčio nuolatinį darbą ir didelį namą, ir kad padėtų auginti Džeikobą.

– Būna ir blogesnių priežasčių vedyboms.

– Tu negalėtum jo pakęst, – priekaištavo Džeimis.

– Tai ką? – paklausė Tonis.

– Ji mano sesuo.

– Ir ką tu žadi... daryt? – paklausė Tonis.

– Velnias žino.

– Džeimi, čia jos gyvenimas. Juk negali nubaidyt Anės Bankroft su kryželiu ir įkišti į pirmą pasitaikiusį autobusą.

– Nemėginu jos sulaikyti.

Džeimis ėmė gailėtis, kad užvedė pokalbį šia tema. Tonis nepažįsta Keitės. Niekad nebuvo susitikęs su Rėjumi. Tiesą sakant, Džeimis tenorėjo, kad jis pasakytų: „Esi visiškai teisus." Bet to niekam niekad nesakydavo. Net ir girtas. Juo labiau girtas.

– Jos rūpestis. Aišku. Tai viso labo...

– Ji suaugęs žmogus, – pasakė Tonis. – Turi teisę susimaut.

Keletą akimirkų abu tylėjo.

– Na, o aš ar kviečiamas?

Tonis išpūtė nedidelį dūmų verpetą link lubų.

Džeimis uždelsė atsakyti per ilgai vos akimirksnį, ir Tonis kaip visada įtariai suraukė antakius. Taigi, Džeimiui reikėjo improvizuoti.

– Nuoširdžiai tikiuosi, kad jie nesusituoks.

– O jei susituoks?

Ginčytis buvo beprasmiška. Ne dabar. Kai kartą į duris pasibeldė Jehovos liudytojai, Tonis juos pakvietė užeiti arbatos. Džeimis giliai įkvėpė.

– Mama minėjo, kad ką nors atsivesčiau.

– Ką nors? – nustebo Tonis. – Žavinga.

– Juk tu nenori dalyvauti, tiesa?

– Kodėl gi ne? – paklausė Tonis.

– Dėl Rėjaus bendradarbių inžinierių, dėl mamos lipšnumo...

– Neklausai, ką tau sakau, ar ne?

Tonis pirštais suėmė Džeimiui smakrą ir suspaudė, kaip tetos vaikystėje.

– Aš norėčiau. Dalyvauti. Tavo sesers vestuvėse. Su tavimi.

Gatvele praskriejo policijos mašina su kaukiančia sirena. Tonis vis dar laikė Džeimio smakrą. Džeimis tarė:

– Pasikalbėkim apie tai vėliau, gerai?

Tonis suspaudė tvirčiau, prisitraukė Džeimį arčiau savęs ir pauostė.

– Ką tu valgei?

– Glaistytus ledus.

– Dieve. Šitas reikalas tave išties prislėgė, ar ne?

– Likusius išmečiau, – tarė Džeimis.

Tonis įspaudė cigaretę į peleninę.

– Eik, atnešk man porciją. Nesu ragavęs glaistytų ledų nuo... Dieve, nuo 1987-ųjų Braitone.

Džeimis nukėblino į virtuvę, ištraukė iš šiukšlių dėžės vieną pakuotę ledų, nuplovė pomidorų padažą nuo popierėlio ir atnešė į svetainę.

Jei jam nusišypsos laimė, Keitė iki rugsėjo svies į Rėjų skrudintuvą, ir jokių vestuvių nebus.

13

Džordžas gausiai patepė egzemą hormoniniu kremu, persirengė darbiniais drabužiais ir nusileidęs žemyn netikėtai susitiko su pirkiniais grįžusią Džinę.

– Kaip praėjo vizitas?

– Puikiai.

– Ką sakė? – paklausė Džinė.

Džordžas nutarė, kad bus paprasčiau meluoti.

– Greičiausiai, širdies smūgis. Dehidracija. Dirbau saulėje be kepurės. Gėriau per mažai vandens.

– Na, tai galima nusiraminti.

– Tiesa, – pritarė Džordžas.

– Skambinau Džeimiui.

– Ką jis?

– Nebuvo namie, – atsakė Džinė. – Palikau žinutę atsakiklyje. Pasakiau, kad atsiųsim jam pakvietimą. Sakiau, kad gali ką nors atsivesti, jei tik nori.

– Šaunu.

Džinė sutriko.

– Gerai jautiesi, Džordžai?

– Tiesą sakant, puikiai.

Pabučiavo ją ir patraukė į sodą.

Išgramdė likučius iš kibiro į mažą konteinerį, kibirą praskalavo vandens srove iš žarnos, užmaišė šviežio naujo skiedinio ir ėmė mūryti. Dar pora eilių ir galės statyti durų staktą.

Pats homoseksualumas jam gyvenimo negadino. Vyrai, užsiimantys seksu su vyrais. Galima įsivaizduoti, jei pakanka noro įsivaizduoti tokius dalykus, kad pasitaiko tokių situacijų, kai taip nutinka, situacijų, kai vyrukams nėra kaip normaliai išsikrauti. Karinėje tarnyboje. Ilgose jūrų ekspedicijose. Gal ir nemalonu samprotauti apie tokį kaminų valymą, bet jį galima laikyti kone mankšta. Nuleidi garą. Pakyla nuotaika. Paspaudi rankas, po visko nusiprausi po dušu.

Jį trikdė mintys apie vyrus, kartu perkančius baldus. Besiglamonėjančius vyrus. Kažkodėl tai erzino labiau nei jų išdaigos viešuosiuose tualetuose. Tai jam kėlė nemalonų pojūtį, jog byra pasaulio pamatai. Tarsi išvydus, kaip gatvėje vyras suduoda moteriai. Ar nei iš šio, nei iš to neįstengiant prisiminti savo vaikystės kambario.

Vis dėlto laikai keičiasi. Mobilieji telefonai. Tailandiečių restoranai. Reikia likti lanksčiam, antraip pavirsi pikta fosilija, niurzgančia dėl šiukšlių. Be to, Džeimis – protingas jaunuolis, ir jei ką atsives, neišvengiamai tokį pat protingą jaunuolį.

Ką apie tai pamanys Rėjus, težino vienas Dievas.

Įdomu. Taip jau ir bus.

Uždėjo dar vieną plytą.

„Nebent aš labai klysčiau", – kaip sakė gydytojas Bargutianas.

Be abejo, paprasčiausiai išsisukinėjo.

14

Džinė nusirengė, kol Deividas maudėsi po dušu, ir įsisupo į jo paliktą peniuarą. Nulingavo iki lango, atsiveriančio į įlanką, ir atsisėdo ant krėslo ranktūrio.

Taip pasijuto patrauklesnė. Vien būdama šiame kambaryje. Pastelinės sienos. Medinės grindys. Didelės žuvies graviūra metaliniuose rėmuose. Tokių kambarių galima pamatyti žurnaluose, verčiančiuose galvoti apie kitokį gyvenimą.

Pažvelgė į apskritą pievelę. Vienam krašte trys krūmokšniai dideliuose akmeniniuose vazonuose. Trys kitame. Sulankstomas medinis lovakrėslis.

Jai patiko mylėtis, bet taip pat patiko ir šitai. Čia galėjo galvoti kitaip, nevarinėjama ir neslegiama savo gyvenimo.

Džinė retai kalbėdavo apie savo tėvus. Tiesiog žmonės to nesupranta. Jie dar buvo paaugliai, kai suvokė, kad tetulė Merė iš gretimo buto yra tėvo mergina. Visi įsivaizdavo neįtikimai aistringą muilo operą. Bet intrigos nebuvo, nebuvo ir ugningų rietenų. Jos tėvas pradirbo tame pačiame banke keturiasdešimt metų ir rūsyje kaldavo medinius inkilus. O mama, net ir po Džinės tėvo mirties, niekada nepasakojo, kaip jautėsi tokioje keistoje buitinėje situacijoje.

Jos manymu, mama niekada apie tai nekalbėjo, net ir kai tėvas buvo gyvas. Taip jau atsitiko. Visi užmerkė prieš tai akis. Pasaka baigta.

Džinei buvo gėda. Taip jaustųsi bet kuris sveiko proto žmogus. Jei tai nutyli, jautiesi kaip melagis. Jei papasakoji – kaip koks cirko personažas.

Nekeista, kad visi vaikai patraukė tokiais skirtingais keliais: Eilina į religiją, Daglas prie savo autotraukinių, o Džinė pas Džordžą.

Jiedu susipažino Betės vestuvėse.

Nuo jo dvelkė tam tikru oficialumu, beveik kariškumu. Buvo išvaizdus, bet kitaip nei šiuolaikiniai vyrai.

Visi elgėsi kvailokai (Betės brolis, tas, kuris žuvo per siaubingą nelaimę gamykloje, išsilankstė iš servetėlės kepurę ir, visų dideliam

džiaugsmui, dainavo „I've got a lovely pair of coconuts"*). Džinė pastebėjo, kad Džordžą visa tai sekino. Norėjo jam pasakyti, kad ir ją visa tai sekina, bet jis nebuvo panašus į tokį, kurį galima užkalbinti šiaip sau, be priežasties.

Po dešimties minučių jis pats prisigretino, pasisiūlė atnešti ko nors išgerti, o ji ėmė ir apsikvailino – paprašė limonado, kad pasirodytų blaivi ir nuovoki, paskui paprašė vyno, kad nepasirodytų vaikiška, o tada persigalvojo dar sykį, nes jis buvo išties išvaizdus ir ji ėmė pamažu jaudintis.

Kitą savaitę jis pakvietė vakarienės, bet ji nenorėjo eiti. Žinojo, kas bus. Jis buvo doras ir be galo patikimas, ir ji įsimylės, o kai jis sužinos apie jos šeimą, išnyks kaip dūmas. Kaip Rodžeris Hamiltonas. Kaip Petas Loidas.

Vėliau jis papasakojo apie savo tėvą, kuris prisigerdavo iki sąmonės netekimo ir miegodavo kniūpsčias ant pievelės. Apie vonioje verkiančią mamą. Ir apie iš proto išsikrausčiusį dėdę, savo dienas baigusį kažkokioje klaikioje ligoninėje. Po tų žodžių ji suėmė jo veidą ir pabučiavo, ko iki tol nebuvo dariusi jokiam vyrui.

Negalima sakyti, kad bėgant metams jis pasikeitė. Jis vis dar doras. Vis dar patikimas. Tačiau pasikeitė pasaulis. Taip pat ir ji.

Daugiausia prisidėjo tie prancūzų kalbos įrašai (gal juos padovanojo Keitė? Negalėjo prisiminti). Jie keliavo į Dordonę, pakeliui ji turėjo laiko į valias.

Po kelių mėnesių užėjo nusipirkti duonos, sūrio ir tokių pyragėlių su špinatais į vieną Beržerako krautuvėlę ir, kai jos šeimininkai ėmė atsiprašinėti už prastą orą, Džinė nė nepastebėjo, kaip užmezgė pokalbį, o Džordžas tuo metu sėdėjo ant suolelio kitapus kelio ir skaičiavo uodų paliktus spuogus. Ten ir tada nieko neįvyko, bet kai grįžo į namus, jie atrodė šalti, kiek per maži, truputį per angliški.

Iš vonios pasigirdo nestiprus atšaunamų dušo kabinos durelių garsas.

Ją vis dar stebino, kad iš visų įmanomų žmonių ji yra su Deividu. Kažkada yra jam gaminusi spagečių su Bolonės padažu. Kadaise jam suokė apie naują šiltnamį, o tada pasijuto labai nuobodi, bet, laimei, nepastebima. Jis dėvėjo lininius švarkus ir persikų spalvos ar žydrus golfus ir rūkė mažyčius cigarus. Trejus metus pragyveno Stokholme ir

* Juokų dainelė (angl.) „Turiu porą dailių kokoso riešutų" (vert. past.).

kai draugiškai išsiskyrė su Mina, įspūdis, kad jis per daug šiuolaikiškas Piterborui, dar sustiprėjo.

Į pensiją išėjo anksti, Džordžo santykiai su juo nutrūko ir jis buvo visai išgaravęs jai iš galvos, kol pamatė kitapus Otakaro knygyno prekystalio su Džeimio Oliverio knyga ir Pelytės Meizės pieštukų dėžute.

Jiedu gėrė kavą kitoje gatvės pusėje ir, kai ji papasakojo apie kelionę į Paryžių su Ursula, jis jos nepašiepė, kaip Bobas Grinas. Ir nesistebėjo kaip Džordžas, kad dvi vidutinio amžiaus moteriškės gali išgyventi savaitgalį užsienio mieste neapiplėštos, nepasmaugtos ir neparduotos į vergiją.

Fiziškai buvo visai nepatrauklus (už ją žemesnis ir pro rankogalius kyšojo gana nemažai juodų šerių). Tačiau ji dar nebuvo sutikusi vyro, vyresnio nei penkiasdešimties ir vis dar besidominčio aplinkiniu pasauliu, naujais žmonėmis, naujomis knygomis, naujais kraštais.

Tarsi kalbėtumeisi su drauge. Tik tiek, kad jis vyras. Ir pažinojo vienas kitą viso labo penkiolika minučių. Dėl to buvo neramu.

Kitą savaitę jiedu stovėjo ant pėsčiųjų tilto virš automobilių magistralės ir joje sukilo tas ypatingas jausmas. Toks pat kildavo prie jūros. Išplaukiantys laivai, virš sudrumsto vandens besipešančios žuvėdros, tos gailios sirenos. Suvokimas, kad ir tu gali išplaukti į mėlį ir viską pradėti iš naujo naujame krašte.

Jis paėmė ją už rankos ir suspaudė, o ji nusivylė. Surado sielos bičiulį ir šis tuoj viską sugadins nevėkšlišku flirtu. Bet jis tik spustelėjo, paleido ir tarė: „Eime. Pasivėlinsi namo“, ir ji panoro pati įsikibti jam į ranką.

Paskui ji bijojo. Sutikti. Atsisakyti. Sutikti, o tada suprasti, kad reikėjo atsisakyti. Atsisakyti, o tada suvokti, kad reikėjo sutikti. Bijojo nusirengti prieš kitą vyrą, kai jai pačiai jos kūnas kartais kėlė graudulį.

Todėl papasakojo Džordžui. Apie susitikimą su Deividu knygyne ir kavos gėrimą kitapus gatvės. Norėjo, kad jis vėl supaprastintų jos gyvenimą. Bet nesupaprastino. Ji dar keletą kartų mestelėjo Deivido vardą per jųdviejų pokalbį, bet nesulaukė jokio atsako. Džordžo abejingumas tapo tarsi padrąsinimu.

Deividas buvo turėjęs daugiau romanų. Ji žinojo. Net jam neprasitarus. Iš to, kaip delnais apsikabino jai kaklą tą pirmąjį kartą. Atlėgo. Nenorėjo tuo užsiimti su žmogumi, plaukiančiu į nepažįstamą teritoriją,

ypač išgirdusi siaubingą Glorijos istoriją, kaip vieną rytą ji išvydo tą vyrą iš Derbio, sustojusį prie jos namų.

Džinė neklydo. Jis iš tiesų buvo labai plaukuotas. Beveik kaip beždžionė. Dėl to buvo net geriau. Nes tai rodė, kad seksas nėra svarbiausia. Kita vertus, per pastaruosius penkis mėnesius ji gana pamėgo glostyti pirštais jo nugarą ir jausti šilkinę vilną.

Spragtelėjo vonios durys, ji užsimerkė. Deividas perėjo kilimu ir apkabino. Ji užuodė degutinį muilą ir švarią odą. Juto jo alsavimą į sprandą.

Jis tarė:

– Atrodo, savo kambary radau gražią moterį.

Ji nusijuokė iš tokių vaikiškų žodžių. Jau buvo anaiptol ne graži moteris. Bet apsimetinėti buvo gera. Beveik geriau, nei būtų iš tikrųjų. Lyg vėl būti vaiku. Taip suartėti su kitu žmogumi. Karstytis po medžius, gerti vandenį iš vonios. Viską paliesti ir paragauti.

Jis ją apsuko ir pabučiavo.

Norėjo jai suteikti gerų pojūčių. Ji nė negalėjo prisiminti, kada kas nors būtų su ja taip elgęsis.

Jis užtraukė užuolaidas ir nusivedė ją prie lovos, paguldė, vėl pabučiavo ir nubraukė jai nuo pečių peniuarą, o ji užsimerkusi tirpo tamsoje, kaip sviestas tirpsta karštoje keptuvėje, kaip naktį prabudus vėl sutirpstama į miegą tiesiog jam atsiduodant.

Ji apkabino rankomis jam kaklą ir pajuto raumenis po oda ir trumpus plaukelius, kur kirpėjas nuskuto arčiau odos. Jo rankos lėtai slinko jos kūnu, ir ji galėjo įsivaizduoti juodu iš kito kambario galo – tokiais dalykais filmuose užsiima tik gražūs žmonės.

Jautė, kaip jos kūnas juda valdomas jo pirštų, lyg supantis karusele, su kiekvienu atsivadėjimu skriejant vis aukščiau ir greičiau, kiekvieno mosto gale ji besvorė kilo taip aukštai, kad net regėjo malonumų sodus, laivelius prieplaukoje ir žalias kalvas kitame krante.

Jis tarė: „Dieve, kaip aš tave myliu“, ir ji jautė jam tą patį, už tai, ką daro, kad supranta tą jos esybės dalį, kurios manė neturinti. Tačiau atsakyti negalėjo. Ne dabar. Negalėjo pasakyti nieko. Tik suspaudė jam petį, taip prašydama tęsti.

Apėmusi ranka varpą, judino ją pirmyn atgal ir tai nebeatrodė nė kiek keista, lyg ji būtų ne jo, o jos kūno dalis, pojūčiai sruvo uždaru ratu. Girdėjo, kaip jis ėmė lekuoti lyg šuo, bet nekreipė į tai dėmesio.

Kai suprato, kad tai įvyks – išgirdo tariant „taip, taip, taip", – ir net kai išgirdo savo balsą, kerai neišnyko. Tada užplūdo banga, tarsi užliejanti smėlio krantą, atslūgstanti, vėl užliejanti smėlį ir vėl atslūgstanti.

Galvoje ėmė pokšėti vaizdiniai tarsi fejerverkai. Kokoso kvapas. Žalvariniai židinio rakandai. Krakmolyta pagalvėlė tėvų miegamajame. Smilkstantis lauko žolių ryšelis. Ji trupėjo į tūkstančius gabalėlių, kaip snaigės ar laužo žarijos, kylančios į viršų ir krintančios taip lėtai, jog atrodė, kad jos apskritai nesileidžia.

Suėmė jį už riešo, kad sustabdytų jo rankas, ir liko gulėti užsimerkusi, apkvaitusi ir uždususi.

Ji verkė.

Jautė, kad po penkiasdešimties metų atrado savo kūną ir kad jis yra senas jos draugas, ir staiga suvokė, kodėl visą laiką buvo tokia vieniša.

Atsimerkė. Deividas žvelgė į ją iš viršaus, ir ji suprato, kad nieko neprivalo aiškinti.

Jis lūkuriavo keletą minučių.

– O dabar, – prabilo, – manau, mano eilė.

Atsiklaupė ir įsitaisė tarp jos kojų. Švelniai praskleidė ją pirštais ir užėjo vidun. Šįkart ji stebėjo, kaip jis stūmėsi į priekį pasirėmęs ant rankų, kol ji prisipildė jo.

Kartais jai patikdavo, ką jis jai daro. Retkarčiais patikdavo, ką ji jam daro. Šiandien skirtumo lyg ir nebuvo.

Jis ėmė judėti sparčiau, iš malonumo primerkė akis ir galiausiai užsimerkė. Tad ir ji užsimerkė, laikėsi už jo rankų, leidosi supama, ir galop jis pasiekė orgazmą, pasiliko jos viduje ir gyvuliškai suvirpėjo. Atsimerkęs alsavo ir šypsojosi.

Ir ji jam nusišypsojo.

Keitė neklydo. Visą gyvenimą viską atiduodi artimiesiems, kad jie galėtų nutolti į mokyklą, universitetą, darbą, į Hornsį, į Ilingą. Už tai gauni labai nedaug meilės.

Ji šitą užsitarnavo. Nusipelnė pasijusti kaip filmo herojė.

Jis atsargiai prigulė greta ir užkėlė jos galvą sau ant peties, o iš ten jai matėsi tiesi prakaito karoliukų vorelė ant jo krūtinės ir girdėjosi širdies plakimas.

Ji vėl užsimerkė ir tamsoje juto, kaip sukasi pasaulis.

15

Viešpatie, atskleisk man mano baigtį, ir kiek dienų man skyrei, kad tvirtai žinočiau, kiek dar gyvensiu.

Bobas gulėjo kiek žemiau altoriaus pakopų, poliruotame juodame karste, kuris, žvelgiant iš to kampo, buvo panašus į fortepijoną.

– Nors Žmogus tegyvena vos akimirką, tuščiai dėl to nerimauja.

Kartais (pavyzdžiui, tas dvi paras, trukusias nuo kelnių matavimosi parduotuvėje „Allders" iki apsilankymo pas gydytoją Bargutianą) Džordžas pavydėdavo šiems žmonėms. Ne konkrečiai šiems, bet eiliniams, kuriuos galima išvysti pirmuosiuose klauptuose per Kalėdų pamaldas.

Bet tu arba tiki, arba netiki. Negauni nei antros progos, nei kompensacijos. Lygiai kaip tėvo pasakojime apie magus, per pusę pjaustančius moteriškes. Net ir labai norėdamas, žinių negrąžinsi atgal.

Pasidairęs į vitražų ėriukus ir paspoksojęs į sumažinto Nukryžiuotojo statulėlę pagalvojo, kaip visa tai juokinga – šitas visoms Anglijos grafystėms per religiją urmu tiekiamas desertas. Bankų vadybininkai ir fizinio lavinimo mokytojai klausosi pasakojimų apie sitarus, kankinimus ir miežinę duoną, tarsi tai būtų savaime suprantami dalykai.

– Nukreipk savo žvilgsnį nuo manęs, kad atsigaučiau pirma, negu nueisiu ir pranyksiu.*

Pastorius užsiropštė į sakyklą ir tarė pagarbos žodį velioniui.

– Verslininkas, sportininkas, šeimos galva. Dirbk sunkiai, žaisk kietai. Toks buvo jo devizas.

Akivaizdu, kad jis nieko nežinojo apie Bobą.

Kita vertus, jei niekada nebuvai įžengęs į bažnyčią būdamas gyvas, geriau nesitikėti, kad kai numirsi, dėl tavęs bus liejamas prakaitas. Be to, ir tiesos niekam nereikia. („Jis negalėdavo praeiti pro didžiakrūtę moterį neleptelėjęs kokios mažvaikiškos replikos. Jam įmetėjus, suprastėjo jo burnos kvapas.")

– Šį rugsėjį Robertas su Siuzana būtų minėję keturiasdešimtąją vedybų sukaktį. Jie buvo įsimylėję nuo vaikystės, susipažino vidurinėje Šventojo Botolfo mokykloje...

Prisiminė savo trisdešimtąją vedybų sukaktį. Kaip Bobas atsvirduliavo prie jo per pievelę ir uždėjo girtą ranką jam ant peties tardamas:

* Ps 39, 14 (vert. nuorodos).

– Juokingiausia, kad jei būtum tada ją užmušęs, panašiu metu jau būtum paleistas iš kalėjimo.

– Štai aš jums atskleidžiu paslaptį: nors mes ne visi užmigsime, bet visi būsime pakeisti, – staiga, viena akimirka...*

Pamokymas pasibaigė ir Bobas buvo išgabentas iš bažnyčios. Džordžas su Džine išėjo į lauką ir su kitais bendruomenės nariais sugužėjo aplink kapą, slegiami tvankios, plieno pilkumo šviesos, žadančios iki popietės arbatėlės pratrūkti audra. Siuzana, išpurtusi ir palūžusi, su dviem sūnumis iš šonų, atsistojo palei duobės galą. Džekas stovėjo apkabinęs motiną, bet buvo per žemas, kad šį gestą atliktų oriai. Benas atrodė keistai nuobodžiaujantis.

– Mirtingasis, gimęs iš moters, trumpai tegyvena, bet vargo daug turi...**

Bobą nuleido keturiais tvirtais kanapiniais diržais. Siuzana, Džekas ir Benas ant karsto numetė po baltą rožę, bet ramybę sudarkė kažkoks pusgalvis – pralėkė pro kapines pagarsinęs mašinos grotuvą.

– ...mes laukiame Išgelbėtojo, Viešpaties Jėzaus Kristaus, kuris pakeis mūsų vargingą kūną ir padarys jį panašų į savo garbingąjį kūną...***

Pažvelgęs į karsto nešėjus suprato, kad niekada tarp jų nėra matęs nė vieno barzdoto. Svarstė, ar jiems galioja tokios taisyklės kaip lakūnams, kuriems privaloma, kad prie veido sandariai priglustų avarinės deguonies kaukės. Galbūt higienos sumetimais.

O kas bus, kai išmuš jųjų valanda? Nejau dirbdami prie negyvėlių jie tampa nepataisomais optimistais? Be abejo, žmones pamato tik po visko. Sunkiausia yra tapti negyvėliu. Timo sesuo penkiolika metų pradirbo slaugos namuose, bet vis vien užmigo garaže užvedusi mašinos variklį, kai jos smegenyse aptiko auglį.

Pastorius paprašė visiems drauge sukalbėti „Tėve mūsų". Džordžas garsiai tarė tik tas eilutes, kurioms pritarė („Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien... Ir neleisk mūsų gundyti"), o Dievo vardą murmėjo po nosimi.

– Te nuolat mus lydi Jėzaus Kristaus malonė, Viešpaties meilė ir Šventosios Dvasios palaima. Amen... O dabar, ponios ir ponai, – pastoriaus balsas sužvitrėjo lyg skautų būrelio vadovo, – norėčiau, Siu-

* 1 Kor 15, 51–52.

** Job 14, 1.

*** Fil 3, 20–21.

zanos ir visos Grinų šeimos vardu, jus pakviesti pasivaišinti maistu ir gėrimais kaimelio bendruomenės salėje, ji yra kitapus kelio, greta stovėjimo aikštelės.

Džinė dramatiškai pasipurtė.

– Negaliu pakęst tokių susiėjimų.

Jiedu nuplaukė su visa tamsiai apsitaisiusia jau tyliai kuždančia banga vingiuotu žvirgždo taku pro kapinių vartelius ir skersai kelią.

Džinė palietė jo alkūnę ir tarė:

– Prisidėsiu po kelių minučių.

Jis sukosi paklausti, kur ji ketina eiti, bet ji jau keliavo atgal į kapinaites. Atsisukęs išvydo link jo artėjantį besišypsantį Deividą Simondsą ištiesta ranka.

– Džordžai.

– Deividai.

Deividas išėjo iš darbo Šeperdsų įmonėje prieš ketverius ar penkerius metus. Džinė keletą kartų buvo su juo netikėtai susitikusi, bet Džordžas jo nematė jau seniai. Nekėlė antipatijos. Tiesą sakant, jei visi kiti darbuotojai jų biure būtų buvę tokie kaip Deividas, darbas būtų ėjęsis gerokai sklandžiau. Nebūtų buvę intrigų siekiant aukštesnių pareigų. Nebūtų pilstomasi pamazgomis. Ir šiaip jis buvo ne iš kelmo spirtas. Jo išmanymas apie visus tuos ekologinio miško reikalus į įmonę priviliojo Kornvalį ir Eseksą.

Jis rengėsi kiek per gerai. Turbūt toks apibūdinimas būtų tiksliausias. Brangus odekolonas. Operų muzikos įrašai mašinoje.

Kai pranešė, kad išeis į pensiją pirma laiko, visi nuo jo atsiribojo. Į kaimenę įsisuko ligotas gyvulys. Visi truputį įsižeidė. Tarsi jam ši veikla, kuriai jie paskyrė savo gyvenimus, būtų tik hobis. Net neturėdamas jokių aiškių planų. Fotografija. Atostogos Prancūzijoje. Auksinis ženklelis už sklandymo normatyvus.

Dabar Džordžui, taip pat pasukusiam tuo keliu, viskas atrodė visiškai kitaip, tad prisiminęs, kaip Džonas Maklintokas pasakė, kad Deividas niekada nebuvo „mūsiškis“, pagalvojo, kad tai tebuvo giežiamas apmaudas.

– Malonu tave matyti, – Deividas paspaudė Džordžui ranką. – Net ir tokią niūrią dieną.

– Atrodo, Siuzanai pasidarė negera.

– A, manau, Siuzana susitvarkys.

Pavyzdžiui, šiandien Deividas vilki juodą kostiumą ir pilką megztinį aukštu kaklu. Kitiems tokia apranga galėjo pasirodyti įžūli, bet Džordžas suprato, kad tai tėra kitoniškas būdas rengtis. Nesitapatinimas su minia.

– Smarkiai užsiėmęs? – paklausė Džordžas.

Deividas nusijuokė:

– Maniau, į pensiją tik ir einama, kad nereikėtų niekuo užsiimti.

Džordžas nusijuokė.

– Turbūt.

– Na, manau, mums derėtų atlikti savo pareigą.

Deividas pasisuko link bendruomenės salės durų.

Džordžas retokai pajusdavo norą tęsti pokalbį, bet Deividas – suprato – įklimpę tame pačiame purvyne, o klampojant po tą patį purvyną smagu su kuo nors pasišnekėti. Tikrai geriau nei valgyti bandeles su dešrele ir kalbėtis apie mirtį.

– Jau perskaitei šimtą geriausių pasaulio romanų?

– Tavo atmintis mane gąsdina, – Deividas vėl nusijuokė. – Mečiau po Prusto. Per daug primena katorgą. Tada ėmiausi Dikenso. Septynias įveikiau, liko aštuonios.

Džordžas kalbėjo apie studiją. Deividas kalbėjo apie ką tik sukartą kelionę pėsčiomis po Pirėnus („Trys tūkstančiai metrų virš jūros lygio ir aplink pilna drugelių"). Vienas kitą pasveikino, kad paliko Šeperdsų įmonę, kol Džimas Baumanas nebuvo pasamdęs savų darbuotojų remonto darbams ir toji mergina iš Stiveneidžo neteko pėdos.

– Eime, – paragino Deividas, vesdamas Džordžą prie dvivėrių durų. – Prisidirbsim bėdos, jei mus pastebės čia besilinksminančius.

Pasigirdo taku artėjantys žingsniai ir atsisukęs Džordžas išvydo ateinančią Džinę.

– Pamiršau rankinuką.

– O aš sutikau Deividą.

Džinė atrodė kiek sutrikusi.

– Deividai. Sveikas.

– Džine, – pasisveikino Deividas tiesdamas ranką. – Labai smagu tave matyt.

– Man šovė mintis, – įsiterpė Džordžas, – gal kada pasikvieskime Deividą vakarienės.

Džinė su Deividu atrodė suglumę, ir jis suprato, kad ploti rankomis bei džiaugsmingai skelbti savo sumanymą tokia proga gedulingai nepritinka.

– O, – nustebo Deividas, – nenorėčiau, kad dėl manęs Džinei tektų plušti apie puodus.

– Esu įsitikinęs, kad Džinei būtų neprošal paįvairinti draugiją, – Džordžas susikišo rankas į kelnių kišenes. – Be to, jei turi drąsos rizikuoti gyvybe, galėčiau pats sutaisyti pakenčiamą daugiaryžį.

– Na...

– Gal kitą savaitgalį? Šeštadienį vakare.

Džinė metė į Džordžą tokį žvilgsnį, kad šis akimirką suabejojo, ar tik nebus per savo entuziazmą pamiršęs ko nors apie Deividą, pavyzdžiui, kad jis vegetaras ar kad per paskutinį apsilankymą nenuleido vandens tualete. Bet giliai įkvėpusi ir nusišypsojusi tarė:

– Gerai.

– Nesu tikras, ar kitą šeštadienį būsiu laisvas, – sudvejojo Deividas. – Pati mintis man patinka...

– Tada sekmadienį, – neatlyžo Džordžas.

Deividas papūtė lūpas ir linktelėjo:

– Tada tebūnie sekmadienį.

– Puiku. Lauksiu, – Džordžas plačiai atidarė dvivėres duris. – Eime pasižmonėti.

16

Keitė perleido Džeikobą Maksui ir paliko juodu fechtuoti mediniais šaukštais Džiunės virtuvėje.

Tada su Rėjumi nuvyko į miestą ir truputį pasiginčijo spaustuvėje. Rėjui atrodė, kad pagal aukso vijų skaičių ant pakvietimo svečiai sprendžia, kiek juos myli jaunavedžiai – gana neįprasta vyrui, manančiam, kad spalvotos kojinės skirtos tik mergaitėms. O Keitė labiau linko prie pakvietimų, panašių į buhalterinės apskaitos seminarų bukletus.

Rėjus parodė jam labiausiai patinkantį maketą, kuris, Keitės žodžiais tariant, atrodė lyg pakvietimas į svajonių princo netradicinės orientacijos prisipažinimo vakarėlį. Tada vyras už prekystalio nesusiturėjo:

– Na, nenorėčiau išgirsti, kaip jūs rinksitės valgiaraštį.

Pas juvelyrą ėjosi sklandžiau. Rėjui patiko mintis abiem išsirinkti vienodus žiedus ir jie jokiu būdu neturėjo būti prašmatnesni už paprastus aukso lankelius. Kai juvelyras paklausė, ar jie norės ant žiedų išgraviruotų įrašų, Keitė akimirką sumišo. Argi ant vestuvinių žiedų graviruojami įrašai?

– Paprastai vidinėje pusėje, – atsakė vyras. – Vedybų data. Arba kokie meilūs žodžiai.

Jis akivaizdžiai buvo iš tų vyrų, kurie lyginasi apatinius.

– Arba šeimininko adresas, – tarė Keitė. – Kaip ant šuns antkaklio.

Rėjus nusijuokė, nes vyriškis sutriko, be to, ir Rėjus nemėgo lyginančių savo apatinius.

– Paimsim porą.

Per pietus Kovent Gardene užsisakę picą, kartu prie stalo sudarė ir svečių sąrašą.

Rėjaus pusė buvo trumpa. Jis nesusidraugaudavo. Autobuse pasišnekučiuodavo su nepažįstamais pakeleiviais ir kone su bet kuo eidavo išgerti bokalo alaus. Tačiau niekada nesusidėdavo ilgesniam laikui. Kai išsiskyrė su Diana, išsikraustė iš buto, atsisveikino su bendrais draugais ir susirado naują darbą Londone. Su būsimu pabroliu nesimatė trejus metus. Jis, pasirodo, buvo senas draugas, su kuriuo žaisdavo regbį, jai dėl to pasidarė tik dar neramiau.

– Sykį M5 greitkelyje jį sustabdė policija, – pasakojo Rėjus, – kad važiavo ant volvo stogo.

– Ant stogo?

– Nesijaudink, – ramino Rėjus. – Jis tapo dantistu.

Dėl to nerimas įgijo kitokį pobūdį.

Jos pusė kėlė daugiau rūpesčių, nes ji turėjo per daug draugų, turinčių nepaneigiamą teisę gauti kvietimą (Mona buvo šalia, kai gimė Džeikobas; Sandra mėnesį juos priglaudė, kai išsiskyrė su Grehemu; Dženė serga išsėtine skleroze, tad jos nepakvietusi jaustųsi sumautai, nors iš tikrųjų ji yra didelė našta...). Jas visas susodinti prireiktų lėktuvų angaro, ir kaskart užrašiusi ar užbraukusi kokį vardą, ji įsivaizdavo, kaip tos raganos sulėks ir lygins savo kvietimus.

– Uždėk viršaus, – tarė Rėjus, – kaip daro oro linijos. Manyk, kad penkiolika procentų neatvyks. Liks laisvų vietų.

– Penkiolika procentų? – paklausė Keitė. – Čia toks standartinis neatvykstančių į vestuves svečių skaičius?

– Ne, – tarė Rėjus, – tik mėgstu pasirodyt, kad išmanau, ką kalbu.

Ji žnybtelėjo jam odos bangą virš diržo.

– Bent vienas žmogus tavo gyvenime pastebi, kai mali šūdą.

Rėjus nugvelbė nuo jos picos alyvuogę.

– Čia komplimentas, ar ne?

Aptarė mergvakarį ir bernvakarį. Aną kartą jis buvo nuogas įmestas į Lidso ir Liverpulio kanalą, o ją grabinėjo gaisrininkas, penį prisidengęs tik kojine, ir abiem teko apsivemti indų restorane. Todėl šį kartą nusprendė eiti vakarienės prie žvakių šviesos. Vienu du.

Jau vakarėjo, o jų pabrolys ir pamergė turėjo atvykti vakarienės aštuntą. Todėl jie patraukė namo, pakeliui prigriebė Džeikobą. Jo kakta buvo prakirsta, nes Maksas jam užvožė su česnakų spaustuvu. Už tai Džeikobas suplėšė jo marškinėlius su tarantulu. Jie vis vien liko draugai, tad Keitė nusprendė nesikišti.

Grįžus namo, ji išdėliojo vištų krūtinėles ant kepimo skardos ir pildama padažą svarstė, ar buvo apdairu pasirinkti Sarą. Kalbant nuoširdžių nuoširdžiausiai, ją pasirinko kaip atsvarą pabroliui. Plepi teisininkė gali pasigalinėti su regbio žaidėjais.

Keitė ėmė galvoti, kad išsirinkti pamergę dėl to, kad ji bus gera atsvara pabroliui, nėra pati geriausia priežastis.

Tačiau atvažiavęs Edas beveik visą laiką atrodė sunerimęs. Didžiulis rausvais žandais vyras greičiau panėšėjo į valstietį nei į dantistą. Nuo to laiko, kai buvo daryta komandinė nuotrauka, kuri dabar kabo Rėjaus kambaryje, jis gerokai papilnėjo, tad buvo sunku jį įsivaizduoti užsiropštusį ant stovinčio volvo stogo, o ką jau kalbėti apie važiuojantį.

Jam buvo nejauku Džeikobo akivaizdoje, ir dėl to Keitė pajuto pranašumą. Tada jis papasakojo, kad jo žmona jau keturis kartus mėgino dirbtinai pastoti. Keitė išsyk pasijuto sumautai.

Vos pasirodžiusi Sara tik pasitrynė rankas ir tarė:

– Na, ką gi. Tai čia mano varžovas.

Keitė išsyk, dėl viso pikto, užsivertė taurę vyno.

Ėjimas vyno taure buvo sumanus.

Edas buvo žavingas ir šiek tiek senamadiškas. Dėl to Sarai jis nelipo prie širdies. Ji jam papasakojo apie dantistą, prisiuvusį jos danteną prie guminės asistento pirštinės. Jis jai papasakojo apie teisininką, nunuodijusį jo tetos šunį. Vištiena buvo neskani. Edas su Sara nesutarė dėl čigonų. Ar juos reikėtų suvaryti į stovyklas. Sara norėjo uždaryti Edą

į koncentracijos stovyklą. Edas, moterų nuomones iš esmės laikantis tik puošmenomis, nutarė, kad Sara yra *karšta pupa*.

Rėjus mėgino pasukti pokalbį taikesne vaga ir prisiminė regbio komandoje laikus. Jiedu ėmė berti nenutrūkstamą atseit juokingų istorijų srautą, susijusį vien su nepaliaujamu girtavimu, smulkiu chuliganizmu ir bičiulių kelnių maustymu.

Keitė išgėrė dar dvi taures vyno.

Edas sakė, kad savo kalbą pradės žodžiais: „Ponios ir ponai, prašymas pasakyti vestuvių kalbą panašus į prašymą pasimylėti su karaliene. Žinoma, didelė garbė, bet šios užduoties niekas nelaukia su dideliu džiaugsmu."

Rėjų tokia prakalba neįtikėtinai prajuokino. Keitė sudvejojo, ar jai nereikėtų tekėti už ko kito, o Sara, niekada nemėgusi vyrų, pasiglemžiančių visą dėmesį, papasakojo, kad per Katrinos vestuves taip prisigėrė, jog atsijungė ir apsišlapino Derbio viešbučio fojė.

Po valandos Keitė su Rėjumi jau gulėjo lovoje ir stebėjo lėtai besisukančias lubas klausydamiesi, kaip už sienos Edas bejėgiškai grumiasi su sulankstoma sofa.

Rėjus paėmė ją už rankos.

– Atleisk dėl viso šito.

– Dėl ko?

– Dėl vakarienės.

– Maniau, kad patiko, – nustebo Keitė.

– Patiko. Maždaug.

Abu nutilo.

– Manau, jis truputį jaudinosi, – prabilo Rėjus. – Manau, visi truputį jaudinomės. Na, išskyrus Sarą. Ko gero, ji niekada nesijaudina.

Iš kito kambario pasigirdo viauktelėjimas – Edas prisivėrė kažkurią kūno dalį sofos mechanizmu.

– Šnektelėsiu su Edu, – tarė Rėjus. – Dėl jo kalbos.

– Aš šnektelėsiu su Sara, – atsakė Keitė.

17

Viskas sugriuvo šeštadienio rytą.

Atsibudęs anksčiau, Tonis nužingsniavo į virtuvę ruošti pusryčių. Kai po dvidešimties minučių įtipeno Džeimis, Tonis sėdėjo prie stalo ir spinduliavo blogio aurą.

Akivaizdu, kad Džeimis kažką padarė ne taip.

– Kas atsitiko?

Tonis kramtė žandą ir barbeno šaukšteliu į stalą.

– Tos vestuvės, – atsakė Tonis.

– Klausyk, – tarė Džeimis, – aš ir pats ne per labiausiai noriu eiti.

Jis žvilgtelėjo į laikrodį. Tonis turėjo išeiti po dvidešimties minučių. Džeimis suprato, kad geriau būtų likęs lovoje.

– Bet vis tiek eisi, – pasakė Tonis.

– Nelabai turiu iš ko rinktis.

– Tai kodėl nenori, kad eičiau drauge?

– Nes ten bus šūdas, – atsakė Džeimis, – tiek tau, tiek man. Nesvarbu, kad man bus šūdas, nes, vienaip ar kitaip, jie yra mano šeima. Todėl kartais sukandęs dantis turiu ištverti šūdą dėl visų gerovės. Tačiau nenoriu, kad per mane ir tau tektų kentėti tą šūdą, o ką jau kalbėti apie visa kita.

– Bet čia tik suknistos vestuvės, – atšovė Tonis, – o ne koks plaukimas su jachta per vandenyną. Nejaugi tikrai bus taip sušikta?

– Tai nėra tik šiaip suknistos vestuvės, – tarė Džeimis, – mano sesuo išteka už netinkamo vyro. Jau antrą kartą gyvenime. Tik šįkart mes tai žinom jau iš anksto. Anokia čia šventė.

– Man nusišikt, už ko ji teka, – atšovė Tonis.

– Bet man tai rūpi, – atsakė Džeimis.

– Visai nesvarbu, su kuo ji tuokiasi, – tarė Tonis.

Džeimis pavadino Tonį bejausmiu šmikiu. Tonis pavadinio Džeimį egoistišku gaidžiu. Džeimis atsisakė toliau diskutuoti ta tema. Tonis išlėkė lauk.

Džeimis sutraukė tris cigaretes, išsikepė porą riekelių kiaušinyje pamirkytos duonos ir suprato, kad jam nepavyks nuveikti nieko konstruktyvaus, todėl geriausia bus nuvykti į Piterborą pas mamą ir tėtį ir išgirsti vestuvių istoriją iš pirmų lūpų.

18

Džordžas tvirtino langų rėmus. Virš palangės iš abiejų pusių jau buvo paklota po šešias eiles plytų. Tiek turėtų juos tvirtai išlaikyti. Užtepė skiedinio ir įstatė į vietą pirmąjį rėmą.

Tiesą sakant, jį trikdė ne vien skraidymas lėktuvu. Ir pačios atostogos užėmė ne ką aukštesnę vietą Džordžo mėgstamiausių užsiėmimų sąraše. Amfiteatrų lankymas, pasivaikščiojimas Pembrukšyro pakrantės taku, mokymasis slidinėti. Jis suprato šios veiklos prasmę. Porą niūrių savaičių Sicilijoje beveik pateisino Pjaca Armerinos miestelio mozaikos. Bet jam nepavyko suprasti, kam susikrovus mantą vykti į svečią šalį, vartytis prie baseino, valgyti prėską maistą ir gerti pigų vyną, kažkodėl išaukštintą vaizdeliu į fontaną ir siūlomą padavėjo, turinčio itin skurdžias anglų kalbos žinias.

Viduramžiais žmonės žinojo ką veikti. Šventadieniai. Piligrimystės. Kenterberis ir Santjago de Kompostela. Per dieną sunkiai sukarti trisdešimt kilometrų, neįmantrios smuklės ir siekiamas tikslas.

Gal Norvegijoje ir būtų buvę pakenčiama. Kalnai, tundra, uolėtos pakrantės. Bet ne, reikia keliauti į Rodo ar Korsikos salas. Maža to, būtina vykti vasarą, kad strazdanotiems anglams tektų kiurksoti po skėčiais, skaityti praėjusios savaitės „Sunday Timesą" ir lieti prakaitą.

Geriau pagalvojus, Pjaca Armerinoje jį kamavo širdies priepuolis, ir didžioji dalis prisiminimų apie mozaikas išliko iš atvirukų, nusipirktų prieš grįžtant su buteliu vandens ir dėžute nurofeno į išsinuomotą automobilį.

Žmogaus protas nebuvo sukurtas deginimuisi ir lengvo turinio romanams. Tikrai ne nuolatiniam neveiksnumui. Žmogaus protas buvo sukurtas veiklai. Gaminti ietis, medžioti antilopes...

Visiškas nuopuolis buvo Dordonėje 1984-aisiais. Viduriavimas, žiurkėno dydžio drugiai, svilinantis karštis. Atsibundi trečią ryto ant drėgno, gumbuoto čiužinio. Tada audra. Lyg kas trankytų per skardos lakštus. Žaibas toks ryškus, kad peršviečia pagalvę. Iš ryto baseine lėtai sukinėjasi šešiasdešimt septyniasdešimt negyvų varlių, o kitame krašte kažkas didesnis ir plaukuotesnis, gal katė, o gal Francečio šuo, kurį Keitė baksnojo nardymo vamzdeliu.

Užsimanė išgerti. Grįžo pievele į namą ir audamasis purvinus batus išvydo virtuvėje Džeimį, kaip šis nusimetė kepšį ir užkaitė arbatinį.

Sustojo ir stebėjo, tarsi sode būtų pamatęs elnią, kurių čia retkarčiais vis dar pasitaiko.

Ir pats Džeimis buvo kiek paslaptinga būtybė. Ne todėl, kad būtų ką slėpęs. Jis užsisklendęs. „Gana senamadiškas", – susimąstęs pagalvojo Džordžas. Pakeitus drabužius ir šukuoseną, jį būtų galima įsivaizduoti prisidegantį cigaretę Berlyno skersgatvyje ar panirusį į garų debesį stoties perone.

Keitė, priešingai, nesuprato žodžio „santūrumas" reikšmės. Džordžas nepažinojo daugiau nė vieno žmogaus, galinčio per pietus imti kalbėti apie menstruacijas. Bet vis vien žinai, kad ji ką nors slepia, ir tas savo paslaptis teškia atsitiktinėmis progomis. Pavyzdžiui, vestuves. Be jokios abejonės, kitą savaitę praneš, kad jau laukiasi.

Dieve, Dieve. Vestuvės. Turbūt Džeimis atvažiavo pasitarti dėl vestuvių.

Turėtų pavykti. Jei Džeimis norės dvigulės lovos, reikės pasakyti, kad laisvas kambarys jau paskirtas kai kam kitam, ir užsakyti jam prašmatnų pensioną kur nors apylinkėse. Svarbiausia, kad Džordžui netektų ištarti žodžio „vaikinas".

Atsipeikėjęs iš svajų suprato, kad Džeimis jam moja iš virtuvės ir atrodo kiek sunerimęs, nes Džordžas nereaguoja.

Džordžas taip pat pamojo, nusiavė antrą batą ir įėjo į vidų:

– Kas tave atginė į šitą užkampį?

– Ai, šiaip užsukau, – atsakė Džeimis.

– Mama nieko neužsiminė.

– Aš ir neskambinau.

– Nesvarbu. Neabejoju, jai pavyks paruošti pietus ir trims.

– Nereikės. Neplanuoju ilgam pasilikt. Arbatos? – paklausė Džeimis.

– Ačiū.

Kol Džeimis dėjo arbatos maišelį į antrąjį puodelį, Džordžas ištraukė sausainius.

– Taip. Tai vestuvės, – tarė Džeimis.

– O ką? – paklausė Džordžas, mėgindamas apsimesti, kad ši tema jam buvo išgaravus iš galvos.

– Ką apie jas manai?

– Manau... – Džordžas atsisėdo ir pastūmė kėdę, kad būtų tinkamu atstumu nuo stalo. – Manau, kad tau derėtų ką nors atsivesti.

Na štai. Jo nuomone, nuskambėjo gana natūraliai.

– Ne, tėti, – vangiai atsakė Džeimis. – Kalbu apie Keitę ir Rėjų. Ką manai apie jų santuoką?

Žinoma. Iš tikrųjų galimybės suklysti kalbantis su savo vaikais neribotos. Pasiūlai alyvos šakelę, o pasirodo – šakelė ne ta ir dar netinkamu laiku.

– Ką manai? – pakartojo klausimą Džeimis.

– Jei atvirai, stengiuosi nuo to budistiškai atsiriboti, kad neprarasčiau dešimties savo gyvenimo metų.

– Bet ji rimtai, jo?

– Tavo sesuo į viską žiūri rimtai. Ar žiūrės į tai rimtai po poros savaičių, to niekas negali pasakyti.

– O ką ji sakė?

– Tik tiek, kad jie tuoksis. Mama tau gali papasakot apie jų jausmus. Deja, mane paliko kalbėtis su Rėjum.

Džeimis pastatė arbatos puodelį priešais Džordžą ir pakėlė antakius:

– Spėju, buvo audringa diskusija.

Štai tada tos mažosios durelės pagaliau trumpam prasivėrė.

Jiedu niekada nesivėlė į tėvų ir sūnų santykius. Porą šeštadienių Silverstone stebėjo lenktynių trasą. Kartu surentė sodo pavėsinę. Ir beveik viskas.

Kita vertus, jis matė, kaip draugai veliasi į tėvų ir sūnų santykius, bet, kiek pastebėjo, jie visada apsiribodavo sėdėjimu gretimose vietose per regbio rungtynes ir nešvankių juokelių laidymu. Motinos su dukromis kitas reikalas. Suknelės. Paskalos. Apskritai, nesivėlimas į tėvų ir sūnų santykius, ko gero, laikytinas laimingu išsigelbėjimu.

Tačiau pasitaikydavo akimirkų kaip ši, kai jis pamatydavo, kokie jiedu su Džeimiu panašūs.

– Turiu prisipažint, Rėjus sunkus atvejis. Iš savo ilgos ir karčios patirties galiu pasakyt, – jis pamirkė sausainį į arbatą, – kad bandymas pakeisti tavo sesers apsisprendimą yra tuščias reikalas. Manau, geriausios žaidimo taisyklės – elgtis su ja kaip su suaugusia. Šypsotis. Būt maloniam su Rėjum. Jei po poros metų viskas ims byrėt į šipulius, ką gi, jau toj srity turim šiokios tokios patirties. Labiausiai nenorėčiau leisti tavo sesei suprast, kad mes nepritariam – tada ateinančius trisdešimt metų Rėjus mums bus žentas pikčiurna.

Džeimis atsigėrė arbatos:

– Aš tik...

– Ką?
– Nieko. Ko gero, esi teisus. Neturėtumėm jai trukdyt.
Tarpduryje pasirodė Džinė su krepšiu nešvarių drabužių:
– Sveikas, Džeimi. Maloni staigmena.
– Labas, mama.
– Štai tau ir kita nuomonė, – tarė Džordžas.
Džinė pasidėjo krepšį ant skalbimo mašinos.
– Nuomonė apie ką?
– Džeimis negali apsispręst, ar turėtumėm išgelbėti Keitę nuo nutrūktgalviškos ir neprotingos santuokos.
– Tėti... – irzliai tarė Džeimis.
Štai tada Džeimio ir Džordžo keliai išsiskyrė. Džeimis nemoka juoktis, bent jau ne iš savęs. Jis, tiesą sakant, kiek gležnokas.
– Džordžai, – Džinė metė kaltinamą žvilgsnį. – Ko tu pripasakojai?
Džordžas neužkibo ant kabliuko.
– Tiesiog nerimauju dėl Keitės, – tarė Džeimis.
– Visi nerimaujam dėl Keitės, – atsakė Džinė kišdama drabužius į skalbyklę. – Ir aš nesakyčiau, kad Rėjus geriausias pasirinkimas. Bet taip jau yra. Tavo sesuo – moteris, žinanti ko nori.
Džeimis atsistojo:
– Man laikas eiti.
Džinė liovėsi kimšti skalbyklę:
– Ką tik atvažiavai.
– Žinau. Išties geriau reikėjo paskambinti. Aš tik norėjau sužinoti, ką sakė Keitė. Geriau jau trauksiu.
Ir išėjo.
Džinė atsigręžė į Džordžą:
– Kodėl visada jį taip pašiauši?
Džordžas prikando liežuvį. Ir vėl.
– Džeimi! – Džinė išėjo į koridorių.
Džordžas negalėjo pamiršti, kaip nekentė savo tėvo. Draugiškas milžinas, jam iš už ausies ištraukdavęs monetą, lankstydavęs popierines voveres ir bėgant metams pamažu susitraukęs į piktą, prasigėrusį žmogėną, manantį, kad vaikų liaupsinimas juos daro silpnesnius, taip niekada ir nepripažinusį, kad jo brolis šizofrenikas. Trauktis jis nesiliovė, o kai Džordžas, Džiudė ir Brajanas sulaukė tokios brandos, kad galėtų pareikalauti iš jo atsakomybės, jis atliko įspūdingiausią triuką – pasivertė

į artrito suriestą, savigailos graužiamą padarą, ant kurio neįmanoma lieti pykčio.

Ko gero, jiems teliko viltis, kad tai nepasikartotų jų vaikams.

Džeimis geras vaikinas. Ne pats smarkiausias, bet jiedu sutarė gana gerai.

Džinė grįžo į virtuvę.

– Išvažiavo. Kas čia atsitiko?

– Dievas žino, – Džordžas atsistojo ir padėjo tuščią puodelį į kriauklę. – Savų vaikų slėpinio niekad nepažinsi.

19

Džeimis sustojo šalikelėje prie kaimelio ribos.

„Manau, gali ką nors atsivesti."

Jėzau. Dvidešimt metų bandai išvengti šitos temos, o ji staiga pralekia pro akis šimto trisdešimties kilometrų per valandą greičiu ir pradingsta išmetamųjų dujų debesyje.

Nejau visą laiką klydo, taip galvodamas apie tėvą? Nejau galėjo apie savo orientaciją prisipažinti šešiolikos ir nepatirti jokių nesąmonių? „Viskas čia aišku. Vaikinas iš mokyklos. Kuriam patinka kiti vaikinai. Todėl ima ir įstoja į Lesteršyro kriketo komandą."

Džeimis pyko. Nors buvo sunku tiksliai pasakyti, ant ko. Arba kodėl.

Jis visada taip jausdavosi, kai atvykdavo į Piterborą. Kai išvysdavo savo vaikystės nuotraukas. Kai užuosdavo plastiliną arba skonėdavosi žuvų piršteliais. Jam vėl buvo devyneri. Arba dvylika. Arba penkiolika. Jo jausmai Aivanui Djunui čia niekuo dėti. Kaip ir abejingumas merginų šokių trupei „Pan's People". Tiesiog tai buvo šlykštus suvokimas, kad jis atsirado svetimoje planetoje. Arba svetimoje šeimoje. Arba svetimame kūne. Suvokimas, kad vienintelė išeitis laukti progos, kai pagaliau galės ištrūkti ir susikurti savo pasaulėlį, kuriame jaustųsi saugus.

Ištverti tą laiką jam padėjo Keitė. Ji patarė nekreipti dėmesio į Grego Patersholo gaują. Ji sakė, kad tikras grafitis yra parašytas be gramatinių klaidų. Ir ji buvo teisi. Jie baigė savo šušiktus gyvenimiūkščius leisdamiesi heroiną kažkur Voltone.

Tikriausiai jis buvo vienintelis berniukas visoje mokykloje, kurį apsiginti išmokė sesuo. Jis pabandė apsiginti nuo Marko Raiso, o šis

įdribo į krūmus, ėmė baisiausiai kraujuoti ir Džeimis taip išsigando, jog nuo to karto daugiau niekam nebebandė trenkti.

O dabar jis neteko sesers. Ir niekas to nesuprato, net Keitė.

Norėjo sėdėti jos virtuvėje, išdarinėti Džeikobui grimasas, gerti arbatą ir persivalgyti pyrago „Marks & Spencer" su datulėmis ir graikiniais riešutais... ir nieko nekalbėti. Net nenorėti kalbėtis.

Velniop. Jei ištartų žodį „namai", pravirktų.

Jeigu tik jis būtų daugiau bendravęs. Jeigu būtų valgęs daugiau pyrago su datulėmis ir graikiniais riešutais. Jeigu būtų dažniau kvietęsis ją ir Džeikobą į svečius. Jeigu būtų paskolinęs jai pinigų...

Beprasmiška.

Užvedęs mašiną pasuko iš šalikelės ir vos nepalindo po žaliu fordu tranzitu.

20

Svetainės langu pliaupė vanduo. Džinė išvyko į miestelį prieš valandą, kai Džordžas rengėsi traukti į sodą, bet nuo Stamfordo atslinko juodų debesų kamuoliai ir pavertė pievelę liūnu.

Didelio čia daikto. Jis geriau papaišys.

Planas buvo kitoks. Jis ketino pabaigti statyti studiją ir tik tada atgaivinti užleistus meninius įgūdžius. Bet nieko pikto nenutiks, jei pasitreniruos iš anksto.

Pasiknisęs Džeimio spintoje, iš po sulūžusio dviračio treniruoklio atkapstė akvarelinio popieriaus bloknotą. Virtuvės stalčiuje susirado porą pakenčiamų pieštukų ir mėgėjiškai padrožė mėsininko peiliu.

Užsiplikė puodelį arbatos, įsitaisė prie valgomojo stalo ir išsyk susimąstė, kodėl taip ilgai šitai atidėliojo. Drožtos medienos kvapas, kreminio popieriaus faktūra, panaši į kalinėtos bronzos paviršių. Tai jam priminė, kaip septynerių ar aštuonerių sėdėdavo savo kambaryje su bloknotu ant kelių ir piešdavo įmantrias gotikines pilis su slaptais tuneliais ir įrenginiais, skirtais verdančiai dervai ant užpuolikų pilti. Prieš akis iškilo vijokliais marginti tapetai ir priminė, kaip gavo į kailį, kai nuspalvino juos šratinuku. Pajuto nutrintą velvetinių kelnių lopinėlį, kurio net prabėgus dvidešimčiai trisdešimčiai metų vis ieškodavo pirštais per svarbius susitikimus.

Iš pradžių pirmame lape nupiešė keletą didelių juodų apskritimų. Ponas Gledhilas tai vadindavo „rankos pralavinimu".

Ar dažnai pavykdavo įsitraukti į tokį jaukų, slapukišką nuošalumą? Nebent kartais vonioje. Tačiau Džinei nebuvo lemta suprasti jo nuolatinio izoliacijos poreikio, tad paprastai nublokšdavo jį atgal į žemę dar nesuspėjus jam gerai įmirkti – belsdavo į duris, idant susirastų baliklio arba dantų siūlo.

Ėmėsi nupiešti fikusą.

Keista, kai pagalvoji, kad kadaise norėjai tam paskirti visą savo gyvenimą. Ne fikusams. Apskritai menui. Miestų peizažams. Dubenims su vaisiais. Nuogoms moterims. Erdvioms baltoms studijoms su stoglangiais ir molbertais. Dabar, aišku, tai juokinga. Bet tuomet čia glūdėjo visa jo pasaulio, į kurį negalėjo patekti tėvas, galybė.

Fikusas išėjo nekoks. Tiesą sakant, lyg būtų nupieštas vaiko ranka. Susikirto stengdamasis atkartoti beveik lygiagrečias nežymiai smailėjančių stiebelių linijas.

Atsivertė naują lapą ir ėmė eskizuoti televizorių.

Tėvas, žinoma, buvo teisus. Dailė – neapdairi profesija. Ypač jei sieki padoraus atlyginimo ir nerūpestingos santuokos. Net ir nusisekę dailininkai, apie kuriuos rašo savaitgalio laikraščiai, laka kaip kiaulės ir veliasi į labai nepadorius santykius.

Piešiant televizorių iškilo visiškai priešingų sunkumų. Visos linijos turėjo būti tiesios. Visi vingiai išėjo panašūs į fikuso. O tiesios linijos... tiesiai šviesiai, kai kurios linijos būtų labiau tikusios fikusui. Gal galima naudotis liniuote? Na, ponas Gledhilas jau seniai miręs. Galbūt, jei nusipaišytų neryškias linijas su liniuote, galėtų jas pakreivinti, kad suteiktų minkštumo.

Galėtų pasinaudoti žurnalo „Radio Times" briauna.

Mama jį laikė Rembrantu ir nuolat duodavo pigių bloknotų, kuriuos pirkdavo ūkinių prekių parduotuvėje su sąlyga, kad jis nesakys tėvui. Kartą Džordžas nupiešė ją, užmigusį fotelyje po sekmadienio pietų. Netikėtai pabudęs čiupo piešinį, įsižiūrėjo, suplėšė į skutelius ir įmetė į ugnį.

Jam su Brajanu bent jau pavyko išsivaduoti. Bet vargšei Džiudei nepasisekė. Kai tėvas mirė, po pusmečio ji ištekėjo už panašaus storžievio siaurapročio alkoholiko.

Beje, ir jį reikėtų pakviesti į vestuves. Visai pamiršo. Na, ką gi. Reikia tikėtis, kad liūdnai pagarsėjęs Kenetas mikliai panirs į komą,

kaip praeitą kartą, ir jį bus galima numesti atsarginiame kambarėlyje su kibiru.

Televizoriaus jungikliai išėjo kreivi. Be reikalo stengėsi atkartoti dantytą paviršių. Per daug linijų tokiame mažame plotelyje. Tiesą sakant, visa dėžė buvo kiek apgirtusi, smailėjo, greičiausiai todėl, kad buvo primiršęs perspektyvos taisykles ir kad žurnalas buvo lankstus.

Menkesnis žmogelis tokiu atveju būtų pasidavęs blogoms mintims, turint omenyje, kad išleido aštuonis tūkstančius svarų namelio statybai, jame žadėjo piešti ir tapyti daiktus, gerokai sudėtingesnius už fikusą ar televizorių. Bet toks ir buvo jo tikslas. Lavintis. Kad protas išliktų gyvybingas. Be to, auksinis ženklelis už sklandymo normatyvus jo neviliojo.

Pakėlė akis ir pro langą pažvelgė į sodą. Atsitokėjęs suprato, kad kol buvo atsiribojęs, liovėsi lyti, išlindo saulė ir pasaulis suspindo švara.

Išplėšė piešinį iš bloknoto, kruopščiai suplėšė į smulkius skutelius ir sugrūdo į virtuvės šiukšliadėžės dugną. Popierių ir pieštukus padėjo ant spintos, kad niekas nepamatytų, apsiavė ir išėjo į lauką.

21

Džinė susitiko su Ursula parduotuvės „Marks & Spencer“ kavinėje.

Ursula perlaužė pusiau sausainiuką virš kapučino puodelio, kad nepritrupintų ant stalo.

– Tikrai neturėčiau to žinoti.

– Suprantu, – atsakė Džinė, – bet jau žinai. Man reikia patarimo.

Iš tikrųjų patarimo jai nereikėjo. Tik ne Ursulos. Ursula tesugebėdavo sakyti „taip“ arba „ne“ (būtent taip ji kalbėjo vaikštinėdama Pikaso muziejuje: „Taip... Ne... Ne... Taip“, lyg rinktųsi, ką pakabinti savo svetainėje). Tačiau Džinei reikėjo su kuo nors pasikalbėti.

– Tada pasakok, – tarė Ursula kramtydama pusę sausainio.

– Pas mus vakarieniauti ateis Deividas. Džordžas jį pakvietė. Susitikom Bobo Grino laidotuvėse. Deividui nebuvo kaip atsisakyt.

– Ką gi... – Ursula išskėtė rankas ant stalo, tarsi lygindama didžiulį žemėlapį.

Tuo Ursula Džinei ir patiko. Jos niekas nestulbino. Ji buvo rūkiusi marihuanos suktinę su savo dukra. („Supykino ir apsivėmiau.“) O Paryžiuje jas iš tiesų kartą mėgino apiplėšti. Ursula apibarė užpuoliką,

kaip kokį šunpalaikį, ir tas akimirksniu paspruko. Bet, kaip vėliau pagalvojo Džinė, visai galėjo būti, kad šis teprašė išmaldos arba norėjo pasiklausti kelio.

– Nesuprantu, kur bėda, – ištarė Ursula.

– Liaukis, – nekantravo Džinė.

– Juk nesiruošiat abu elgtis kaip du balandėliai? – Ursula suvalgė antrą sausainio pusę. – Aišku, tu jausies nepatogiai. Bet, atvirai pasakius, jei negali bent trumpai susitaikyt su nepatogumais, tai išvis nereikia veltis į tokius nuotykius.

Ursula buvo teisi. Tačiau įsėdusią į mašiną Džinę apėmė nerimas. Aišku, nėra ko bijoti tos vakarienės. Jiems teko patirti kur kas nemalonesnių vakarienių. Pavyzdžiui, tas siaubingas vakaras su Fergiusonais, kai ji aptiko Džordžą tualete per radiją besiklausantį kriketo varžybų.

Džinei nepatiko, kad viskas slysta jai iš rankų ir po truputį virsta nevaldoma maišalyne.

Mašiną pastatė netoli Deivido namų, norėjo atsiprašyti už Džordžo kvietimą arba įkalbėti jį neateiti, arba dar ko nors, ko dar tiksliai nebuvo sugalvojusi.

Tačiau Deividas ką tik telefonu kalbėjosi su dukra.

Jo anūką guldys į ligoninę operuoti. Deividas norėjo važiuoti į Mančesterį pagelbėti. Tačiau Mina jį pralenkė. Todėl dabar geriausia buvo laikytis nuo ten atokiau. O Mina tai, be abejo, palaikys dar vienu patvirtinimu, koks jis nevykęs tėvas.

Džinė suprato, kad visų gyvenimai sumauti. Na, išskyrus nebent tik Ursulos. Ir Džordžo. O jei įsiveli į kokius nors nuotykius, retkarčiais jie tikrai kelia nepatogumų.

Todėl apkabino Deividą ir, jiems taip stovint, Džinė suprato, kad tai buvo trečias dalykas, kurio dar tiksliai nebuvo sugalvojusi. Tai dėl jo viskas stojo į savo vietas.

22

– Tas įvykis viešbučio fojė, – tarė Keitė, – pramanytas, tiesa?

– Aišku, – atsakė Sara. – Bet taip smarkiai vėmiau, kad bėgo net per nosį. Nuoširdžiai nerekomenduoju to patirt.

– Rėjus paprastai toks nebūna, – pasakė Keitė.

– Džiugu girdėt.

– Prašyčiau.

Keitę erzino, kad Sara jai neteikė būtinosios seseriškos paramos.

– Ir pati paprastai nebūni tokia... Palauk.

Keitė atsistojo ir nuėjo prie žaislų dėžės išspręsti Džeikobo ir kito vaiko konflikto dėl vienakojės superherojaus lėlės.

Grįžusi vėl prisėdo.

– Atleisk, – tarė Sara. – Netinkamai elgiaus, – nulaižė šaukštelį. – Šitai, turbūt, irgi netinkama. Bet, velniop, vis vien paklausiu... Tu visiškai rimtai, ar ne? Teki ne dėl paguodos?

– Jėzau, Sara, turėtum būt mano pamergė, o ne mama.

– Tai tavo mamai jis nepatinka, – nusprendė Sara.

– Ne.

– Na, jis ne pediatras konsultantas, vairuojantis daimlerį.

– Ai, manau, jie apie tai seniai pamiršo, – pasakė Keitė.

Sara mėgino išlaikyti šaukštelį ant puodelio briaunos.

– Jis geras žmogus, – tęsė Keitė. – Džeikobas jį myli. Aš jį myliu, – kažkodėl pasakė atvirkštine tvarka. Bet jei imtų taisytis, atrodytų, kad teisinasi. – Be to, jis privertė Edą pažadėt, kad iš anksto parodys savo kalbą.

– Džiaugiuosi, – atsiliepė Sara.

– Dėl Rėjaus? Ar dėl Edo? – pasitikslino Keitė.

– Dėl Rėjaus, – atsakė Sara. – Ir dėl tavęs.

Ji padėjo šaukštelį ant stalo ir jiedvi lūkuriavo, kol atmosfera vėl įšils.

– Tarp kitko, – tarė Sara, – kaip šiai laikais gyvuoja tavo brolelis? Nemačiau jo šimtą metų.

– Gerai. Nusipirko būstą Hornsyje. Atvirai pasakius, pati jį retai matau. Turi ir tikrą vaikiną. Ta prasme, iš tikrųjų malonų, tvarkingą žmogų. Aišku, susitiksi juos vestuvėse.

Jiedvi keletą akimirkų stebėjo, kaip Džeikobas diriguoja neįgalaus superherojaus ir aštuonkojo iš mėlyno veltinio oro mūšiui.

– Elgiuosi teisingai, – tarė Keitė.

– Gerai, – atsakė Sara.

23

Džinė grįžo ketvirtą. Pasiteisino kaip visada – užtruko, nes pietavo su Ursula. Džeimio paniškas pabėgimas buvo pamirštas, Džordžas džiaugėsi vakarienei patiektu airišku troškiniu, prie kurio jie galėjo draugiškai apgailestauti dėl artėjančio giminių susitikimo.

– Ar kam nors patinka jų vaikų sutuoktiniai? – trikampe duonos plutele jis dažė indo pakraščiuose likusį skystį.

– Džeinės Raili vyras visai neblogas.

Džeinė Raili? Džordžą eilinį kartą pribloškė moterų sugebėjimas atsiminti žmones. Vaikštinėdamos minioje, jos gėrė į save viską. Vardus. Veidus. Vaikus. Darbus.

– Iš Džono ir Merlinos vakarėlio, – bandė priminti Džinė, – toks aukštas vaikinas, kuris neteko piršto dirbdamas su kažkokiu įrenginiu.

– A, taip, – jis ėmė miglotai prisiminti. Greičiausiai vyrams trūksta prisiminimų atgaminimo mechanizmo, – finansininkas.

– Matininkas.

Suplovęs indus patraukė į svetainę ir perskaitė paskutinius dvidešimt „Šarpo priešo“ puslapių. („Šią žiemą pažymėjo dvi mirtys. Pirmojo plaukai išsidraikė Dievo vartų sniegynuose. O dabar į karstą buvo keliamas negyvas Obadijas Heiksvilas...“) Traukė pagunda griebti kitą dar neperskaitytą Kalėdų dovaną. Tačiau, prieš imantis naujos knygos, reikia palaukti, kol išsisklaidys ką tik perskaityto romano nuotaika, todėl įsijungė televizorių, buvo įpusėję rodyti dokumentinį medicininį filmą apie vyro, sergančiu kažkokiu pilvo vėžiu, paskutinius gyvenimo metus.

Džinė sarkastiškai pakomentavo jo liguistus pomėgius ir išėjo rašyti laiškų.

Jei būtų iš ko rinktis, būtų perjungęs kanalą. Iš dokumentinio filmo bent jau ką nors sužinai. Be to, už kirpyklos muilo operą nebūna nieko blogesnio.

Ekrane vyriškis slampinėjo po savo sodą, rūkė cigaretes, bet didžiąją laiko dalį leido ant sofos, apsikamšęs škotiška antklodėle, prijungtas prie gausybės vamzdelių. Šiaip atrodė gana nuobodžiai. Tačiau, geriau pagalvojus, tokia perspektyva ramino.

Vyriškis išlindo į lauką ir, sunkiai pasilenkęs, lesino vištas.

Šiuo atžvilgiu Džinė buvo jautroka. Ne kiekvienas prieš miegą rinktųsi skaityti knygą „Kaip mes mirsime“. Bet Džinė skaitė knygas, pa-

rašytas žmonių, kurie buvo pagrobti Beirute arba aštuonias savaites gyveno gelbėjimo valtyje. Kiekvienas anksčiau ar vėliau mirs, bet retam prisireikia žinių, kaip apsiginti nuo ryklių.

Dauguma Džordžo amžiaus vyrų manė, kad gyvens amžinai. Bobo vairavimas akivaizdžiai rodė, kad jis neturi nė menkiausio suvokimo, kas gali atsitikti po penkių sekundžių, o ką jau kalbėti apie penkerius metus.

Vyriškį televizoriuje nuvežė prie jūros. Jis gulėjo ant žvirgždo išskleistame lovakrėslyje, bet galiausiai jam pasidarė per šalta ir teko grįžti į namelį ant ratų.

Savaime suprantama, būtų malonu ramiai numirti miegant. Tačiau rami mirtis miegant buvo tėvų prasimanymas, skirtas senelių ir žiurkėnų netekčiai sušvelninti. Be abejo, kai kurie žmonės tikrai mirė ramiai miegodami, tačiau daugumą jų toks likimas ištikdavo tik po gausybės alinančių susirėmimų su giltine.

Jis pats norėjo išeiti staigiai ir galutinai. Kai kuriems labiau patiktų prieš tai užkasti karo kirvį su susvetimėjusiais vaikais ir paaiškinti žmonai, kur yra maišytuvas. Jis asmeniškai labiau norėjo, kad šviesos užgestų nejučia, sukeldamos kiek įmanoma mažiau šurmulio. Mirštant pakanka savų vargų, tad nėra reikalo rūpintis aplinkiniais.

Per reklaminę pertraukėlę Džordžas nuėjo į virtuvę ir grįžo su puodeliu kavos, kai rodė paskutines ligonio savaites, kurias jis leido beveik paliktas likimo valiai ant sofos ir naktimis truputėlį paverkšlendamas. Jei Džordžas būtų iškart išjungęs televizorių, vakaras būtų tekėjęs malonia ir ramia vaga.

Tačiau televizoriaus jis neišjungė ir kai vyriškiui ant antklodėle užklotų kelių užšoko katinas, prašydamas paglostyti, kažkas atlupo skydelį Džordžo galvoje ir išrovė gniutulą svarbių laidų.

Pasidarė siaubingai bloga. Sprandu ir delnais ėmė žliaugti prakaitas.

Jis mirs.

Gal ne šį mėnesį. Gal ne šiais metais. Tačiau kažkada, kažkuriuo metu, nuo jo nepriklausomu būdu ir greičiu.

Atrodė, grindys išnyko ir vietoj jų svetainėje atsivėrė gili šachta.

Visiškai aiškiai suvokė, kad žmonės gyvendami nerūpestingai išdykauja saulėtoje pievutėje, apsuptoje tamsaus, neperžengiamo miško, laukdami tos klaikios dienos, kai po vieną bus nutempti į medžių gūdumą ir ten paskersti.

Kaip, dėl Dievo meilės, jis šito nesuvokė anksčiau? Ir kaip nesuvokė kiti? Kodėl nė vienas nestaugia susirietęs ant šaligatvio? Kaip jie gali ramiai vaikštinėti, nekreipdami dėmesio į šią sunkiai suvokiamą tiesą? Ir kaip, kartą išaiškėjus šiai tiesai, įmanoma ją pamiršti?

Pats nepastebėjo, kaip atsistojo ant keturių tarp krėslo ir televizoriaus ir, siūbuodamas pirmyn atgal, bandė nusiraminti mūkdamas.

Nusprendė imtis ryžtingų veiksmų – pasikelti marškinius ir atsisegti kelnes, kad apžiūrėtų dėmę. Dalis smegenų raminamai tikino, kad dėmė bus nepakitusi. Kita dalis buvo taip pat tvirtai įsitikinusi, kad auglys raitysis kaip sauja sliekų. O trečioji dalis žinojo, kad tai, ką ten pamatys, neturi nieko bendro su iškilusia nauja problema, daug didesne ir sunkiau išsprendžiama negu odos išbėrimas.

Nebuvo pratęs mintyse girdėti tris skirtingus balsus. Rodėsi, kad dėl spaudimo galvoje tuoj išsprogs akys.

Bent dėl padorumo pabandė vėl atsisėsti į krėslą, bet nesugebėjo, nes, rodės, kad jį apnikusias baisias mintis blaško nuožmus vėjas, kurį iš dalies užstoja baldai.

Todėl jis toliau siūbavo pirmyn atgal ir stengėsi mūkti kiek įmanoma tyliau.

24

Džeimis sustojo prie Keitės namų kampo ir susikaupė.

Be abejo, nuo to neįmanoma pabėgti.

Gal mokykloje ir buvo šūdas, bet viskas buvo bent jau paprasta. Jei sugebi atsiminti daugybos lentelę iki devynių, iš tolo apeiti Gregą Patersholą ir paišyti ponios Koks šaržus su ragais ir šikšnosparnio sparnais – viskas daugmaž gerai.

Tačiau mokykloje niekas nesiteikė paaiškinti, kaip būti žmogumi ir kad bėgant metams gyvenimas darosi tik sudėtingesnis ir painesnis.

Galima sakyti tiesą, būti mandagiam, atsižvelgti į aplinkinių jausmus, bet vis vien teks susidurti su kitų žmonių nesąmonėmis. Nesvarbu, ar esi devynerių, ar devyniasdešimties.

Su Danieliu susipažino universitete. Iš pradžių buvo tikra atgaiva sutikti ką nors, kas nekruša visko, kas juda, vos ištrūkęs iš namų. Vėliau, kai išblėso džiaugsmas dėl pastovaus vaikino, suvokė, kad gyvena su

paukštyčių stebėtoju, dievinančiu grupę „Black Sabbath", ir jam šovė šiurpi mintis, kad jis pats yra drėbtas iš to paties molio, kad nors gerųjų Piterboro miestelėnų ir buvo laikomas seksualiniu išsišokėliu, nėra nei įdomus, nei kietas.

Bandė laikytis celibato. Vienintelė problema buvo sekso stygius. Po kelių mėnesių pasirašydavai bet kam, leisdavaisi, kad tau čiulptų už krūmo Hampstedo viržyno viršuje, ir dėl to nekvaršinai sau galvos, kol nenuleisdavai ir neišsisklaidydavo burtų kerai, ir nepamatydavai, kad tavo pasakų princas švepluoja ir turi keistą apgamą ant ausies. Pasitaikydavo sekmadienių, kai knygos skaitymas tapdavo tarsi danties rovimu, tad reikėdavo šaukštu iškabinti visą skardinę kondensuoto pieno žiūrint pramoginę televizijos laidą „French and Saunders", kol pro langų rėmus pradėdavo smelktis kai kas nuodingo, ir imdavai svarstyti, kokia, dėl Dievo meilės, viso to prasmė.

Daug jis nereikalavo. Draugijos. Bendrų pomėgių. Šiek tiek erdvės.

Bėda, kad niekas nežinojo, ko nori.

Po Danielio jam pavyko susimesti su trimis pusėtinais vaikinais. Bet visada po pusmečio ar metų kažkas pasikeisdavo. Jie norėdavo daugiau. Arba mažiau. Nikolui atrodė, kad jiems derėtų pagyvinti jų meilę – miegoti su kitais. Styvenas norėjo įsikelti į jo namus. Su katėmis. O Olis po tėvo mirties paniro į tokią sunkią depresiją, kad Džeimis iš partnerio virto beveik socialiniu darbuotoju.

Prabėgus šešeriems metams, jis su Šona po darbo sėdėjo bare ir ji pažadėjo pamėginti Džeimį suvesti su dailiu statybininku, įrenginėjančiu butus Princų prospekte. Tačiau ji buvo girta, be to, Džeimis negalėjo įsivaizduoti, kad Šona sugebėtų teisingai nustatyti seksualinę darbininkų klasės atstovo orientaciją. Taigi jis buvo visiškai užmiršęs jųdviejų pokalbį, kol vieną dieną Muzvel Hile Džeimiui dairantis, matuojant interjero erdvę ir nerūpestingai fantazuojant apie seksualų vaikiną, dažantį virtuvės sienas, priėjo Šona ir tarė: „Toni, čia Džeimis. Džeimi, čia Tonis", ir kai Tonis atsisukęs nusišypsojo, Džeimis suprato, kad Šona išties yra daug protingesnė pelėda, nei jis buvo linkęs manyti.

Ji pasišalino, ir jiedu su Toniu ėmė kalbėtis apie būsto rangą bei važinėjimąsi dviračiais Tunise, vis užsimindami apie tvenkinius Hampstedo viržyne, kad visiškai išsiaiškintų, jog jiedu gieda iš to paties giesmyno. Tada Tonis iš galinės kišenės išsitraukė vizitinę kortelę ir tarė: „Jei tau ko nors prireiktų...", o Džeimiui išties reikėjo, labai smarkiai.

Jis pralaukė keletą naktų, kad nepasirodytų per daug ištroškęs, tada nuėjo su juo išgerti Haigeite. Tonis papasakojo, kaip nuogas maudėsi su draugais Stadlendo paplūdimyje ir kaip jiems teko krėsti šiukšlių dėžes ir tarsi primityviais kiltais apsijuosti juodais maišais, kad galėtų autostopu parsigauti į Pulą, nes kažkas nudžiovė jų drabužius. O Džeimis papasakojo, kaip kasmet iš naujo perskaito „Žiedų valdovą". Ir viskas atitiko. Tas skirtumas. Kaip dvi sueinančios dėlionės detalės.

Užkandę indų restorane, nuėjo pas Džeimį, ir Tonis jam ant sofos suteikė bent porą tokių malonumų, kokių niekas niekada nebuvo suteikęs, o kitą vakarą juos pakartojo, ir netikėtai gyvenimas tapo išties labai geras.

Jam buvo tikras vargas tąsytis po Čelsio komandos rungtynes. Būdavo nesmagu skambinti į darbą ir meluoti, esą jis susirgęs, kad galėtų nuskristi į Edinburgą ilgesniam savaitgaliui. Bet Džeimiui reikėjo žmogaus, kuris jį vargintų. Nes įsitaisęs per patogiai, po truputį imtų slysti į tą pačią duobę, kurioje gyveno jo tėvas.

Ir, be abejo, jei sulūždavo koks turėklas ar reikėdavo perdažyti virtuvę, ką gi, pakęsdavo visu garsu leidžiamus „Clash" ir darbinius batus kriauklėje.

Jie apsipykdavo. Nė dienos neįmanoma praleisti su Toniu be barnių. Bet Toniui jie buvo vienas iš bendravimo su žmonėmis malonumų. Toniui patikdavo susitaikyti, kad po visko galėtų pasimylėti. Tiesą sakant, kartais Džeimis susimąstydavo, ar tik Tonis neužveda barnių, kad vėliau galėtų susitaikyti. Bet seksas būdavo toks puikus, kad nebuvo ko skųstis.

O dabar jiedu įsikibę viens kitam į gerklę dėl vestuvių. Dėl vestuvių, nė velnio nesusijusių su Toniu ir, atvirai kalbant, nelabai susijusių su pačiu Džeimiu.

Sugėlė kaklą.

Pakėlęs galvą suvokė, kad pastarąsias penkias minutes praleido kakta atsirėmęs į vairą.

Išlipo iš mašinos. Tonis neklydo. Jis negali priversti Keitės persigalvoti. Jį graužė sąžinė. Kad nebuvo šalia, kai jai reikėjo pasikalbėti.

Dabar nebebuvo prasmės dėl to sukti galvą. Reikia pasitaisyti. Tik taip nustos kankinti kaltės jausmas.

Šūdas. Galėjo atnešti pyrago.

Nesvarbu. Ne pyragai esmė.

Pusė trijų. Turės visą popietę iki sugrįžtant Rėjui. Arbata. Pašnekesys. Pajodys ir paskraidins ant pečių Džeikobą. Geriausiu atveju vaikas nueis pietų miego ir bus galima rimtai pasikalbėti.

Priėjo taku prie durų ir paskambino.

Durys atsivėrė ir jis išvydo koridorių užbarikadavusį Rėjų, vilkintį dažais ištepliotu kombinezonu ir laikantį kažką panašų į elektrinį grąžtuvą.

– A, tai mes abu šiandien pasiėmę po išeiginę, – tarė Rėjus. – Biure dujų nutekėjimas, – jis iškėlė grąžtuvą ir nuspaudė mygtuką, kad suzvimbtų. – Tai jau girdėjai naujieną.

– Girdėjau, – Džeimis linktelėjo. – Sveikinu.

„Sveikinu?"

Rėjus ištiesė mėsingą ranką, ir Džeimis pajuto, kaip jo ranką įtraukė Rėjaus gravitacinis laukas.

– Akmuo nuo širdies nukrito, – pasakė Rėjus. – Galvojau, kad duosi man į akį.

Džeimis pasistengė nusijuokti.

– Nebūtų lygi kova, ar ne?

– Ne, – Rėjaus juokas tapo garsesnis, nerūpestingesnis. – Užeisi?

– Žinoma. Keitė namie?

– „Sainsburio" parduotuvėj. Su Džeikobu. Aš šį bei tą remontuoju. Turėtų grįžt už pusvalandžio.

Džeimis nespėjo išgalvoti susitikimo, į kurį *vėluoja*, o Rėjus jau uždarė duris.

– Įsipilk kavos, kol pritaisysiu spintelės dureles.

– Mieliau arbatos, jei galima, – tarė Džeimis. Žodis „arbata" ne taip vyriškai skamba.

– Manau, galim įkalt ir arbatos.

Džeimis atsisėdo prie virtuvės stalo, jautėsi beveik panašiai kaip toje „Cessnoje" prieš nelemtą šuolį su parašiutu.

– Džiaugiuos, kad užėjai, – Rėjus padėjo grąžtuvą ir nusiplovė rankas. – Norėjau tavęs kai ko paklaust.

Prieš akis iškilo šiurpus vaizdas, kaip Rėjus pastaruosius mėnesius kantriai kaupė pyktį ir laukė akimirkos, kai pagaliau liks vienu du su Džeimiu.

Užkaitė arbatinį, atsišliejo į kriauklę, įsikišo rankas giliai į kišenes ir įsistebeilijo į grindis.

– Manai, man reikėtų vesti Keitę?

Džeimis nesuprato, ar teisingai išgirdo. Be to, į kai kuriuos klausimus geriau neatsakinėti, jei yra tikimybė, jog nepagavai kampo (kaip antai buvo su Nilu Terliu duše po futbolo treniruotės aną vasarą).

– Pažįsti ją geriau už mane, – Rėjaus išraiška buvo panaši į Keitės, kai ji būdama aštuonerių stengėsi mintimis lankstyti šaukštus. – Manai?.. Ta prasme, nuskambės baisiai kvailai, bet ar manai, ji mane tikrai myli?

Šį klausimą Džeimis išgirdo šiurpinančiai aiškiai. Dabar jis sėdėjo ant „Cessnos" slenksčio, nuo Harfordšyro pakilęs per kilometrą. Po penkių sekundžių jis kris kaip akmuo, apalps ir privems pilną šalmą.

Rėjus pakėlė akis. Virtuvėje tvyrojo tokia tyla, kaip nuošaliame tvarte iš siaubo filmo.

Giliai įkvėpk. Sakyk tiesą. Būk mandagus. Atsižvelk į Rėjaus jausmus. Išbrisk iš šitos balos.

– Nežinau. Tikrai nežinau. Pernai beveik nesikalbėjau su Keite. Buvau užsiėmęs, ji leido laiką su tavimi...

Jis nuščiuvo.

Rodėsi, kad Rėjus susitraukė iki visai normalaus dydžio žmogaus.

– Ji taip žiauriai užpyksta.

Džeimiui žūtbūt reikėjo arbatos, bet ko, į ką galėtų įsikibti.

– Ta prasme, ir aš supykstu, – kalbėjo Rėjus. Įdėjo į du puodelius po maišelį arbatos ir užpylė vandeniu. – Nieko čia keisto. Bet Keitė...

– Suprantu, – atsakė Džeimis.

Ar Rėjus bent klausosi? Sunku pasakyti. Galbūt jam tereikėjo nukreipti savo žodžius į ką nors.

– Tarsi juodas debesis, – tęsė Rėjus.

Kaip Rėjui pavyksta? Vieną akimirką jis užėmęs pusę kambario lyg koks sunkvežimis. Po minutės jau duobėje maldauja pagalbos. Kodėl negali kentėti taip, kad visi galėtų pasigrožėti.

– Ji pyksta ne ant tavęs, – tarė Džeimis.

Rėjus pakėlė akis.

– Rimtai?

– Na, gal ir ant tavęs, – Džeimis nutilo. – Bet ant mūsų irgi užpyksta.

– Aišku, – Rėjus pasilenkė ir įkišo keturis kaiščius į spintelėje išgręžtas skyles. – Aišku.

Išsitiesė ir išėmė arbatos maišelius. Įtampa kiek atlėgo ir Džeimis tikėjosi pasikalbėti apie futbolą ar patalpų apšiltinimą. Bet Rėjus, pastatęs arbatą priešais Džeimį, paklausė:

– Tai kaip jūs su Toniu?

– Ką turi omeny?

– Turiu omeny, kaip jūs su Toniu?

– Nežinau, ar gerai supratau, – atsakė Džeimis.

– Tu jį myli, ar ne?

Jėzus Marija. Jei Rėjus papratęs klausinėti tokių klausimų, nieko keisto, kad Keitė užpyksta.

Rėjus įkišo kelis kaiščius į spintelės dureles.

– Ta prasme, Keitė sakė, kad tu buvai vienišas. Tada susipažinai su tuo biču ir... žinai... Skambutis!

Ar žmogui įmanoma jaustis dar nejaukiau, nei jis jaučiasi šią akimirką? Rankos virpėjo ir arbata puodelyje raibuliavo kaip per „Juros periodo parką" artinantis tiranozaurui.

– Keitė sakė, kad jis savas bičas.

– Kodėl šnekamės apie mane ir Tonį?

– Jūs pasipykstat, ar ne? – paklausė Rėjus.

– Rėjau, ne tavo reikalas, ar mes pasipykstam, ar ne.

Dievuliau. Jis liepė Rėjui atšokti. Džeimis niekada neliepdavo žmonėms atšokti. Pasijuto panašiai kaip tada, kai Robis Nortas įmetė į laužą kanistrą benzino žinodamas, kad netrukus atsitiks kažkas negero.

– Atsiprašau, – Rėjus iškėlė rankas. – Gėjų gyvenimas man visiškai nepažįstamas.

– Tai neturi nieko bendro su... Jėzau, – Džeimis padėjo puodelį, kad netyčia neišlaistytų arbatos. Truputį svaigo galva. Giliai įkvėpė ir lėtai prakalbo. – Taip. Mes su Toniu apsipykstam. Taip, aš myliu Tonį. Ir...

„Aš myliu Tonį."

Jis pasakė, kad myli Tonį. Pasakė tai Rėjui. Net sau pačiam nebuvo to sakęs.

Ar myli Tonį?

Jėzau Kristau.

Rėjus tarė:

– Klausyk...

– Ne. Palauk.

Džeimis susiėmė už galvos.

Ir vėl sugrįžo gyvenimo, mokyklos ir aplinkinių problemos. Apsilankai sesers namuose turėdamas geriausių ketinimų, bet prasidedi su žmogumi, nesugebančiu perprasti net pačių pamatinių žmogiško bendravimo taisyklių, ir staiga tavo galvoje įvyksta trumpasis jungimas.

Jis susiėmė.

– Geriau pasišnekėkim apie futbolą.

– Apie futbolą? – nustėro Rėjus.

– Vyriškomis temomis.

Jam šovė keista mintis, kad jie gali tapti draugais. Gal ne visai draugais. Bet žmonėmis, galinčiais sugyventi. Kaip per šventų Kalėdų paliaubas ar panašiai.

– Tyčiojiesi? – paklausė Rėjus.

Džeimis giliai atsiduso.

– Keitė šauni. Bet sunkaus būdo. Jai neįsiūlytum saldainio, jei ji jo nenorėtų. Jei teka už tavęs, vadinasi, nori tekėti.

Grężtuvas nuslydo nuo spintelės ir trinktelėjo į grindų plyteles taip garsiai, lyg būtų sprogęs artilerijos sviedinys.

25

Džordžui kažkas atsitiko.

Viskas prasidėjo tą vakarą, kai Džinė įžengusi į svetainę aptiko jį besikrapštantį po krėslu ir ieškantį nuotolinio valdymo pultelio. Jis atsistojo ir paklausė, ką ji veikia.

– Rašau laišką.

– Kam?

– Anai. Į Melburną.

– O apie ką tu jai rašai? – paklausė Džordžas.

– Apie vestuves. Apie tavo studiją. Apie naują Kanų priestatą prie namo.

Džordžas niekada nekalbėdavo apie jos šeimą arba knygas, kurias ji skaito, neklausdavo, ar ne laikas pirkti naują sofą. Tačiau tąkart visą vakarą domėjosi, ką ji mano šiais klausimais. Tikriausiai užmigo iš nuovargio. Taip ilgai nebuvo kalbėjęs dvidešimt metų.

Kitą dieną viskas vyko beveik taip pat. Jei nesidarbavo sodo gale arba nesiklausė Tonio Beneto dvigubai garsiau nei paprastai, tai sekiojo ją iš vieno kambario į kitą.

Kai paklausė, ar jam viskas gerai, jis ėmė tvirtinti, kad kalbėtis yra labai gerai, o jie kalbasi nepakankamai. Žinoma, jis buvo teisus. O ji galėjo labiau vertinti jo dėmesį. Bet jis ją gąsdino.

Dievuliau, kartais ji melsdavosi, kad jis bent truputį atsivertų. Tačiau ne per vieną naktį. Lyg būtų kuoka per galvą gavęs.

Buvo ir praktinė problema. Susitikinėti su Deividu, kai Džordžui visiškai nerūpėjo jos užsiėmimai, buvo viena. Susitikinėti su Deividu, kai jis sekė kiekvieną jos žingsnį, – visai kas kita.

Tačiau jam ne itin sekėsi. Klausytis, domėtis. Jis priminė jai Džeimį, kai šiam buvo ketveri. „Tau skambina varliukas... šok ant sofos traukinio, jau išvykstame!" Pasakyti bet ką, kas patrauktų jos dėmesį.

Prieš guldamas į lovą jis atklydo iš vonios laikydamas nešvarų ausų krapštuką ir paklausė, ar, jos manymu, normalu ausyse turėti tiek sieros.

Deividas mokėjo. Klausytis, domėtis.

Kitą dieną jie sėdėjo jo svetainėje atsidarę stiklines duris. Jis pasakojo apie pašto ženklus.

– Džersio Antrojo pasaulinio karo laida. 1888 metų blyškiai žalias Zulu karalystės šilingas. Perforuoti. Neperforuoti. Atvirkščiais vandens ženklais... Vienas Dievas žino, ką aš stengiausi pasiekti. Tikriausiai taip augti buvo lengviau. Vis dar turiu juos kažkur.

Dauguma vyrų mėgo pasakoti tai, kas žinoma. Apie kelią iki Visbeko. Kaip užkurti židinį. O Deividas kalbėdavo taip, lyg ji viską žinotų.

Jis prisidegė cigarą ir jie sėdėjo, tyliai stebėdami žvirblius lesyklėlėje ir baltus debesis, lėtai plaukiančius iš dešinės į kairę už tuopų. Buvo gera. Nes jis mokėjo ir tylėti. O iš jos sutiktų vyrų tai mokėjo tik nedaugelis.

Išėjo vėlai ir įstrigo kelio kamštyje prie kelio darbų šalia parduotuvės „B & Q". Jai nervingai svarstant, kaip pasiteisinti Džordžui, kodėl vėluoja, į galvą šovė mintis, kad jis žino apie Deividą. Kad jo rūpestingumas buvo bandymas pasitaisyti arba varžytis, arba priversti ją pasijusti kaltą.

Tačiau kai partempė į virtuvę maišus, jis sėdėjo prie stalo su dviem puodukais karštos kavos ir mojavo jai sulenktu laikraščiu.

– Pasakojai apie Andervudų berniukus. Pasirodo, kad Kalifornijoje mokslininkai tyrė identiškus dvynius...

Visą savaitę knygyne buvo neįprastai ramu. Todėl jos paranoja ėmė dar sparčiau augti. Ursula buvo Dubline, todėl nebuvo su kuo pasišnekėti apie savo baimes.

Vienintelis atokvėpis buvo rytai Sent Džonse, kur žaidimų kampelyje su Megan, Kalumu ir Sanil skaitydavo „Raganą Vinę" ar „Pono Galvočiaus išvyką". Labiausiai ramino Kalumas, kuris negalėjo ramiai nusėdėti žiūrėdamas viena kryptimi nė penkių sekundžių (deja, jo negalėjo papirkti sausainiais kaip Džeikobo). Bet kai tik išeidavo pro pagrindines duris į automobilių stovėjimo aikštelę, viskas vėl sukildavo.

Ketvirtadienį Džordžas pranešė, kad susitarė su palapines nuomojančia įmone ir susitiks su pora maisto tiekėjų. Tai pasakė žmogus, neprisimenantis vaikų gimtadienių. Ji buvo taip priblokšta, kad net nepriekaištavo, kodėl nepasitarė su ja.

Vėliau vakare klastingas balsas jos galvoje ėmė klausinėti, ar tik jis nebando parodyti, kad ji nebereikalinga. Kad jis pasirengęs jos išsikraustymui. Arba ruošiasi pats ją išprašyti.

Tačiau, kai išaušo pietų su Deividu diena, jis buvo nusiteikęs stebinamai linksmai. Visą dieną buvo užsiėmęs: važiavo apsipirkti ir gamino daugiaryžį pagal seną vyrišką paprotį, tai yra pirmiausia iš stalčių ištraukė visus įrankius ir sudėliojo juos kaip operacinėje, o tada supilstė visus produktus į atskirus dubenėlius, kad nešvarių indų tikrai netrūktų.

Ji vis dar negalėjo atsikratyti minties, kad tai jo rezgamų kėslų dalis, o popiet, įtampai augant, ji ėmė svarstyti galimybę apsimesti negaluojančia. Praėjus vos kelioms minutėms po pusės septynių pagaliau pasigirdo skambutis, ji puolė prie durų, tačiau slystelėjo ant laiptų kilimo ir išsinarino kulkšnį.

Kai nusileido laiptais, Džordžas stovėjo prieškambaryje, šluostydamasis rankas į dryžuotą prijuostę, o Deividas jam tiesė butelį vyno ir puokštę gėlių.

Deividas pastebėjo, kad ji šlubčioja.

– Tau viskas gerai? – jis instinktyviai norėjo ją apkabinti, tačiau susiprotėjęs žengtelėjo atgal.

Džinė įsikibo Džordžui į ranką ir pasilenkė patrinti kulkšnies. Skausmas nebuvo stiprus, tačiau ji nenorėjo sutikti Deivido žvilgsnio, o nuo baimės, kad Deividas akimirksniu gali išsiduoti, jai svaigo galva.

– Ar labai skauda? – paklausė Džordžas.

Ačiū Dievui, jis nieko nepastebėjo.

– Nieko baisaus, – atsakė Džinė.

– Tau reikia atsisėsti ir iškelti pėdą į viršų, – pasakė Deividas, – kad nesutintų.

Jis paėmė gėles ir vyną, kad Džordžas galėtų jai padėti.

– Aš dar nebaigiau gaminti valgio, – tarė Džordžas, – gal judu prisėskite svetainėj ir išgerkit vyno?

– Ne, – atsakė Džinė kiek per griežtai. Kad nusiramintų, pritilo, – ateisim pas tave į virtuvę.

Džordžas pasodino juos prie stalo, Džinės koją padėjo ant atskiros kėdės, kurios jai iš tikrųjų nereikėjo, pripylė dvi taures vyno ir grįžo tarkuoti parmezano.

Net jei į svečius būtų atėjęs ir kas nors kitas, situacija būtų buvusi tokia pat keista.

Džordžas nemėgo svetimų žmonių savo teritorijoje. Todėl ji numanė, kad pokalbis bus nenatūralus. Kiekvieną kartą nusitempusi jį į vakarėlį galiausiai pamatydavo, kaip jis stovi nelaimingas, lyg migrenos sopulio iškreiptu veidu tarp vyrų, besikalbančių apie regbį ir mokesčių grąžinimą. Ji tikėjosi, kad Deividas užpildys pauzes.

Didžiai jos nuostabai, daugiausia kalbėjo Džordžas. Atrodė, kad jis nuoširdžiai džiaugiasi draugija. Abudu pasveikino vienas kitą, kad kai jie išėjo, Šeperdsų įmonės turtai sumenko. Jie kalbėjosi apie atostogų žygius Prancūzijoje. Deividas pasakojo apie sklandymą. Džordžas pasisakė bijąs skraidyti. Deividas mąstė, kad sklandymas gali išgydyti šią bėdą. Džordžas pasakė, kad Deividas jo skraidymo baimę vertina nerimtai. Deividas prisipažino, kad bijo gyvačių. Džordžas jam pasiūlė kelias valandas įsivaizduoti ant kelių anakondą. Deividas nusijuokė ir pasakė, kad Džordžas teisus.

Nors Džinės baimė atslūgo, atsirado kitoniškas nepatogumo jausmas. Nors ir absurdiškas, bet Džinė nenorėjo, kad jie taip gerai sutartų. Džordžas buvo šiltesnis ir juokingesnis, nei jiems būnant dviese. O Deividas atrodė daug paprastesnis.

Ar taip jie bendravo darbe? O jei taip, kodėl Džordžas nė karto nepaminėjo Deivido, kai išėjo iš darbo? Jai darėsi gėda, kad taip nykiai paišė Deividui savo buitį.

Kai persikėlė į valgomąjį, atrodė, kad Džordžas su Deividu turi daug daugiau bendro vienas su kitu, nei ji su bet kuriuo iš jų. Lyg būtų grįžusi į mokyklą. Lyg stirksodama šaltyje stebėtų savo geriausią draugę, mezgančią santykius su kitu vaiku.

Ji vis bandė įsiterpti į pašnekesį, pasiglemžti bent kiek dėmesio. Bet vis nesisekė. Ji rodė perdėtą susidomėjimą „Didžiaisiais lūkesčiais", nors tebuvo mačiusi serialą. Per aštriai kritikavo ankstesnes Džordžo kulinarines nesėkmes, nors daugiaryžis išėjo tiesiog puikus. Tai vargino. Galiausiai tiesiog atsilošė ir leido jiems kalbėtis, o savo nuomonę pareikšdavo tik tada, kai jos paklausdavo.

Džordžas pritrūko žodžių tik vieną momentą. Deividas pasakojo apie Martino Donelio žmoną, kurią nusiuntė tirtis į ligoninę. Džinė atsisuko ir išvydo Džordžą, nunarinusį galvą tarp kelių. Iš pradžių pamanė, kad jis užnuodijo maistą ir ruošiasi vemti. Tačiau jis atsitiesė, virpėdamas ir trindamas koją atsiprašė ir pasakė nueisiąs į virtuvę, kad numalšintų raumenų spazmą.

Po valgio jis išgėrė visą butelį raudonojo vyno ir virto kone komiku.

– Papasakosiu, nors Džinė jau žino šią istoriją, kaip prieš porą savaičių mums atsiuntė mūsų nuotraukas. Tačiau jos nebuvo mūsų. Ten buvo vaikinas ir jo mergina. Nuogutėliai. Džeimis pasiūlė grąžinti ant voko užrašius: „Gal norite pasididinti?"

Geriant kavą, Deividas pasakojo apie Miną ir vaikus, o stovint ant laiptelių ir stebint, kaip išvažiuodamas Deividas dingsta rausvų dūmų debesyje, Džordžas tarė:

– Juk tu niekada manęs nepaliktum, tiesa?

– Aišku, ne, – atsakė Džinė.

Ji net tikėjosi, kad Džordžas galiausiai ją apkabins. Bet jis tik suplojo rankomis ir tarė:

– Ką gi. Laikas suplauti indus.

Ir grįžo į vidų, lyg ten jo lauktų linksmybių tęsinys.

26

Keitės savaitė praėjo šūdinai.

Festivalio programėlės atkeliavo pirmadienį ir Petsė, vis dar nesugebanti parašyti žodžio programa, visus nustebino supratusi, kad septin-

tajame puslapyje visai ne Terio Džounso, o Terio Giljamo nuotrauka. Aidanas apstaugė Keitę, nes verslo administravimo magistrų nemoko prisipažinti, kad susimovė. Ji padavė prašymą atleisti ją iš darbo. Jis atsisakė ją atleisti. O Petsė apsiverkė, nes žmonės riejosi.

Ji išėjo iš darbo anksčiau, kad pasiimtų Džeikobą iš darželio, čia Džekė pareiškė, kad jis įkando dar dviem vaikams. Ji pasivedė jį į šalį ir atskaitė pamokslą, kaip negražu būti pikčiurna krokodilu, kaip iš pasakaitės „Tai toks bučinys". Bet tądien Džeikobas nevertė kaltės kitiems. Todėl ji liovėsi švaisčiusi laiką, parvežė jį namo ir nedavė jogurto, kol jiedu nepasikalbėjo apie kandžiojimąsi. Tai Keitei kainavo apytikriai tiek pat nervų, kiek daktarui Bensonui, dėstančiam Kanto filosofiją.

– Traktorius buvo mano, – teisinosi Džeikobas.

– Šiaip jau, traktorius visų, – aiškino Keitė.

– Aš su juo žaidžiau.

– O Benui nederėjo jo iš tavęs atimti. Bet dėl to neturėjai teisės jam įkąst.

– Aš su juo žaidžiau.

– Jei žaidi su kokiu žaislu ir kas nors atėjęs bando jį iš tavęs atimti, rėk ir pasiskųsk Džekei, Belai arba Siuzi.

– Sakei, kad rėkti negražu.

– Galima, jeigu labai labai pyksti. Bet kandžiotis negalima. Ir trankytis. Juk ir pats nenorėtum, kad tave apkandžiotų arba apdaužytų, ar ne?

– Benas kandžiojasi, – tarė Džeikobas.

– Bet tu juk nenori būt kaip Benas.

– Jau galiu suvalgyti jogurtą?

– Kol nesuprasi, kad negalima kandžioti žmonių, negausi.

– Jau suprantu, – atsakė Džeikobas.

– Sakyti, kad supranti, ne tas pat, kas suprasti.

– Bet jis norėjo atimt mano traktorių.

Tuo metu atėjęs Rėjus metodiškai visai teisingai pažymėjo, kad nepatartina barti Džeikobo jį apsikabinus, o ji iškart Džeikobui pademonstravo situaciją, kai labai labai supykus galima rėkti.

Rėjus liko stovėti siutinamai ramus, kol Džeikobas jam liepė nepykdyti mamytės, nes: „Tu ne mano tikras tėvelis", o tada Rėjus nuėjo į virtuvę ir perlaužė pjaustymo lentelę perpus.

Džeikobas pažiūrėjo į Keitę trisdešimt penkerių metų brandos žvilgsniu ir atžagariai pareiškė: „Dabar valgysiu jogurtą", ir nuėjo jo suvartoti žiūrėdamas „Garvežiuką Tomą".

Kitą rytą ji atšaukė registraciją pas dantistą ir visą dieną praleido biure su Džeikobu, o šis elgėsi kaip nevisprotė beždžionė, kol jiedvi su Petse kaišiojo klaidos atitaisymo lapelius į penkis tūkstančius programėlių. Iki pietų jis spėjo atrakinti Aidano dviračio spyną, iškratyti visą kartoteką ir į jo batus pripilti kakavos.

Atėjo penktadienis ir jai pirmąkart per dvejus metus nuoširdžiai atlėgo, kad Grehemas jį paims nuo jos galvos dviem paroms.

Šeštadienio rytą Rėjus išsiruošė žaisti mažojo futbolo, o ji smarkiai suklydo mėgindama sutvarkyti namus. Jai plūkiantis su sofa, kad iš po jos iškuoptų dulkių kamuolius, purvą ir žaislų dalis, kažkas plyšo nugaros apačioje. Iškart pajuto didžiulį skausmą ir eisena tapo panaši į liokajaus iš filmo apie vampyrus.

Rėjus pašildė mikrobangineje krosnelėje vakarienę, o po jos jiedu pamėgino ortopediškai, minimaliai kontaktuojant pasidulkinti, bet, atrodo, ibuprofenas nuskausmino nepageidaujamai visas kūno vietas.

Sekmadienį ji pasidavė, įsikūrė ant sofos ir žiūrėdama Kerio Granto filmus vaikė mintis, kokia ji esanti sumauta motina.

Šeštą valandą Grehemas atvežė Džeikobą.

Rėjus buvo duše, tad ji juos įleido ir nušlubavo atsisėsti į virtuvę.

Grehemas teiravosi, kas nutiko, bet Džeikobas buvo įnikęs pasakoti, kaip nuostabiai praleido laiką Gamtos istorijos muziejuje.

– Dar buvo... dar buvo dramblių skilėtų ir raganosinių ir... ir... dinozaurai buvo dinozaurų vaiduokliai.

– Vieną salę remontavo, – paaiškino Grehemas. – Viskas buvo uždengta audeklais nuo dulkių.

– Ir tėtis sakė, kad galiu eit miegoti vėlai. Ir mes... mes... mes kepėm kiaušienę. Su duona. Dar buvo negyva voverė. Tėčio... Tėčio sode. Akyse buvo kirmelių.

Keitė ištiesė rankas.

– Apkabinsi mamytę?

Bet Džeikobas buvo per daug įsijautęs.

– Ir... ir... ir mes važinėjomės dviaukščiu autobusu ir aš laikiau bilietus.

Grehemas pritūpė.

– Palauk sekundę, vaikeli, atrodo, mamytė susižeidusi.

Jis priglaudė pirštą Džeikobui prie lūpų ir atsigręžė į Keitę.

- Kas atsitiko?

- Susiluošinau nugarą. Tempiau sofą.

Grehemas rimtai pažvelgė į Džeikobą.

- Gražiai elkis su mamyte, gerai? Neversk lakstyt iš paskos. Pažadi?

Džeikobas pasižiūrėjo į Keitę.

- Tau negerai su nugara?

- Nelabai. Bet jei apsikabinsiu su savo beždžioniuku, iškart pasitaisysiu.

Džeikobas nekrustelėjo.

Grehemas atsistojo.

- Na, jau vėlu.

Džeikobas ėmė raudoti.

- Nenoriu, kad tėtis išeitų.

Grehemas pasišiaušė plaukus.

- Atleisk, šaunuoli. Nieko nepadarysi, deja.

- Nagi Džeikobai, - Keitė vėl ištiesė į jį rankas. - Leisk apkabinti.

Tačiau Džeikobo sielvartas pasiekė beveik operinės tragedijos aukštumas, jis mosavo kumščiais ore, spardė kėdes.

- Neik. Neik.

Grehemas pabandė jį sulaikyti, gal net apsaugoti, kad nesusižeistų.

- Nagi, nagi...

Eilinį savaitgalį jis būtų išėjęs. Jiedu mokėsi iš patirties. Bet paprastai ji būtų pagriebusi Džeikobą ir laikiusi, kol Grehemas pasišalins.

Džeikobas trypė kojomis.

- Niekas... Niekas neklauso... Noriu... pykstu...

Po trijų keturių minučių tarpduryje pasirodė Rėjus apie juosmenį apsirišęs rankšluostį. Jai jau neberūpėjo, ką jis gali pasakyti ir kaip į tai sureaguos Grehemas. Rėjus priėjo prie Džeikobo, persimetė jį per petį ir išėjo.

Nė nebuvo laiko sureaguoti. Jiedu tik spoksojo į tuščią tarpdurį ir klausėsi tolstančio rėkimo, Rėjui su Džeikobu kylant laiptais.

Grehemas atsistojo. Akimirką ji pamanė, kad jis ketina skelti kokią kandžią repliką, nė nenutuokė, kaip reikėtų reaguoti. Bet jis tarė:

- Paruošiu arbatos.

Ir tai buvo patys maloniausi jo per ilgą laiką jai skirti žodžiai.

- Ačiū.

Jis užkaitė arbatinį.

– Keistai į mane žiūri.

– Šitie marškiniai. Nupirkau tau juos Kalėdoms.

– Jo. Šūdas. Atleisk. Nenorėjau...

– Ne. Aš ir neketinau...

Ji pravirko.

– Kas tau?

Jis tiesė rankas link jos, bet susilaikė.

– Nieko tokio. Atleisk.

– Kaip tau sekasi? – pasiteiravo Grehemas.

– Mes tuokiamės, – jau buvo įsiverkus kaip reikiant. – Šūdas. Neturėčiau...

Jis davė jai nosinaitę.

– Nuostabi naujiena.

– Žinau, – netvarkingai išsipūtė nosį. – O tu? Kaip tu?

– A, nieko ypatingo.

– Papasakok, – paprašė Keitė.

– Susitikinėjau su kai kuo iš darbo, – jis paėmė jos nešvarią nosinę ir įdavė naują. – Nieko neišėjo. Ji buvo šauni, bet... Duše maudydavosi su plaukimo kepurėle, kad plaukai nesušlaptų.

Jis išėmė keletą sausainių su figų įdaru, ir jie šnekučiavosi saugiomis temomis. Kaip Rėjus visiškai apsikvailino priešais Džeimį. Apie Grehemo močiutės pozavimą mezginių katalogui.

Po dešimties minučių jis pakilo eiti. Ji nuliūdo. Dėl to pati nustebo, o ir jis tylėjo pakankamai ilgai, kad suprastum, jog jaučiasi taip pat. Vieną akimirką vienas jų galėjo pasakyti ką nors netinkamo.

Jis pertraukė tylą.

– Rūpinkis savimi, gerai? – švelniai pabučiavo viršugalvį iš išėjo.

Ji keletą minučių sėdėjo tyloje. Džeikobas liovėsi verkęs. Ji suprato, kad kol kalbėjosi su Grehemu, nejuto skausmo. Dabar užplūdo su trenksmu. Prarijo dar porą ibuprofeno tablečių, užsigėrė stikline vandens ir nuklibikščiavo į viršų. Jiedu buvo Džeikobo kambaryje. Ji stabtelėjo koridoriuje ir dirstelėjo pro durų plyšelį.

Džeikobas kniūpsčias gulėjo ant lovos ir žiūrėjo į sieną. Rėjus sėdėjo greta jo, tapšnojo per sėdynę ir labai tyliai bei visiškai be klausos dainavo „Dešimt žalių butelių“.

Keitė vėl pravirko. Nenorėjo, kad pamatytų Džeikobas. Ar juo labiau Rėjus. Tad apsisuko ir tyliai nusileido atgal į virtuvę.

27

Svarbiausia, kad tai buvo absoliučiai neteisinga.

Džordžas nebuvo naivus. Geriems žmonėms atsitinka blogų dalykų. Jis tai žinojo. Būna ir atvirkščiai. Bet kai Bensus apvogė jų dukros vaikinas ir kai Brajano pirmajai žmonai teko išsiimti krūtų implantus, susimąstė, kad egzistuoja kažkoks pirmapradis teisingumas.

Pažinojo vyrus, kurie visą santuokinį gyvenimą turėjo meilužių. Pažinojo vyrus, kurie subankrutavę tą pačią įmonę kitą mėnesį įregistruodavo kitu pavadinimu. Pažinojo vyrą, kuris savo sūnui kastuvu sulaužė koją. Kodėl jiems neatsitiko nieko panašaus?

Trisdešimt metų gamino ir gamino vaikų žaidimų aikštelių įrenginius. Gerus žaidimų aikštelių įrenginius. Kokybiškesnius nei pigi kompanijų „Wicksteed“ ir „Abbey Leisure“ produkcija.

Padarė klaidų. Reikėjo iškart atleisti Aleksą Bamfordą, kai aptiko jį leisgyvį ant biuro tualeto grindų. Reikėjo iš anksto paprašyti medicininio išrašo apie Džeinės Fuler nugaros būklę, o ne laukti, kol laikraščiuose aprašys jos dalyvavimą draugiškame maratone.

Atleido septyniolika žmonių, tačiau jie gavo padorią išmoką ir neblogas rekomendacijas, kurias parašė nemėgindamas apgauti savęs. Tai buvo ne kardiochirurgija, bet ir ne ginklų pramonė. Jis kukliai prisidėjo prie nedidelės žmonių grupelės laimės.

O dabar jam ant galvos nugriuvo šitai.

Vis tiek nebuvo ko skųstis. Visą gyvenimą sprendė keblias situacijas. Dabar reikia išspręsti dar vieną.

Protas veikė prastai. Reikėjo susiimti. Teko ir anksčiau tai patirti. Pavyzdžiui, gyveno viename name su dukterimi aštuoniolika metų ir nė karto nepakėlė rankos. Kai mirė jo motina, kitą rytą jau buvo biure, kad įsitikintų, ar Glazgo sandoris nenuėjo šuniui ant uodegos.

Jam tiesiog reikėjo veiksmų plano, kurio taip pat prireiktų, jei Džinė užsakytų atostogas dviem Australijoje.

Susirado lapą standaus kreminio popieriaus, surašė ant jo taisykles ir padėjo į giliai spintoje įrengtą nedegų seifą, kuriame laikė savo gimimo liudijimą ir namo nuosavybės dokumentus:

1. Būk visą laiką užsiėmęs
2. Daug vaikščiok

3. Gerai išsimiegok
4. Maudykis ir persirenginėk tamsoje
5. Gerk raudonąjį vyną
6. Galvok apie ką nors kitą
7. Kalbėk

Vestuvės buvo tikra Dievo dovana, nes buvo kuo užsiimti. Praeitą kartą leido viską organizuoti Džinei. O dabar turėjo laiko į valias, tad galėjo imtis organizuoti ir dar užsidirbti pliusiukų.

Pasivaikščiojimai buvo tikra palaima. Ypač takeliai aplink Nasingtoną ir Foteringį. Nuo vaikščiojimo tvirtėjo kūnas ir geriau imdavo miegas. Žinoma, buvo ir sunkių akimirkų. Vieną popietę, kirsdamas užtvanką iš rytinės Rutlando vandenų pusės, išgirdo gamyklos sireną ir nuo užplūdusių gamyklos katastrofos ir branduolinio sprogimo vaizdinių pasijuto labai toli nuo civilizacijos. Bet sugebėjo parsikapstyti iki automobilio garsiai dainuodamas ir važiavo namo garsiai leisdamas įrašą „Ella Live at Montreux", kad pralinksmėtų.

Maudytis ir rengtis tamsoje padiktavo blaivus protas. Be to, tai buvo visai lengva įgyvendinti, išskyrus tą vakarą, kai į vonią įsiveržusi Džinė uždegė šviesą ir suklykė išvydusi jį besišluostantį.

Be abejo, raudonojo vyno gėrimas prieštaravo gydytojų rekomendacijoms, tačiau dvi trys taurės kabernė stebuklingai palaikydavo jo psichologinę pusiausvyrą.

„Galvok apie ką nors kitą", – tai buvo sunkiausias iš visų punktų. Karpantis kojų nagus ar sutepant žirkles, ši mintis išnirdavo iš gelmės tarsi tamsus siluetas filmuose apie ryklius. Mieste buvo lengviau prasiblaškyti: galėjai dirstelėti į praeinančią dailią merginą ir įsivaizduoti ją nuogą. Tačiau per eilinę dieną jis sutikdavo tik kelias dailias merginas. Jei neturėtų gėdos ir gyventų vienas, galėtų nusipirkti pornografinį žurnalą. Tačiau gėdos jis turėjo, o Džinė kruopščiai sutvarkydavo kiekvieną kampelį. Todėl apsistojo prie kryžiažodžių.

O pašnekesiai buvo tikras atradimas. Jis nė neįtarė, kad susitvarkęs galvos turinį savo santuokai įpūs naujos gyvasties. Ji nebuvo nuobodi ir apmirus. Toli gražu. Jiedu gerai sutarė tarpusavyje, daug geriau nei dauguma jiems pažįstamų porų, kurios kentė nuolatinius buitinius kivirčus ir tulžingą tylą tik todėl, kad tai paprasčiau už skyrybas. Jiedu su

Džine retai susiriedavo, daugiausia dėl jo paties sugebėjimo susitvardyti. Tačiau patylėt patylėdavo.

Taigi, jis maloniai nustebo pastebėjęs, kad gali sakyti, ką galvoja, ir Džinė dažniausiai atsako gana įdomiomis replikomis. Išties kai kuriais vakarais tokie pokalbiai jam buvo tokia didžiulė atgaiva, kad jis pasijusdavo tarsi ją iš naujo įsimylėjęs.

Praėjus porai savaičių nuo tada, kai Džordžas įsispraudė į savo paties susikurtą režimą, jam paskambino Brajanas.

– Pas mus porą savaičių pagyvens Geilės motina. Todėl nusprendžiau važiuoti į sodybą. Patikrinti, ar statybininkai gerai atliko darbus. Pagalvojau, gal norėtum prie manęs prisidėti. Sąlygos būtų gana spartietiškos. Sulankstomos lovelės, miegmaišiai. Bet tu juk mėtytas ir vėtytas.

Paprastai nebūtų norėjęs brolio draugijos ilgiau nei porai valandų. Bet jo balsas skambėjo kažkaip valiūkiškai ir džiugiai. Kalbėjo kaip devynmetis, nenustygstantis parodyti savo naująjį namelį medyje. Be to, viliojo mintys apie ilgą kelionę traukiniu, pasivaikščiojimas vėjuotu Helfordu ir alus prie židinio vietiniame bare.

Galėtų pasiimti ir bloknotą. Ir tą storą Piterio Akroido knygą, kurią per Kalėdas dovanojo Džinė.

– Atvyksiu.

28

Džeimis išsiurbė kilimus ir išvalė vonią. Kirbėjo mintis išskalbti pagalvėlių apvalkalus, bet, tiesą sakant, Tonis nepastebėtų, net jei jos būtų išterliotos purvu.

Kitą dieną atsisakė važiuoti į Kreitono prospekto valdas, paskambino į biurą ir pranešė, kad su juo galima susisiekti mobiliuoju, grįždamas namo užsuko į „Tesco" parduotuvę.

Lašiša, o po jos braškės. Pakanka, kad matytųsi pastangos, bet nepakanka, kad taip apsunktų, jog negalėtų mylėtis. Butelį „Pouilly Fumé" įdėjo į šaldytuvą ir ant valgomojo stalo pastatė vazą su tulpėmis.

Pasijuto kvailai. Kvaršino sau galvą, kad netenka Keitės, bet nieko nedarė, kad išlaikytų svarbiausią gyvenime žmogų.

Jiedviem su Toniu derėtų gyventi kartu. Jis turėtų grįžti į šviesius namus, kuriuose skamba nepažįstama muzika. Sekmadienio rytais

turėtų gulėti lovoje, o už sienos skambėtų lėkštės ir atskliųstų kepamos šoninės kvapas.

Jis ketino pasiimti Tonį į vestuves. Vis per tuos skiedalus apie provincialų konservatyvumą. Baiminosi tik jis vienas. Sensta. Sunku apsispręsti. Sunku įsipareigoti.

Bus klaiku. Žinoma, bus klaiku. Bet koks skirtumas, ką pamanys kaimynai. Nesvarbu, jei mama prilips prie Tonio, kaip prie paklydusio sūnaus. Nesvarbu, jei tėvas laužys galvą, kaip suguldyti svečius. Nesvarbu, jei Tonis mygs pašokti lėtą valsą pagal Lainelio Ričio „Three Times a Lady".

Jis nori dalytis gyvenimu su Toniu. Tiek gerais, tiek sumautais dalykais.

Giliai įkvėpė ir kelias sekundes jautėsi lyg stovėtų ant to paties pušinio virtuvės parketo, tik kuriame nors negyvenamame Škotijos iškyšulyje, griaudžiant bangų mūšai ir vėjui taršant plaukus. Išdidus. Aukštesnis.

Užlipęs į antrą aukštą palindo po dušu ir pajuto, kaip nusiplauna kažkokios nešvaros likučiai ir sukdamiesi suteka į kanalizaciją.

Kai sprendė marškinių pasirinkimo krizę, suskambo durų skambutis. Žaibiškai stvėrė šviesiai oranžinius ir nusileido žemyn.

Atidarė duris ir pirmiausia šovė mintis, kad Tonis gavo blogų žinių. Galbūt apie savo tėvą.

– Kas atsitiko?

Tonis giliai atsiduso.

– Nagi. Užeik į vidų, – pakvietė Džeimis.

Tonis nekrustelėjo.

– Mums reikia pasikalbėt.

– Užeik ir pasikalbėsim.

Tonis nelinko užeiti. Pasiūlė pasivaikščioti parkelyje, gatvės gale. Džeimis pačiupo raktus.

Tai įvyko prie mažos raudonos šunšūdžių šiukšliadėžės.

Tonis tarė:

– Viskas baigta.

– Kas?

– Tarp mudviejų. Viskas baigta.

– Bet...

– Tu iš tikrųjų nenori būt su manim, – pasakė Tonis.

– Noriu, – atsakė Džeimis.

– Na, gerai. Gal ir nori būti su manim. Bet nepakankamai. Vis tos kvailos vestuvės. Per jas supratau... Jėzau, Džeimi. Negi aš per prastas tavo tėvams? O gal per prastas tau?

– Aš myliu tave.

Kodėl visa tai dėjosi būtent dabar? Kaip nesąžininga, kaip kvaila.

Tonis pažvelgė į jį.

– Tu nežinai, kas yra meilė.

– Žinau.

Pasakė lyg Džeikobas.

Tonio mina nepakito.

– Ką nors mylint tenka rizikuoti, kad tavo mylimasis gali sumauti tavo gražiai susitvarkytą gyvenimėlį. O tu juk nenori sumauti savo gražiai sutvarkyto gyvenimėlio, tiesa?

– Susiradai ką nors kitą?

Geriau būtų paaiškinęs. Lašiša. Siurbimas. Šie žodžiai tik ir sukosi galvoje. Bet negalėjo jų ištarti. Per daug skaudėjo. Be to, savotiškai pykino ir guodė mintis sugrįžti namo vienam, sudaužyti vazą su tulpėmis, išsidrėbti ant sofos ir išgerti visą butelį vyno vienui vienam.

– Atsiprašau, Džeimi. Labai atsiprašau. Tu šaunus vyrukas.

Tonis susikišo rankas į kelnių kišenes parodydamas, kad nebus jokio paskutinio apsikabinimo.

– Tikiuosi, rasi, kas privers tave pasijusti taip pat.

Apsisuko ir nuėjo.

Džeimis keletą minučių pastovėjo parke, tada grįžo namo, sudaužė vazą su tulpėmis, atkimšo vyną, nusinešė ant sofos ir apsiverkė.

29

Rėjus lovoje atsisuko į Keitę ir paklausė:

– Tikrai nori už manęs tekėti?

– Aišku, noriu.

– Pasakytum, jei apsigalvotum, ar ne?

– Jėzau, Rėjau, – atsiduso Keitė. – Kas dabar?

– Juk nesiimtum už manęs tekėt tik todėl, kad visiems pranešėm?

– Rėjau...

– Ar myli mane? – paklausė jis.
– Kodėl staiga ėmei taip kalbėti?
– Myli mane, kaip mylėjai Grehemą?
– Ne, atvirai sakant, ne, – atsakė Keitė.
Akimirką jo veide įžvelgė nesuvaidintą skausmą.
– Dėl Grehemo buvau pametusi galvą. Laikiau jį Dievo dovana. Neblaiviai mąsčiau. O kai supratau, koks jis iš tikrųjų... – palietė delnu Rėjaus skruostą. – Tave aš pažįstu. Žinau visas tavo puikiąsias savybes. Žinau tavo ydas. Ir vis vien noriu už tavęs tekėti.
– O kokios mano ydos?
Čia ne jos rūpestis. Tai jis turėtų teikti paguodą.
– Eikš, – ji priglaudė jo galvą sau prie krūtinės.
– Aš tave labai myliu, – tarė plonyčiu balseliu.
– Nesijaudink. Nepamesiu tavęs prie altoriaus.
– Atleisk. Elgiuosi kaip kvailys.
– Dėl vestuvių jaudulio.
Ji perbraukė delnu per jo žasto plaukelius.
– Pameni Emili?
– Jo.
– Ji apsivėmė zakristijoj.
– Šūdas.
– Nava turėjo eiti su milžiniška puokšte, kad nesimatytų dėmės. Berio tėvas nusprendė, kad kvapas sklinda nuo Rodžio. Na, po bernvakario.
Jiedu užmigo ir pabudo nuo Džeikobo verksmo: „Mamyte, mamyte..."
Rėjus rangėsi iš lovos, bet ji pasisiūlė nueiti pati.
Kai įėjo į jo kambarį, Džeikobas dar mieguistas mėgino išsiristi iš didelės morkinės dėmės lovos viduryje.
– Eikš, voveriuk.
Pastatė jį ant kojų, bet jis vis dar miegantis padėjo jai ant peties galvą.
– Viskas... kažkaip... šlapia.
– Žinau. Žinau.
Pižamos kelnes atsargiai atklijavo nuo kojų, nuraitojo taip, kad nešvara liktų jose, ir nusviedė į koridorių.
– Tuojau tave nuvalysim, sausainiuk.
Iš stalčiaus pačiupusi naujas sauskelnes ir drėgnų šluosčių pakuotę, švelniai nuvalė jam sėdynę.

Užlipino naujas sauskelnes, iš krepšio paėmė švarios pižamos kelnes ir įkišo linkstančias kojeles į klešnes.

– Štai. Juk kur kas geriau, ar ne?

Pakėlė antklodę su Mike Pūkuotuku, pažiūrėjo, ar ji nesutepta, ir paklojo ant kilimo.

– Prigulk, kol sutvarkysiu lovą.

Ant grindų guldomas Džeikobas ėmė verkti:

– Nenoriu... paleisk...

Bet kai galva palietė antklodę, įsikišo nykštį į burną ir užmerkė akis.

Užsegusi vystyklų rankinę įmetė ją į krepšį. Nuklojo lovą, išmetė nešvarią patalynę į koridorių ir apvertė čiužinį. Iš spintelės čiupo švarią paklodę ir prisispaudė ją prie veido. Dieve, kaip malonu – storos, padėvėtos medvilnės švelnumas ir skalbimo miltelių kvapas. Paklojo lovą, užkamšė kraštus, kad paviršius būtų glotnus ir lygus.

Užmetė pagalvę ir pasilenkusi pakėlė Džeikobą.

– Skauda pilvuką.

Pasisodino jį ant kelių.

– Tuoj atnešiu kalpolio.

– Rožinių vaistų, – pralemeno Džeikobas.

Stipriai jį apkabino. Niekada nespėdavo juo atsidžiaugti. Ypač jam pabudus. Turėdavo gal pusę minutės. O tada – sraigtasparniai ir šokinėjimas ant sofos. Tiesa, didžiuodavosi stebėdama jį darželio vaikų ratelyje besiklausantį Belos skaitinių arba matydama, kaip žaidimų aikštelėje šnekasi su kitais vaikais. Tačiau ji ilgėjosi laikų, kai jis buvo jos kūno dalis, kai pasijusdavo geriau vien apkabinusi pati save. Jau dabar įsivaizduoja, kaip jis paliks namus, jau dabar jie tolsta vienas nuo kito, jos kūdikis tampa atskiru žmogumi.

– Pasiilgau tėčio.

– Jis miega viršuje.

– Savo tikro tėčio.

Apglėbė jam galvą ir pabučiavo į plaukus.

– Ir aš kartais jo ilgiuosi.

– Bet jis negrįš.

– Ne. Jis negrįš.

Džeikobas tyliai verkšleno.

– Bet aš tavęs niekada nepaliksiu. Juk pats žinai, ar ne?

Nuo nosies nuvalė snarglį marškinėlių rankove ir ėmė sūpuoti.

Pažvelgė į Statybininko Bobo ūgio liniuotę ir prietemoje lėtai besisukančią karuselę su valtelėmis. Po grindimis sugurgė vandentiekio vamzdis.

Džeikobas nustojo verkti.

– Galėsi nupirkt mėtinį kokteilį?

Ji nubraukė jam nuo akių plaukus.

– Nežinau, ar rytoj galėsi eiti į darželį.

Jo akys sudrėko.

– Bet jei iki ryto pasveiksi, galėsime nusipirkti mėtinį kokteilį grįždami namo, gerai?

– Na, gerai.

– Bet jei išgersi mėtinį kokteilį, vakare pudingo negausi. Susitarėm?

– Susitarėm.

– Atnešiu tau kalpolio.

Paguldžiusi jį į švarią lovą, iš vonios atsinešė buteliuką ir švirkštą.

– Išsižiok.

Jis jau beveik miegojo. Sušvirkštė vaistus į burnytę, nubraukė pirštu nuvarvėjusį lašą ir švariai nulaižė.

Pabučiavo į skruostą.

– Reikia grįžti į lovą, sūneli.

Tačiau jis nepaleido jos rankos. Ir ji nenorėjo jo palikti. Keletą minučių stebėjo, kaip jis miega, tada prigulė šalia.

Tai atpirko viską: nuovargį, irzlumą ir apmaudą, kad per pusę metų neperskaitė nė vieno romano. Taip ją vertė jaustis Rėjus.

Taip Rėjus ir turėjo ją versti jaustis.

Glostė Džeikobo galvą. Jis jau buvo už milijonų mylių, sapnavo avietinius ledus ir ekskavatorius, ir kreidos periodo gyvūnus.

Atsimerkė ryte, Džeikobas lakstė po namus apsivilkęs Žmogaus Voro kostiumą.

– Kelkis, brangute, – Rėjus nubraukė plaukus jai nuo veido. – Apačioj kepa pusryčiai.

Ji su Džeikobu iš darželio grįžo vėliau, nes užsuko nusipirkti mėtinio kokteilio, tad Rėjus jau buvo grįžęs iš biuro.

– Skambino Grehemas, – pranešė.

– Ko norėjo?

– Man nesakė.

– Gal dėl ko svarbaus? – pasiteiravo Keitė.

– Neklausiau. Sakė paskambins vėliau.

Rėjui pakanka vieno paslaptingo Grehemo skambučio. Todėl, paguldžiusi Džeikobą, pati paskambino iš vonios kambario.

– Čia Keitė.

– Sveika, paskambinai.

– Tai kokios paslaptys?

– Jokių paslapčių, tiesiog jaudinaus dėl tavęs. Nenorėjau to sakyt Rėjui.

– Atleisk. Jaučiausi ne per geriausiai, kai užėjai aną vakarą, skaudėjo nugarą ir taip toliau.

– Turi su kuo pasikalbėti? – pasidomėjo Grehemas.

– Turi omenyje specialistą?

– Ne, šiaip pasikalbėti.

– Be abejo, turiu su kuo pasikalbėti, – atsakė Keitė.

– Žinai, ką turiu omeny.

– Grehemai, klausyk...

– Jei nori, kad atsiknisčiau, – tarė Grehemas, – atsiknisiu. Jokiu būdu nenoriu šmeižti Rėjaus. Tikrai. Tik norėjau paklaust, ar nenorėtum susitikt išgert kavos ir pasišnekėt. Mes vis dar draugai, ar ne? Na, gerai, gal ir nebe. Bet man pasirodė, kad tau būtų neprošal išlieti širdį. Kalbu nebūtinai apie sunkumus, – jis nutilo. – Be to, man labai patiko pasikalbėt su tavim aną vakarą.

Dievas žino, kas jam atsitiko. Jau daug metų negirdėjo, kad kalbėtų taip rūpestingai. Jei ir kalbėjo iš pavydo, tai tikrai taip neatrodė. Galbūt moteris su plaukimo kepurėle sudaužė jam širdį.

Liovėsi svarsčiusi. Negražu taip galvoti. Žmonės keičiasi. Jis elgiasi maloniai. Be to, jis teisus. Ji nepakankamai išsikalba.

– Trečiadienį baigsiu darbą anksčiau. Galėčiau su tavim susitikti valandą prieš pasiimdama Džeikobą.

– Puiku.

30

Dantų šepetukas. Rankšluostis. Skustuvas. Vilnonis megztinis.

Džordžas ėmė krautis lagaminą, bet nusprendė, kad kelionė ne tokia jau tolima. Palėpėje atkapstė seną Džeimio kuprinę. Buvo aptriušusi, bet

kuprinės ir turi būti aptriušusios. Treji apatiniai. Dvi liemenės. Akroido knyga. Sodininko kelnės.

Bus beveik kaip atostogos.

Kartą jiedu buvo panašiai susibėgę. Snoudonijoje 1980-aisiais. Desperatiškai stengėsi laikytis prie žemės po praėjusiais metais patirto siaubo skrendant į Lioną. Jei vaikai būtų buvę drūtesni ar žmona ne tiek priklausoma nuo žemiškų gėrybių, galbūt būtų baigęsi geruoju. Kliudė ne lietus. Jis neatskiriamas suartėjant su gamta. Be to, daugumą vakarų jis aprimdavo, net buvo įmanoma sėdėti lauke ant kilimėlių prie palapinių ir ant primuso taisytis vakarienę. Tačiau į visus jo siūlymus kitais metais keliauti į Skajaus salą arba Alpes buvo atšaunama: „O gal pastovyklaukime Šiauriniame Velse?" Ir negailestingo juoko pliūpsniai.

Truputį po devynių Džinė jį išleido miestelio centre. Nuėjęs tiesiai į Otakaro knygyną įsigijo karinį topografinį žemėlapį, pažymėtą numeriu 204, „Trūras, Falmutas ir aplinkinė teritorija". Paskui užsuko į Smito kanceliariją ir įsigijo pieštukų (2B, 4B ir 6B), bloknotą ir gerą trintuką. Ketino įsigyti ir drožtuką, bet prisiminė, kad už kelių gatvių yra žygio reikmenų krautuvė. Ten nuėjęs nusipirko šveicarišką peiliuką. Juo galės drožti pieštukus, smailinti šakeles ir prireikus krapštyti akmenis žirgams iš kanopų.

Į stotį atkako likus penkiolikai minučių iki reiso, nusipirko bilietą ir atsisėdo perone. Kelionė iki Kings Kroso truks valandą. Iš Hamersmito „City" linijomis į Padingtoną. Puspenktos valandos iki Trūro. Dvidešimt minučių iki Falmuto. Tada taksi. Jei iš Padingtono ir Trūro pavyko bilietus užsisakyti sėkmingai ir jam neteks lūkuriuoti prie išvietės susirietus ant kuprinės, galbūt pavyks perskaityti porą šimtų puslapių.

Prieš pat atvykstant traukiniui prisiminė, kad neįsidėjo hormoninio kremo.

Bėda nedidelė. Vaistąs juk nuo egzemos. Egzema – nereikšminga liga. Gali apaugti ja nuo galvos iki kojų – neatsitiktų nieko bloga.

Pasakymo „apaugti ja nuo galvos iki kojų" ir jo sukelto vaizdinio jam nederėjo įsileisti į galvą.

Pakėlęs galvą pažiūrėti, kiek liko laukti traukinio, pamatė ne laikrodį, o ant gretimo suoliuko subjaurotą valkatą.

Į Džordžą atsukta jo veido pusė buvo vienas didelis šašas, tarsi ne per seniausiai kažin kas būtų padailinęs nudaužtu buteliu arba koks auglys graužtųsi į vidų per galvos šoną.

Mėgino nežiūrėti. Nepavyko. Buvo panašu į svaigulį. Lyg viliotų kryčio baimė.

„Galvok apie ką nors kitą."

Nuleido galvą ir prisivertė įsižiūrėti į penkis kramtomosios gumos ovalus, įmintus į grindinį prie kojų.

– Keliaudamas traukiniu, galvojau apie tave, – pašnibždomis dainavo Sinatros žodžius. – Eidamas tamsia gatvele, galvojau apie tave.

Sumaitotas valkata atsistojo.

Dievulėliau, jis artinasi. Džordžas nekėlė galvos.

– ...dvi trys mašinos po žvaigždėmis, vingiuotas upelis, mėnesiena...

Valkata praėjo pro Džordžą ir nušlitiniavo peronu.

Buvo labai girtas. Pakankamai girtas, kad nušlitiniuotų ant bėgių. Per girtas užsiropšti atgal ant perono. Džordžas pakėlė galvą. Traukinys atvyks po minutės. Įsivaizdavo, kaip valkata virsta nuo betoninio krašto, cypia stabdžiai, šlapias stuktelėjimas, kūnas stumiamas bėgiais, ratai jį raiko, it kumpį.

Valkatą būtina sustabdyti. Bet kad sustabdytų, turės valkatą paliesti, o Džordžas valkatos liesti nenorėjo. Žaizda. Smarvė.

Ne. Valkatos stabdyti jam nebūtina. Perone yra ir kitų žmonių. Geležinkelio darbuotojų. Jie atsakingi už valkatą. Jei pereitų į kitą stoties peroną, netektų pamatyti, kaip valkata žūva. Bet jei nueis į kitą peroną, pavėluos į traukinį. Kita vertus, jei valkata žus po traukinio ratais, reisą atidės. Tada Džordžas pavėluos persėsti į Trūro traukinį ir turės keturias su puse valandos sėdėti prie išvietės.

Gydytojas Bargutianas apsiriko dėl Keitės apendikso. Sakė, kad tai tik skrandžio skausmai. Po trijų valandų juos jau siuntė į traumatologijos skyrių ir Keitę paguldė ant operacinio stalo.

Kaip Džordžas galėjo užmiršti?

Gydytojas Bargutianas – silpnaprotis.

Jis tepė vėžinį auglį jam netinkamu cheminiu kremu. Hormoniniu kremu. Hormonai stiprina audinius ir skatina juos sparčiau augti. Jis trynė stiprinantį ir augimą skatinantį kremą tiesiai į naviką.

Auglys valkatai ant veido. Taip atrodys ir Džordžas. Nuo galvos iki kojų.

Traukinys atvažiavo.

Jis pakėlė kuprinę ir pasileido link atvirų artimiausio vagono durų. O, kad kelionė prasidėtų kuo greičiau, kad puolančios mintys liktų perone.

Traukinys pajudėjo.

Jis žiūrėjo pro langą ir įsivaizdavo save, skrendantį lėktuvėliu lygiagrečiai su traukiniu, kaip darydavo vaikystėje, traukė vairalazdę į save, kad išvengtų tvorų ir tiltų, suko lėktuvą į kairę ir dešinę, kad aplenktų pašiūres ir telefono stulpus.

Traukinys įsibėgėjo. Pervažiavo tiltą. Kirto A605 plentą.

Supykino.

Atsidūrė apvirtusio laivo kajutėje, į vidų veržėsi vanduo. Durys kažkur po juo. Nesvarbu kur. Jos nuvestų tik į kitas patalpas, kur numirtum lygiai taip pat.

Jis pasiutusiai spardėsi, stengėsi išlaikyti galvą besitraukiančioje troškaus oro piramidėje, kampe, kur dvi sienos kertasi su lubomis.

Į trachėją pakliuvo tepaluoto vandens.

Įkišo galvą tarp kelių.

Tuoj apsivems.

Atsilošė.

Kūnas atvėso, kraujas išbėgo iš galvos.

Vėl įspraudė ją tarp kelių.

Pasijuto tarsi saunoje.

Atsilošė ir pravėrė mažąjį langelį.

Rūsčiai žvilgtelėjo moteris šviesiai violetiniu paltu.

Šašas jį užsmaugs niekšiškai lėtai, tas piktybinis, pluta pasidengęs auglys suės jo kūną.

– Žvilgtelėjau pro plyšelį, regėjau bėgius, traukiančius atgalios...

Sulankstomos lovelės? Pasivaikščiojimas Helfordu? Alus prie židinio su Brajanu? Ką, dėl Dievo meilės, jis sau galvojo? Bus tikras pragaras.

Išlipo Hantingdone, nusvirduliavo iki artimiausio suolelio, atsisėdo ir mintyse sudėliojo rytinio „Telegrapho" kryžiažodį. Klauptas. Porteris. Žvaginė.

Jis miršta nuo vėžio. Klaiki mintis. Tačiau jei pavyks ją uždaryti į „Minčių apie mirtį nuo vėžio" dėžutę, gal išsikapstys.

Gazelė. Šykštuolis. Azimina...

Būtina artimiausiu traukiniu grįžti į namus. Pasišnekučiuoti su Džine. Išgerti puodelį arbatos. Įsijungti muziką. Garsiai. Nuosavas namas.

Nuosavas sodas. Viskas būtent ten, kur ir turi būti. Be Brajano. Be valkatų.

Dešinėje kabėjo monitorius. Jis nedrąsiai atsistojo ir pajudėjo į priekį, kad įskaitytų.

Antra platforma. Dvylika minučių.

Patraukė link laiptų.

Po valandos bus namie.

31

Džinė išleido Džordžą, persėdo į vairuotojo sėdynę ir grįžo į kaimą.

Per visą gyvenimą nebuvo viena praleidusi nė keturių dienų. Vakar labai to laukė. Bet dabar, kai jau taip nutiko, būgštavo.

Nė nepastebėjo, kai pradėjo skaičiuoti, kiek tiksliai valandų praleis viena tarp darbo Otakaro knygyne ir pamokų Sent Džonse.

Sekmadienio vakarą praleis su Deividu. Bet sekmadienio vakaro staiga pasirodė teksią laukti dar labai ilgai.

Su šia mintimi sustojusi namų kieme ir pakėlusi akis išvydo ant tako ne ką kitą, o Deividą, besišnekantį su kaimyne, ponia Volker.

Ką, dėl Dievo, jis daro? Ponia Volker pastebėjo, kada jie ėmė pas pienininką užsisakinėti apelsinų sultis. Kas žino, ką ta moteriškė dabar pagalvos.

Išlipo iš automobilio.

– O, Džine. Vis dėlto man pasisekė, – nusišypsojo jai Deividas. – Nebuvau tikras, ar spėsiu sutikti Džordžą. Kai buvau vakarienės, palikau skaitymo akinius.

Skaitymo akinius? Dieve, jis galėtų atstovauti Anglijai melagių varžybose. Džinė nežinojo, ar jai džiaugtis, ar bijoti. Pažvelgė į ponią Volker. Atrodė, kad moteriškė daugmaž įsimylėjo.

– Šnekėjausi su ponu Simondsu, – tarė ji. – Sakė, kad Džordžas gamina labai gardų daugiaryžį. Maniau, kad kabina makaronus.

– Keista, bet tai tiesa, – patvirtino Džinė. – Džordžas išties gamina. Maždaug kartą per penkerius metus. – Ji pasisuko į Deividą, – jam bus apmaudu. Ką tik jį išleidau miestelyje. Išvažiavo aplankyt brolio. Į Kornvalį.

– Gaila, – tarė Deividas.

Jis kalbėjo taip įtikinamai, kad Džinė ėmė abejoti, ar tik iš tikrųjų nebus palikęs skaitymo akinių.

– Na, tai tada užeik.

Jis atsigręžė į ponią Volker.

– Malonu susipažinti.

– Man taip pat.

Jiedu įėjo į vidų.

– Atleisk, – tarė Deividas, – per anksti atvažiavau.

– Per anksti?

– Maniau, jau būsi grįžusi iš stoties. Neplanavau susidurti su smalsia kaimyne.

Jis nusivilko švarką ir pakabino ant kėdės.

– Planavai? Deividai, čia mūsų namai. Negali čia pasirodyt, kada panorėjęs.

– Klausyk, – paėmė ją už rankos ir nusivedė prie virtuvės stalo. – Turiu su tavimi apie kai ką pasikalbėt.

Pasodinęs išsiėmė iš švarko kišenės skaitymo akinius ir padėjo ant stalo.

– Kad išeidamas pamočiau kaimynei.

– Jau esi tai daręs.

– Šitai? – jis nešyptelėjo. – Šito niekada nesu daręs.

Jai ūmai pasidarė nejauku. Knietėjo užkaisti arbatos, suplauti indus, ko nors imtis. Bet jis paėmė dešinę jos ranką ir kita ranka ją uždengė, tarsi būtų paėmęs mažą gyvūnėlį ir saugojęs, kad nepabėgtų.

– Turiu tau kai ką pasakyt. Akis į akį. Be to, norėjau, kad turėtum laiko apie tai pagalvot, – jis nutilo. – Esu senas vyras...

– Nesi senas.

– Prašau, Džine, repetavau keletą savaičių. Leisk pasakyt vienu atsikvėpimu, kad neapsikvailinčiau.

Niekada nebuvo mačiusi jo tokio susijaudinusio.

– Atleisk.

– Kai sulauki mano metų, gyvenime nebepasitaiko naujų progų. Na, gal ir pasitaiko. Galbūt tai mano nauja proga. Bet... – jis nudelbė akis į jos rankas. – Aš myliu tave. Noriu su tavim gyvent. Su tavim esu labai laimingas. Suprantu, kad tai savanaudiška. Bet noriu daugiau. Noriu kasnakt gultis su tavim į lovą ir atsibust su tavim kiekvieną rytą. Prašau, leisk pabaigti. Man tai paprasta. Gyvenu vienas. Man nereikia

mąstyti apie kitus žmones. Galiu daryti, ką noriu. Bet tau viskas kitaip. Suprantu. Gerbiu Džordžą. Man Džordžas patinka. Bet girdėjau, kaip apię jį kalbi, ir esu matęs judu drauge, ir... Greičiausiai nesutiksi. Jei nesutiksi, aš suprasiu. Bet jei niekad nebūčiau tau pasiūlęs, gailėčiausi visą likusį gyvenimą.

Ji virpėjo.

– Prašau. Bent pagalvok apie tai. Jei sutiksi, padarysiu viską, ką galiu, kad tau tai praeitų kuo neskausmingiau ir lengviau... Bet jei tai neįmanoma, apsimesiu, kad šito pokalbio apskritai nebuvo. Visai nenorėčiau tavęs atbaidyti, – vėl pažvelgė jai į akis. – Pasakyk, kad nieko nesumoviau.

Ji uždėjo ranką ant jo rankos, tad ant stalo pūpsojo keturių riešų stirta.

– Žinai...

– Ką? – atrodė nuoširdžiai sunerimęs.

– Tai patys gražiausi žodžiai, kuriuos man kas nors yra sakęs.

Jis atsiduso.

– Neprivalai atsakyti dabar pat.

– Ir neketinu.

– Tiesiog pagalvok.

– Bus sunku galvoti apie ką kitą, – ji nusijuokė. – Tu šypsaisi. Kai įėjai pro duris nė karto nenusišypsojai.

– Atlėgo, – jis spustelėjo jos ranką.

Ji atstūmė kėdę, apėjo stalą, atsisėdo jam ant kelių ir pabučiavo.

32

Keitė su Grehemu nesikalbėjo apie Rėjų. Jie nesikalbėjo net apie vestuves. Jie kalbėjosi apie *Bridžitą Džouns* ir apie tanklaivio avariją, per kurią tą rytą nukėlė serialą „Westway“, ir išties stulbinamą moteriškės kavinės kampe šukuoseną.

To Keitė ir norėjo. Lyg vilkėtų seną megztinį. Patogų. Dvelkiantį pažįstamu kvapu.

Deja, paprašiusi padavėjos sąskaitos pakėlė akis ir išvydo į kavinę įeinantį ir link jų atžygiuojantį Rėjų. Pusę sekundės ji manė, kad gal įvyko kokia nors nelaimė. Bet pamačiusi jo veido išraišką įsiuto.

Rėjus sustojo prie staliuko ir pažvelgė į Grehemą.

– Ko tau reikia? – paklausė Keitė.

Rėjus nieko neatsakė.

Grehemas ramiai padėjo septynių svarų monetą ant plieninio padėkliuko ir įsikišo rankas į švarko kišenes.

– Jau eisiu, – jis atsistojo. – Buvo smagu paplepėt.

– Atleisk, kad taip išėjo.

Tada ji pasisuko į Rėjų.

– Dėl Dievo meilės, Rėjau. Suauk.

Vieną akimirką ji išsigando, kad Rėjus trenks Grehemui. Bet netrenkė. Tik stebėjo, kaip šis lėtai eina durų link.

– Tiesiog šaunu, Rėjau. Tiesiog šaunu. Kiek tau metų?

Rėjus įsistebeilijo į ją.

– Pasakysi ką nors ar taip ir stovėsi su idiotiška mina?

Rėjus apsisuko ir išėjo iš kavinės.

Kai padavėja grįžo pasiimti plieninio padėkliuko, Rėjus pasirodė gatvėje už lango. Pakėlė virš galvos šiukšlių dėžę, suriaumojo kaip išprotėjęs valkata ir tėškė į šaligatvį.

33

Džordžas grįžo namo jau gerokai aprimęs.

Gatvėje stovėjo mašina. Nustebo ir truputį nusivylė, kad namai tušti. Tačiau patekęs į savo namų koridorių pasijuto jaukiau. Kiaulės formos užrašų knygutė ant telefono staliuko. Nestiprus skrebučių kvapas. Džinės naudojamo kilimų valiklio pušų aromatas. Pasidėjęs kuprinę nuėjo į virtuvę.

Susiruošęs kaisti arbatinuką pastebėjo, kad viena kėdė nuversta ant grindų. Pasilenkė ir ją pastatė.

Trumpai prisiminė laivus vaiduoklius, kuriuose viskas lieka taip, kaip nelaimės akimirką: nesuvalgyti pietūs, nepabaigtas dienyno įrašas.

Tada atsipeikėjo. Juk tai tik kėdė. Pripylė į arbatinį vandens, įjungė į tinklą, pasirėmė rankomis į laminuotą spintelės paviršių, lėtai iškvėpė ir nuvijo neramias mintis.

Ir tada išgirdo triukšmą, sklindant iš viršaus, lyg kas judintų sunkius baldus. Pirmiausia nutarė, kad tai Džinė. Bet jis iki šiol nebuvo girdėjęs namuose tokio triukšmo – ritmingo, beveik mechaniško dunksėjimo.

Jis vos nesuriko. Tada nusprendė, kad nereikia. Prieš pranešdamas, kad yra namuose, norėjo pažiūrėti, kas ten vyksta. Užklupti iš netyčių gali būti naudinga.

Perėjo koridorių ir ėmė kopti laiptais. Užlipęs suprato, kad triukšmas sklinda iš kažkurio miegamojo.

Perėjo laiptų aikštelę. Buvusio Keitės kambario durys buvo uždaros, bet jo ir Džinės – kiek praviros. Iš ten ir sklido triukšmas.

Pažvelgęs žemyn vaisių dubenyje ant spintelės pastebėjo keturis didelius marmurinius kiaušinius. Paėmė juodąjį ir pasvarstė ranka. Ne kažin koks ginklas, bet labai kietas, tad vien jį laikant Džordžui darėsi drąsiau. Porą kartų mestelėjo į orą, sugavo, šis sunkiai žnektelėjo į delną.

Visai įmanoma, kad jam teks susiremti su narkomanu, naršančiu po jų stalčius. Turėjo bijoti, bet ryto nuotykiai ištuštino baimės atsargas.

Žengė prie durų ir tyliai jas pastūmė.

Du žmonės mylėjosi ant lovos.

Iki tol niekada nebuvo regėjęs, kaip du žmonės mylisi tikrame gyvenime. Atrodė nepatraukliai. Pirmiausia dingtelėjo mintis mikliai pasišalinti, kad netektų susigėsti. Tada prisiminė, kad tai vyksta jo kambaryje. Ir jo lovoje.

Jau rengėsi garsiai paklausti, ką, dėl Dievo meilės, jie čia išdarinėja, bet pastebėjo, kad žmonės senyvi. Tada moteris išleido garsą, kokį jis buvo girdėjęs apačioje. Ji ne šiaip moteris. Ji Džinė.

Vyras ją prievartauja.

Pakėlė kumštį su marmuriniu kiaušiniu ir žengė dar vieną žingsnį, bet ji suaimanavo: „Taip, taip, taip." Ir jis atpažino, kad nuogas vyras tarp jos kojų – tai Deividas Simondsas.

Staiga namas pasviro į šoną. Jis žengė atgal ir ranka atsirėmė į durų staktą, kad nenuvirstų.

Bėgo laikas. Sunku pasakyti, kiek tiksliai jo prabėgo. Gal penkios sekundės ar dvi minutės.

Jam pasidarė truputį negera.

Užvėrė duris, kaip buvo pirma, ir atsišliejo į turėklus. Tyliai padėjo marmurinį kiaušinį į dubenį ir luktelėjo, kol namas vėl atsities lyg laivas per smarkų bangavimą.

Kai namas atsitiesė, nusileido laiptais, pasiėmė kuprinę, išėjo pro paradines duris ir jas uždarė.

Galvoje taip ūžė, tarsi jis gulėtų ant geležinkelio bėgių, o viršuje lėktų greitasis traukinys.

Ėmė eiti. Eiti buvo gera. Einant praskaidrėjo galvoje.

Pro šalį pravažiavo mėlynas universalas.

Tada į šoną ėmė svirti šaligatvis. Jis stabtelėjo, pasilenkė ir privėmė prie stulpo pagrindo.

Stovėdamas taip, kad nesusiteptų kelnių, kišenėje susižvejojo pagyvenusią nosinę ir nusišluostė burną. Pamanė, kad nelabai padoru numesti nosinę gatvėje, tad ketino įsidėti atgal į kišenę, bet netikėtai kuprinė nusvėrė, jis mėgino stvertis apšvietimo stulpo, tačiau nepataikė ir griuvo į gyvatvorę.

Ruošėsi pirkti mėsos pyragą ir vaisių salotas Natsfordo pakelės parduotuvėje, M6 greitkelyje, kai pabudo nuo šuns lojimo, o pramerkęs akis suprato, kad žiūri į apniukusį dangų, įrémintą lapais ir šakelėmis.

Dar kurį laiką stebėjo apniukusį dangų.

Jautėsi stiprus vėmalų kvapas.

Pamažu paaiškėjo, kad guli gyvatvorėje. Ant nugaros kabo kuprinė. Tada prisiminė. Jis apsivėmė gatvėje, o jo žmona už kelių šimtų metrų mylėjosi su kitu vyru.

Nenorėjo, kad jį kas pamatytų gyvatvorėje.

Prisiminti, kaip valdomos galūnės, prireikė kelių sekundžių. Kai prisiminė, išsitraukė iš plaukų šaką, išvadavo rankas iš kuprinės ir atsargiai atsistojo.

Iš kitos gatvės pusės jį stebėjo gan susidomėjusi moteris, tarsi jis būtų koks žvėris safario parke. Suskaičiavo iki penkių, giliai įkvėpė ir užsimetė ant pečių kuprinę.

Žengė bandomąjį žingsnelį.

Tada kitą, jau drąsesnį.

Jam pavyks.

Patraukė link pagrindinės gatvės.

34

Keitė ketino atsiprašyti pirmadienį.

Stovėjo darželio grupės viduryje, ant jos šaliko suposi Džeikobas, o ji klausėsi, kaip Elen pasakoja apie kitą savaitę įvyksiančią Pasaulio dieną. Tačiau Keitės galva buvo užkimšta Rėjaus nesąmonėmis, tad ji nieko negirdėjo. Prieš akis vis iškildavo tas pats vaizdas iš filmo apie zombius: Elen galvą nukerta lenta ir iš jos kaklo trykšta kraujas.

Kai jiedu įlipo į autobusą, ji mėgino išmesti Rėjų iš galvos klausinėdama Džeikobo, ką šis veikė darželyje. Tačiau jis buvo per daug nuvargęs kalbėti. Įsikišo nykštį į burną, o ranka ėmė maigyti švelnų jos švarko pamušalą.

Autobuso vairuotojas, ko gero, mėgino pasiekti greičio sausumoje rekordą. Lauke lijo ir ji užuodė moteriškės, sėdinčios jai iš dešinės, prakaitą.

Kilo noras ką nors sulaužyti. Arba sužaloti.

Apkabino Džeikobą mėgindama sugerti bent dalelę jo ramybės.

Jėzau, už jai tenkančią naštą būtų galėjusi nusitempti Grehemą į artimiausią viešbutį ir išdulkinti jį iki pamėlynavimo.

Autobusas sustojo. Staigiai.

Jiedu išlipo. Pakeliui Keitė pasakė vairuotojui, kad jis subingalvis.

Deja, tuo metu Džeikobas siekė įdomesnio purvo gabalėlio ir Keitė už jo užkliuvo, tad žodžiai truputį sumenko.

Kai pravėrė namų duris, Rėjus jau buvo grįžęs. Ji suprato. Koridoriuje buvo tamsu, bet ore tvyrojo niūri, įtampos pritvinkusi nuotaika, tarsi žengtų į urvą žinodama, kad už kampo blauzdikaulį graužia žmogėdra.

Jiedu nėjo į virtuvę. Prie stalo sėdėjo Rėjus.

Džeikobas tarė:

– Mes važiavom autobusu. Mama negražiai pasakė. Vairuotojui.

Rėjus neatsiliepė.

Ji pasilenkė ir Džeikobui pasakė:

– Eik į viršų pažaisti. Gerai? Mums su Rėjum reikia pasišnekėti.

– Noriu žaisti čia.

– Greitai galėsi žaisti ir čia, – atsakė Keitė. – Gal išsitrauk savo sunkvežimį?

Jai būtinai reikėjo, kad per artimiausias penkias sekundes jis būtų sukalbamas, antraip – ji pratrūks.

– Nenoriu, – atšovė Džeikobas. – Jis nuobodus.

– Aš rimtai. Dabar pat lipk į viršų. Greit ateisiu. Duokš, nurengsiu striukę.

– Noriu būt su striuke. Noriu pabaisų gerimo.

– Dėl Dievo meilės, Džeikobai, – užriko Keitė. – Lipi į viršų. Dabar pat.

Akimirką Keitė pamanė, kad Rėjus prisidės savo įžymiosiomis vyriškos diplomatijos suktybėmis ir įkalbės Džeikobą ramiai lipti į viršų naudodamas vien proto jėgą, ir ji sprogs iš pykčio nuo jo nepakeliamo sumauto veidmainiavimo. Bet Džeikobas trypė kojomis ir kartojo:

– Nekenčiu tavęs, nekenčiu, – ir nenusmaukęs striukės gobtuvo nupuškavo kaip perpykęs nykštukas.

Ji pasisuko į Rėjų.

– Mes susitikom išgerti kavos. Jis mano vaiko tėvas. Norėjau pasišnekėti. Jei manai, kad tekėsiu už vyro, kuris elgiasi su manimi taip, kaip tu elgeisi šiandien, manyk iš naujo.

Rėjus spoksojo į ją netardamas nė žodžio. Tada atsistojo, niūrus nuėjo į koridorių, pasiėmė švarką ir užtrenkė įkandin savęs laukujes duris.

Jėzau.

Ji nuėjo į virtuvę, sugriebė kriauklės kraštą ir stipriai spaudė kokias penkias minutes, kad neišgąsdintų Džeikobo rėkdama ar daužydama indus.

Gurkštelėjo pieno iš šaldytuvo ir užlipo į viršų. Džeikobas sėdėjo ant lovos krašto vis dar su striuke ir gobtuvu, atrodė įsitempęs, kaip paprastai po tėvų kivirčų laukdamas taksi, nuvešiančio jį į prieglaudą.

Ji prisėdo ant lovos ir užsikėlė jį ant kelių.

– Atleisk, kad supykau.

Juto, kaip jis minkštėja, apkabino ją rankomis.

– Ir pats kartais supyksti, ar ne?

– Taip, – atsakė jis. – Supykstu ant tavęs.

– Bet aš vis vien tave myliu.

– Aš irgi tave myliu, mamyte.

Keletą sekundžių sėdėjo apsikabinę.

– Kur išėjo tėtė Rėjus? – paklausė Džeikobas.

– Išėjo lauk. Jam nepatinka pykčiai.

– Man irgi nepatinka.

– Žinau, – tarė Keitė.

Nusmaukė nuo galvos gobtuvą, nubraukė keletą pleiskanų nuo plaukų ir pabučiavo.

– Myliu tave, voveriuk. Myliu labiau už viską pasaulyje.

Jis išsimuistė iš jos glėbio.

– Noriu pažaisti su savo sunkvežimiu.

35

Džordžas autobusu nuvyko į miestelį ir užsiregistravo viešbutyje „Cathedral".

Nemėgo prabangių viešbučių. Labiausiai dėl arbatpinigių. Kam, kada ir kiek jų mokėti? Turtuoliai tikriausiai tai žino instinktyviai arba jiems tiesiog nusispjauti, kad gali įžeisti žemesnį luomą. O paprasti žmonės, kaip antai Džordžas, tokių dalykų neišmano, todėl į jų kiaušinienę neabejotinai prispjaudoma.

Tačiau šįkart nejautė to įkyraus nerimo. Jis buvo sukrėstas. Pasibaisėjimas užplūs vėliau. Jis tuo neabejojo. Tačiau kol kas labiau patiko jaustis sukrėstam.

– Jūsų kredito kortelė, pone.

Paėmė kortelę ir įsikišo atgal į piniginę.

– Ir jūsų kambario raktas, – registratorius pasisuko į slampinėjantį durininką, – Džonai, gal parodytum ponui Holui, kur jo kambarys?

– Manau, pats susirasiu.

– Trečias aukštas. Kairėje.

Užlipęs į kambarį iškratė savo kuprinės turinį ant lovos. Į spintą sukabino marškinius, megztukus ir kelnes, o apatinius sulankstė ir sudėjo į stalčių. Surinko smulkesnius daiktus ir tvarkingai sudėliojo ant stalo.

Nusišlapino, nusiplovė rankas ir nusišluostė į pernelyg purų rankšluostį, jį tvarkingai pakabino ant gyvatuko.

Tokiomis aplinkybėmis laikėsi tikrai neblogai.

Išpakavo plastikinę stiklinę ir prisipylė viskio iš mini baro. Išsitraukė maišelį žemės riešutų ir suvalgė užsigerdamas viskiu, stovėdamas prie lango, žvelgdamas į padriką pilkų stogų peizažą.

Paprasčiau ir būti negalėjo. Praleis porą dienų viešbutyje. Tada susiras kur išsinuomoti. Butą mieste arba nedidelę sodybą užmiestyje.

Jis užbaigė viskį ir į burną įsimetė dar šešis riešutus.

Tada gyvenimas priklausys jam pačiam. Jis galės spręsti, ką daryti, su kuo matytis, kaip leisti laiką.

Objektyviai žiūrint, tai atrodė netgi teigiamas pokytis.

Jis užlenkė nesuvalgytų riešutų maišelio kraštą, stiklinę išplovė, iššluostė vienkartine servetėle ir pastatė ant praustuvo krašto.

Dvylika penkiasdešimt dvi.

Laikas užkąsti ir pasivaikščioti.

36

Kai Deividas išvažiavo, Džinė užsimetė chalatą ir nusileido į virtuvę.

Viskas silpnai švytėjo. Tapetų gėlės. Sodo gale lyg į pusnis susigrūdę debesys.

Išsivirė puodelį kavos, susitepė sumuštinį su kumpiu ir išgėrė porą tablečių paracetamolio, kad neskaudėtų kelio.

Švytėjimas po truputį blėso.

Viršuje, kai Deividas buvo ją apkabinęs, atrodė įmanoma. Viską nubraukti. Pradėti gyvenimą iš naujo. Tačiau jam išėjus, atrodė absurdiška. Beprotiška mintis. Taip žmonės elgiasi per televizorių.

Dirstelėjo į sieninį laikrodį. Pažvelgė į sąskaitas duonos pintinėje ir sūrinę, margintą gebenių raštais.

Staiga prieš akis išvydo visą savo gyvenimą kaip nuotraukų albumą. Štai ji su Džordžu stovi bažnyčioje, Daventryje, vėjas pučia nuo medžių lapus kaip oranžinį konfeti, tikroji šventė prasidėjo, tik kai jiedu paliko šeimas ir kitą rytą išvažiavo į Devoną žaliu Džordžo ostinu.

Kaip gimus Keitei mėnesį įstrigo ligoninėje. Džordžas kasdien ateidavo su kepta žuvimi ir bulvytėmis. Džeimį su raudonu triračiu. Namą Klarendono gatvelėje. Apšarmojusius langus pirmąją žiemą ir sušalusius rankšluosčius, juos tekdavo laužyti. Viskas, rodėsi, taip pastovu, normalu, gera.

Žvelgdamas į kieno nors kito tokį gyvenimą net nemanytum, kad jam ko trūksta.

Išplovė sumuštinio lėkštę ir pastatė į džiovyklą. Dabar namai apniūkę. Čiaupų apačios apėjo kalkėmis. Suskilinėjo muilas. Nuliūdo kaktusas.

Galbūt ji norėjo per daug. Galbūt šiais laikais visi nori per daug. Indaplovės. Manekenės figūros. Jausti tą patį, kaip ir dvidešimt vienerių.

Užlipo ant aukšto ir persirengdama juto grįžtanti į senas vėžes.

„Noriu kasnakt gultis su tavim į lovą ir atsibust su tavim kiekvieną rytą.“

Deividas nesupranta. Galima atsisakyti. Bet neįmanoma taip pasikalbėjus apsimesti, kad nieko neįvyko.

Ji ilgėjosi Džordžo.

37

Ilgai pietaudamas ne visai tipiškoje Vestgato picerijoje Džordžas skaitė Piterį Akroidą.

Visada manė, kad pietauti vienam yra liūdna. Tačiau dabar jautė netgi pranašumą. Daugiausia jo suteikė knyga. Vis ką nors sužinai, užuot švaistęs laiką. Kaip dirbdamas naktį.

Po pietų išėjo pasivaikščioti. Miesto centras nebuvo geriausia vieta ramiai vaikštinėti, bet atrodė kvaila kažkur trenktis su taksi, todėl patraukė per Istfildą žiedo link.

Kada nors teks pasiimti mašiną. Tikriausiai naktį, kada mažesnė tikimybė susidurti su Džine. Bet ar mašina priklausė jam? Mažiausiai trūko nereikalingo ginčo. O juo labiau nenorėjo būti apkaltintas vagyste. Atrodo, geriausia bus nusipirkti naują mašiną.

Ėjo ne ta kryptimi. Reikėjo eiti į vakarus. Tačiau eidamas į vakarus eitų link Džinės. Bet eiti link Džinės nenorėjo, nors ten apylinkės ir nuostabiai gražios.

Kirto žiedą, apėjo pramoninį rajoną ir pagaliau įžengė į žaliuojančius laukus.

Iš pradžių jautėsi pakylėtas – šaltas oras ir platus dangus – ir, rodės, mėgavosi visais ryžtingo pasivaikščiojimo prie Helfordo malonumais, ir tam neprireikė nei Brajano, nei šešių valandų kelionės traukiniu.

Tada kairėje išniro pagyvenusi gamykla. Surūdiję kaminai. Ventiliacijos vamzdžiai. Purvini piltuvai. Tai tikrai nepuošė. Kaip ir greta išmestas senas šaldytuvas.

Ėmė slėgti dangaus pilkuma ir negailestinga laukų platybė.

Jis norėjo toliau statyti studiją.

Tada suprato, kad toliau statyti studijos nebegalės.

Turės imtis kokio nors kito projekto. Smulkesnio projekto. Pigesnio projekto. Šmėstelėjo neprašyta mintis apie sklandymą, bet greitai ją nuvijo.

Šachmatai. Bėgiojimas. Plaukiojimas. Labdara.

Žinoma, ir toliau galėjo paišyti. O paišyti galima bet kur ir tai daug nekainuoja.

Šovė mintis, kad Džinė gali sumanyti išsikraustyti. Persikelti kur nors kitur. Pas Deividą. Tada jis galėtų toliau statyti studiją.

Ši mintis nudžiugino, todėl apsisuko ir ėmė sparčiai žingsniuoti atgal į miestelį.

Kai pasiekė centrą, jau temo. Tačiau atrodė, kad dar ne laikas grįžti į viešbutį ir vakarieniauti restorane. Ėjo pro kino teatrą ir suprato, kad jau keletą metų nematė filmo dideliame ekrane.

„Išbandymų diena" priminė pigų trilerį apie policininkus. „Šnipų vaikučiai" tikrai buvo skirtas jaunesnei auditorijai, o „Nuostabus protas", miglotai prisiminė, pasakojo apie kraustymąsi iš proto, todėl nusprendė jo vengti.

Nusipirko bilietą į filmą „Žiedų valdovas: Žiedo brolija". Filmo recenzijos buvo palankios, be to, prisiminė, kaip kitados, tolimoje neryškioje praeityje, jam patiko ši knyga. Pažymėjo bilietą ir susirado vietą kino salės viduryje.

Priešais sėdėjo būrelis paauglių ir viena mergina atsisuko pažiūrėti, kas už jų atsisėdo. Džordžas apsidairė ir suprato esąs vienintelis vyresnis žmogus jaunuolių auditorijoje. Nors tai ir ne tas pat, kas slankioti apie vaikų darželį, vis tiek pasijuto nejaukiai.

Atsistojo, nulipo ir pasirinko vietą pirmos eilės viduryje – vaizdas bus didesnis, ryškesnis ir niekas negalės apkaltinti nederamu elgesiu.

Filmas buvo visai neblogas.

Tačiau po keturiasdešimties minučių kamera sustojo prie Kristoferio Li, vaidinančio piktąjį Sarumaną, veidu, ir Džordžas ant jo skruosto pastebėjo tamsią dėmelę. Nebūtų kreipęs dėmesio, bet prisiminė neseniai skaitęs straipsnį apie Kristoferio Li mirtį. Nuo ko jis mirė? Džordžas niekaip negalėjo prisiminti. Atrodo, tikrai ne nuo odos vėžio. Bet visko gali būti. O jei tikrai nuo odos vėžio, tai šiuo metu jis savo akimis mato mirštantį Kristoferį Li.

O gal jis galvojo apie Entonį Kviną.

Knaisiojosi po atmintį bandydamas prisiminti visus per pastaruosius mėnesius perskaitytus nekrologus. Obertonas Vo, Donaldas Bredmenas, Deimas Ninet de Valua, Robertas Ladlamas, Haris Sekombas, Peris Komo... regėjo juos priešais save, išsirikiavusius kaip karingus orkus ekrane, kaip patrankų mėsą, kovojančią su nevaldomomis gaivališkomis jėgomis, kurios, lyg žaisdamos nardais visatos mastu, pamažu nenumaldomai juos stumia prie bedugnės krašto, nuo kurio jie galiausiai klykdami nugarma žemyn.

Vėl pažvelgęs į ekraną išvydo srautą groteskiškai išdidintų veidų ir kiekviename jų įžiūrėjo patologinių darinių, dėmių, melanomos užuomazgų.

Pasidarė negera.

Kai ekrane vėl pasirodė orkai, žiūrėjo į tuos nežmogiškus padarus, nuo kurių veidų buvo nulupta oda, todėl jie neturėjo nei nosies, nei lūpų, tik plikus, gyvus veido raumenis. Buvo sunku pasakyti, ar jų išvaizda pakito nuo kokios nors piktybinės odos ligos, ar apskritai jie buvo be odos, todėl atsparūs odos vėžiui, o gal – atvirkščiai – dar labiau į jį linkę ir vos gimę pasmerkti mirčiai, kaip antai albinosai Sacharoje, to jam buvo per daug.

Neberūpėjo, ką apie jį pagalvos kita auditorijos dalis, atsistojo ir šlitinėdamas užlipo nuožulniu pakilimu iki durų, ir ištrūko į akinamai šviesią ir tuščią fojė, prasibrovė pro dvivėres duris ir galiausiai pateko į gatvės prietemą.

38

Džinei taisantis žiūrėti vakaro žinių su taure vyno, paskambino Brajanas ir pranešė, kad Džordžas neatvyko. Jiedu nutarė, kad jis, matyt, sėdi tarpinėje stotelėje prie Eksetério ir keikia geležinkelius „Virgin“. Džinė padėjo ragelį ir pokalbį pamiršo.

Šaldiklyje susirado kalakutienos mėsainį, užkaitė šutintuvą ir ėmė skusti morkas.

Vakarieniavo žiūrėdama romantinę nesąmonę su Tomu Henksu. Kai ekrane ėmė bėgti pabaigos titrai, vėl paskambino Brajanas ir pranešė, kad Džordžas vis dar nepasirodė. Pasakė, kad, jei nesulauks jokių žinių, paskambins už valandos.

Ūmai namuose tapo visai vieniša.

Atidarė dar vieną butelį vyno ir skubiai išgėrė.

Visai sukvailiojo. Tokiems žmonėms kaip Džordžas niekada nenutinka nieko blogo. O jei ir nutinka (pavyzdžiui, Noridže jam į akį įkrito stiklo šukelė) jis iškart paskambina namo. Jei pateko į ligoninę, švarko kišenėje turėjo rasti popieriaus lapą su Brajano telefono numeriu, kelio nuorodas iki trobelės ir, ko gero, improvizuotą žemėlapį.

Kodėl ji apskritai dėl to kvaršina galvą? Tiek praleistų metų nerimaujant dėl vaikų, užsibuvusių vakarėliuose ir vartojančių narkotikus. Tiek praleistų metų prisimenant gimtadienius ir ant kilimo nuolat aptinkant įkaitusias plaukų žnyples.

Įsipylė dar vieną taurę vyno ir mėgino toliau žiūrėti televizorių, bet negalėjo nusėdėti vietoje. Išplovė indus. Paskui iškrovė šaldytuvą. Iškuopė dumblą iš nuotekų indelio galinėje sienelėje, karštu muiluotu vandeniu nuplovė lentynėles, nušluostė ir nusausino virtuviniu rankšluosčiu sieneles.

Užrišo šiukšlių maišą ir išnešė į sodą. Priėjusi prie konteinerio išgirdo policijos sraigtasparnio plakimą. Pažvelgė į viršų ir purviname oranžiniame danguje virš miestelio centro, prožektoriaus metamo ilgo šviesos kūgio smaigalyje išvydo juodą siluetą.

Įėjo į vidų, užsirakino ir suvokė, kad jei per ateinančią valandą nieko nesužinos, pati paskambins policijai.

39

Džeimis porą dienų prastūmė kaip zombis ir Džonui D. Vudui pralaimėjo sandorį dėl dvaro Dartmuto parke, nes, užuot laižęs padus senyviems savininkams, sielvartavo dėl Tonio.

Trečią dieną tapo visos įmonės pajuokos objektu tingiai iš senos medžiagos klijuodamas studijos su baseinu trečiame aukšte reklamą agentūrai „Primelocations".

Tada nusprendė ištraukti save iš šios pelkės už plaukų. Automobilio daiktinėje surado grupės „The Clash" diską, garsiai užleido ir mintyse sudarė visų Tonio bruožų, varančio iš proto, sąrašą (rūkymas lovoje, kulinarijos neišmanymas, nesigėdijimas smardinti, grojimas šaukštais, sugebėjimas pusvalandį pliaukšti apie stoglangio įrengimo subtilybes...).

Parėjęs namo atliko ritualą: perlaužė kompaktinę plokštelę perpus ir išmetė į šiukšliadėžę.

Jei Tonis panorės sugrįžti, pats turės žengti pirmą žingsnį. Džeimis pas jį neropos. Bus vienišas. Ir tuo mėgausis.

40

Jaunimas rinkosi naktiniam ūžavimui ir nuotaika miestelio centre darėsi akivaizdžiai triukšmingesnė. Todėl Džordžas, ieškodamas ramybės, tylos ir atsakymo, kodėl aplink zuja policijos sraigtasparnis, patraukė Tilto gatve link upės.

Priėjęs krantinę suprato, kad vyksta kur kas rimtesni ir įdomesni dalykai, nei jis įsivaizdavo. Gatvėje stovėjo greitosios pagalbos automobilis, o už jo – policijos mašina su šaltame ore besisukančiu mėlynu švyturėliu.

Paprastą dieną praeitų pro šalį, nes nenorėtų atrodyti kaip iškrypėlis. Tačiau tądien viskas buvo nepaprasta.

Sraigtasparnis kabėjo taip žemai, kad nuo triukšmo vibravo galva ir pečiai. Atsistojo prie žemos tvorelės grandinės greta kinų restorano ir šildėsi rankas kelnių kišenėse. Sraigtasparnio prožektorius ant vandens paišė šviesos zigzagus.

Kažkas bus įkritęs į upę.

Vėjo šuoras trumpam link jo atnešė radijo stoties traškesį ir tuoj pat nupūtė tolyn.

Buvo kažkaip makabriškai nuostabu. Kaip filme. Gyvenimas toks būna retai. Nedidelis šviečiantis greitosios pagalbos automobilio lango ovalas, slenkantys debesys, vandens raibuliavimas nuo sraigtasparnio menčių gūsio – viskas ryškiau ir intensyviau nei įprastai.

Tolėliau pakrante tikslingai vaikštinėjo du medikai su šviesą atspindinčiomis liemenėmis, švietė į vandenį žibintuvėliais ir ilgu pagaliu baksnojo plūduriuojančius daiktus. Matyt, ieškojo lavono.

Kauktelėjo ir išsyk nutilo sirena. Trinktelėjo mašinos durelės.

Jis žvilgtelėjo į priešais tekančią upę.

Taip įdėmiai niekada nebuvo žiūrėjęs į upę. Naktį tai jau tikrai. Kai vanduo pakilęs. Visada manė, kad įkritęs į upę neturėtų jokių sunkumų. Jis neblogas plaukikas. Keturiasdešimt kartų perplaukia baseiną kasryt,

kai tik apsistoja viešbutyje su baseinu. O apsivertus Džono Zinevskio „Kamuoliniam žaibui“, trumpai išsigando, bet mintis, kad gali nuskęsti, nedingtelėjo.

Dabar buvo kitaip. Vanduo nė nebuvo panašus į vandenį. Per srauniai tekėjo, sūkuriavo, mezgėsi verpetai, vartėsi kaip didelis gyvulys. Priešais tiltą vanduo grūdosi apie polius lyg lava, besiveržianti apie uolas. Už polių nyko juodame šulinyje.

Pagaliau suprato, koks iš tiesų sunkus vanduo, tekantis tokiu srautu kaip derva ar sirupas. Nutemptų gilyn arba sutrintų į betoninę sieną, ir nieko negalėtum padaryti, kad ir kaip gerai mokėtum plaukti.

„Į upę įkrito žmogus.“ Pagaliau suvokė, ką tai reiškia.

Įsivaizdavo, kaip atima žadą klaikus šaltis, tada pastangos žūtbūtinai įsikabinti į krantinę, slidūs apsamanoję akmenys, lūžta nagai, greitai permirksta drabužiai.

Bet gal jie to ir nori. Gal jie patys šoka į vandenį. Gal nė nebando išlipti, jiems tereikia stengtis nesipriešinti, numaldyti šviesos ir gyvenimo troškimą.

Vaizduotėje regėjo, kaip jie grimzta į tamsią gelmę. Prisiminė ištrauką iš „Kaip mes mirštame“. Įsivaizdavo, kaip jie stengiasi po vandeniu įkvėpti, kaip susitraukinėdama užsispaudžia trachėja, kad apsaugotų minkštuosius plaučių audinius. Užspausta trachėja jie įkvėpti negali. O kuo ilgiau nekvėpuoja, tuo labiau silpsta. Ima ryti orą su vandeniu. Oras su vandeniu suplaka putas, ir šis kraupus vyksmas nevaldomai įgyja pagreitį. Nuo putų ima žiaukčioti (šios detalės jo atmintyje įsirėžusios ryškiausiai). Apsivemia. Vėmalų prisipildo burna ir paskutiniuoju žioptelėjimu, kai deguonies trūkumas kraujyje galop atpalaiduoja trachėją, nelieka kitos išeities, kaip tik vienu mauku įtraukti vandens, oro ir vėmalų.

Paupyje prabuvo penkias minutes. Sraigtasparnį pastebėjo prieš dešimt. Dievas žino, kiek dar užtruko pranešti apie nelaimę ar kol atskrido sraigtasparnis. Kad ir kas būtų įkritęs, beveik nėra abejonių, kad nebegyvas.

Pajuto panašią baimę kaip traukinyje, tačiau šįkart ji jo neapakino. Tiesą sakant, ją atsvėrė tam tikra paguoda. Įsivaizdavo, kaip tai padarytų. Kokią sukeltų dramą. Panašiai kaip vaizduojantis savo ramią mirtį, tik jei grotų tinkamas muzikinis kūrinys. Pavyzdžiui, Barberio „Adagio“, kurį, rodos, nuolat groja stotis „Classic FM“, kai jis važiuoja mašina.

Manė, kad savižudybė labai žiaurus dalykas. Bet čia, dabar, iš arti, atrodė kiek kitaip, panašiau į žiaurų elgesį su kūnu, kuris įkalino nepakeliamame gyvenime. Panašiau į išsivadavimą ir išsilaisvinimą.

Dar kartą pažvelgė žemyn. Po kojomis, po akmenine velėna vilnijo ir vinguriavo vanduo, tai juodas, tai mėlynas nuo besisukančio policijos mašinos švyturėlio.

41

Džinė paskambino Džeimiui, bet niekas neatsiliepė. Skambino Keitei, bet Keitė buvo tikrai užsiėmusi, tad Džinė nenorėjo išgirsti, kad elgiasi paranojiškai, ir padėjo ragelį joms nespėjus susirieti.

Paskambino į ligoninę. Skambino į geležinkelio linijas „Virgin". „Wessex Trains" ir „GNER". Skambino į policiją, jai pasakė, kad paskambintų ryte, jei jis dar nebus atsiradęs.

Pati užtraukė nelaimę. Nes svarstė, ar jį palikti.

Mėgino užmigti, bet vos imdavo snūduriuoti, susivaidendavo beldimas į duris ir jaunas policininkas rimta mina prie slenksčio, ir ją supykindavo, apsvaigindavo ir apimdavo išgąstis, tarsi kažkas ketintų jai nukirsti kurią nors galūnę.

Galiausiai, penktą ryto, užmigo.

42

Džordžas neturėjo nuotaikos sėdinėti restorane. Todėl nuėjo į laikraščių kioską ir nusipirko suvargusį sumuštinį, apelsiną ir truputį dėmėtą bananą.

Grįžo į viešbučio kambarį, užsipylė tirpios kavos ir sėdo valgyti vakarienės. Tai atlikęs suprato, kad nebeturi ko veikti ir neilgai trukus jo mintys pakels inkarą ir nuneš jį nežinoma kryptimi.

Atidarė mini barą ir jau tiesė ranką išimti skardinę „Carlsbergo", bet susilaikė. Jei atsibustų paryčiais ir turėtų susigrumti su tamsos jėgomis, prireiks blaivaus proto. Iškeitė „Carlsbergą" į šokoladuką „Mars" ir įsijungė „Eurosporto" kanalą.

Ekrane pasirodė penki jauni vyrai ant kalnuotos uolienų atodangos, apsitaisę šviesą atspindinčių spalvų šalmais ir kuprinėmis, dabar privalomomis į gamtą išsiruošusiems jauniems žmonėms.

Džordžui mėginant nuotolinio valdymo pulteliu padidinti garsą, vienas jaunuolis netikėtai apsisuko, nubėgo tolyn iki prarajos ir nėrė į bedugnę.

Džordžas šoktelėjo link televizoriaus bandydamas sugauti vyruką.

Kitame kadre Džordžas išvydo, kaip vyrukas lekia palei milžinišką uolą. Vieną, dvi, tris sekundes. Tada išsiskleidė parašiutas.

Džordžo širdis dar daužėsi. Perjungė kanalą.

45-ame kanale mokslininką pakratė elektra, plaukai stojo piestu ir trumpai pasimatė griaučiai. 46-ame kanale grupelė moterų pneumatinėmis krūtimis su bikiniais raitėsi pagal popmuziką. 47-ame kanale kamera sukiojosi po teroristų nusiaubtą kraštą, kuriame kalbama nepažįstama kalba. 48-ame reklamavo pigius papuošalus. 49-ame laida apie dramblius. 50-ame rodė kažką nespalvotą apie ateivius.

Jei būtų buvę tik keturi kanalai, būtų priverstas žiūrėti vieną iš jų, tačiau begaliniam skaičiui atsispirti buvo neįmanoma, tad perėjo juos keletą kartų, stabtelėdamas kiekviename kelioms sekundėms, kol vaizdai ėmė truputį pykinti.

Atsivertė Akroido knygą, bet taip vėlai skaityti pasirodė per sunku, todėl nuėjo prisileisti vonios.

Rengdamasis prisiminė, kad verčiau kai kurių savo kūno dalių nematytų. Išjungė vonioje šviesą ir nusirengė iki marškinėlių ir trumpikių, jas ketino nusivilkti tik prieš lipdamas į vonią.

Tačiau, sėdėdamas ant lovos krašto ir maudamasis puskojines, ant kairiojo žasto pastebėjo raudonų spuogelių spiečių. Šešių, o gal septynių. Patrynė manydamas, kad tai kokia nors dėmė ar drabužių pūkai, tačiau nebuvo nei viena, nei kita. Ir ne šašeliai. Trinant nepranyko.

Grindys vėl pažįstamai subangavo, guodėsi mintimi, kad kurį laiką nebegalvos apie Džinę ir Deividą.

Vėžys plinta. Arba jį užpuolė koks nors naujos rūšies vėžys, pirmiausia suardantis imuninę sistemą.

Nė nenutuokė, kiek laiko turi tų spuogelių. Neprisiminė, kada anksčiau būtų apžiūrinėjęs savo žastus. Vidinis balsas teigė, kad jie jau auga keletą metų. Kitas vidinis balsas sakė, kad jie mirtino proceso požymiai, rodantys, kad viduje darbas jau atliktas.

Susigūžė ir apie save nemaloniai priminė sumuštinis, bananas, apelsinas, o ypač šokoladukas „Mars“. Nenorėjo vėl apsivemti, tik ne viešbutyje. Todėl užsimerkė ir prisivertęs atsistoti ėmė sukti ratus tarp lango ir durų vildamasis pakartoti raminamą popiečio pasivaikščiojimo efektą. Kai distanciją nužygiavo apie du šimtus kartų, ritmas pamažu ėmė gožti paniką.

Deja, tą akimirką išgirdo tyškantį ant keraminių plytelių vandenį. Prireikė kelių sekundžių, kad suprastų, kas gali skleisti vandens, tyškančio ant keraminių plytelių, garsą. Supratęs atsimerkė ir pasileido link vonios, užkliuvo už lovos kampo ir trenkėsi galva į durų staktą.

Atsistojo ir nusvirduliavo į tamsią vonią lėčiau, kad dar kartą nepaslystų ant šlapių grindų. Užsuko čiaupus, numetė ant grindų visus, kiek tik rado, rankšluosčius, atsargiai ištraukė kamštį ir priklaupė prie klozeto, kad atgautų kvapą.

Stipriai skaudėjo galvą, bet palengvėjo, nes taip pažįstamai maudė ir plėtėsi toks kasdieniškas skausmas.

Palietė ranka kaktą. Ji buvo šilta ir drėgna. Nė už ką nenorėjo atsimerkti ir pažiūrėti, ar tai kraujas, ar vanduo.

Koja užstūmė duris, kad tamsa sutirštėtų.

Ant užmerktų akių vokų sklandė rožinės švieselės lyg tolimo goblinų kaimelio žiburėliai.

Jam to nereikia. Tik jau ne šiandien.

Atgavęs kvapą lėtai atsistojo ir nuslinko į kambarį, vis dar aklinai užsimerkęs. Išjungė šviesas ir apsirengė. Atsimerkęs pasiėmė iš mini baro skardinių, buteliukų ir užkandžių rinkinį ir grįžo į krėslą priešais televizorių. Atsidarė „Carlsbergo“ skardinę, susirado muzikos kanalą ir lūkuriavo naujų besiraitančių moterų su pneumatinėmis krūtimis vildamasis, kad jos sukels jam pakankamai intensyvių seksualinių fantazijų, leisiančių užmiršti, kas esąs, kur yra ir kas nutiko per pastarąsias dvylika valandų.

Suvalgė „Snickersą“.

Jautėsi kaip mažas vaikas po labai ilgos dienos. Norėjo, kad kas didesnis ir stipresnis nuneštų į šiltą lovą, kurioje galėtų kietai užmigti, ir sapnai mikliai perkeltų į naują rytą, kuriame viskas vėl gera, švaru ir aišku.

Per televizorių dainuojanti moteris atrodė maždaug dvylikos metų. Jos krūtys buvo vos pastebimos, vilkėjo džinsus ir suplyšusius marškinėlius.

Į ją žiūrėti būtų net gana nepadoru, jei ji neatrodytų taip siaubingai įsiutusi – kas kelis taktus prišokdavo parėkauti tiesiai į objektyvą. Džordžui ji priminė Keitę paauglystėje, kai ši būdavo gan drastiškai nusiteikusi.

Muzika džeržgė, skambėjo nemelodingai, bet kai alkoholis ėmė veikti, jis suprato, kodėl jauniems žmonėms, greičiausiai ir patiems apgirtusiems ar apkvaišusiems nuo psichotropinių medžiagų, ji maloni. Užvedantis ritmas, paprasta melodija. Tarsi stebėtum žaibavimą pro savo kambario langą. Tikslas – pamatyti, kad aplink tave vyksta dar kraupesnių dalykų nei tavo galvoje.

Po merginos pasirodė du juodaodžiai vyrai, skanduojantys pagal įkyrų disko ritmą. Jiedu dėvėjo apsmukusias kelnes, kepuraites su snapeliu ir dainavo neįmanomu suprasti geto slengu. Iš pažiūros jie atrodė gerokai ramesni už pirmiau matytą merginą, bet, kitaip nei piktoji mergina, šiedu nedvejodami apiplėštų jūsų namus.

Jiems pritarė trys pagalbinės dainininkės, dėvinčios išties labai mažai drabužių.

Džordžas atsidarė buteliuką degtinės.

Apie vidurnaktį jau buvo toks girtas, kad, atrodė, tuoj neteks sąmonės, ir svarstė, kodėl anksčiau taip nepasielgė. Jautėsi labai atsipalaidavęs, vis pamiršdavo, kur esąs. Tai gerai.

Nuėjo į vonią, nusilengvino, įsvirduliavo į kambarį ir griuvo į pūkinius patalus. Per pastaruosius tris mėnesius galva tuštesnė dar nebuvo. Šovė mintis, kad gali tapti alkoholiku. Ir pamanė, kad tai visai neprastas jo bėdų sprendimas.

Tada neteko sąmonės.

Viduryje nakties leidosi į oro uostą. Greičiausiai Hitrou. Ar Šarlio de Golio. Jis skrido lėktuvu, kuris kartu ir sraigtasparnis, bet moteris, sėdinti greta jo, turėjo kišeninį šuniuką, o tikruose lėktuvuose to nepasitaiko.

Jautėsi keistai ramus. Tiesą sakant, tas lėktuvas ar sraigtasparnis buvo it didesnio, stipresnio žmogaus rankos, tos, kurias įsivaizdavo nešančias jį į lovą.

Pro langą pažvelgė į tamsą. Vaizdo grožis atėmė žadą: apačioje gatvėse judėjo mašinos tarsi akmens grioveliais pulsuojanti lava.

Galvoje ar per duodamas ausines grojo muzika – sodri, orkestrinė ir be galo raminanti. O languotas priešai esančio atlošo gobeleno raštas

raibuliavo kaip bangelės, atsimušusios nuo molo, susikertančios vienos su kitomis ir virstančios spindinčiu šlapios šviesos tinkleliu.

Tada lėktuvas ar sraigtasparnis kažką užkliudė.

Pasigirdo nežmoniškas trenksmas ir viskas pasislinko kelis metrus į šalį. Paskui – sekundė bežadės tylos. Tada lėktuvas nukrypo žemyn, į dešinę, ir žmonės ėmė klykti, erdvė prisipildė maisto ir bagažo, net mažasis šunelis pakilo kaip balionas, pririštas už pavadėlio.

Džordžas beviltiškai mėgino atsisegti diržą, bet pirštai buvo nerangūs ir sugrubę, neklausė jo norų, jam beliko žiūrėti pro nedidelį organinio stiklo iliuminatorių į degančius aviacinius degalus ir iš po dešinio sparno besiveržiančius tirštus juodus dūmus.

Staiga lėktuvo stogas atplyšo, kaip sardinių dėžutės dangtelis, žvėriškas vėjas ėmė siurbti į tamsą mažus vaikus ir įgulą.

Gėrimų staliukas nudardėjo takeliu tarp sėdynių ir nuplėšė vyrui, kuris sėdėjo Džordžui iš kairės, galvą.

Paskui jis buvo ne lėktuve. Šliuožė su Brajanu nuo Lun Hilio kalvos. Padėjo Džinei išlupti batelio kulniuką iš nuotekų grotelių Florencijoje. Atsistojęs per ponios Eimeri pamoką, skambant klasės juokui, mėgino skiemenuoti žodį „paralelinis“.

Tada vėl buvo lėktuve ir tuo pat metu stovėjo savo sode vidury nakties, žvelgė į miegamąjį ir svarstė, kas skleidžia iš vidaus tą keistą stenėjimą, bet namo išorę nutvieskė akinanti šviesa ir atsisukęs pamatė iš dangaus artėjančią nuolaužų bangą, apšviestą viduryje lekiančio benzininio meteorito.

Žemė sudrebėjo. Fasadą aptaškė daugybė litrų juodo skysto plastiko. Gatvele, kaip povas su baltų žiežirbų uodega, nučiuožė sėdynė. Vaikų žaidimų aikštelėje ant karuselės nukrito žmogaus ranka.

Lėktuvo nosis įsirėžė į daugiaaukštį garažą, o Džordžas pabudo apsišlapinęs ant didžiulės lovos, nepažįstamame kambaryje, burnoje jautė vėmalų skonį, galvą vėrė skausmas, lyg į smilkinį būtų įvarytas metalinis strypas, ir suvokė, kad tas sapnas dar nesibaigė, kad jis vis dar jame, krenta naktyje, beviltiškai laukdamas paskutinio smūgio, kuris suvis išjungs šviesas.

43

Devintą valandą Džinę pažadino telefono skambutis. Ji išvirto iš lovos ir leidosi koridoriumi pakelti ragelio.

– Džine, čia aš, – tai buvo Deividas.

– Atleisk. Pamaniau, kad čia...

– Ar tau viskas gerai? – paklausė Deividas.

Teko papasakoti apie Džordžą.

– Nesijaudink, – tarė Deividas, – juk jis buvęs verslininkas. Žino, kur prireikus kreiptis pagalbos. Jei nieko tau nepranešė, tikriausiai nenori, kad rūpintumeisi. Turi būti koks nors racionalus paaiškinimas.

Ji suprato, kad reikėjo paskambinti Deividui vakar vakare.

– Beje, – tęsė jis, – juk dabar namuose esi viena. Kai išsiskyriau su Mina, normaliai nemiegojau gal mėnesį. Klausyk. Gal šeštadienį pernakvotum pas mane? Prižiūrėčiau tave.

– Dėkoju. Man tai labai patiktų.

– Tau nereikia man dėkoti, – pasakė Deividas, – už nieką.

44

Kai Džeimis kitą dieną grįžo po darbo namo, pagaliau suprato, kad vienatvė turi ne tik trūkumų, bet ir pranašumų. Jis paleido grupės „U2" diską, pagarsino, tada užsiplikė arbatos nuo pagirių ir išsilygino kelnes.

Baigęs lyginti nuėjo praustis po dušu ir išsitrinkęs galvą greitai pasismaukė, įsivaizduodamas aukštą kanadietį gyslotais raumenimis ir strėnomis, apžėlusiomis šviesių plaukelių trikampėliu, užsukusį į kalnų namelio vonią, nusimetusį pūkuotą baltą rankšluostį, įžengusį į dušo kabiną, pasilenkusį, apsižiojusį Džeimio pimpalą ir įkišusį jam į užpakalį pirštą.

Maždaug po pusvalandžio, kai perskaitė savaitraščio „Observer" straipsnį apie epilepsiją, suėmė miegas, pasijuto pradedąs naują gyvenimą.

45

Keitė nesusigaudė savo jausmuose.

Rėjus negrįžo namo. Jis klaidžiojo gatvėmis arba miegojo ant kieno nors sofos. Jis pasirodys iš ryto, rankoje laikydamas puokštę gėlių arba sušiktų šokoladinių saldainių dėžę iš degalinės, ir jai teks nusileisti, nes jis atrodys visiškai nusikankinęs. Nerado žodžių apsakyti, kaip ją užknisa tokios situacijos.

Kita vertus, dabar visas namas priklausė jai su Džeikobu.

Jie pažiūrėjo filmuką „Aivaro traukinukas" ir paskaitė „Raganą Vinę", paskui ant Džeikobo piešimo sąsiuvinio kampų aptiko Džeimio nupieštą pasakojimą apie šunį, kuris vizgina uodegą ir kakoja, o iš jo kakučio atsiranda žmogeliukas, kuris galiausiai pabėga. Džeikobas irgi užsimanė sukurti tokį filmuką, ir ji ne visai vykusiai nupiešė pasakojimą apie šunį per audrą, o Džeikobas nuspalvino tris paveikslėlius.

Maudydamasis išbuvo užsimerkęs net šešias sekundes, kol ji skalavo jam plaukus, o tada jie kalbėjosi apie tai, kokio dydžio yra dangoraižis ir kaip jis gali tilpti pasaulyje, net jei būtų dešimt kartų didesnis, ir išsiaiškino, kad pasaulis išties milžiniškas, ir jį sudaro ne vien Žemė, Mėnulis, Saulė ir kitos planetos, bet visas kosmosas.

Pavakariams jie valgė makaronus su pestu, ir Džeikobas paklausė:

– Ar mes dar važiuosim į Barseloną?

Keitė atsakė:

– Žinoma.

Tačiau tik paguldžiusi Džeikobą miegoti susimąstė. Ar tai, ką pasakė Rėjui, tiesa? Ar ji tikrai netekės už vyro, kuris taip su ja elgiasi?

Ji netektų namo. Džeikobas netektų dar vieno tėčio. Jiems reikėtų persikelti į kokį nors nušiurusį ankštą butą. Valgyti pupas su duona. Atsiprašyti iš darbo, kai Džeikobas susirgtų. Ginčytis su Aidanu dėl darbo, kurio ji nekenčia. Gyventi be mašinos. Be atostogų.

O jei ji persigalvotų? Ar jie bartųsi taip, kaip jos tėvai, ir galiausiai nutoltų vienas nuo kito? Ar ji užmegztų bejausmį romaną su pirmu pasitaikiusi vyru, parodžiusiu jai dėmesį?

Tačiau ją gąsdino ne pati mintis apie tokį gyvenimą. Jei kelerius metus Londone pabuvai vieniša motina, galėjai susitaikyti beveik su bet kuo. Ją žeidė pats kompromisas, visų savo turėtų principų pamynimas.

Tebeturimų principų. Įsivaizdavo, kaip klausosi mamos postringavimų apie jaunų moterų ambicijas, ir neturi kaip jai atsikirsti.

Reikėjo tikrai didelės sušiktų šokoladukų dėžės.

46

Pagirios privertė Džordžą pamiršti rūpesčius taip pat sėkmingai kaip ir alkoholis.

Nesaikingai gėrė tik būdamas dvidešimties, tačiau tokios būsenos jam dar nebuvo tekę patirti. Atrodė, kad akiduobės pribertos rupaus smėlio. Jis išgėrė dvi tabletes nuo skausmo, išsivėmė ir suprato, kad teks laukti, kol skausmas pats praeis.

Nebuvo linkęs maudytis, tačiau miegodamas apsišlapino. Be to, prasiskėlė galvą į durų staktą, todėl pamatęs savo atspindį veidrodyje vos nesumaišė savęs su vakar stotyje matytu valkata.

Užtraukė užuolaidas, atsuko karštą vandenį, užsimerkė, nusirengė, atlikęs porą manevrų palindo po vandens srove, atsargiai šampūnu išsitrynė galvą ir, lėtai sukdamasis it kebabas, ėmė praustis.

Tik išlipęs iš dušo prisiminė, kad rankšluosčiai beviltiškai permirkę. Užsimerkęs apgraibomis susirado kelią į miegamąjį, ištraukė iš kuprinės savo rankšluostį, švelniai nusausino odą ir atsargiai įvilko kūną į švarius drabužius.

Iš dalies norėjo porą valandų sėdėti ant lovos ir nejudėti. Tačiau jam reikėjo įkvėpti gryno oro ir ištrūkti iš šito jovalo.

Sumetė šlapius rankšluosčius į vonią, praskalavo burną kruopelyte dantų pastos ir gurkšneliu šalto vandens.

Susikrovęs kuprinę suprato, kad pasilenkti – ne jo jėgoms, todėl batus užsirišo atsigulęs ant grindų.

Svarstė, ar reikia pakloti lovą, ir nusprendė, kad paslėpti dėmes būtų blogiau, nei palikti jas matomas. Tačiau kruviną vonios durų staktą nuvalė šlapiu tualetinio popieriaus gumulu.

Niekada negalės sugrįžti į šitą viešbutį.

Apsivilko švarką, patikrino, ar nepametė piniginės, tada porai minučių prisėdo ant lovos krašto, kad sukauptų jėgas ir užsimestų kuprinę. Atrodė, kad ji prikrauta tikrų tikriausių plytų, tad keliaudamas iki

lifto porą kartų atsišliejo į koridoriaus sieną ir palaukė, kol į galvą vėl plūstels kraujo.

Fojė jį draugiškai pasveikino prie registracijos stalo stovintis vyrukas:

– Labas rytas, pone Holai.

Jis artėjo. Jie žinojo jo kreditinės kortelės duomenis. Nenorėjo pasakoti, ką pridarė kambariui, bet ir nenorėjo nuslėpti, ko pridarė kambaryje. Jis nenorėjo stovėti prie stalo ir vos matomai siūbuoti su paslaptinga žaizda galvoje.

Durininkas atvėrė duris, ir jis atsidūrė ryto triukšme ir spindesyje.

Atrodė, kad ore sklando kvapai, tyčia sukurti jo skrandžio galimybėms išmėginti: išmetamosios mašinų dujos, švieži pusryčiai, cigarečių dūmai, chloras... kvėpavo pro burną.

Keliavo namo. Norėjo su kuo nors pasikalbėti. Džinė buvo vienintelis žmogus, su kuriuo galėjo pasikalbėti. O nutikimą miegamajame galės išsiaiškinti vėliau.

Išties dabar nutikimas miegamajame kėlė gerokai mažiau rūpesčių nei važiavimas autobusu. Penkių minučių kelionė pėsčiomis iki stoties prilygo žygiui per Alpes, o kai autobusas atvyko, jam teko įsispausti tarp trisdešimties nesipraususių žmonių ir dvidešimt penkias kelionės minutes kęsti įnirtingą purtymą.

Išlipęs kaimelyje, kelioms minutėms prisėdo ant suoliuko, bandė susikaupti ir nors truputį apmalšinti galvą veriantį tvinksėjimą.

Ką jis pasakys? Jei aplinkybės būtų normalios, niekada neprisipažintų Džinei, kad kraustosi iš proto. Tačiau, jei aplinkybės būtų normalios, jis ir nesikraustytų iš proto. Beliko tikėtis, kad jo apgailėtina būsena sukels užuojautą ir jam neteks per daug aiškintis.

Jis atsistojo, pakėlė kuprinę ir patraukė namų link.

Įžengęs pro pagrindines duris pamatė Džinę virtuvėje.

– Džordžai.

Padėjo kuprinę prie laiptų ir laukė, kol ji ateis į prieškambarį. Jis kalbėjo tyliai, kad neaitrintų skausmo.

– Man atrodo, kad kraustausi iš proto.

– Kur tu buvai? – gana garsiai paklausė Džinė. O gal taip tik nuskambėjo. – Mes dėl tavęs siaubingai jaudinomės.

– Buvau viešbutyje, – atsakė Džordžas.

– Viešbutyje? – nustebo Džinė. – Bet atrodai lyg...

– Pasijutau... Kaip ir sakiau, manau, kad aš...

– Kas tavo galvai? – paklausė Džinė.

– Kur?

– Čia.

– A, šitas.

– Taip, šitas, – pasakė Džinė.

– Griūdamas susitrenkiau į durų staktą, – paaiškino Džordžas.

– Į staktą?

– Viešbuty.

Džinė paklausė, ar jis gėrė.

– Taip. Bet ne tada, kai susitrenkiau galvą. Atleisk. Bet gal gali kalbėti tyliau?

– Bet kokio velnio tu apsistojai viešbuty? – paklausė Džinė.

Viskas turėjo būti kitaip. Juk tai jo malonės dėka buvo išvengta tam tikrų temų. Ir tikrai ne jis nusipelnė įtarinėjimų.

Jam baisiai skaudėjo galvą.

– Kodėl nevažiavai į Kornvalį? – klausinėjo Džinė. – Skambino Brajanas, klausė, kas atsitiko.

– Man reikia atsisėsti, – jis nužingsniavo į virtuvę ir susirado siaubingai į grindų plyteles griežiančią kėdę. Atsisėdo ir susiėmė už galvos.

Džinė jį nusekė:

– Kodėl tu man nepaskambinai, Džordžai?

– Nes tu... – vos nepasakė. Iš pykčio. Tačiau, laimei, nerado tinkamų žodžių. Lytinė sueitis buvo tas pat, kas apsilankymas tualete. Apie tai nekalbama, juo labiau savo namų virtuvėje pusę dešimtos ryto.

Jis nesėkmingai bandė rasti žodžių ir prieš akis vėl iškilo vaizdas: vyro kapšelis, sudribusios šlaunys, sėdmenys, šiltas oras, stenėjimas. Pajuto lyg smūgį į pilvą, stiprią stiprią neteisybę, iš dalies baimę, iš dalies pasibjaurėjimą, iš dalies kažką daug galingesnio, tarsi sukrėtimą, kurį patirtų per langą išvydęs, kad namas apsuptas vandenyno.

Jis nenorėjo tų žodžių rasti. Jei nupasakotų tai kitam žmogui, niekada neatsikratytų to vaizdo. Kai tai suprato, truputį palengvėjo.

Nebuvo reikalo to pasakoti kitam žmogui. Galėjo tai tiesiog pamiršti. Nukišti į atminties kertelę. Jei kurį laiką ten pratūnos nejudinama, išnyks ir praras savo galią.

– Džordžai, ką tu veikei viešbutyje?

Ji ant jo pyko. Buvo supykusi ant jo ir anksčiau. Jis grįžo į senąjį gyvenimą. Tai guodė. Žinojo, kaip jame elgtis.

– Aš bijau mirti.

Štai. Pagaliau tai ištarė.

– Bet juk tai nesąmonė.

– Nesąmonė, bet tiesa.

Būtent šį rytą pajuto palaimą, kurios niekada nesitikėjo. Dar niekada taip atvirai nesikalbėjo su Džine.

– Kodėl? – paklausė ji. – Juk tu nemiršti... – nutilo. – Ar iš tiesų miršti?

Ji bijojo. Truputį bijoti jai buvo ne pro šalį. Jis išsitraukė marškinius lygiai taip pat, kaip gydytojo Bargutiano kabinete.

– Džordžai?..

Ji laikėsi už kėdės atkaltės.

Jis kilstelėjo apatinius marškinius ir patraukė žemyn kelnes.

– Kas čia? – sunerimo ji.

– Egzema.

– Nieko nesuprantu, Džordžai.

– Manau, kad tai vėžys.

– Bet čia ne vėžys.

– Daktaras Bargutianas sakė, kad čia egzema.

– Tai kodėl taip jaudinies?

– Ant rankos dar yra raudonų spuogelių.

Suskambo telefonas. Porą sekundžių nė vienas nejudėjo. Tada Džinė šovė iš kambario neįtikėtinu greičiu sakydama:

– Nieko tokio. Aš pakelsiu.

Nors neatrodė, kad Džordžas ketintų kažkur dingti.

Ji pakėlė ragelį.

– Alio... Taip. Labas... Dabar negaliu kalbėt... Ne, nieko neatsitiko... Jis grįžo... Taip. Paskambinsiu vėliau.

Padėjo ragelį.

– Skambino... Džeimis. Vakar vakare jam skambinau. Bandžiau tavęs ieškoti.

– Gal dar turi kodeino? – pasiteiravo Džordžas.

– Atrodo, taip.

– Mane kankina baisios pagirios.

– Džordžai?

– Ką? – atsiliepė jis.

– Gal tau reikėtų prigulti? Po poros valandų jausies kur kas geriau.

– Taip, taip, labai gera mintis.

– Lipkim į viršų, – pasiūlė Džinė.

– Nepamiršk tablečių. Man labai reikia ko nors nuo skausmo.

– Suieškosiu.

– Ir gal ne į lovą. Geriau prigulsiu ant sofos.

47

Ryte Rėjus negrįžo. Negrįžo ir vakare. Keitė buvo pernelyg įniršusi, kad skambintų jam į biurą. Tai Rėjus privalėjo siūlyti taikos sutartį.

Bet kai jis negrįžo ir kitą dieną, ji nusileido ir paskambino, tik tam, kad nuramintų širdį. Jis buvo posėdyje. Paskambino po valandos. Buvo išėjęs. Jos paklausė, ar nenorinti palikti žinutės, bet tai, ką ji norėjo pasakyti, nebuvo skirta dalytis su sekretore. Kai paskambino trečią kartą, jo nebuvo prie savo stalo, tad ji ėmė dvejoti, ar tik nebus palikęs nurodymo nesujungti, nes nenori su ja šnekėti. Daugiau nebeskambino.

Be to, jai patiko vienai šeimininkauti namuose ir neketino jų palikti, kol nebūtina.

Ketvirtadienio vakarą ji su Džeikobu svetainėje ant kilimo išdėliojo traukinuko kelią. Tiltą, tunelį, krovininį kraną, plačius bėgius su suleidžiamais galais. Džeikobas prikabino prie garvežiuko Tomo vorelę vagonų ir įvarė juos į Lego kalną. Keitė pastatė medžius ir stotį, o iš Džeikobo pledo padarė foną su kalnu.

Ji norėjo mergaitės. Dabar atrodė juokinga. Kad tai rūpi. Be to, nelabai save įsivaizdavo klūpančią ant kilimo ir kaupiančią entuziazmą pirmam Barbės apsilankymui kirpykloje.

– Bum, trekšt. Nukirto vairuotojui... Nukirto... Nukirto vairuotojui ranką, – vebleno Džeikobas. – Yyy-ūūū, yyy-ūūū...

Ji nieko neišmanė apie benzininius variklius ar kosmosą (užaugęs Džeikobas labiausiai nori būti lenktynininku Plutone), bet po dvylikos metų ji mieliau rinktųsi suprakaitavusias pažastis ir trankųjį metalą vietoj ekspedicijų po prekybos centrus ir mitybos sutrikimų.

Džeikobui nuėjus miegoti, susimaišė džino su toniku ir daugmaž žiūrėjo į naujausią Margaretos Atvud romaną, iš tikrųjų neskaitė.

Jie užima per daug vietos. Tai didžiausia vyrų bėda. Ne vien išžergtos kojos ir plumpsėjimas laiptais. Blogiausia – nuolatinis dėmesio poreikis. Sėdėdama kambaryje su kita moterimi gali mąstyti. Vyrai ant galvų turi po mirksintį švyturėlį. „Ei. Aš čia. Vis dar čia."

O jei Rėjus nebegrįš?

Atrodė, kad stovi nuošalėje ir stebi, kaip gerėja jos gyvenimas. Tarsi tai vyktų kam nors kitam.

Galbūt kaltas amžius. Dvidešimties su gyvenimu reikėjo grumtis kaip su aštuonkoju. Svarbi kiekviena akimirka. Trisdešimties – lyg pasivaikščiojimas po gamtą. Dažniausiai mintys klajodavo kažkur toli. Turbūt sulaukus septyniasdešimties gyvenimas panašus į biliardo varžybų stebėjimą per televizorių.

Penktadienis išaušo ir praėjo be jokių užuominų apie Rėjų.

Džeikobas pasakė, kad norėtų aplankyti senelę, o tokia mintis buvo ne ką prastesnė už visas kitas. Galės pailsinti kojas, kol vaikų priežiūrą bus perėmusi mama. Tėtis su Džeikobu galės užsiimti vyriškais darbais jo oro uoste. Mama klaus apie Rėjų, bet Keitė iš patirties žino, kad ši tema greitai nusibosta.

Paskambino namo, mama neįprastai apsidžiaugė tokia mintimi.

– Be to, reikia aptarti valgiaraštį ir kaip susodinsime svečius. Liko tik šešios savaitės.

Keitės širdis nukrito į kulnus.

Bent Džeikobas bus laimingas.

48

Džinė paskambino Brajanui. Pasakė, kad Džordžas prastai pasijuto ir grįžo namo. Jis pasiteiravo, ar jam nieko rimto nenutiko. Atsakė, kad neatrodo. Ir jam taip atlėgo, kad daugiau nebeklausinėjo, o ji už tai liko labai dėkinga.

Džordžas pastarąsias penkias valandas kietai miegojo ant sofos.

Ar tai rimta? Ji neturi nė menkiausio supratimo.

Jis pasirodė iš ryto, pusę dešimtos, su kirstine žaizda kaktoje, atrodė taip, lyg būtų miegojęs griovyje.

Ji pamanė, kad nutiko kas nors baisaus. Bet jis tik paaiškino, kad nakvojo viešbutyje. Klausė, kodėl nepaskambino ir nepranešė, kad

nesijaudintų, bet jis neatsakė. Akivaizdu, kad gėrė. Užuodė alkoholį. Dėl to labai užsirūstino.

Tada jis pasakė, kad miršta, ir ji suprato, kad jis negaluoja.

Aiškino, kad serga vėžiu. Bet ne vėžiu. Turi egzemą. Siūlėsi parodyti dėmę ant šlaunies. Ji ėmė rimtai svarstyti, ar tik jis nesikrausto iš proto.

Norėjo paskambinti gydytojui, bet jis griežtai reikalavo, kad nieko panašaus nedarytų. Aiškino, kad jau buvo pas gydytoją. Gydytojas daugiau nieko nepasakys.

Ji paskambino į knygyną ir mokyklą pranešti, kad kelias dienas darbe nesirodys.

Deividui paskambino antro aukšto telefonu. Jis išklausė pasakojimo ir tarė:

– Gal tai visai nekeista. O pati niekada negalvoji apie mirtį? Kai pabundi trečią valandą nakties ir nebegali užmigti? Be to, išėjus į pensiją protelis kiek pasisuka. Atsiranda tiek laisvo laiko...

Džordžas ėmė krebždėti maždaug popiečio arbatėlės laiku. Išvirė jam kakavos, paskrudino duonos, jis tapo panašesnis į žmogų. Mėgino pakalbinti, bet jis kalbėjo ne ką rišliau nei ryte. Matė, kad ši tema jam skausminga, tad netrukus liovėsi klausinėjusi.

Liepė jam likti ant sofos ir atnešė mėgstamiausių knygų ir muzikos. Jis neatrodė pailsėjęs. Maždaug po valandos pagamino vakarienę ir atnešusi padėjo ant žurnalinio stalelio, kad jiedu galėtų valgyti žiūrėdami televizorių. Viską suvalgęs paprašė dar vienos kodeino tabletės, tada jiedu žiūrėjo Deivido Atenboro laidą apie beždžiones.

Jos panika ėmė slūgti.

Tarsi laikrodį kas būtų atsukęs trisdešimt metų atgal. Džeimiui infekcinė mononukleozė. Keitei lūžusi kulkšnis. Pomidorų sriuba su skrebučių lazdelėmis. Visi drauge žiūri „Karališkąjį teismą". „Daktarą Aiskaudą" ir „Šveicarijos Robinzonų" šeimą.

Kitą dieną Džordžas paskelbė persikeliąs į miegamąjį. Nusinešė į viršų televizorių ir įsikūrė lovoje, o Džinė dėl to, tiesą sakant, truputį nuliūdo.

Maždaug kas pusvalandį įkišdavo nosį pažiūrėti, ar jam nieko netrūksta, bet jis atrodė gana savarankiškas. Šią jo savybę ji visada vertino. Sirguliuodamas niekada neverkšlendavo. Niekada nesistengė būti dėmesio centre. Tik nudūlindavo į savo kampą kaip koks varganas šuo ir susirangęs laukdavo, kol vėl galės atnešti šeimininkui lazdą.

Vakare jai pasakė, kad pagalbos nereikės, tad kitą rytą ji išvažiavo į miestelį, kur keturias valandas pardavinėjo knygas ir per pietus susitiko su Ursula. Ėmė pasakoti apie įvykius, bet suprato, kad visko paaiškinti neužsimindama apie vėžį, egzemą, mirties baimę, alkoholį ir prakirstą galvą negalės, o sudaryti įspūdžio, kad Džordžas kraustosi iš proto, nenorėjo, todėl pasakė, kad jis atsisakė važiuoti į Kornvalį, nes baisiai susuko vidurius, o Ursula papasakojo, kaip smagiai pasibuvo Dubline su dukra ir keturiais jos vaikais, kol sutuoktinis, statybininkas, griovė vonios kambarį.

49

Žinoma, niekada nesitikėjai sužinoti, kad tapsi bepročiu. Tačiau Džordžui netikėčiausia buvo suvokti, kaip tai skausminga.

Iki tol niekada apie tai nesusimąstė. Dėdė, nešvarūs žmonės, klykaujantys autobusuose, Aleksas Bamfordas per anas Kalėdas... Jis juos įvardydavo žodžiu „beprotis". Kaip beprotiškas grindinys ar beprotiškas golfas. Viskas sumaišyta, nėra jokios tvarkos ir kiek juokinga.

Nebebuvo taip juokinga. Tiesą pasakius, mintis apie dėdę, uždarytą Sent Edvardse, niekada nelankomą šeimos, ar tą susitaršiusį vyriškį, šokantį stepą už išmaldą Bažnyčios gatvėje, kuteno akių kampučius.

Jei būtų jo valia, mieliau pasirinktų, kad kas nors sulaužytų jam koją. Dėl sulaužytos kojos nereikėtų tiek aiškintis. Ir niekas nereikalautų, kad ją kuo skubiau susigydytum valios pastangomis.

Siaubas užplūsdavo bangomis. Bangai užliejus, jausdavosi kaip prieš keletą metų, kai matė mažą berniuką, kuris įlėkė į kelią prie Džeksonų namų ir vos nesusidūrė su stabdančiu automobiliu.

Vienai bangai nuslūgus, kaupdavo jėgas kitai, beviltiškai stengdamasis apie ją negalvoti, kad kuo ilgiau neužplūstų.

Stipriausiai jautė negailestingą, triuškinamą siaubą, bildesiu ir griausmu temdantį jo pasaulį, kaip kosminiai fantastinių filmų laivai kovų nugairintais korpusais, plaukiantys ir plaukiantys per ekraną be perstojo, nes iš tiesų jie keletą tūkstančių kartų didesni, nei galima pamanyti išvydus jų pirmagalius.

Mintis, kad iš tikrųjų serga vėžiu, pamažu tapo kone atgaiva, nes skatino galvoti apie ligoninę, į ranką įkištus vamzdelius, gydytojų ir

seselių nurodymus, apie tai, kad nebeteks kankintis, kaip pratempti dar penkias minutes.

Nebemėgino išsipasakoti Džinei. Nors ji ir labai stengėsi, bet, atrodo, jai nepavyko jo suprasti.

Tai ne jos bėda. Jei prieš metus kas nors į jį patį būtų kreipęsis su panašia problema, jis taip pat būtų sureagavęs.

Iš dalies bėda ta, jog Džinė niekada nepuola į depresiją. Ji moka jaudintis. Pykti. Liūdėti. Ir visus kitus jausmus sugeba išgyventi daug stipriau nei jis (pavyzdžiui, kai jis iškuopė sandėliuką ir į laužą įmetė tą seną inkilą, ji tiesiog smogė jam į veidą). Tačiau jos emocijos išsivadėdavo per dieną ar dvi.

Vis dėlto palaikė jam draugiją, gamino valgį, skalbė drabužius, ir jis buvo už visa tai labai dėkingas.

Buvo dėkingas ir už kodeiną. Dėžutė jau buvo apytuštė. Kai pagaliau atsikratė baimės pabusti, mintis sutelkė į tas dvi tabletes per pietus, nes žinojo, kad jos apgobs švelnia migla iki vakaro, kai galės atsikimšti butelį vyno.

Tą pirmąją naktį mėgino praleisti ant sofos, bet buvo nepatogu, o Džinės nuomone, beprotiškas elgesys kelia beprotiškas mintis. Todėl persikėlė į viršų. Atsigulti į lovą, kurioje regėjo dedantis tuos dalykus, nebuvo taip blogai, kaip tikėjosi. Gerai pagalvojus, beveik visur yra įvykę blogų dalykų: žmogžudysčių, išprievartavimų, mirtinų nelaimių. Pavyzdžiui, jis žino, kad užeigos „Farmer's house" pastate 1952-aisiais mirtinai apdegė senyva moteris, bet kai ten nuėjo išgerti, to visiškai nejautė.

Netruko suprasti, kad persikėlus į antrą aukštą atsirado tam tikrų pranašumų. Kai guli lovoje, nereikia atidarinėti laukujų durų, neužeina nekviestų svečių ir užtraukęs užuolaidas nesukeli niekam pykčio. Todėl persinešė televizorių ir vaizdo grotuvą į miegamąjį ir prisikaupė atsargų.

Po kelių dienų pasiryžo ir iškeliavo išsinuomoti vaizdo įrašų.

Patyrė, kad jei pabudus naktį mėnesienos nušviestuose soduose tyliai tyko šimtinės šiurpių orkų nuplikytais, nuluptais veidais, laikiną užuovėją gali rasti vonios kambaryje, įsispraudęs tarp klozeto ir vonios, tyliai dainuodamas daineles, kurias prisiminė dainavęs ankstyvoje vaikystėje.

50

Keitė su Džeikobu įvirto pro duris ir numetė krepšius.

Mama juos abu pabučiavo ir tarė:

– Tėtis lovoje. Truputį nesveikuoja.

– Kas atsitiko?

– Tiesą sakant, nežinau. Manau, tikriausiai išsigalvoja.

Tardama žodį „išsigalvoja" šiek tiek susiraukė, lyg būtų atidengusi sugedusio maisto puodą.

– Tai jis iš tikrųjų neserga? – paklausė Keitė.

– Jis turi egzemą.

– Ar galiu pažiūrėti „Statybininką Bobą"? – paklausė Džeikobas.

– Deja, vaizdo grotuvas pas senelį viršuje, – pasakė mama.

– Egzemos niekas nesigydo lovoj, – tarė Keitė.

Vėl apniko įtarimas, kad tėvai nuo jos kažką slepia, ir jiems senstant šis jausmas stiprėjo.

– O galiu pažiūrėti filmuką su seneliu? – neatlyžo Džeikobas, tampydamas Keitės klešnę.

– Leisk pasišnekėti su močiute, – atsakė Keitė.

– Jis bijo, kad miršta, – pusiau pašnibždomis pasakė mama.

– Bet aš noriu jį pažiūrėti dabar, – nekreipė dėmesio Džeikobas.

– Palauk porą minutėlių, – atsakė Keitė.

– Juk žinai, koks jis, – tarė mama, – neįsivaizduoju, kas dedasi jo galvoj.

– Senelis miršta? – paklausė Džeikobas.

– Seneliui viskas gerai, – atsakė mama.

– Bet nevisai, – patikslino Keitė.

– Noriu sausainio, – nekantravo Džeikobas.

– Kaip tik šį rytą nupirkau sausainių su džemu, – pasakė mama. – Koks sutapimas.

– Mama, tu nesiklausai, – tarė Keitė.

– O galiu du? – apsidžiaugė Džeikobas.

– Šįryt esi labai įžūlus, – atsakė mama.

– Prašau, ar galiu du? – zyzė Džeikobas atsisukęs į Keitę.

– Mam... – Keitė prikando liežuvį. Nenorėjo susipykti net nespėjusi nusivilkti palto. Pati nesuprato, dėl ko pyksta. – Klausyk. Nusivesk

Džeikobą į virtuvę. Duok jam vieną sausainį. Tik vieną. Aš užlipsiu ir pasikalbėsiu su tėčiu.

– Gerai, – melodingai sučiulbėjo mama. – Ar norėsi prie sausainio apelsinų sulčių?

– Mes važiavom traukiniu, – pasakė Džeikobas.

– Tikrai? – paklausė mama. – O kokiu traukiniu?

– Pabaisišku traukiniu.

– Labai įdomus traukinys. O jis atrodė kaip pabaisa ar jame važiavo pabaisos?

Abudu dingo virtuvėje, o Keitė ėmė lipti į viršų.

Buvo nejauku lankyti tėtį, gulintį ligos patale. Jis neprasidėdavo su ligomis. Nei su savo, nei su kitų. Laikydavosi kareiviškai ir bandydavo nukreipti mintis kitur. „Tėčiui pakriko sveikata" skambėjo taip pat kaip „tėtis tapo kirpėju".

Pasibeldė ir įėjo.

Jis gulėjo lovos viduryje, iki smakro užsitempęs pūkinę antklodę ir priminė išsigandusią senutę iš pasakos. Jis iškart išjungė televizorių, bet ji spėjo pamatyti... nejaugi iš tikrųjų žiūrėjo „Mirtiną ginklą"?

– Sveika, panelyte.

Jis atrodė mažesnis, nei ji įsivaizdavo. Nepadėjo net pižama.

– Mama sakė, kad nekaip jautiesi.

Ji nežinojo, kur dėtis. Nenorėjo stoviniuoti kaip medicinos seselė, bet atsisėdusi ant fotelio turėtų liestis prie jo numestos liemenės, o prisėsti ant lovos krašto buvo per daug intymu.

– Taip, ne per geriausiai.

Porą sekundžių jie tylėjo spoksodami į pilkšvai žalią televizoriaus ekrano stačiakampį, kuriame kreivai atsispindėjo langas.

– Nori apie tai pasikalbėti?

Pati netikėjo, kad taria tėčiui tokius žodžius.

– Nelabai.

Anksčiau nebuvo girdėjusi tokio ryžtingo atsakymo. Persmelkė šiurpus jausmas, kad jie pirmą kartą bendrauja atvirai. Buvo ne itin malonu, lyg tavo namų svetainės durys persimestų į kitą vietą.

– Bijau, kad mama ne visiškai supranta, – pasakė tėtis.

Keitė nežinojo, ką atsakyti.

– Jai nelemta.

Dieve. Tokius dalykus tėvai turėtų aiškintis tarpusavyje.

Ji nenorėjo šito srėbti. Tik ne dabar. Tačiau jam reikėjo su kuo nors pasikalbėti, o mama tikrai nesiveržė tuo užsiimti.

– Kas nelemta?

Jis sunkiai ir tyliai atsiduso.

– Aš bijau.

Įsistebeilijo į televizorių.

– Ko?

– Mirti... aš bijau numirti.

– Gal nuo mamos ką nors nuslėpei?

Pamatė prie televizoriaus sudėtą krūvą filmų: „Ugnikalnis", „Nepriklausomybės diena", „Godzila", „Konspiracijos teorija"...

– Man atrodo... – jis nutilo ir papūtė lūpas, – man atrodo, kad man vėžys.

Jai ėmė suktis galva ir pasidarė silpna.

– Rimtai?

– Daktaras Bargutianas sako, kad tai egzema.

– O tu juo netiki?

– Ne, – atsakė jis. – Taip, – jis smarkiai galvojo. – Ne. Vis dėlto nelabai.

– Tau reikėtų pasikonsultuoti su specialistu.

Tėtis suraukė antakius.

– Negaliu.

Ji vos neištarė: „Gal gali man parodyti?", bet pati mintis kėlė visokeriopą pasišlykštėjimą.

– Tai viskas dėl vėžio? Ar ko nors kito?

Tėtis abejingai krapštė uogienės dėmelę nuo antklodės.

– Manau, kad kraustausi iš proto.

Apačioje girdėjosi po virtuvę vaikomo Džeikobo spygavimas.

– Galbūt tau reikėtų su kuo nors pasikalbėti.

– Tavo mama galvoja, kad sukvailėjau. Taip ir yra.

– Kas nors galėtų tave pakonsultuot, – tarė Keitė.

Tėtis atrodė sumišęs.

– Daktaras Bargutianas galėtų tave pas ką nors nusiųsti.

Tėtis vis dar atrodė sumišęs. Iš dalies jį suprato, įsivaizdavo, kaip sėdi kambarėlyje, ant stalo padėta nosinių dėžutė, o savam kailyje nesitveriantis vaikinas, vilkintis megztuku su sagutėmis, jo įdėmiai klausosi. Tačiau nenorėjo būti vienintele jo klausytoja.

– Tau reikia pagalbos.

Iš virtuvės pasigirdo trinktelėjimas. Tada – rauda. Nė vienas garsas nesukėlė tėčiui emocijų.

Keitė pasakė:

– Jau turiu eiti.

Tai jam irgi nesukėlė jokių emocijų. Jis tyliai sušnibždėjo:

– Iššvaisčiau gyvenimą veltui.

– Tu neiššvaistei gyvenimo veltui, – pasakė balsu, kokiu paprastai kalba su Džeikobu.

– Tavo mama manęs nemyli. Trisdešimt metų dirbau nemėgstamą darbą. O dabar... – jis pravirko. – Taip skaudu.

– Tėti, liaukis.

– Mano ranka išberta raudonais spuogeliais, – pasakė tėtis.

– Ką?

– Net negaliu prisiversti į juos pažiūrėti.

– Tėti, paklausyk, – susiėmė rankomis galvą, kad lengviau susikauptų, – tave kankina nerimas ir depresija, ir... nesvarbu. Mama čia niekuo dėta. Tavo darbas – irgi. Tu viską išsigalvojai.

– Atsiprašau, – pasakė tėtis, – man nereikėjo nieko sakyti.

– Jėzau, tėti. Turi gražius namus. Turi pinigų. Turi mašiną. Yra kas tavimi rūpinasi... – ji pyko. Tai buvo Rėjui kauptas pyktis. Tačiau pratrūkusi nebegalėjo sustoti, – tu neiššvaistei savo gyvenimo. Pezalai.

Dešimt metų nėra ištarusi tėčiui žodžio „pezalai“. Norėjo ištrūkti iš kambario, kol viskas dar labiau nepablogėjo.

– Kartais negaliu įkvėpti, – jis net nebandė nusišluostyti riedančių ašarų, – imu prakaituoti ir jaučiu, kad tuoj atsitiks kažkas baisaus, bet nežinau kas.

Tada ji prisiminė. Tuos pietus. Kai jis išbėgo į kiemą ir atsisėdo.

Apačioje Džeikobas nustojo raudoti.

– Tai vadinama panikos priepuoliu, – paaiškino ji. – Visiems taip būna. Gerai, galbūt ne visiems. Tu nesi kitoks. Ar ypatingas. Ar išskirtinis, – balso tonas truputį kėlė nerimą jai pačiai. – Yra vaistų. Tokius dalykus galima sutvarkyti. Tau reikia nueiti su kuo nors pasikalbėti. Ir ne vien dėl savęs. Privalai kažką daryti. Nustok būti toks savanaudis.

Rodos, ji nukrypo nuo temos.

Jis atsakė:

– Tikriausiai tu teisi.

– Čia nėra jokio „tikriausiai“, – laukė, kol sulėtės pulsas. – Pasikalbėsiu su mama. Paraginsiu imtis šio reikalo.

– Gerai.

Kaip ir per tuos pietus. Ją gąsdino, kad jis tyliai viską į save sugėrė ir nieko neatsakė. Iškart prisiminė ligoninės koridoriais slankiojančius nesiskutusius senius su šlapimo maišeliais ant lašelinės stovo.

Ji tarė:

– Lipu žemyn.

– Gerai.

Vieną akimirką norėjo jį apkabinti. Tačiau šį rytą pakaks naujų įspūdžių.

– Gal atnešti kavos?

– Nereikia. Turiu termose.

Ji tarė:

– Nedaryk nieko, ko aš nedaryčiau.

Dėl palengvėjimo ši frazė išsprūdo su visiškai nederamu pašaipiu škotišku akcentu. Tada uždarė paskui save duris.

Atėjusi į virtuvę Džeikobą rado sėdintį mamai ant kelių, ji valgydino jį šokoladiniais ledais iš visos pakuotės. Vietoj anestetiko, be abejo. Tikriausiai viską karūnuos šokoladinis sausainis.

Mama pakėlė galvą ir nerūpestingai paklausė:

– Na, ką manai apie tėtį?

Visada stebino senų žmonių nesugebėjimas susišnekėti.

– Jam reikia pas specialistą.

– Pabandyk jam paaiškinti.

– Taip ir padariau, – atšovė Keitė.

– Man iššoko guzas, – įsiterpė Džeikobas.

Ji pasilenkė ir jį apkabino. Jo antakiai buvo ištepti ledais.

– Turbūt ir pati supratai, – kalbėjo mama, – kad beviltiška įkalbinėti tėtį ko nors imtis.

Džeikobas pasimuistęs ištrūko ir puolė raustis savo Žmogaus Šikšnosparnio kuprinėje.

– Mažiau kalbų, daugiau darbų, – tarė Keitė. – Pasikalbėk su gydytoju Bargutianu. Priversk tėtį pas jį nueiti. Pasikviesk gydytoją Bargutianą čia. Nesvarbu.

Pastebėjo, kad mama tvardosi. Taip pat matė, kaip į koridorių žingsniuoja Džeikobas, lipniuose delnuose laikydamas „Nepamirštamas Kalėdas“.

– Kur susiruošei, beždžioniuk?
– Einu su seneliu žiūrėti „Statybininko Bobo“.
– Gal geriau kitą kartą.
Džeikobas baisiai nusiminė.
O gal reikėtų jį leisti. Tėtis buvo prislėgtas. Juk nevalgo elektros lempučių. Galbūt tai jį prablaškys.
– Na, gerai, eik. Tik gražiai elkis. Senelis labai pavargęs.
– Gerai, – pažadėjo Džeikobas.
– Džeikobai?
– Ką?
– Tik neklausinėk, ar jis miršta.
– O kodėl? – paklausė Džeikobas.
– Nes tai nemandagu.
– Gerai, – atsakė ir nutrepsėjo į viršų.
Luktelėjusi atsisuko į mamą:
– Dėl tėčio kalbu rimtai.
Ir laukė, kol mama pradės: „Paklausyk, panelyte...“, tačiau ši tylėjo.
– Jam depresija.
– Tiek aš supratau, – atrėžė mama.
– Noriu pasakyti... – Keitė nutilo ir tęsė pašnibždomis. Ji turėjo laimėti šį ginčą. – Prašau. Nuvesk jį į kliniką. Arba iškviesk gydytoją. Arba pati pas jį nueik. Tokie dalykai patys nepraeina. Artėja vestuvės ir...
Mama atsiduso ir papurtė galvą:
– Tu teisi, juk nenorim, kad jis apsikvailintų visų akivaizdoje, ar ne?

51

Melas Gibsonas karojo pakabintas už grandinės savadarbiame duše, o vienas rytietis jį kankino pora elektros gnybtų.
Džordžas buvo taip įsitraukęs į veiksmą, kad, išgirdęs beldimą į duris, pirmiausia pagalvojo, jog Keitė jam suorganizavo netikėtą gydytojo Bargutiano vizitą.
Tačiau kai durys prasivėrė, pasirodė Džeikobas.
– Noriu pažiūrėti savo filmuką, – tarė Džeikobas.
Džordžas puolė ieškoti nuotolinio pultelio.

– O koks tavo filmukas?

Melas Gibsonas suklykė ir dingo iš ekrano.

– Apie Statybininką Bobą, – atsakė Džeikobas.

– Aišku.

Džordžas staiga prisiminė paskutinį kartą, kai Džeikobas lankėsi šiame kambaryje.

– Tavo tėtis su tavimi?

– Kuris? – pasitikslino Džeikobas.

Džordžui ėmė truputį svaigti galva.

– Grehemas.

Atrodė, kad tądien gali atsitikti bet kas.

– Ne. Nėra ir tėtės Rėjaus. Jis išėjo... Išėjo ir nebegrįžo.

– Aišku, – tarė Džordžas.

Jis susimąstė, ką Džeikobas turi omenyje. Turbūt geriau neklausti.

– Tavo filmukas...

– Galiu pasižiūrėt?

– Taip. Gali, – sutiko Džordžas.

Džeikobas išėmė „Mirtiną ginklą“, įdėjo „Statybininką Bobą“ ir atsuko filmuką nerūpestingu kosminių skrydžių kontrolės specialisto judesiu.

Taip, jauni žmonės užvaldys pasaulį. Žaisdami su naujausiomis technologijomis. Vieną rytą atsibusi ir suvoksi, kad tavo įgūdžiai verti pajuokos. Dievdirbystė. Skaičiavimas mintyse.

Džeikobas praleido reklamas, sustabdė filmuką ir įsiropštė į lovą prie Džordžo. Šįkart jo kvapas buvo malonesnis – dvelkė sausainiais ir kažkuo saldžiu.

Džordžui dingtelėjo, kad Džeikobas nekalbės apie panikos priepuolius ir neįkalbinės kreiptis į psichiatrą. Ši mintis ramino.

Ar jie, vaikai, taip pat gali išsikraustyti iš proto? Tapti visiškais bepročiais, ne šiaip atsilikėliais, kaip Hendersonų mergaitė. Abejojo. Galbūt jie neturi pakankamai proto, kad išprotėtų iki universiteto.

Džeikobas žiūrėjo jam į akis.

– Reikia paspausti grojimo mygtuką.

– Atsiprašau.

Džordžas paspaudė grojimo mygtuką.

Pasigirdo linksma muzikėlė ir ant žaislinio peizažo su pusnimis ir žvaigždėmis pasirodė titrai. Du žaisliniai elniai nuliuoksėjo už eglių, kadre su triukšmu pasirodė žaislinis žmogeliukas su motorinėmis rogėmis.

Motorinės rogės turėjo veidą.

Džeikobas įsikišo nykštį į burną, o kita ranka paėmė Džordžą už smiliaus.

Tomas, minėtasis žmogeliukas, įėjo į savo poliarinę bandymų stotį ir pakėlė skambančio telefono ragelį. Vienoje ekrano pusėje pasirodė jo brolis, Bobas, jis skambino iš statybų bendrovės Anglijoje.

Bendrovės kieme stovėjo plentvolis, žemkasė ir kranas.

Plentvolis, žemkasė ir kranas taip pat turėjo veidus.

Džordžas prisiminė Diko Bartono ir Asilų, Pono Snargliaus ir Meškio Bifo, laideles per radiją. Bėgant metams viskas, rodėsi, tik garsėjo, ryškėjo, greitėjo ir paprastėjo. Per ateinančius penkiasdešimt metų vaikų atmintis bus trumpa kaip žvirblių ir jie neturės nė lašelio vaizduotės.

Bobas šoko po statybų bendrovės kiemą dainuodamas: „Kalėdoms atvažiuos Tomas. Tomas atvažiuos Kalėdoms!..“

Gal Džordžas tik apsigaudinėja. Gal seni žmonės visada apsigaudinėja, apsimeta, kad pasaulis galvotrūkčiais lekia velniop, nes taip paprasčiau, nei pripažinti, kad juos pamiršo, kad ateitis tolsta nuo kranto, o jie stovi savo salelėje linkėdami jai gero kelio, nuoširdžiai suvokdami, kad jiems teliko sėdinėti ant žvyruoto kranto ir lūkuriuoti, kol iš krūmų pasirodys sunkiosios ligos.

Džordžas susitelkė į ekraną.

„Mirtinas ginklas“ taip pat buvo gana banalus.

Bobas padėjo paruošti miestelio aikštę Lenio ir grupės „Lazeriai“ koncertui.

Džeikobas prisislinko arčiau ir paėmė Džordžą už rankos.

Kol Bobas be perstojo darbavosi, kad koncertas vyktų sklandžiai, Tomas pakeliui į keltą stabtelėjo padėti elniui, įstrigusiam ledo plyšyje, ir pavėlavo į keltą. Kalėdinis susitikimas nebeįvyks.

Bobas labai nuliūdo.

Nežinia kodėl, Džordžas taip pat nuliūdo. Ypač nuliūdo, kai rodė Tomo vaikystę: per Kalėdas Tomas gavo žaislinį dramblį, jį sulaužė ir ėmė verkti, bet Bobas jį sutaisė.

Kiek vėliau Lenis (iš „Lazerių“ grupės) išgirdo apie Bobo nelaimę ir nuskrido į Šiaurės ašigalį nuosavu reaktyviniu lėktuvu atskraidinti Tomo Kūčioms, o kai Tomas su Bobu pagaliau susitiko koncerte, Džordžo skruostais varvėjo tikros ašaros.

– Tau liūdna, seneli? – paklausė Džeikobas.
– Taip, – atsakė Džordžas. – Taip, liūdna.
– Todėl, kad miršti? – paklausė Džeikobas.
– Taip, – tarė Džordžas. – Taip, dėl to paties.
Apkabino ir prisitraukė Džeikobą arčiau.
Po poros minučių Džeikobas išsimuistė į laisvę.
– Noriu kaku.
Nulipo nuo lovos ir išėjo iš kambario.
Filmukas baigėsi ir ekraną užtvindė baltasis triukšmas.

52

Keitė prisitraukė kėdę.

– Išnuomosim ilgą palapinę, – mama pasidėjo akinius ant atversto katalogo. – Tilps. Bet vaikščioti teks per gėlynus. Taigi... – ji išėmė A4 formato lapą su palapinės planu. – Pagrindinis stalas gali būti apskritas arba ovalo formos. Prie kiekvieno stalo tilps po aštuonis, o stalų daugiausia dvylika, tad iš viso...

– Devyniasdešimt šeši, – įsiterpė Keitė.

– ...su pagrindiniu stalu. Atsinešei svečių sąrašą?

Keitė jo neturėjo.

– Keite, rimtai, negaliu visko padaryt už tave.

– Praėjusios dienos buvo labai pašėlusios.

Reikėjo pasakyti mamai apie Rėjų. Bet negalėjo susitaikyti su mintimi, kad tai paglostys mamai savimeilę. Jau ir su tėčiu gana sunku kalbėtis. O ėmus tartis, kas geriau, tiršti šokoladiniai putėsiai ar tiramisas, buvo per vėlu aiškintis.

Svečių sąrašą sudarė ekspromtu. Jei praleido kokią tetą, Rėjus pats galės teisintis. Jei vestuvės įvyks. Na, ką gi, galiausiai reikės išspręsti ir tą klausimą.

– Sakiau, kad Džeimis gali ateiti ne vienas, ar ne? – paklausė mama.

– Jo vardas Tonis, mama.

– Atleisk. Tik norėjau... Žinai, nenorėjau daryti išankstinių išvadų.

– Jie kartu ilgiau nei mes su Rėjum.

– Jau jį pažįsti? – pasiteiravo mama.

– Klausi, ar tėtis galės jį pakęst?

– Klausiu, koks jis.
– Mačiau tik vieną kartą.
– Ir ką?.. – paklausė mama.
– Na, jei odiniai šortai ir geltonas moteriškas perukas tau nekliudo...
– Erzini mane, ar ne?
– Taip.
Mama staiga surimtėjo.
– Tiesiog noriu, kad būtumėt laimingi. Abudu. Vis dar esat mano vaikai.
Keitė paėmė mamą už rankos.
– Džeimis protingas. Greičiausiai susiras geresnį vyrą, nei mes abi.
Mama dar labiau surimtėjo ir Keitė sudvejojo, ar nebus šiek tiek perdėjusi.
– Tu su Rėjum laiminga, tiesa? – paklausė mama.
– Taip, mama, su Rėjum aš laiminga.
– Gerai, – mama pasitaisė akinius. – Taip. Gėlės.
Maždaug po valandos jos išgirdo žingsnius ir atsisukusi Keitė tarpduryje išvydo išsiviepusį Džeikobą, koja velkantį nusmukusias kelnes ir vystyklą.
– Pakakojau. Išėjo... Išėjo pakakot tualete. Pačiam.
Keitė patikrino, ar ant švarutėlio smėlio spalvos kilimo nesimato rudų gabalų.
– Sveikinu.
Ji atsistojo ir priėjo.
– Bet vis vien reikėjo pirmiau pašaukti mane.
– Senelis sakė, kad nenori nuvalyti man užpakalio.
Kai Keitė paguldė Džeikobą ir nusileido žemyn, mama pylė dvi taures vyno, paskui tarė:
– Norėjau su tavim apie kai ką pasišnekėt.
Keitė paėmė taurę tikėdamasi, kad jos kalbėsis apie niekniekius. Abi nuėjo į svetainę.
– Žinau, dabar turi daug rūpesčių, tad suprantu, kad man nereikėtų to sakyt, – mama atsisėdo ir gurkštelėjo neįprastai didelį mauką vyno. – Bet tu vienintelė tai suprasi.
– Gerai... – nedrąsiai tarė Keitė.
– Per pastaruosius šešis mėnesius... – mama suglaudė delnus, tarsi maldai. – Per pastaruosius šešis mėnesius su kai kuo susitikinėju.

Žodžius „su kai kuo susitikinėju“ mama tarė labai raiškiai, lyg prancūziškai.

– Žinau, – tarė Keitė, nė trupučio nenorėdama apie tai šnekėtis.

– Ne, nemanau, kad žinai, – atsakė mama. – Turiu omeny, kad susitikinėju su kitu vyru, – nutilo, tada, kad būtų visiškai aišku, pridūrė: – Vyru, kuris nėra tavo tėvas.

– Žinau, – pakartojo Keitė. – Susitikinėji su Deividu Simondsu, tiesa? Su buvusiu tėčio bendradarbiu.

– Iš kur, po galais, tu?.. – mama įsikibo į sofos ranktūrį.

Buvo smagu pasodinti mamą ant adatų. Bet greitai smagumas pranyko, nes mama atrodė įsibauginusi.

– Na... – Keitė ėmė raustis po atmintį. – Sakei, kad sutikai jį knygyne. Jis išsiskyręs su žmona. Patrauklus. Atsižvelgiant į amžių. Sakei, kad buvai jį sutikusi dar kartą. Pradėjai pirktis brangius drabužius. Ir tavo... tavo laikysena pasikeitė. Man atrodo, akivaizdu, kad tu... – ji nebaigė sakinio.

Mama vis dar laikėsi įsikibusi sofos ranktūrio.

– Manai, tėvas žino?

– Tau ką nors sakė?

– Ne.

– Tada, manau, gali būti rami, – paguodė Keitė.

– Bet jei tu pastebėjai...

– Mergaitiška nuojauta, – tarė Keitė.

„Mergaitiška nuojauta?“ Vos ištarusi suprato, kaip tai kvailai skamba. Bet mamai bemat atlėgo.

– Mama, viskas gerai, – ramino Keitė. – Nesirengiu tavęs auklėti.

Ar tikrai viskas taip jau gerai? Keitė abejojo. Paslapčiai iškilus aikštėn, viskas atrodė kiek kitaip. Jei tik mama nepradės prašyti patarimų sekso klausimais.

– Bet nieko čia gero, – tarė mama, atkakliai kabindamasi į tą pačią temą.

Trumpą sutrikimo akimirką Keitė sudvejojo, ar tik mama ne nėščia.

– Kodėl?

Ji tyrinėjo savo lakuotus nagus.

– Deividas manęs paprašė palikti tavo tėvą.

– O.

Keitė įsistebeilijo į virpančią oranžinę šviesą, sklindančią iš židinio imitacijos, ir prisiminė, kaip prieš daugelį metų Džeimis jį išardė, kad

galėtų pačiupinėti metalinius propelerius, kuriuos suko karštas oras, kylantis nuo kaitinimo elementų.

– Atvirai sakant, – tarė mama, – Deividas negražiai elgiasi. Sakė, kad nori, jog eičiau gyventi su juo. Bet supranta, kad galiu ir nenorėti. Kad tai gali būti neįmanoma.

Dabar Keitė sėdėjo lyg ant adatų.

– Jis nenori manęs skubinti. Jam gerai ir taip, kaip yra. Jis tik nori... Jis nori su manimi praleisti daugiau laiko. O aš noriu daugiau laiko praleisti su juo. Bet tai labai, labai sudėtinga. Pati gali įsivaizduoti.

Dievulėliau, ar tik ne jis rūkydavo tuos keistus moteriškus cigarus?

– O kaip tėtis?

– Na, taip, dar reikia pagalvoti ir apie jį, – pasakė mama.

– Jį kankina pakrikę nervai.

– Jam išties negera.

– Net negali išeiti iš miegamojo.

– Šiaip tai jis kartais nusileidžia į apačią, – tarė mama. – Išsiverda arbatos, nueina į filmų nuomą.

Keitė pasakė tyliai, bet ryžtingai:

– Negali palikti tėčio. Tik ne dabar. Kai jam taip blogai.

Keitė niekada dar nebuvo užstojusi tėvo. Pasijuto netikėtai kilni ir suaugusi, nustūmusi į šalį priešiškumą.

– Neketinu palikt tavo tėvo, – teisinosi mama. – Tik norėjau... norėjau tau pasakyti.

Pasilenkė į priekį ir paėmė Keitę už rankos.

– Ačiū tau. Man labai palengvėjo, kad tau pasakiau.

Jos sėdėjo tyloje. Oranžinė šviesa raibuliavo po plastikinėmis anglimis ir Keitė išgirdo iš viršaus sklindančias holivudinio susišaudymo papliūpas.

Mama atsistojo.

– Geriau eisiu pažiūrėti, ar jam nieko netrūksta.

Keitė keletą minučių sėdėjo spoksodama į lapių medžioklę vaizduojantį raižinį ant galinės sienos. Tolumoje artėjantys audros debesys. Bindzenantis kaimo šuo. Parkritęs raitelis, kurį, kaip ji dabar pamatė, tuoj kanopomis sumaitos iš paskos per gyvatvorę šokantis arklys.

Paveikslą matė kiekvieną dieną visus aštuoniolika metų, bet niekada į jį neįsižiūrėjo.

Prisipylė dar vieną taurę vyno.

Baisiausia – kokios jos abi panašios. Ji ir mama. Viena trumpam į šalį atideda Deivido pasiūlymą. Kita trumpam į šalį atideda barnį su Rėjumi.

Mama įsimylėjusi.

Pakartojo šiuos žodžius mintyse ir suprato, kad turėtų ją atjausti. Tačiau, ką pajuto? Vien liūdesį dėl parkritusio raitelio, kurio artėjančios mirties iki tol nepastebėjo.

Ji verkė.

Dieve, kaip ilgėjosi Rėjaus.

53

Kitą savaitgalį Džeimis išvyko į Bristolį pas Džefą ir Endrių. Likęs vienas vėl galėjo tuo užsiimti. Nuo koledžo laikų jiedu su Džefu matydavosi beveik kas mėnesį. Bet kartą Džeimis labai suklydo – kartu atsivežė Tonį.

Dieve, tas paskutinis apsilankymas visiems laikams įsirėžė į atmintį. Endrius kalbėjo apie menamuosius skaičius, o Tonis pamanė, kad tai savotiškos varžytuvės. Nors iš tiesų Endrius yra matematikos dėstytojas. Tonis jam atsilygino pasakojimu apie dantų pastą „KY" ir gan teatrališku riaugėjimu. Todėl, kai grįžo į Londoną, Džeimis turėjo siųsti gėlių ir ilgą laišką.

Nuo paskutinio jų susitikimo Džefas priaugo truputį svorio ir vėl ėmė nešioti akinius. Buvo panašus į išmintingą apuoką iš vaikiškų pasakų. Be to, dirbo naujame darbe: rūpinosi finansais vienos programinės įrangos įmonės, užsiimančios visiškai nesuprantamais dalykais. Jiedu su Endriumi persikėlė į gana prašmatnų namą Kliftone ir priglaudė aukštikalnių terjerą, vardu Džokas, šis užsiropštė Džeimiui ant kelių, kai jie susėdę sode gėrė arbatą ir rūkė cigaretes.

Endrius prisidėjo vėliau ir stačiai pribloškė Džeimį. Amžiaus skirtumas niekada neatrodė svarbus. Endrius visada buvo lieknesnis, geriau nuaugęs vyras. Bet dabar atrodė senas. Ne dėl lazdelės. Kulkšnį galima susilaužyti ir aštuoniolikos. Blogiausia buvo eisena. Rodės, kad jis tuoj ketina pargriūti.

Paspaudė Džeimiui ranką.

– Atleisk, kad vėluoju. Užlaikė kvailas susirinkimas. Puikiai atrodai.

– Dėkoju, – tarė Džeimis ir norėjo atsakyti komplimentu, bet nieko nesugalvojo.

Į atvirukinę smuklę užmiestyje Džeimis su Džefu patraukė dviračiais, o Endrius su Džoku nuvažiavo mašina.

Iš pradžių buvo liūdna, kad Džefo gyvenimą varžo Endriaus liga. Tačiau Džefas atrodė kaip visada – atsidavęs ir pasirengęs visomis išgalėmis padėti Endriui. Dėl to Džeimio liūdesys įgavo kitokį pobūdį. Jis paprasčiausiai nesuprato. Tik dabar pagaliau suvokė, ką Tonis turėjo omenyje. Endrius – įdomus žmogus. Bet be reikalo netaukšdavo ir neklausinėdavo. Kai pokalbis pasisukdavo jam nepažįstama linkme, atsiribodavo ir laukdavo, kol vėl išgirs pažįstamą temą.

Endrius nuėjo miegoti anksti, o Džeimis su Džefu liko sode tuštinti butelį vyno.

Džeimis kalbėjo apie Keitę ir Rėjų ir mėgino paaiškinti, kodėl jam neramu dėl jų santykių. Kaip Rėjus ją varžo. Apie prarają, atsivėrusią tarp jų. Ir apie tai šnekėdamas suvokė, kokie jie panašūs į Džefą su Endriumi. Pabandė pakeisti pokalbio temą.

Džefas jį permatė kiaurai. Galbūt visi pokalbiai anksčiau ar vėliau pasisuka šia kryptimi.

– Mudu su Endriumi labai šauniai gyvename. Mylime vienas kitą. Atvirai pasakius, visai nebesimylime. Bet jei per daug to nesureikšmini, šitą trūkumą gali apeiti.

– Endrius žino?

Džefas neatsakė.

– Visada būsiu su juo. Visada. Iki pabaigos. Tą jis žino.

Po valandos Džeimis gulėjo ant sulankstomosios lovos, žvelgė į suvyniotą kilimą, sugedusį slidinėjimo treniruoklį ir violončelės dėklą jausdamas tą patį klajoklio maudulį, koks jaučiamas verslo klasės viešbučiuose ir svečių kambariuose, tą gyvenimo menkumą, kuris pasimato, kai nurenkamos visos jo puošmenos.

Džefas su Endriumi jį sutrikdė. Bet nebuvo tikras, kodėl. Ar todėl, kad Džefas užsiima seksu su kitais vyrais, o Endrius to nežino, o gal žino? Ar todėl, kad Džeimis trokšta tokios pat besąlygiškos meilės? O gal todėl, kad besąlygiška meilė tokia nepatraukli?

Kitą savaitę tris dienas praleido pokalbiuose su kandidatais į laisvą sekretoriaus vietą ir tvarkė visus su tuo susijusius dokumentus. Dalyvavo Džonio išleistuvėse. Su Čarliu pažiūrėjo „Nuostabų protą“.

Pirmąkart per pastaruosius du mėnesius nuėjo paplaukioti. Valgė kinų maistą vonioje, apačioje garsiai pasileidęs albumą „The Dark Side of the Moon". Perskaitė fantastiškai depresyvią „Atsisveikinimo simfoniją", gerai, kad spėjo ją įveikti per tris dienas.

Jam reikėjo žmogaus.

Ne seksui. Dar ne. To prireiks po poros savaičių, sprendžiant iš savo patirties. Kai net negražūs vaikinai ima traukti akį. Vėliau gražūs tampa ir heteroseksualūs vyrukai. O tada reikia kuo greičiau ieškoti išeities, nes kai pradedi galvoti, kad tiks ir seksas su pažįstamomis merginomis, gresia visas kalnas nemalonumų.

Jam reikia... Žodis „kompanionas" visada siejosi su pagyvenusiais dramaturgais, vilkinčiais šilkiniais smokingais ir su savo dailiais sekretoriais pasislėpusiais Italijos pajūrių miesteliuose. Panašiais į Džefą, tik rafinuotesniais.

Jis nori... Jausmo, kai ką nors apkabini ar kai kas nors apkabina tave. Kai atsipalaiduoja kūnas. Panašų į tą, kuri jauti, kai ant kelių pasiguldai šunelį.

Jam reikia su kuo nors suartėti. Gal to reikia kiekvienam?

Paieškoms gatvėje darėsi per senas, o klubuose veiksmas visada primena bernvakarius, tik hormonai teka priešinga kryptimi. Ten vyrai užsiima tuo, kuo užsiėmė dar tada, kai tik išsiropštė iš medžių: susispietę į krūvas geria ir tauškia niekus, visaip stengiasi nesurimtėti ar išvengti nieko neveikimo sukeliamų košmarų.

Be to, Džeimio partnerių istorija nekokia: Saimonas katalikų kunigas, Garis apsitaisęs kaip nacis. Jėzau, niekada nepamanytum, kad, užuot prisipažinę iškart ar apskritai slėpę, žmonės apie tai girtųsi prie pusryčių stalo.

Perėjęs pusę parduotuvės į krepšį įsidėjo skardinę saldinto kondensuoto pieno, bet prie kasos atsipeikėjo ir paslapčia, kai niekas nematė, nustūmė nuo kasos konvejerio.

Grįžo namo, atsigulė ant sofos ir tingiai junginėdamas du kanalus – iš „Senienų kaleidoskopo" į kažką apie Didžiąją kinų sieną – prisiminė, kad gali paskambinti Rajanui.

Nuėjo pasiimti telefonų knygutės.

54

Kitą dieną ketvirtą valandą Keitė labai suklydo – pranešė Džeikobui, kad jie išvyks:

– Ką gi, brangusis, po pusvalandžio keliausim atgal į Londoną.

Pasipylė ašaros ir pasigirdo garsi rauda.

– Nekenčiu tavęs.

– Džeikobai...

Bandė su juo pasikalbėti ir jį nuraminti, tačiau jis tik dar labiau įsijautė. Todėl uždarė jį svetainėje ir liepė neišeiti, kol nenusiramins.

Ten pat beregint įsmuko mama sakydama:

– Nebūk jam tokia griežta.

Po poros minučių jis virtuvėje jau kimšo šokoladinius dražė.

Kas atsitinka, kai tampama seneliais? Prieš trisdešimt metų jie lupo kailį ir liepdavo eiti į lovą be vakarienės. O dabar atsirado pakartotinės pudingo porcijos ir žaislai ant pietų stalo.

Susikrovė į mašiną daiktus ir atsisveikino su tėčiu. Kai pasakė, kad mama eis pas gydytoją, jis persigando, tačiau jos užuojauta buvo išgaravusi prieš kelias valandas. Pabučiavo jam į kaktą ir tyliai uždarė kambario duris.

Nutempė besispyriojantį Džeikobą į mašiną, ir šis – abrakadabra – suprato, kad priešintis beprasmiška, nutilo ir pavargęs susmuko ant sėdynės.

Po pustrečios valandos sustojo prie savo namų. Koridoriuje degė šviesa, užuolaidos užtrauktos. Rėjus namie. Ar bent jau buvo.

Džeikobas buvo kietai įmigęs, todėl pakėlė jį nuo sėdynės ir nunešė prie pagrindinių durų. Koridoriuje buvo tylu. Užnešė jį į viršų ir paguldė ant lovos. Gal neatsibus. Jei Rėjus kažkur slepiasi, nenorėjo, kad ginčas pažadintų. Nuavė batus, numovė kelnes ir užklojo antklode.

Išgirdusi bruzdesį nusileido žemyn.

Apačioje išvydo Rėjų, nešantį iš mašinos mėlyną kelionmaišį ir Džeikobo kuprinę su Žmogum Šikšnosparniu. Jis stabtelėjo, pažvelgė į ją, ištarė „atleisk“ ir nunešė daiktus į virtuvę.

Jis iš tiesų gailėjosi. Ji tai matė. Atrodė kažkoks palūžęs. Ji suprato, kaip retai kas nors nuoširdžiai atsiprašo.

Nusekė jį ir atsisėdo kitoje stalo pusėje.

– Pasielgiau netinkamai... – pirštu stumdė šratinuką ratu. – Pabėgti buvo kvaila. Turi teisę eiti kavos su kuo nori. Tai ne mano reikalas.

– Tai tavo reikalas, – pasakė Keitė. – Būčiau tau pasakiusi...

– Bet aš būčiau pradėjęs pavydėti. Pats žinau. Klausyk... dėl nieko tavęs nekaltinu...

Jos pyktis išgaravo. Ji ką tik suprato, kad jis daug nuoširdesnis ir sąmoningesnis už jos šeimą. Kaip ji anksčiau to nepastebėjo?

Palietė jo ranką. Jis nekrustelėjo.

– Sakei, kad netekėsi už žmogaus, kuris taip su tavimi elgiasi.

– Buvau supykusi, – gynėsi Keitė.

– Aha, bet buvai teisi, – atsakė Rėjus, – negali tekėti už žmogaus, kuris taip su tavimi elgiasi.

– Rėjau...

– Paklausyk. Pastarąsias dienas daug galvojau, – jis trumpai nutilo, – neturi už manęs tekėti.

Ji bandė įsiterpti, bet jis pakėlė delną.

– Nesu tau tinkamas. Nepatinku tavo tėvams. Nepatinku tavo broliui...

– Jie tavęs nepažįsta.

Per tas tris dienas name, kai jo nebuvo, ji džiaugėsi erdve ir ramybe. Tačiau dabar išsiskyrimas ją gąsdino.

– Išvis, jie čia niekuo dėti.

Kol ji kalbėjo, jis truputį prisimerkė, lyg smelkiamas galvos skausmo.

– Nesu toks protingas kaip tu. Nemoku bendraut su žmonėm. Mes mėgstam skirtingą muziką. Skirtingas knygas. Skirtingus filmus.

Tai buvo tiesa. Bet kartu ir nereikšminga.

– Kai tu supyksti, nežinau, ką pasakyt. Bet, aišku, mes puikiai sutariam. Man patinka rūpintis Džeikobu. Bet... nežinau... po metų, kitų, trejų...

– Rėjau, tai juokinga.

– Tikrai?

– Taip, – atsakė ji.

Jis pažvelgė tiesiai į akis:

– Tu iš tikrųjų manęs nemyli, ar ne?

Keitė nieko nepasakė.

Vis dar žiūrėdamas į ją tęsė:

– Nagi, pasakyk. Pasakyk: „Aš tave myliu."

Ji negalėjo.

– Matai, o aš tave myliu. Čia ir visa bėda.

Įsijungė centrinis šildymas.

Rėjus atsistojo:

– Eisiu miegot.

– Bet dar tik aštuonios.

– Pastarosiom dienom nemiegojau. Beveik... atleisk.

Ir užlipo į viršų.

Ji apsidairė. Pirmą kartą nuo tada, kai su Džeikobu čia atsikraustė, ji pamatė, kaip viskas yra iš tikrųjų. Kažkieno virtuvėje gulėjo keli jų daiktai. Mikrobangų krosnelė. Emaliuota duoninė. Džeikobo traukinukas su abėcėle.

Rėjus teisus. Ji negali to pasakyti. Tų žodžių ji netarė jau seniai.

Tačiau ir tai ne visai tiesa.

Atsakymas kažkur slypėjo. Atsakymas į viską, ką pasakė Rėjus, atsakymas, po kurio ji nesijaustų savanaudė, kvaila ir niekšinga. Jis kažkur buvo. Bet ji jo nerado.

Paėmė šratinuką, su kuriuo žaidė Rėjus, ir padėjo lygiagrečiai su stalviršio rievėmis. Galbūt, jei padės jį visiškai tiksliai, jos gyvenimas nesugrius.

Turėjo kažką veikti. Bet ką? Išsikrauti daiktus? Pavalgyti vakarienę? Staiga viskas prarado prasmę.

Priėjo prie komodos. Ant skrebučių padėklo buvo trys bilietai į Barseloną. Atidarė stalčių, ištraukė pakvietimus, vokus, svečių ir dovanų sąrašus. Išėmė žemėlapių kopijas, viešbučių rekomendacijas ir pašto ženklus. Viską nunešė ant stalo. Į visus pakvietimus surašė vardus, sudėjo juos į vokus su perlenktais A4 lapais. Vokus užklijavo ir prilipinusi pašto ženklus pastatė iš jų tris baltas pagodas.

Baigusi darbą čiupo namų raktus ir sumetė vokus į gatvės gale stovinčią pašto dėžutę, vis dar nesusigaudė, ar bando viską pataisyti vadovaudamasi pozityviu mąstymu, ar taip save baudžia už tai, kad Rėjų myli nepakankamai.

55

Džinė susitarė dėl vizito ir po pamokų nuvežė Džordžą į kliniką.

Nelaukė to su džiaugsmu. Bet Keitė teisi. Geriausia griebti jautį už ragų.

Išmušus lemtingai valandai, buvo neįtikėtinai paklusnus.

Viską jam išaiškino mašinoje. Gydytojui Bargutianui jis turėjo papasakoti tiesą. Jokių nesąmonių apie saulės smūgį ar pasikartojantį galvos svaigimą. Išėjęs privalės jai pakartoti viską, ką bus sakęs gydytojas Bargutianas.

Priminė, kad artėja Keitės vestuvės ir jei nebus kam išlydėti dukros ir pasakyti vestuvių kalbos, teisintis turėsiąs pats.

Atrodė, kad kiek iškrypėliškai mėgaujasi pliekiamas priekaištais, pažadėjo daryti, kas jam liepta.

Laukiamajame sėdėjo greta vienas kito. Bandė šnekučiuotis. Apie architektą indą, įsikėlusį į namą už gatvės. Apie tai, kad reikėtų apgenėti visteriją, kol ši nepasiekė pastogės. Bet, rodės, kad jį labiau domina apysenis žurnalo „OK" numeris.

Kai jį pakvietė, linkėdama sėkmės švelniai patapšnojo jam per koją. Jis perėjo laukiamąjį kiek susikūprinęs ir tvirtai įbedęs akis į kilimą.

Mėgino skaityti atsineštą Filisės Dorotės Džeims knygą, bet negalėjo susikaupti. Niekada nepatiko poliklinikų laukiamieji. Ten nuolat visi atrodo labai suvargę. Lyg būtų nepakankamai savimi rūpinęsi, o taip, matyt, ir yra. Ligoninėse ne taip blogai. Jei tik jos švarios. Baltos sienos, aiškios linijos. Ten žmonės rimtai serga.

Džordžo palikti negali. Jos jausmai antraeiliai. Reikia galvoti apie Džordžą. Galvoti apie Keitę. Apie Džeimį.

Tačiau pamėginusi įsivaizduoti likusį gyvenimą su juo, įsivaizduoti, kaip Deividui taria „ne", pajuto, kaip šviesa tunelio gale ima niauktis.

Paėmė Džordžo žurnalą ir perskaitė apie karalienės motinos šimtąjį gimtadienį.

Po dešimties minučių Džordžas išniro iš kabineto.

– Na, ką? – pasiteiravo ji.

– Gal galim eit į mašiną.

Jiedu nuėjo į mašiną.

Gydytojas Bargutianas išrašė antidepresantų receptą ir ateinančiai savaitei užregistravo pas klinikinį psichologą. Akivaizdu, kad pokalbis su gydytoju Džordžą išsekino. Ji nutarė nekamantinėti.

Nuvažiavo į vaistinę. Jis nenorėjo eiti į vidų, murmėjo kažką apie „ligų knygas“, tad nuėjo viena ir kol buvo ruošiamas užsakymas, gretimoje krautuvėlėje nupirko morkų ir briuselinių kopūstų.

Pakeliui į namus jis praskleidė maišelį ir ilgai tyrinėjo vaistų buteliuką. Buvo sunku pasakyti, ar pabūgo, ar nusiramino. Virtuvėje ji perėmė buteliuko valdžią į savo rankas, stebėjo, kaip Džordžas nuryja pirmąją piliulę užsigerdamas stikline vandens, o likusias padėjo į spintelę virš skrudintuvo.

Jis pasakė „ačiū“ ir nuėjo į miegamąjį.

Džinė padžiovė skalbinius, išsivirė kavos, užpildė čekį ir palapinės užsakymą, tada pranešė, kad turi trumpam užšokti pas gėlininką.

Nuvažiavo pas Deividą į namus ir mėgino išaiškinti, kodėl neįmanoma apsispręsti. Jis atsiprašė, kad savo pasiūlymą pateikė tokiu sudėtingu jai metu. Ji liepė neatsiprašinėti. Deividas pasakė, kad niekas nepasikeitė ir kad lauks tiek, kiek reikės.

Apglėbė ją rankomis ir jiedu stovėjo apsikabinę – tai buvo panašu į grįžimą namo po ilgos kelionės, ir Džinė suprato, kad niekada negalės to atsisakyti.

56

Džeimis laukė Rajano gurkšnodamas kapučino kavą Graikų gatvėje.

Elgėsi nelabai garbingai, nes Rajanas – buvęs Tonio vaikinas. Jis tą suprato. Bet Rajanas sutiko ateiti, tad irgi elgėsi ne visai garbingai.

Eina velniop. O kas ta garbė? Vienintelis pažįstamas tikrai doras žmogus – Megė, ji visą gyvenimą, kai baigė koledžą, apsėsta praleido bjaurių ligų apskretusiuose Vakarų Afrikos užkampiuose. Ji net baldų neturi.

Be to, jį metė Tonis. Kas čia tokio, jei tarp jųdviejų su Rajanu šis tas įvyks?

Vėluoja penkiolika minučių.

Džeimis užsisakė dar vieną puodelį ir atsivertė Danielio Deneto „Atskleistąją sąmonę“, knygą įsigijo, kai užėjo vienas iš saviugdos priepuolių (gimnastikos kamuolį, kvaišą kompaktinę plokštelę su operos įrašais...). Namuose skaitė knygą „Gyvulėlių kapinės“, bet skaityti ją viešumoje tolygu išeiti iš namų vienais apatiniais.

Tai nereiškia, kad smegenys nesinaudoja „tarpiniais prisiminimais“, idant prislopintų vidinių smegenų procesų sąveiką su asinchronišku išoriniu pasauliu. Akivaizdus to pavyzdys – „echoinė atmintis“, dėl kurios trumpai išsaugome išorinių dirgiklių srautą, prieš tai, kai jį apdoroja smegenys (Sperlingas, 1960; Neiseris, 1967; taip pat žr. Njuelas, Rosenblumas ir Lerdas, 1989, p. 1067)

Žurnalo „New York Review of Books“ atsiliepimas ant galinio knygos viršelio bylojo, kad ji „lengva ir linksma“.

Taigi nenorėjo pasirodyti, kad jam sunku skaityti „Atskleistąją sąmonę“. Todėl bėgo akimis per eilutes ir kas porą minučių vertė puslapį.

Galvojo apie naują tinklalapį, svarstė, ar fonui parinko tinkamą muziką. Prisiminė praeitų metų išvyką į Edinburgą. Padangų murkimą riedant grįstu grindiniu prie viešbučio. Svarstė, kodėl šiais laikais niekas nebegrindžia gatvių akmenimis. Galbūt dėl greitosios pagalbos automobilių ir invalidų vežimėlių. Svajojo, kaip Rajanas trumpai paliečia jo šlaunį ir taria: „Labai džiaugiuos, kad su manim susisiekei.“

Vėluoja dvidešimt penkias minutes. Džeimis nebegalėjo pakęsti aplinkinių dėmesio.

Susirinko mantą ir kioske prie kampo nusipirko „Telefgraphą“. Smuklėje kitapus kelio užsisakė bokalą šviesiojo alaus ir lauke susirado laisvą staliuką, kad galėtų stebėti kavinę.

Po trijų minučių ant suolelio kitapus jo stalo nutūpė vyras odinėmis kelnėmis ir baltais marškinėliais. Ant stalo padėjęs motociklininko šalmą, dešine ranka mėgdžiodamas revolverį nutaikė pirštą į Džeimio galvą, atlaužė nykštį, caktelėjo liežuviu ir tarė:

– Nekilnojamojo turto agentas.

Džeimis truputį sutriko.

– Iš „Lowe and Carter“, – pridūrė vyras.

– Ėėė, jo, – atsakė Džeimis.

– Kurjeris. Mes įsikūrę priešais jus, už gatvės. Kartais paimam iš jūsų šį bei tą. Tu sėdi prie stalo galiniame kampe, prie didelio lango.

Jis ištiesė ranką.

– Maikas.

Džeimis ją paspaudė.

– Džeimis.

Maikas pakėlė „Atskleistąją sąmonę", Džeimio paliktą ant stalo ten, kur nė neskaitoma kurtų jo įvaizdį. Ant Maiko dešinio dilbio pasirodė ištatuiruota plati keltiška juosta. Jis trumpai žvilgtelėjo į knygą ir padėjo atgal.

– Meistriškas gilios įžvalgos šedevras.

Džeimis sudvejojo, ar tik šis vyras nebus psichinis ligonis.

Maikas tyliai nusijuokė.

– Perskaičiau ant viršelio.

Džeimis apvertė knygą, kad įsitikintų.

Maikas gurkštelėjo gėrimo.

– Man labiausiai patinka teisminės dramos.

Sekundėlę Džeimis svarstė, ar tik Maikas nenori pasakyti, kad jam patinka daryti tai, kas baigiasi teismų salėse.

– Džonas Grišamas ir panašiai, – pridūrė Maikas.

Džeimis kiek nusiramino.

– Atvirai sakant, truputį vargstu su šita knyga.

– Kažko laukei? – pasiteiravo Maikas.

– Ne.

– Mačiau, kaip sėdėjai kitapus gatvės.

– Na... Jo.

– Vaikino? – paklausė Maikas.

– Buvusio vaikino buvusio vaikino.

– Keblu.

– Tiesą sakai, – pritarė Džeimis.

Per Maiko petį pastebėjo Rajaną, stoviniuojantį prie kavinės, besižvalgantį po gatvę. Buvo labiau nuplikęs, nei Džeimis manė. Apsivilkęs smėlio spalvos lietpaltį, užsimetęs mėlyną kuprinėlę.

Džeimis nusisuko.

– Išduok paslaptį, – paprašė Maikas. – Ko dar nesi niekam sakęs?

– Kai buvau šešerių, susilažinau su savo draugu Metju, kad sugebėsiu prisisioti į gėlių vazoną savo sesės kambaryje.

– Bet į vazoną prisisiojai.

– Į vazoną prisisiojau, – akies kampučiu matė, kaip Rajanas papurtė galvą ir patraukė link Soho aikštės. – Iš tikrųjų to laikyti paslaptim negaliu, nes ji sužinojo. Mat po kelių dienų baisiai užsmirdo, – Rajano nebesimatė. – Turėjau tokią žaislinę plastikinę gitarėlę, man ją padovanojo per atostogas Portugalijoje. Ji ją sudegino. Sode. Tikrai degė

neįtikėtinai puikai. Turiu omeny, kad Portugalija iki aštuntojo dešimtmečio, ko gero, nesilaikė tarptautinių standartų. Prisimenu klyksmą ir trūkinėjančių stygų garsus. Ant jos rankos vis dar matosi randas.

Pamatę Maiką jo tėvai pamanytų, kad jis mašinų vagis. Trumpai kirpti plaukai, penki auskarai. Bet šitai... šitas jųdviejų ryšys, ore juntama neįvardijama įkrova... dėl jos visa kita nublanko ir atrodė kvaila.

Maikas pažvelgė tiesiai į akis ir paklausė:

– Tu alkanas?

Atrodė, kad omenyje turi bent tris dalykus.

Jiedu nuėjo į tailandiečių restoranėlį, įsikūrusį kiek tolėliau Graikų gatvėje.

– Klojau plyteles ir koklius. Aukščiausios kokybės. „Fired Earth". Marmuro. Skalūno. Virtuvėms. Židiniams. Taip užsidirbau pinigų motociklui. Užteko ir Aleksandro technikos ir masažo kursams. Tada pradėjau dirbti laisvai samdomu masažuotoju. Žadu užsidirbti, kad galėčiau sugrįžti į šiaurę išsinuomoti būstą su darbo kabinetu.

Gatvėje smulkiai dulksnojo. Džeimis buvo išgėręs tris bokalus, tad nuo šlapių mašinų atsispindinčios šviesos liejosi į žvaigždeles.

– Iš tikrųjų, – prakalbo Džeimis, – kas man labiausiai patinka Amsterdame... na, ir visoj Olandijoj, iš tiesų yra... kad ten visur tiek nuostabių modernių pastatų. Čia žmonės stato tik kiek įmanoma pigiau.

Džeimis neką teišmanė apie Aleksandro techniką. Buvo sunku įsivaizduoti, kad Maikas užsiimtų kokia nors terapija. Jis perdėm pasipūtęs. Tačiau kartkartėmis Maikas keliais pirštais paliesdavo Džeimiui plaštaką arba žvilgtelėdavo į jį, nusišypsodavo nieko nesakydamas, o tai bylojo apie jame glūdintį beveik nuolat slepiamą švelnumą, todėl atrodė tik dar seksualesnis.

Ir plaštakos jo gražios. Venas dengia storesnė oda, todėl neatrodo per liesos. Ir rankos stiprios.

Masažas. Galėjo įsivaizduoti.

Maikas pasiūlė eiti į klubą. Bet Džeimis nenorėjo juo dalytis. Pažvelgė į druskinę ir įsidrąsinęs paklausė, ar Maikas nenorėtų eiti pas jį, ir kaip visada pajuto tokį virptelėjimą, pusiau jaudulį, pusiau paniką. Kaip šokant su parašiutu. Tik malonesnį.

– Turbūt gyveni nekilnojamojo turto agento svajonėje. Balkonas metalinis? Virtuvės viduryje darbastalis? Arnės Jakobseno kėdės?

– Viktorijos stiliaus terasa su balta sofa ir žurnalinis staliukas „Habitat“, – atsakė Džeimis. – Iš kur žinai apie Arnės Jakobseno kėdes?

– Savo laiku esu lankęsis labai prašmatniuose namuose, nori tikėk, nori ne.

– Darbo reikalais ar laisvalaikiu? – pasidomėjo Džeimis.

– Po truputį ir vieno, ir kito.

– Tai reiškia, kad eisim pas mane, ar nori, kad likčiau nežinioj?

– Važiuojam metro, – atsakė Maikas.

Važiuodami pro Tafnelio parko ir Arkvėjaus stoteles, juodu žiūrėjo į savo atspindžius juoduose languose, susiglaudę kojomis, tarp jų kibirkščiavo elektra, abejingai įlipdavo ir išlipdavo keleiviai. Džeimis negalėjo tverti, kada bus apkabintas, bet kartu norėjo, kad kelionė truktų valandų valandas, kad netektų nusivilti neišsipildžius jo vaizduotės kuriamiems lūkesčiams.

Į traukinį įlipo du mormonai ir atsisėdo veidu į juos. Juodi kostiumai. Tvarkingos šukuosenos. Plastikinės kortelės su vardais.

Maikas pasilenkė Džeimiui prie ausies ir sušnibždėjo:

– Noriu tave išdulkint pro burną.

Pro duris įvirto vis dar juokdamiesi.

Maikas prirėmė Džeimį prie sienos ir pabučiavo. Pajuto Maiko džinsuose kietą pimpalą. Sukišo rankas po Maiko marškinėliais ir pro svetainės duris pastebėjo mirksinčią raudoną lemputę.

– Palauk.

– Ko?

– Telefono atsakiklis.

Maikas nusijuokė:

– Trisdešimt sekundžių. Tada ateisiu tavęs paimti.

– Šaldytuve yra alaus, – pasiūlė Džeimis. – Degtinė ir kiti gėralai spintelėj prie lango.

Maikas atsikabino.

– Gal nori suktinės?

– Aišku.

Džeimis nuėjo į miegamąjį ir paspaudė mygtuką.

– Džeimi. Sveikas. Čia Keitė.

Ji buvo girta. O gal atrodė, kad girta, nes pats buvo girtas?

– Šūdas. Tavęs nėr namie? Šūdas.

Ji buvo ne girta. Ji verkė. Velniai rautų.

– Vis vien... Linksmoji šiandienos naujiena – vestuvių nebus. Nes Rėjui neatrodo, kad mums reikėtų susituokt.

Tai gerai ar blogai? Lyg stebint, kaip pajuda lygiagrečiai stovintis traukinys. Dėl to jis truputį susvirduliavo.

– Ai, ir mes buvom savaitgalį namie, tėtis lovoj, nes jam nervinis išsekimas. Ta prasme, tikras, su panikos priepuoliais ir košmarais apie mirtį ir taip toliau. O mama nori jį palikt dėl to tipo iš tėčio darbo.

Pirmiausia Džeimis pagalvojo, kad pačiai Keitei nervinis išsekimas.

– Dėl to ir pagalvojau, kad reikėtų paskambint ir pranešt tau, kaip prabėgo paskutinės dienos, per kurias tu, matyt, patekai į labai šiurpią avariją ir neatsiliepi, nes guli ligoninėj arba esi nebegyvas, arba išvažiavai į užsienį ar dar kažkur... Paskambink man, gerai?

Pypt.

Džeimis akimirką sėdėjo laukdamas, kol informacija susigulės ar išgaruos – čia jau jos reikalas. Tada atsistojo ir nuėjo į virtuvę.

Maikas nuo viryklės degiklio prisideginėjo suktinę. Išsitiesė, įtraukė ir užlaikė dūmą nutaisęs privalomą nuostabos miną. Atrodė taip, kaip Džeimis jautėsi.

Maikas iškvėpė.

– Nori dūmo?

Tikrai įvyks kas nors šiurpaus. Atsitempi per visą šiaurinę metro liniją žmogų seksui, kurio nebus, ir, prašom, savo namuose turi raumeningą nepažįstamąjį, kuriam nebėra reikalo būti su tavimi maloniam.

Buvo smalsu, ar kartais Maikas nėra pavogęs mašinos.

– Kas yra? – paklausė Maikas.

– Šeimos bėdos.

– Rimtos?

– Jo, – atsakė Džeimis.

– Mirtis? – Maikas nuo indų džiovyklos paėmė lėkštelę ir ant jos krašto padėjo suktinę.

– Ne, – Džeimis atsisėdo. – Nebent mano sesė užmuš savo sužadėtinį. Arba tėvas nusižudys. Arba tėvas nužudys mamos meilužį.

Maikas pasilenkė ir įsikibo Džeimiui į ranką. Džeimis teisus. Jo rankos labai stiprios.

Jis padėjo Džeimiui atsistoti.

– Mano, kaip specialisto, nuomone... Tau reikia šio to, kad mintys praskaidrėtų.

Maikas priglaudė jį prie savęs. Jo pimpalas vis dar buvo kietas.

Akimirksnį Džeimiui sušmėžavo, kaip pildosi beprotiška Keitės pranašystė.

Laukinės grumtynės. Džeimis paslysta ir susiknežina kiaušą į stalo kampą.

Jis atsitraukė.

– Palauk. Netinkamas metas.

Maikas apkabino ranka Džeimio sprandą.

– Pasitikėk manim. Tau bus tik į gera.

Džeimis įsirėmė į Maiko ranką, bet šis nepaleido.

Maiko žvilgsnis gerokai sušvelnėjo.

– Ką darysi, jei išeisiu? Sėdėsi čia ir jaudinsies? Jau per vėlu kam nors skambinti. Nagi. Duok man kelias minutes ir niekas už šito kambario sienų tau neberūpės. Garantuoju.

Vėl priminė šuolį su parašiutu. Net labiau. Alkoholinė migla trumpam prasisklaidė ir Džeimis suvokė, dėl ko Tonis jį paliko. Nes Džeimis nuolat norėjo viską valdyti. Nes bijojo visko, kas keista ar ne visai teisinga. O kai migla vėl ėmė skleistis, Džeimiui atrodė, kad privalo pasimylėti su tuo vyru, kad įrodytų Toniui, jog gali pasikeisti.

Leidosi Maiko pritraukiamas artyn.

Jie vėl pasibučiavo.

Apkabino Maiką per nugarą.

Glėbyje buvo malonu.

Jautė, kaip kažkas tirpo ir eižėjo, kažkas, kas jį taip ilgai kalino. Maikas teisus. Jis gali užsimiršti, palikti sunkumus spręsti kitiems. Pirmąsyk gyvenime gyveno dabarties akimirką.

Maiko ranka nusliuogė link Džeimio pilvo apačios ir šis pajuto, kaip standėja jo penis. Maikas atsegė kelnių sagą, pasmaukė apatinius ir delnu suėmė Džeimo penį.

– Jau geriau? – paklausė.

– Aha.

Laisva ranka pasiūlė Džeimiui suktinę. Abudu įtraukė po dūmą ir padėjo atgal į lėkštelę.

– Pačiulpk man, – pasakė Maikas.

Bet tą akimirką Maiko akys visiškai pasikeitė. Jis paleido Džeimio pimpalą ir atrodė, kad žvelgia į daiktą, esantį kelios mylios už Džeimio galvos.

– Šūdas, – nusikeikė Maikas.
– Kas? – paklausė Džeimis.
– Mano akys.
– Kas tavo akims?
– Ne... – Maikas papurtė galvą.
Ėmė prakaituoti, kakta ir rankos apsipylė prakaito lašeliais.
– Šūdas. Nieko negaliu aiškiai įžiūrėt.
– Kaip tai?
– Sakau, kad neryškiai matau.
Maikas nušlitiniavo į šoną ir susmuko ant kėdės.
Keitė teisi. Tik viskas įvyks kiek kitaip. Priepuolis ištiks Maiką. Atvažiuos greitoji pagalba. Neturi jokio supratimo, kokia Maiko pavardė, kur jis gyvena...
Jėzau. Suktinė. Ar nieko blogo, jei suktinę užkastų sode, kol Maiką ištikęs priepuolis? O ką, jei jis užsprings liežuviu, kol Džeimis bus išėjęs?
Maikas susirietė dvilinkas.
– Apakau. Dieve. Ir skrandis.
Skrandis?
– Sušiktos krevetės.
– Ką? – paklausė Džeimis, antrąkart tą vakarą sudvejojęs, ar tik Maikas neturi psichikos problemų.
– Viskas gerai, – tarė Maikas. – Man jau yra taip buvę.
– Kaip?
– Duokš dubenį.
Džeimio smegenys buvo taip įsitempusios, kad jam prireikė kelių sekundžių apsvarstyti, kokio dubens Maikas prašo. Kai pagaliau nusprendė, Maikas jau buvo privėmęs ant grindų priešais kėdę.
– O šūdas, – išlemeno Maikas.
Džeimis pamatė save stovintį savo virtuvėje, žvelgiantį į didžiulį vėmalų omletą, per apatinių gumą nukarusiu peniu, ir staiga labai susikrimto, kad išėjo iš kavinės prieš pasirodant Rajanui, nors ir kokia siaubinga buvo Rajano kuprinė ir praretėję plaukai, suprato, kad už tai sulaukė šios bausmės. Taip, būti pasitempusiam ir valdingam yra blogai, žinoma, kad blogai, bet taip pat ir gerai, nes jei būtų bent truputį labiau pasitempęs ir valdingesnis, šito nebūtų nutikę.
Užsitempė apatinius.
– Labai atsiprašau, – tarė Maikas.

Džeimis ištraukė iš stalčiau Londono autobusais išmargintą šluostę, kurios niekada nemėgo, ir padavė Maikui.

Šis nusišluostė veidą.

– Man reikia į tualetą.

– Antrame aukšte, – pasakė Džeimis.

– O kur laiptai? – paklausė Maikas.

Dieve brangus, vaikinas nieko nemato.

Džeimis padėjo Maikui užkopti laiptais, tada grįžo į virtuvę, kad neužuostų ir negirdėtų, kas vyks tualete.

Norėjo, kad Maikas išeitų. Bet norėjo būti ir geresniu žmogumi. O būti geresniu žmogumi – tai pasirūpinti Maiku. Nes kai šūdinai nesiseka maloniems žmonėms, jie gali pasakyti, kad tai nelaimingas atsitikimas arba kad taip sukasi pasaulis. Bet kai šūdinai nesiseka baisiems žmonėms, jie supranta, kad patys kalti, ir dėl to yra tik dar šūdiniau.

Po kriaukle susirado ir apsimovė gumines pirštines. Iš spintelės išsiėmė porą pirkinių maišelių ir įdėjo vieną į kitą. Iš niekniekių stalčiuko išsitraukęs torto lopetėlę ėmė semti vėmalus nuo grindų ir krėsti į maišelius. Darbelis ne iš maloniųjų (viršuje, be abejonės, bus dar blogiau). Bet buvo malonu užsiimti kuo nors nemaloniu.

Atgaila. Štai kokio žodžio ieškojo.

O Jėzau. Vėmalų pritekėjo į tarpelius tarp lentų.

Nuvalė grindis keliais popierinio rankšluosčio lapais ir sumetė juos į pirkinių maišelius. Prisipylė stiklainį vandens su plovikliu ir išvalė tarpelius kulinariniu teptuku, jį taip pat išmetė į pirkinių maišelį.

Iš tualeto sklido negražūs garsai.

Šliūkštelėjo ant grindų baliklio ir plačiai ištrynė šluoste, ją irgi išmetė į maišelį, ant kulinarinio teptuko. Torto lopetėlę nuvalė kita šluoste ir trumpai padvejojo, ar nereikėtų jos palikti per naktį įmerktos į atskiestą baliklį, bet supratęs, kad jos greičiausiai niekada nebenaudos, taip pat išmetė į pirkinių maišelius, prie kitų daiktų. Pirma užrišo vidinio maišelio rankenas, paskui ir išorinio. Tada juos įdėjo į trečią maišelį, kad nepratekėtų, užrišo ir jo rankenas, nunešė koridoriumi, pravėrė laukujes duris ir nušveitė į šiukšlių dėžę.

Iš tualeto pasigirdo dar negražių garsų.

Jis mylėjo Tonį. Staiga graudžiai paaiškėjo. Tie jų kvaili barniai. Dėl vestuvių. Dėl žiūronų. Dėl pomidorų padažo. Jie nieko nereiškė.

Nueis pas Tonį į namus. Kai tik sutvarkys šią netvarką. Kitą savaitgalį nusiveš Tonį į Piterborą.

Tik kad tėčiui kažkoks išsekimas. Prieš tai reikėtų pasiklausinėti.

Nesvarbu. Nusiveš Tonį į Piterborą, kai tik galės.

Nuėjo iki tualeto ir tyliai pasibeldė.

– Viskas gerai?

– Ne visai, – atsiliepė Maikas.

Net ir pro duris kvepėjo neskaniai. Jis paklausė Maiko, ar jam nereikėtų ko nors nuo drebėjimo, ir išgirdo su ryškiu palengvėjimu Maiko tariamą „ne".

– Imodiumo, – tarė Džeimis. – Miegamajame turiu imodiumo.

Maikas nieko neatsakė.

Po kelių minučių Džeimis sėdėjo prie virtuvės stalo, priešais save paskleidęs nereceptinių vaistų rinkinį, kaip vietinės genties prekijas, laukiantis baltojo žmogaus iš didelio laivo.

Imodiumas. Rūgštingumą reguliuojančios tabletės. Paracetamolis. Ibuprofenas. Aspirinas. Antihistaminas. (Ar antihistaminas tinka nuo tokio pobūdžio alerginės reakcijos? Jis negalėjo tiksliai pasakyti.)

Užkaitė arbatinuką ir patikrino, ar turi po ranka visas reikiamas arbatas ir kavas. Šaldytuve buvo geras puslitris pusriebės grietinėlės. Karšto šokolado miltelių neturėjo, bet nuo nepavykusio kepimo eksperimento buvo likusi neatidaryta skardinė kakavos.

Jis viskuo apsirūpinęs.

Po maždaug dešimties minučių išgirdo čaižų rakinamų tualeto durų spragtelėjimą ir Maiko žingsnius ant laiptų. Buvo aišku, kad lipa gana rūpestingai.

Iš už staktos išlindo ranka ir Maikas įžengė į sceną. Neatrodė sveikas.

Džeimis ketino paklausti, ką galįs pasiūlyti iš vaistų ir karštų gėrimų operos, bet Maikas, sumurmėjęs „atsiprašau", patraukė koridoriumi link laukujų durų.

Džeimis tespėjo atsistoti. Maikas užtrenkė paskui save duris. Būti geram, vadinasi, rūpintis kitais. Tai nereiškia, kad reikia juos kalinti. Be to, akivaizdu, kad Maikas praregėjo. Antraip nebūtų išėjęs.

Ar būtų?

Priėjo prie lango, pakėlė užuolaidos kraštą ir dirstelėjo į gatvę. Ten buvo tuščia. Jis buvo beveik tikras, kad akli žmonės taip greitai nelaksto.

Užlipo į viršų. Tualetas buvo švarutėlis.

Vairuoti jis dar per girtas. Čiupo raktus ir švarką, išėjo pro priekines duris ir užrakino.

Galėjo išsikviesti taksi, bet nenorėjo laukti. Iki Tonio buto nueis per pusvalandį, bet jam reikėjo šviežio oro. O jei Tonį pažadins... – tai svarbiau už miegą.

Patraukė Miško slėnio sodu, priešais ligoninę pasuko Parko keliu. Nustojo lyti ir daugumoje namų jau nebedegė šviesos. Gatvės buvo pilnos purvino oranžinio švytėjimo, o mašinos metė tirštus juodus šešėlius.

Tonis teisus. Jis savanaudis. Jei nori dalytis gyvenimu su kitu, privalai aukotis.

Kirto Vienuolyno kelią.

Keitei paskambins rytoj. Ji turbūt viską mato iškreiptai. Suprantama, jei juodu su Rėjumi išgyvena sunkesnį metą. Tėtis kraustosi iš proto? Mama išeina pas kitą? Nenumanė, ką sunkiau įsivaizduoti.

Pro šalį zigzagais pravažiavo girtas dviratininkas.

Tėvas per daug jaudinasi, o mama sako, kad daugiau taip nebegali. Tą įsivaizduoti galėjo. Tai daugmaž normali padėtis.

Viskas bus gerai. Privalo būt gerai. Trūks plyš į tas vestuves eis su Toniu.

Einant Elisono keliu, pro sodo vartus išbėgo šunelis. Ne, ne šunelis. Lapė. Begarse risčia. Papūsta uodega.

Užsivedė mašinos variklis ir lapė smuko į skersgatvį.

Slėnio kelią priėjo pusę pirmos.

Beeinant pakilo nuotaika. Pamanė, kad reikėtų pasirodyti liūdnam, bet tada suprato, kad tai kvaila mintis. Nenorėjo susigrąžinti Tonio tik todėl, kad siaubingai praleido vakarą. Siaubingas vakaras jam padėjo suprasti, kad nori susigrąžinti Tonį. Visiems laikams. Džiugi mintis.

Paskambino į duris ir palaukė pusę minutės.

Paskambino dar kartą.

Po dar pusės minutės pasigirdo žingsniai. Tonis atidarė duris vilkėdamas vienais apatiniais. Akys spindėjo nuožmumu.

– Džeimi...

– Atleisk man, – tarė Džeimis.

– Viskas gerai. Kas nutiko?

– Ne. Aš atsiprašau už viską. Už visą, kas įvyko.

– Ta prasme?

Džeimis susikaupė. Reikėjo kruopščiau apgalvoti.

– Už tai, kad turėjai mane palikti. Už... Toni, klausyk, šūdinai praleidau vakarą ir supratau daugybę dalykų...

– Džeimi, jau nakties vidurys, po velnių. Man ryte į darbą. Ką čia sugalvojai?

Giliai įkvėpė.

– Pasiilgau tavęs, – pasakė Džeimis. – Noriu, kad sugrįžtum.

– Prisilakei, ar ne?

– Ne. Na, buvau. Bet jau nebe... Klausyk, Toni. Aš rimtai.

Tonio mina nepasikeitė.

– Grįžtu į lovą. Turbūt ir tau būtų ne pro šalį eiti miegoti.

– Esi su kažkuo, ar ne taip? – Džeimis pradėjo verkšlenti. – Todėl ir nenori, kad užeičiau.

– Džeimi, suauk.

– Šūdas.

Tonis ėmė verti duris.

Džeimis manė, kad Tonis jį bent į vidų įsileis. Kad galėtų pasikalbėti. Vėl tas pats egoizmas. Manė, kad visi elgsis pagal jo planą. Dabar Džeimis suprato. Bet per pusę sekundės tą pasakyti sunku.

– Palauk.

Jis žengė ant slenksčio, kad Tonis neuždarytų durų. Tonis truputį atsilošė.

– Jėzau. Tu smirdi vėmalais.

– Žinau, – atsakė Džeimis, – bet ne savo.

Tonis priglaudė Džeimiui prie krūtinės delną ir nustūmė jį per vieną laiptelį.

– Labanakt, Džeimi.

Durys užsidarė.

Džeimis keletą minučių stovėjo ant laiptelio. Norėjo prigulti ant betono lopinėlio prie šiukšliadėžių ir miegoti iki ryto, kad išėjęs Tonis jį pamatytų ir pasigailėtų. Bet išsyk suprato, kaip tai kvaila, savanaudiška ir vaikiška, kaip ir visas jo kvailas, savanaudiškas ir vaikiškas planas.

Sėdėjo ant kelkraščio ir verkšleno.

57

Džinė ketino vestuves suorganizuoti viena. Neatrodo, kad likusi šeimos dalis linkusi padėti.

Tikrai. Mylėjo savo dukrą. Bet Keitė, nors nuolat kalbėjo, kad moterys sugeba tiek pat, kiek vyrai, kartais būdavo fantastiškai išsiblaškiusi.

„Nerūpestinga", – taip sakydavo Keitė.

Kartą grįžusi iš universiteto savo drabužius juoduose šiukšlių maišuose paliko prie atidaryto garažo, ir juos išvežė šiukšliavežis. O kartą dažais apipylė katiną. Ir Maltoje pametė pasą.

Vargšas Džordžas. Ji visaip nuo jo išsisukinėjo. Lyg būtų kilę iš skirtingų planetų.

Dvylika metų ginčijosi dėl dantų pastos. Džordžas manė, kad ji taip daro specialiai, norėdama jį suerzinti. Ji spjaudydavo į kriauklę ir niekada nenuplaudavo vandeniu, todėl putos sudžiūdavo į gabalus. Keitė manė, kad sveiko proto žmogus dėl tokių buitinių dalykų nepultų lieti emocijų.

Ir toliau taip darė. Net ir šį rytą. Džinė išplovė kriauklę. Kaip ir seniau.

Slapčia didžiavosi Keite, nes ši nepaklusdavo jokiems nurodinėjimams. Nors kartais, žinoma, dėl to jaudindavosi. Bijojo, kad Keitė niekada nesusiras padoraus darbo. Arba netyčia pastos. Arba niekada nesusiras vyro. Arba įsivels į kokią nors bėdą (kartą buvo įspėta, kad nepagarbiai kalbėjo su policininke).

Bet Džinei patiko manyti, kad ji įpūtė į pasaulį nepriklausomybės dvasios. Kartais, žiūrėdama į Keitę, atpažindavo savo judesius ir išraiškas ir imdavo mąstyti, ar būtų tokia pati, jei būtų gimusi prieš trisdešimt metų.

Ironiška, kad Džeimis gėjus. Jei jau jis sugalvotų tuoktis, svečių sąrašą ir pakvietimus atsispausdintų prieš kelerius metus.

Nesvarbu.

Pirmosios vestuvės buvo planuojamas kaip išsilaipinimas Normandijoje. Tačiau padirbėjusi knygyne ir padėdama mokykloje suprato, kad sudėtingumu tai prilygsta namo pirkimui arba atostogų kelionės užsakymui: tik nemažai smulkių darbelių, kuriuos reikia atlikti iš eilės. Pasidarai sąrašą. Atlieki. Ir išbrauki.

Susitarė su gėlių tiekėjais. Užsakė tą patį klubą, kurį Klojos vestuvėms buvo užsakiusi Klaudija. Nusamdė fotografą.

Atrodė, viskas bus tobula. Jei ne visiems, tai bent jau jai pačiai. Viskas veiks kaip laikrodukas ir visi gerai pasilinksmins. O kai vakaras pasibaigs, ji susikels kojas ant stalo ir džiaugsis atliktu darbu.

Parašė Keitei laišką ir išdėstė, ką dar reikia padaryti (įrašyti muziką metrikacijos skyriui, nupirkti Rėjui kostiumą, dovaną pabroliui, žiedus...). Keitė padūks, bet, sprendžiant iš jos pasisvečiavimo savaitgalį, visai tikėtina, kad ji sugebėtų pamiršti savo vestuves.

Užsakė svečių vardų korteles, kurios bus ant staliukų. Nusipirko naują suknelę ir nunešė Džordžo kostiumą į drabužių valyklą. Užsakė tortą. Tris automobilius, kurie parveš artimiausius giminaičius atgal į kaimą. Surašė jų vardus ant kvietimų ir adresus ant vokų.

Vieną sekundę pagalvojo iš sąrašo išbraukti Deividą. Po tos vakarienės Džordžas primygtinai reikalavo pakviesti ir jį. Kažką kalbėjo apie saviškių būrio didinimą, kad „nepaskęstų tarp Rėjaus šeimos klano". Nenorėjo, kad Džordžas imtų per daug klausinėti. Todėl išsiuntė pakvietimą ir jam. Bet tai nereiškė, jog jis ateis.

58

Pasimatyti su gydytoju Bargutianu buvo beveik malonu.

Akivaizdu, jo malonių ir nemalonių dalykų vertinimo skalė per pastarąsias kelias savaites gerokai sumenko. Vis dėlto pokalbis apie savo negandas su žmogumi, kuriam už tai mokama, savotiškai ramino. Labiau nei žiūrint „Ugnikalnį" ar „Taikdarį", kuriuose visada girdėdavo tam tikrą gaudžiančią bosinę siaubo natą, tarsi kas užsiimtų statybomis kitapus gatvės.

Buvo keista suvokti, kad balsiai apibūdinti savas baimes ne taip baugu, kaip stengiantis apie jas negalvoti. Tarsi žvelgtum į savo priešą atvirame lauke.

Vaistai buvo ne tokie geri. Pirmą naktį sunkiai miegojo, o kitą – dar sunkiau. Daug verkė ir turėjo kovoti su potraukiu paryčiais išeiti pasivaikščioti.

Dabar per pusryčius išgerdavo porą tablečių kodeino, rytui ritantis į dieną nuskalaudavo jas dideliu stiklu viskio, tada gerai išsivalydavo dantis, kad Džinei nesukeltų įtarimų.

Mintis atsigulti į psichiatrijos ligoninę darėsi vis patrauklesnė. Bet kaip patenkama į psichiatrijos ligoninę? Gal reikia padegti savo lovą? Gal atsigulti vidury kelio?

Ar atsižvelgia, jei tai padarai sąmoningai? O gal apsimetimas bepročiu yra beprotybės įrodymas?

O kas tada, jei lovą pasirodytų degesnė, nei manai?

Galima būtų aplink lovą gausiai pripilti vandens, kad būtų tam tikra apsauga.

Trečia naktis buvo beveik nepakeliama.

Tačiau atkakliai ir toliau vartojo vaistus. Gydytojas Bargutianas sakė, kad gali būti šalutinių poveikių, be to, Džordžui apskritai patiko skausmingi gydymo būdai. Nukritęs nuo kopėčių nuėjo pas chiropraktikę, o ši tik paplekšnojo jam per sprandą. Po kelių savaičių nuėjo pas osteopatijos specialistą, šis tvirtai suėmė jį iš už nugaros ir žvėriškai kilstelėjo, kad net sutraškėjo stuburo slanksteliai. Po kelių dienų vėl galėjo normaliai vaikščioti.

Vis dėlto šeštąją gydymo dieną nudžiugo sulaukęs susitikimo su klinikiniu psichologu.

Iki tol niekada nebuvo susitikęs su klinikiniu psichologu, nei asmeniniais, nei gydymo tikslais. Įsivaizdavo, kad jie neką tesiskyrė nuo taro kortų būrėjų. Visai įmanoma, kad jo bus klausiama, ar yra matęs savo motiną nuogą arba apie priekabes mokykloje (susimąstė, kaip susiklostė įžymiųjų dvynių Gladvelų likimai). O gal tai psichoterapija? Skirtumai buvo neaiškūs.

Iš tikrųjų susitikime su panele Endikot nebuvo jokių lauktų jautrių, jausmingų nesąmonių. Tiesą sakant, suabejojo, ar kada dar buvo taip įdomiai šnekėjęsis.

Jiedu kalbėjosi apie jo darbą. Apie išėjimą į pensiją. Apie Džinę, Džeimį ir Keitę. Apie artėjančias vestuves.

Ji klausinėjo apie panikos priepuolius, kada jie pasitaiko, ką jis jaučia, kiek jie trunka. Klausė, ar galvoja apie savižudybę. Klausė, kas konkrečiai gąsdina, ir buvo be galo kantri, kol jis vargo reikšdamas žodžiais tai, ką žodžiais sunku išreikšti (pavyzdžiui, orkus arba kaip neva krypsta grindys). Net jei jam buvo gėda dėl kai kurių dalykų, ji vis vien klausėsi įdėmiai ir nuoširdžiai.

Klausė apie dėmę ir sakė, kad gydytojas Bargutianas galėtų nusiųsti Džordžą pas dermatologą, gal tai galėtų padėti. Jis atsakė neigiamai ir paaiškino, kad širdies gilumoje supranta, kad tai tėra egzema.

Klausė, ar turi draugų, su kuriais yra apie tai kalbėjęsis. Jis paaiškino, kad apie tokius dalykus su draugais nesikalbama. Tikrai nenorėtų, kad kuris draugas su juo dalytųsi tokiomis bėdomis. Taip nepridera. Ji pritariamai linktelėjo.

Iš klinikos išėjo negavęs jokių nurodymų, ką daryti ir kokius pratimus atlikti, tik pažadėjo po savaitės pasimatyti dar kartą. Stovėdamas mašinų aikštelėje prisiminė, kad pamiršo užsiminti apie šalutinį vaistų poveikį. Tada dingtelėjo, kad jis nebe tas žmogus, kuris ryte įlipo į autobusą. Dabar jis stipresnis, stabilesnis, ne toks įsibaiminęs. Gali pakentėti dėl šalutinio kelių tabletėlių poveikio.

Vėliau, tos pačios dienos popietę, gulėjo lovoje ir stebėjo kažkokį golfo čempionatą per antrą BBC programą. Šis žaidimas jam niekada nepatiko. Bet tvarkingi megztukai ir žaluma tolumoje savotiškai ramino.

Pasirodė neteisinga, kad, taip stengdamasis susitvarkyti su psichine savo bėdos puse, nesiėmė jokių priemonių susitvarkyti su jos fizine puse.

Suprato, kad jei dėmelė būtų atsiradusi ant kojos ar rankos piršto, būtų galėjęs ją pašalinti, ir daugiau ji jo nevargintų. Tada tereiktų gerti tabletes ir kiekvieną savaitę lankytis klinikoje, kol viskas sugrįžtų į savo vėžes.

Galvoje rezgėsi planas.

Tas planas, jo manymu, buvo labai geras.

59

Keitė išsiuntė pakvietimus, paliko žinutę Džeimiui ir atsisėdo už stalo.

Norėjosi ką nors sudaužyti. Bet jai negalima nieko daužyti. Ypač po to, kai spyrė vaizdo grotuvui ir gavo nuo Džeikobo velnių.

Paėmė didelį peilį ir septynis kartus smeigė pjaustymo lentelei. Smeigdama aštuntą kartą nulaužė geležtę ir įsipjovė į lentelėje likusį kyšoti nulūžusį galą. Viską iškruvino.

Apsivyniojo ranką popieriniu rankšluosčiu, susirado vaistinėlę, priklijavo prie žaizdos porą didelių pleistrų, viską nušluostė ir išmetė sulaužytą peilį.

Aišku, užmigti nepavyks. Atsigulti į lovą – atsigulti greta Rėjaus. O atsigulusi ant sofos pripažintų pralaimėjimą.

Ar myli Rėjų?

Ar *nemyli*?

Nebuvo valgiusi nuo keturių. Užkaitė arbatinį. Pasiėmė pakelį sausainių „Maryland“ su šokolado gabalėliais, atsistojusi suvalgė šešis, pajuto lengvą pykinimą ir likusius padėjo į spintelę.

Kaip Rėjus gali miegoti, kai viskas taip blogai?

Ar kada nors jį mylėjo? Gal tiesiog buvo jam dėkinga? Kad taip gerai sutaria su Džeikobu. Kad turi pinigų. Kad moka taisyti visą pasaulio techniką. Kad jam jos reikia.

Bet, po velnių, tai tikri dalykai. Net pinigai. Jėzau, galima mylėti nemokšą skurdžių ir dalytis su juo gyvenimu, grįstu vien negandomis. Tačiau tai ne meilė, tai mazochizmas. Kaip Triš. Pasirinksi tokį kelią ir galop liksi kiurksoti Snoudonijos lūšnoje, kol tavo šaunusis Rytų medicinos ekspertas iš malkų drožinės drakonus.

Jai nusispjaut į knygas ir filmus. Nusispjaut, ką mano jos šeima.

Tai kodėl taip sunku pasakyti, kad jį myli?

Galbūt todėl, kad įsiveržė į kavinę kaip Klintas Istvudas ir gatvėje švaistėsi šiukšliadėže?

Apie tai pagalvojus, išties pasielgė velniškai įžūliai. Dingo trims dienoms. Net nesiteikė pranešti, ar gyvas. Tada staiga prisistatė, keliskart atsiprašė, pareiškė, kad vestuvių nebus, ir dar tikisi, kad ji pasakys, jog jį myli.

Tris dienas. Dieve.

Jei nori būti tėvas, privalai parodyti kur kas daugiau atsakomybės, po velnių.

Gal jiems geriau nesituokti. Gal mintis ir absurdiška, bet jei mėgins suversti kaltę jai...

Viešpatie. Pasijuto geriau. Daug geriau.

Padėjo puodelį ir nužygiavo į viršų jo žadinti ir skelbti griežto įspėjimo.

60

Džordžas nusprendė planą įvykdyti trečiadienį.

Džinė išsirengė į ilgai planuotą kelionę pas seserį. Dar nerišliai mykė, kad galėtų nevažiuoti, jei Džordžui reikėtų draugijos, bet jis reikalavo, kad važiuotų.

Kai galiausiai paskambino iš Nortamptono pranešti, kad saugiai atvyko, ir įsitikinti, kad Džordžui viskas gerai, jis ėmė rinktis įnagius. Pradėjęs neturės daug jėgų ir laiko, tad viskas turėjo būti paruošta iš anksto.

Dideliu stiklu viskio užgėrė dvi tabletes kodeino. Vonioje padėjo tris apysenius mėlynus rankšluosčius. Virtuvėje ant stalo padėjo belaidį telefoną, į skalbyklės stalčiuką pripylė miltelių ir dureles paliko praviras.

Sandėliuke susirado tuščią dviejų litrų talpos dėžutę nuo ledų, patikrino, ar užsidaro dangtelis, ir prigriebęs porą šiukšlių maišų nusinešė į viršų. Maišus patiesė ant grindų, o dėžutę pastatė ant vonios čiaupo. Atidarė ir ant vonios lentynėlės padėjo vaistinėlę.

Viskis ir kodeinas ėmė veikti.

Vėl nusileido žemyn, iš stalčiaus paėmė žirkles ir pagalando pilku galąstuvėliu, kuriuo aštrindavo mėsinį peilį. Dėl visa ko pagalando ir peilį, abu instrumentus nunešė į viršų ir padėjo ant vonios krašto, priešais čiaupus.

Savaime suprantama, bijojo. Bet chemikalai pamažu ėmė gožti baimę, o suvokimas, kad jo negandos greitai baigsis, skubino veikti.

Užtraukė užuolaidą, uždarė duris. Užgesino visas šviesas ir luktelėjo, kol akys pripras prie tamsos. Nusirengė, drabužius sulankstė ir tvarkingai sudėjo į krūvelę laiptų aikštelėje.

Eidamas į vonią suprato, kad nenorėtų būti surastas be sąmonės ant vonios grindų visai nuogas. Apsimovė apatinius.

Atsuko šiltą dušą, nukreipė srovę į sieną ir užstūmė plastikines vonios dureles.

Vonios kilimėlis buvo storas ir ilgo plauko. Ar jį pavyks išskalbti? Truputį abejojo. Atsargumo dėlei pastūmė jį į kambario kraštą.

Įkėlė koją į vonią, kad patikrintų vandens temperatūrą. Tobula. Įlipo.

Na, štai. Kai pradės, kelio atgal nebebus.

Paskutinį kartą patikrino, ar viskas vietoje. Žirklės, ledų dėžutė, šiukšlių maišai...

Suprato, pirmoji dalis bus sunkiausia. Bet ilgai neužtruks. Giliai įkvėpė.

Dešine ranka paėmė žirkles, kaire apčiuopė ant šlaunies dėmę. Suėmė aplink ją odą, per pirštus ir ranką perėjęs šlykštus šiurpas (kaip imant vorą ar šuns išmatas) tik patvirtino ketinimų būtinybę.

Kilstelėjo dėmę aukštyn.

Pažvelgė žemyn ir nusisuko.

Suspaudęs laikė baltą odos kalnelį, panašų į sūrį, išsilydžiusį ant picos.

Praskėtė žirklių kojeles.

„Giliai įkvėpk ir išpūsk, kai suskaus." Taip sakė osteopatas.

Priglaudė išgaląstų žirklių ašmenis prie suimtos odos ir stipriai suspaudė.

Prisiminti, kad iškvėptų, nereikėjo. Tai įvyko savaime.

Skausmas buvo nepalyginamas su jo iki šiol patirtu skausmu, lyg reaktyvinis lėktuvas leistųsi žemėn vos per porą pėdų virš jo galvos.

Vėl žvilgtelėjo žemyn. Tiek daug kraujo nesitikėjo. Atrodė kaip filme. Buvo tirštesnis ir tamsesnis, nei įsivaizdavo, beveik riebus ir stebinamai šiltas.

Be to, stebėdamasis pamatė, kad odos su dėme iki galo nenukirpo. Ji karojo prikibusi prie šlaunies kaip nedidelis, visiškai žalias kepsnys.

Vėl jį paėmė, išskėtė žirkles ir pabandė nukirpti antrą kartą. Tačiau kruviną mėsą buvo sunku išlaikyti, ir riebalai šįkart pasirodė kietesni.

Pasilenkė, padėjo žirkles ant vonios krašto ir paėmė virtuvinį peilį.

Bet atsitiesiant akyse ėmė sklandyti balti žiburėliai ir kūnas labiau nutolo nei turėtų. Kad neprarastų pusiausvyros, ranka siekė sienos. Deja, rankoje dabar laikė mėsinį peilį. Paleido peilį ir delnu atsirėmė į sieną. Į vonią krentančiam peiliui pavyko smaigaliu nusileisti ant Džordžo pėdos.

Tada visas vonios kambarys ėmė suktis. Prieš akis išniro lubos, labai aiškiai iš arti pamatė avokadų žalumo muilinę su magnetu, o tada į pakaušį smogė karšto vandens rankenėlė. Gulėjo ant šono, regėjo išilgai visą vonią. Atrodė, kad joje paskerdė kiaulę.

Auglys vis dar laikėsi už kūno.

Švenčiausioji Motina. Nėra nė menkiausios abejonės, kad vėžio pažeistos ląstelės teka pro plyšį tarp šlaunies ir prakirpto lopo, steigdamos nedideles kolonijas plaučiuose, kaulų čiulpuose, smegenyse...

Dabar suprato, kad neturėjo pakankamai jėgų jam pašalinti.

Reikėjo kreiptis į ligoninę. Ten būtų pašalinę. Galbūt, jei tinkamai nupasakos padėtį, pašalins greitosios pagalbos mašinoje.

Labai lėtai atsistojo keturpėsčias.

Endorfinai veikė ne taip, kaip turėtų.

Teks kabarotis laiptais.

Velnias.

Reikėjo tai daryti virtuvėje. Būtų įsilipęs į tą seną plastikinį baseinėlį, kuriame vaikai maudydavosi vasarą. O gal jį išmetė iš garažo su kitais daiktais 1985-aisiais?

Labai tikėtina.

Persisvėrė per vonios kraštą ir čiupo vieną rankšluostį.

Stabtelėjo. Nejau tikrai ketina glausti pūkuotą rankšluosti prie atviros žaizdos?

Atsargiai atsistojo. Vėl pasirodė ir pranyko balti žiburėliai.

Pažvelgė žemyn. Žaizdos plote buvo sunku atskirti, kas yra kas, ir bežiūrint kiek supykino.

Pasuko galvą ir pailsėjo žiūrėdamas į nutaškytas plyteles.

Įkvėpk. Sulaikyk orą. Iškvėpk. Trys. Du. Vienas.

Vėl pažvelgė žemyn. Paėmė atkarusį lopą ir prispaudė atgal prie žaizdos. Ne visai atitiko. Tiesą sakant, kai tik jį paleido, lopas nuslydo ir nemaloniai timptelėjo kruviną, raudoną vyrį.

Žaizdoje kažkas pulsavo. Vaizdas buvo ne itin malonus.

Vėl paėmė atkarusį gabalą, uždarė žaizdą ir prispaudė rankšluosčiu.

Minutę luktelėjęs atsistojo.

Jei paskambins greitajai pagalbai iškart, gali atvažiuoti per greitai. Pirma šiek tiek apsitvarkys, o tada paskambins.

Dabar reikėjo išplauti dušo kabiną.

Tačiau tiesiant ranką link dušo antgalio paaiškėjo, kad jis aukščiau, nei manė, o kūnas nesiteikė temptis.

Reikės palikti ir sugalvoti, ką papasakoti Džinei, kai ji grįš iš „Sainsburio“ parduotuvės.

Ji „Sainsburio“ parduotuvėje? Viskas atrodė tarsi per miglą.

Užuot tvarkęs, nutarė apsirengti.

Suprato, kad tai irgi bus nelengva. Vilkėjo tik krauju permirkusiais apatiniais. Švarių buvo miegamojo komodoje, bet ji kitapus kreminės spalvos kilimo, o koja tekėjo nemenkas kiekis kraujo.

Galėjo suplanuoti kruopščiau.

Tvirčiau prispaudė rankšluostį prie žaizdos ir keletą minučių čiuožinėdamas šluostė grindis atsistojęs ant kitų dviejų rankšluosčių. Mėgino pasilenkti, pakelti ir sumesti rankšluosčius į vonią, bet kūnas nenorėjo lankstytis beveik taip pat, kaip ir tampytis.

Nutarė bergždžiai nebesistengti. Nušlitiniavo į miegamąjį ir surinko 999.

Deja, pažvelgęs atgal pamatė, kad ant šviesaus kilimo paliko kruvinų pėdsakų. Džinė bus labai nepatenkinta.

– Policija, gaisrinė ar greitoji pagalba?

– Policija, – tarė Džordžas negalvodamas. – Ne. Palaukit. Greitoji.

– Jau jungiu...

– Greitoji klauso. Pasakykite savo numerį.

Koks jo telefono numeris? Rodės, pranyko iš atminties. Taip retai jį naudodavo.

– Alio, jūs girdite? – paklausė atsiliepusi moteris.

– Atleiskit, – tarė Džordžas. – Negaliu prisiminti numerio.

– Nieko tokio. Kas atsitiko?

– A, taip. Atrodo, įsipjoviau. Su dideliu kaltu. Gana daug kraujo.

Pavyzdžiui, Keitės numeris. Jį pamena be jokio vargo. Ar ne? Tiesą pasakius, ir tas numeris pradingo iš atminties.

Moteris kitame laido gale tarė:

– Galite pasakyti savo adresą?

Jį prisiminti irgi prireikė pastangų.

Padėjęs ragelį, žinoma, susiprotėjo, kad prieš lipdamas į vonią nebuvo pasiruošęs kalto. Džinė ir taip įsius. Jei dar sužinos, kad tokią netvarką padarė jos ypatingomis žirklėmis kirpdamas vėžį, garantuotai sprogs iš pykčio.

Deja, kaltas buvo rūsyje, o iki rūsio labai tolimas kelias.

Tada suabejojo, ar pavyko prisiminti adresą prieš padedant ragelį. Jei išties padėjo ragelį.

Skambučius gali atsekti.

Bent jau filmuose.

Tačiau filmuose žmogus gali netekti sąmonės vien spustelėjus jam petį.

Pamatė save koridoriaus veidrodyje ir nustebo, kodėl prie jų telefono stalelio stovi išprotėjęs, plikas, kraujuojantis senas vyras.

Rūsio laiptus įveikti buvo išties labai sunku.

Kol jiedu su Džine dar nespėjo visai susenti, neprošal būtų įrengti ne tokius nuožulnius laiptus. Turėklas taip pat nepamaišytų.

Eidamas per rūsį užmynė ant kažko labai primenančio tuos lego kubelius, kurių namuose kartais primėto Džeikobas, tokių su vienu

dantuku. Suklupo ir pametė rankšluostį. Pakėlė. Rankšluostis buvo apskretęs pjuvenomis ir visų rūšių negyvais vabzdžiais. Nusistebėjo, kodėl laiko tą rankšluostį. Padėjo ant šaldiklio dangčio. Kažkodėl rankšluostis buvo permirkęs krauju. Reikės kam nors apie tai pasakyti.

Káltas.

Įkišo ranką į žalią krepšelį ir ištraukė jį iš po viniatraukio ir ruletės.

Sukantis link laiptų keliai minkštai sulinko ir jis griuvo ant šono į pripučiamą baseinėlį, kuris buvo paliktas pusiau pripūstas, kad ant vidinių sienelių neaugtų pelėsis.

Iš labai arti žvelgė į žuvies paveikslėlį. Jai iš viršaus tryško vandens čiurkšlė, vadinasi – tai banginis. Bet ji raudona, todėl gali būti ir visai kitos rūšies žuvis.

Užuodė gumą ir girdėjo trykštantį vandenį, prieš akis regėjo šokančius kriauklyčių formos saulės zuikučius ir tą gana patrauklią moterį iš viešbučio Portugalijoje, su žaliosios citrinos spalvos bikiniu.

Jei atmintis neapgauna, ten jam patiekė nuodingą desertą išskobtame ananase.

Gana smarkiai skaudėjo, tačiau buvo sunku pasakyti kodėl.

Buvo pavargęs.

Trumpai numigs.

Taip, visai nebloga mintis.

61

Keitė ketino išsaugoti santykius su Rėjumi.

Aštuntą paskambino į darbą. Norėjo palikti žinutę, bet vos prakalbus, ragelį pakėlė Aidanas (jei balsas nebūtų toks šuniškai guvus, įtartum, kad nakvojo biure; negalėjo įsivaizduoti, kad jis dirbtų viršvalandžius, kai to nemato kiti).

– Leisk, atspėsiu, – sarkastiškai tarė Aidanas. – Sergi.

Būtų buvę labai paprasta atsakyti tiesiog „taip“, bet tą dieną reikėjo būti sąžiningai. Be to, ji šiaip ar taip nemėgo sutikti su Aidanu. Dėl nieko.

– Na, aš sveika. Bet man reikia laisvadienio.

– Niekuo negaliu padėti.

Fone girdėjosi kažkoks gargaliavimas. Ar gali būti, kad jis kalbėdamas belaidžiu telefonu šlapinasi?

– Vieną dieną gali pagyventi be manęs.

– Pas Henlio festivalio rengėjus buvo priešgaisrinės saugos inspektoriai. Atėmė šokių salės leidimą. Todėl turim darbo.

– Aidanai, – įsakmiai urgztelėjo, kaip blogam vaikui, kad liautųsi krėtęs šunybę.

– Ką? – paklausė jis vos virpančiu balseliu, kaip blogas vaikas, kuriam įsakmiai urgztelėjo.

– Aš liksiu namie. Paaiškinsiu vėliau. Rytoj rasiu tau naują šokių salę.

Aidanas nepasidavė:

– Keite, jei nepasirodysi iki dešimtos...

Ji padėjo ragelį. Visai įmanoma, kad neteko darbo. Tiesiog nemanė, kad tai siaubingai svarbu.

Rėjus nuvežė Džeikobą į darželį ir grįžo truputį po devynių. Paskambino į biurą ir pasikalbėjo su keliais žmonėmis, kad be jo niekas nesulūžtų ir nesudegtų. Tada paklausė:

– O kas dabar?

Keitė pametė jam paltą.

– Važiuosim metro į Londoną. Galėsi nuspręsti, ką veiksim šį rytą. Aš nuspręsiu, ką veiksim dieną.

– Gerai, – atsakė Rėjus.

Jie pradės iš naujo. Bet šįkart ji nebus vieniša ir sutrikusi. Ji nuspręs, ar jis jai patinka, o ne tik ar yra reikalingas.

Su jo pykčio tvardymu susitvarkys vėliau. Be to, jei vestuvės neįvyks, tuo galės užsiimti kas nors kitas.

Rėjus norėjo pakilti Tūkstantmečio apžvalgos ratu. Jiedu įsigijo porą skubių bilietų, o tada atsisėdę ant suolelio valgė ledus ir stebėjo Šiaurės jūroje kylantį didelį potvynį.

– Prisimeni ledų sumuštinius? – paklausė Keitė. – Būdavo toks ledų kubelis, suspaustas tarp vaflinių sausainių. Gal ir dabar galima nusipirkti...

Rėjus nesiklausė.

– Kaip per atostogas.

– Gerai.

– Vienintelis atostogų trūkumas, – tarė Rėjus, – kad po jų reikia grįžt namo.

– Pasirodo, atostogos yra ketvirtas pagal sukeliamą stresą įvykis gyvenime, – pasakė Keitė. – Po sutuoktinio mirties ir darbo pakeitimo. Ir persikraustymo į naujus namus. Jei teisingai pamenu.

– Ketvirtas? – tarė Rėjus spoksodamas į vandenį. – O jei numiršta tavo vaikas?

– Na, gerai. Gal ir ne ketvirtas.

– Žmonos mirtis. Vaikas, turintis negalią, – vardijo Rėjus.

– Mirtina liga, – papildė Keitė. – Galūnės netektis. Avarija.

– Namo gaisras, – pridūrė Rėjus.

– Karo paskelbimas, – tarė Keitė.

– Prieš akis suvažinėtas šuo.

– Prieš akis suvažinėtas žmogus.

– Kai pats suvažinėji žmogų.

– Kai pats suvažinėji šunį.

– Kai suvažinėji visą šeimą.

Jie vėl juokėsi.

Apžvalgos ratas Rėjų nuvylė. „Per gerai sukonstruotas", – sakė jis. Jam būtų labiau patikę, jei sukantis vėjas kedentų plaukus, jei turėklai būtų parūdiję ir visa konstrukcija galėtų bet kada subyrėti.

Keitė gailėjosi, kad ryto pageidavimams nenustatė aukščio apribojimo. Ją pykino. Marmurinė arka, Betersio elektrinė, dangoraižis Agurkas, kelios žalios kalvos tolumoje – lyg būtų sumautame Nepale.

Nuleidusi akis spoksojo į ovalinį šviesios medienos suolą viduryje ir mėgino įsivaizduoti, kad yra saunoje.

Rėjus tarė:

– Kai buvom vaikai, turėjom pusbrolių, kurie gyveno senam ūky. Ten buvo galima pro kambario langą užlipti tiesiai ant stogo. Ta prasme, jei būtų žinoję tėtis ir mama, būtų pasiutę. Bet dar prisimenu, net ir dabar, tą jausmą, kad esi virš visko. Virš stogų, laukų, mašinų... Kaip Dievas.

– Kiek dar liko suktis, – paklausė Keitė.

Rėjus atrodė pralinksmėjęs. Pažvelgė į laikrodį.

– Oi, dar apie penkiolika minučių.

62

Bet tai buvo visai ne baseinas, nes jos žaliosios citrinos spalvos bikinio kelnaitės (dabar prisiminė jos vardą – Mariana) nuslydo šonu į dešinę, girdėjosi ritmiški dūžiai, kuriuos skleidė vandenį kabinantys irklai, nes jis žiūrėjo irklavimo regatą per televizorių (geriau pagalvojus, jos vardas buvo Marlena), o gal ne per televizorių, nes jis rėmėsi į masyvius granitinius turėklus, nors kartu jautė prie žando prigludusį kilimą, o tai reiškia, kad jis vis dėlto namuose, komentatorius sakė kažką apie virtuvę, o vienas iš būdų nupiešti fikusą – pirmiau jį nufotografuoti, o tada, projektuojant skaidrę ant lapo, priklijuoto prie sienos, jį apvedžioti, bet kai kas gali palaikyti tai apgaule, nors Rembrantas naudojo lęšius, bent taip rašė savaitraščio „Sunday Times“ straipsnyje, o gal tai buvo Leonardas da Vinčis, bet jų niekas neapkaltino apgaule, nes svarbiausia buvo, kaip paveikslas atrodo, ir jie buvo apsirengę baltai, kėlė jį aukštyn, bet šviesa buvo ne apskrita, o panašesnė į vertikalų stačiakampį viršutinėje laiptų aikštelėje, nors, dabar pagalvojus, skaidrių projektorių jis galbūt išmetė 1985-aisiais, su plastikine vonele, ir kažkas kartojo „Džordžai... Džordžai... Džordžai“, o tada jis įžengė pro tą ryškios šviesos stačiakampį ir jam ant burnos kažką uždėjo, durys užsidarė, jis ėmė kilti kažkokia krištoline šachta virš namo, o pažvelgęs apačion išvydo nebaigtą statyti studiją, užsikimšusį lietvamzdį virš vonios lango, kurį seniai reikėjo išvalyti, ir Nino slėnio geležinkelių garvežį, ir tris užmiesčio parko ežerus, dirbamų laukų paklodes, tą restoranėlį Agridžente ir Pirėnų drugelius, ir susikertančius lėktuvų pėdsakus, ir dangaus mėlynę, pamažu virstančia juoduma, ir šaltas žvaigždžių ugneles.

63

Džinei jos sesuo visada buvo didelė našta. Net prieš jai atsiverčiant. Nors, kai ji atsivertė, su ja būti tapo lengviau. Nes paaiškėjo, kodėl Eilina tokia sunki našta. Pasidarė aišku, kad su ja niekada nebesutarsi, nes ji keliaus į rojų, o tu – ne, tad galima nuleisti rankas.

Bet, dievulėliau, toji moteriškė verčia pasijusti šykščiai ir savanaudei vien savo nutąsytu gelsvai rudu megztiniu.

Per pietus įkyriai knietėjo užsiminti apie Deividą. Kad pamatytų sesers grimasą. Bet Eilina, ko gero, jaustų moralinę pareigą ta informacija pasidalyti su Džordžu.

Dabar nebesvarbu. Kankynė pasikartos tik kitais metais.

Grįžusi namo nekantravo pasikalbėti su Džordžu. Apie bet ką.

Jau žvangino raktais, tačiau suprato, kad kažkas negerai. Per matinį langelį pastebėjo, kad telefono stalelis pakrypęs. O laiptų apačioje guli kažkas tamsus. Tas tamsus daiktas buvo su rankomis. Meldė Viešpaties, kad tai būtų paltas.

Atidarė duris.

Tai buvo paltas.

Tada išvydo kraują. Ant laiptų. Ant koridoriaus kilimo. Ant sienos prie svetainės buvo kruvinas delno atspaudas.

Ji suriko Džordžo vardą, bet nesulaukė jokio atsako.

Norėjo apsisukti, pabėgti ir paskambinti policijai iš kaimynų. Tada ėmė įsivaizduoti pokalbį telefonu. Negalės pasakyti, kur jis ir kas jam nutiko. Privalėjo pirma jį pamatyti.

Žengė į vidų, visu kūnu lakstė šiurpuliai. Duris paliko praviras. Kad palaikytų ryšį. Su dangumi. Su oru. Su išoriniu pasauliu.

Svetainė atrodė lygiai taip pat, kaip iš ryto.

Nuėjo į virtuvę. Linoleumu išklotos grindys buvo visos kruvinos. Jis ketino skalbti. Skalbyklės durelės buvo praviros, virš jos ant darbastalio stovėjo skalbiamųjų tablečių „Persil" dėžutė.

Rūsio durys buvo atdaros. Ji lėtai nusileido laiptais. Dar daugiau kraujo. Gausiai išteptas pripučiamo baseinėlio vidus, apvarvėjęs šaldiklio šonas. Bet kūno nebuvo.

Ji labai stengėsi nemąstyti, kas čia atsitiko.

Nuėjo į valgomąjį. Užlipo į viršų. Perėjo miegamuosius. Tada nuėjo į vonią.

Su juo susidorojo čia. Duše. Pamačiusi peilį, nusigręžė. Nušlitiniavo atatupsta, susmuko ant kėdės, koridoriuje, prasiveržė netvardomas kūkčiojimas.

Susidorojo ir kažkur jį išsitempė.

Reikėjo kam nors paskambinti. Atsistojo, nusvirduliavo laiptu aikštele į miegamąjį. Pakėlė ragelį. Jis pasirodė stebinamai nepažįstamas. Tarsi niekada nebūtų jo regėjusi. Dviejų sudedamųjų dalių. Skleidžiamo garso. Mygtukų su juodais skaitmenimis.

Policijai skambinti nenorėjo. Nenorėjo kalbėtis su nepažįstamais. Dar ne.

Paskambino Džeimiui į darbą. Jo nebuvo kabinete. Paskambino į namus, paliko žinutę.

Paskambino Keitei. Jos nebuvo. Paliko žinutę.

Negalėjo prisiminti jų mobiliųjų numerių.

Paskambino Deividui. Jis pasakė, kad bus už penkiolikos minučių.

Namuose buvo nepakeliamai šalta, ji drebėjo.

Nusileido į apačią, pačiupo žieminį paltą ir atsisėdo ant sodo tvorelės.

64

Keliaudamas iš Tonio namo Džeimis pakeliui stabtelėjo visą parą dirbančioje degalinėje ir nusipirko pakelį cigarečių „Silk Cut" ir šokoladukų „Twix", „Cadbury's Boost", „Yorkies". Prieš užmigdamas suvalgė visus tris šokoladukus ir surūkė vienuolika cigarečių.

Atsikėlęs ryte pajuto, kad kažkas tarp smegenų ir kaukolės buvo sugrūdęs vielinę pakabą. Vėlavo ir neturėjo laiko palįsti po dušu. Apsirengė, užsiplikė kavos su nurofenu ir išlėkė į metro.

Sėdėdamas metro prisiminė, kad nepaskambino Keitei. Išlipęs savo stotelėje išsitraukė mobilųjį, bet negalėjo į jį žiūrėti. Paskambins vakare.

Atėjęs į biurą suprato, kad reikėjo paskambinti.

Tai tęstis negalėjo.

Tai buvo kur kas rimčiau nei santykiai su Toniu. Jis atsidūrė kryžkelėje. Tai, kaip pasielgs per artimiausias dienas, nulems jo likusį gyvenimą.

Norėjo patikti žmonėms. Ir žmonės jį mėgo. Bent anksčiau. Dabar nebebuvo taip lengva. Viskas tapo sudėtingiau. Ėmė po truputį prarasti aplinkinių pasitikėjimą. Taip pat ir savo paties.

Jei nebus atsargus, galiausiai virs vyru, kuriam labiau rūpi ne žmonės, o baldai. Tada apsigyvens su vyru, kuriam labiau rūpi ne žmonės, o baldai, ir jų gyvenimas iš šalies atrodys visiškai normalus, tačiau iš tiesų jie bus panašūs į gyvus lavonus su raukšlėtomis kaip razinos širdimis.

O gal net dar blogiau – gal mėtydamasis nuo vienų niekingų santykių prie kitų siaubingai sustorės, nes niekam nerūpės, kaip jis atrodo, ir dėl nutukimo susirgs kokia nors baisia liga, nuo kurios ilgai ir skausmingai

merdės palatoje tarp šlapimu ir kopūstais smirdančių senių, naktimis kaukiančių mėnuliui.

Kibo aprašinėti trijų naujų Džeko Railio pastatų Vakarų Hampstede. Be jokios abejonės, įvels gramatinę klaidą arba įdės ne tą nuotrauką, Railis galės įsiveržti ir pareikalauti suspardyti kieno nors subinę.

Praeitą kartą, norėdamas pralinksminti Šoną, buvo prirašęs: „Užtikriname, kad nuo sutarties pasirašymo iki darbų baigimo namas prasmegs." Tačiau, pamatęs registratūroje besišnekučiuojančius Railį ir Stiurtą, ištrynė.

„Miegamasis Nr. 1 max 4,88 m (16'0") su max 3,40 m (11'2"). Priekyje dvejos stumdomosios stiklinės durys. Medinių lentų grindys. Laidinis telefonas..."

Kartais susimąstydavo, kodėl, dėl Dievo meilės, dirba šitą darbą.

Pasitrynė akis.

Reikia nustoti verkšlenti. Stengėsi būti geru žmogumi. O geras žmogus neverkšlena. Afrikoje miršta vaikai. Žvelgiant plačiau, Džekas Railis buvo visiškai nesvarbus. Kai kurie žmonės netgi neturėjo darbo.

Susiimk.

Įkėlė interjero nuotraukas.

Priešais sėdintis Žilis žaidė su parkeriu. Pasiūbuodavo suėmęs nykščiu ir smiliumi, mesdavo į viršų ir, parkeriui ore apsivertus lyginį skaičių kartų, sugaudavo jį už kotelio. Džeimis taip žaisdavo su lenktiniu peiliuku. Kai jam buvo devyneri.

Jei tai būtų buvęs kas nors kitas, pavyzdžiui, Džošas, Šona arba Maiklas, nekreiptų dėmesio. Tačiau tai buvo Žilis. Jis ryšėjo kaklaskarę. Nuėmė sidabrinį šokoladuko „Penguin" popierėlį ir, perlenkęs jį pusiau, susuko dvigubą tūtą, kad šokoladu neišsiteptų pirštų, – rankos niežėjo paleisti kulką jam į kaktą. O sugaudamas parkerį kiekvieną kartą pliaukšteldavo liežuviu. Lyg rodydamas vaikams, kaip kaukši arklio kanopos. Bet jis pliaukšteldavo tik kartą.

Džeimis užpildė porą sutarčių sąlygų ir išspausdino tris kadastrus.

Nekaltino Tonio. Pats visiškai apsikvailino. Tonis pasielgė visiškai teisingai užtrenkdamas prieš nosį duris.

Kaip galėjai prašyti kieno nors meilės, kai net pats sau nepatinki?

Parašė ir į vokus sudėjo argumentacinius laiškus, paskambino žmonėms, su kuriais nespėjo pasikalbėti vakar.

Pusę dvylikos išėjo nusipirkti pietums sumuštinio, jį suvalgė sėdėdamas parke, pliaupiant lietui, pasislėpęs po Karen skėčiu, džiaugdamasis šiokia tokia tyla ir ramybe.

Vis dar skaudėjo galvą. Biure paprašė Šonos poros nurofeno tablečių ir didžiąją popietės dalį kaip užhipnotizuotas stebėjo debesis, labai įdomiai judančius pro langelį virš laiptų, ir beprotiškai norėjo gulėti namie ant sofos, pasiėmęs gerą puodelį arbatos ir pakelį sausainių.

Žilis ėmė žaisti su parkeriu 14.39 ir nesiliovė net 14.47.

Ar pas Tonį kas nors buvo? Džeimis negalėjo priekaištauti. Jis pats tik per tą apsinuodijimą krevetėmis neišdulkino Maiko. Kodėl gi Tonis turėtų būti vienas?

Štai ką tai reiškia, ar ne? Štai ką reiškia būti geram. Visai nebūtina kasti šulinių Burkina Fase. Arba atiduoti savo kavos staliuko. Tiesiog reikėjo pažvelgti į viską kitų žmonių akimis. Suprasti, kad jie irgi žmonės.

Ko visiškai nesugebėjo Žilis Minjo.

„Pliaukšt. Pliaukšt. Pliaukšt."

Džeimis panoro nusilengvinti.

Atsistojo, apsisuko ir atsitrenkė į Džošą, kuris tuo metu nešė ką tik užplikytos kavos pudelį prie savo stalo.

Džeimis išgirdo, kaip garsiai ištarė:

– Tu. Sušiktas. Asile.

Biuras nuščiuvo.

Prie jų artėjo Stiuartas. Lyg mokyklos direktorius per vaikų žaidimų aikštelę anuomet, kai jis suplėšė Šeron Parker uniformą.

– Džeimi, gerai jautiesi?

– Atsiprašau. Labai atsiprašau.

Stiuartas nutaisė pono Spoko grimasą, iš kurios niekaip negalėjai atspėti, ką jis galvoja.

– Mano sesuo atšaukė vestuves, – pasakė Džeimis, – tėčiui nervinis išsekimas, o mama ruošiasi jį palikti dėl kito.

Stiuartas suminkštėjo:

– Geriau šiandien pabūk namie.

– Taip. Ačiū. Taip ir padarysiu. Dėkoju. Atsiprašau.

Jau sėdėdamas metro žinojo, kad važiuoja į pragarą. Vienintelis būdas šiek tiek apsiginti nuo įkaitintų šakių buvo grįžus iškart paskambinti Keitei ir mamai.

Priešais sėdėjo vyras sutraukta ranka. Jis vilkėjo geltoną lietpaltį, laikė glitų portfelį su popieriais ir kažką sau murmėdamas žiūrėjo tiesiai į Džeimį. Džeimiui tikrai palengvėjo, kai šis išlipo Svis Kotedžo stotelėje.

Paskambinti mamai nebuvo taip paprasta. Ar jam derėjo žinoti, kad ji palieka tėtį? Ar tai derėjo žinoti net Keitei? Galbūt ji tik nugirdo pokalbį ir iškart padarė išvadas. O jai tai būdinga.

Iš pradžių paskambins Keitei.

Tačiau grįžęs namo rado atsakiklyje žinutę.

Paspaudė mygtuką ir nusivilko švarką.

Iš pradžių pamanė, kad kažkas pokštauja. O gal koks nors beprotis ne ten pataikė. Moteris giliai alsuodama švokštė į ragelį.

Tada ji ištarė vardą:

– Džeimi?.. Džeimi?..

Tą akimirką suprato, kad tai jo mama, ir staigiai prisėdo ant sofos ranktūrio.

– Džeimi?.. Ar esi?.. Tavo tėčiui nutiko siaubingas dalykas. Džeimi?.. Velnias, velnias, velnias, velnias, velnias.

Ji padėjo ragelį.

Aplinkui buvo neapsakomai ramu ir tylu. Tada jis nėrė per kambarį ant grindų nusviesdamas telefoną.

Tėvų namų numeris. Koks, po velnių, jų numeris? Juk rinko jį septynis tūkstančius kartų. Nulis vienas septyni trys trys... du keturi du...? Du du keturi..? Du keturi keturi...? Jėzau.

Jau beveik skambino informacijai, bet prisiminė numerį. Paskambino. Skaičiavo signalus. Keturiasdešimt. Niekas neatsiliepia.

Paskambino Keitei.

Atsakiklis.

– Keite. Čia Džeimis. Šūdas. Tavęs nėra. Po šimts. Klausyk. Ką tik gavau gąsdinančią žinutę nuo mamos. Paskambink, gerai? Ne. Neskambink. Važiuoju į Piterborą. Tikriausiai tu jau ten. Pasikalbėsim vėliau. Jau važiuoju.

„Siaubingas dalykas?“ Kodėl, po velnių, pagyvenę žmonės visada kalba taip abstrakčiai?

Užbėgo laiptais ir pačiupo raktus, o nulipęs žemyn turėjo porai sekundžių prisiglausti prie koridoriaus sienos, kad nenualptų, ir tuo metu jam pasirodė, kad jis yra netiesioginis viso to kaltininkas – nes

nepaskambino Keitei, nes kiršino Rajaną, nes nemylėjo Tonio, nes nepasakė Stiuartui visos tiesos.

Kirtęs M25 greitkelį pasijuto stebėtinai gerai.

Visada patiko skubėti į pagalbą. Ypač kitiems žmonėms. Taip atitoldavai nuo savo paties rūpesčių. Lyg plaukdamas keltu. Gali kelias valandas negalvoti apie tai, ką turi padaryti ar kur nueiti. Viskas aišku lyg ant delno.

Kaip sakoma: „Per karą nebūna savižudybių."

Ruošėsi pasikalbėti su tėvu. Rimtai. Apie viską.

Dėl jų tarpusavio bendravimo trūkumo Džeimis visados kaltindavo jį. Tiesiog manė, kad tėvas yra išvėsęs nuoboda. Tai buvo bailumas. Dabar suprato. Ir tingumas. Noras patvirtinti savo paties įsitikinimus.

Boldokas, Biglsveidas, Sendis...

Po keturiasdešimties minučių bus vietoje.

65

Keitė su Rėjumi stovėjo priešais skulptūrą „Žaibo nutviekstas elnias". Iš esmės tai sija, kyšanti iš sienos, ant jos kabo dantytas metalinis pleištas, o greta, ant grindų, primėtyta šlamšto, kuris turi vaizduoti elnią, ožį ir kelis „primityvius padarus", nors, žiūrint iš Keitės kampo, jie taip pat galėjo vaizduoti ir nukryžiavimą ar velsietiško triušio receptą.

Iš pradžių aliumininis elnias buvo pagamintas iš lyginimo lentos. Tą ji žinojo, nes perskaitė gana smulkų aprašymą ant kartoninės lentelės. Jau buvo perskaičiusi daugybę paaiškinimų ant kartoninių lentelių, tad dabar leido laiką spoksodama pro langus ir įsivaizduodama kitų muziejaus lankytojų asmeninius gyvenimus, nes Rėjus daugiausia tyrinėjo meną. Tai siutino.

Ji čia atėjo visai ne dėl to. Norėjo pabūti savo stichijoje, bet nebuvo. Norėjo, kad jis ištrūktų iš savo stichijos, bet neištrūko.

Apie Rėjų gali sakyti ką tik nori, bet, numetus jį net Turkmėnistano vidury, iki vakaro jis jau sėdėtų artimiausiame kaimelyje, valgytų arklieną ir rūkytų, kad ir ką jie ten rūko.

Jis pirmavo. Bet tai nebuvo varžybos. Vaikiška manyti, kad tai varžybos. Bet jis vis vien pirmavo. O pirmauti turėjo ji.

Pagaliau nuėjo į bufetą.

Jis laikė cukraus gabalėlį taip, kad jo kamputis vos liestų arbatos paviršių, ir kubeliu lėtai kilo rusva banga. Jis kalbėjo:

– Aišku, daugiausia ten visiškas šlamštas. Bet... ten kaip senose bažnyčiose ar panašiai. Verčia stabtelėti ir įsižiūrėt... Kas, mažule?

– Nieko.

Dabar ji suprato. Blogiausia buvo ne mėtyti šiukšlių dėžes. O nesugebėti jo aplenkti.

Jai patiko, kad yra protingesnė už Rėjų. Patiko, kad ji kalba prancūziškai, o jis – ne. Patiko, kad ji turi nuomonę apie pramoninį žemės ūkį, o jis – ne.

Bet tai nieko nereiškė. Jis buvo už ją geresnis. Visais įmanomais atžvilgiais. Nors ir mėtė šiukšlių dėžes. Bet, tiesą sakant, ir pati savo laiku būtų mėčiusi šiukšlių dėžes, jei būtų buvusi kiek stipresnė.

Po dešimties minučių jiedu sėdėjo ant ilgos muziejaus atšlaitės žvelgdami į milžinišką turbinų salę.

Rėjus tarė:

– Žinau, labai stengiesi, brangute.

Keitė nieko neatsakė.

Rėjus tęsė:

– Neprivalai to daryt.

Nuščiuvo.

– Neprivalai už manęs tekėti dėl Džeikobo, namo, pinigų ir viso kito. Neišmesiu tavęs į gatvę. Pasistengsiu tau padėt bet kokiu atveju.

66

Kai Džeimis ėjo per laukiamąjį, nuo žalios plastikinės kėdės pašoko senyvas dabita, maždaug septyniasdešimties, ir gana įkyriai užtvėrė kelią.

– Džeimi.

– Prašau?

Vyriškis vilkėjo lininį švarką ir juodą megztinį aukšta apykakle. Nebuvo panašus į gydytoją.

– Deividas Simondsas. Aš tavo mamos draugas. Susipažinau su ja knygyne, kur ji dirba. Miestelyje.

– Aha.

– Aš ją čia atvežiau, – paaiškino vyras. – Ji man paskambino.

Džeimis nenumanė, ką jam daryti. Padėkoti? Sumokėti?

– Aš geriau eisiu paieškoti mamos.

Vyras atrodė trikdančiai pažįstamas. Kaip žinių pranešėjas ar iš televizijos reklamos.

Vyriškis pasakė:

– Tavo mama grįžusi namo pastebėjo, kad tavo tėvą išvežė į ligoninę. Manoma, kad į jų namus kažkas įsilaužė.

Džeimis nesiklausė. Pakankamai prisikankino kaimelyje, mėgindamas patekti į užrakintą tėvų namą, todėl neketino gaišti.

Vyras tęsė:

– Be to, manom, kad tavo tėvas jiems sukliudė. Bet nieko tokio... Atsiprašau. Juokingas žodis. Šiaip ar taip, jis gyvas.

Staiga Džeimiui pasidarė silpna.

– Buvo daug kraujo, – pridūrė vyras.

– Ką?

– Virtuvėj. Rūsyje. Vonioj.

– Apie ką čia kalbat? – paklausė Džeimis.

Vyriškis žengtelėjo žingsnį atgal.

– Jie ketvirtoje palatoje. Klausyk... Bus geriausia, jei pasišalinsiu. Dabar tu galėsi pasirūpinti mama.

Vyras sunėrė pirštus, kaip vikaras. Lininių kelnių klešnės buvo su kantais priekyje.

Kažkas mėgino nužudyti Džeimio tėvą.

Vyriškis tęsė:

– Perduok jai didžiausius linkėjimus. Perduok, kad galvoju apie ją.

– Gerai.

Vyriškis pasislinko į šalį, ir Džeimis nuėjo į ketvirtą palatą. Stabtelėjo prie užuolaidos ir susikaupė jo laukiančiam vaizdui.

Tačiau, atitraukus užuolaidą, tėvai juokėsi. Na, juokėsi mama, o tėtis atrodė įsilinksminęs. To jau seniai nebuvo matęs.

Tėvo žaizdų nesimatė, o kai jie atsigręžė į Džeimį, šiam susidarė siurrealistiškas įspūdis, kad sutrikdė itin retą jų intymumo akimirką.

– Tėti, – tarė Džeimis.

– Sveikas, Džeimi, – pasisveikino tėvas.

– Atleisk už žinutę, – pasakė motina. – Tėvui nutiko nelaimė.

– Su kaltu, – paaiškino tėvas.
– Su kaltu? – nustebo Džeimis.
Gal vyras laukiamajame buvo pakvaišęs?
Tėvas droviai sukikeno.
– Deja, namie pridariau nemažai netvarkos. Stengdamasis išvalyti.
– Bet dabar viskas gerai, – pasakė motina.
Džeimiui susidarė įspūdis, kad jei jis dabar atsiprašytų už įsibrovimą ir pasišalintų, niekas nė trupučio neįsižeistų ir nesuglumtų. Pasiteiravo, kaip tėvas jaučiasi.
– Truputį sopa, – atsakė tėvas.
Džeimis nenumanė, ką į tai atsakyti, todėl pasigręžė į motiną:
– Laukiamajam buvo vienas tipas. Sakė, kad tave čia atvežė.
Ketino papasakoti ir apie didžiausius linkėjimus, bet mama išsigandusi pašoko ir aiktelėjo:
– Ak, jis dar ten?
– Jau ėjo lauk. Sakė, kad tau jo nebereikia.
– Pamėginsiu pasivyt, – tarė ji ir dingo laukiamojo kryptimi.
Džeimis nusitaikė į kėdę prie tėvo lovos ir sėsdamas prisiminė, kas tas Deividas Simondsas. Ir ką Keitė sakė paliktoje žinutėje. Prieš akis iškilo vaizdas, kaip mama skuodžia per laukiamąjį, iš ligoninės tiesiai į sportinį automobiliuką, trinkteli durimis, užplerpia variklis ir jiedu pradingsta dūmų kamuolyje.
Tad kai tėvas pasakė: „Iš tikrųjų tai – ne nelaimė", Džeimis pamanė, kad jis kalba apie mamos romaną, ir vos neleptelėjo ko nors kvailo.
– Man vėžys, – tarė tėvas.
– Ką? – paklausė Džeimis, nes nelabai patikėjo tuo, ką išgirdo.
– Na, bent jau buvo, – pasakė tėvas.
– Vėžys? – paklausė Džeimis.
– Gydytojas Bargutianas sakė, kad egzema, – tęsė tėvas. – Bet aš abejojau.
Kas tas gydytojas Bargutianas?
– Todėl jį išsipjoviau, – pasakė tėvas.
– Su kaltu?
Džeimis suprato, kad Keitė buvo teisi. Dėl visko. Tėvui kažkas labai negerai. Atrodė, kad jam nė motais, ką Džeimis sako.
– Ne, su žirklėmis. Tada tai pasirodė visai protinga, – tėvas nutilo. – Iš tikrųjų, atvirai sakant, iškart nepavyko nukirpti. Daug sunkiau,

nei įsivaizdavau. Jau maniau, kad jie prisiūs tą velnio auglį atgal. Bet, pasirodo, geriau jo atsikratyti ir leisti žaizdai užgyti iš apačios. Taip aiškino tokia žavi jauna gydytoja. Atrodo, indė, – jis vėl pritilo. – Turbūt geriau tavo mamai nesakyt.

– Gerai, – pasakė Džeimis nelabai suprasdamas, su kuo sutinka.

– Taigi, – tarė tėvas, – kaip tu laikaisi?

– Gerai, – atsakė Džeimis.

Kelias sekundes jiedu sėdėjo tylėdami.

Tada tėvas pasakė:

– Pastarosiomis dienomis turėjau nedidelių rūpesčių.

– Keitė sakė, – tarė Džeimis.

– Bet viskas jau išsisprendė.

Tėvo akys ėmė merktis.

– Jei tu nieko prieš, trumpai nusnūsiu. Varginanti buvo diena.

Akimirką Džeimis supanikavo pagalvojęs, kad tėvas galbūt netikėtai miršta jo akivaizdoje. Niekada nebuvo matęs, kaip miršta žmogus, todėl nežinojo požymių. Bet tėvo veidas iš pažiūros atrodė lygiai taip pat, kaip snūduriuojančio namuose ant sofos.

Po kelių sekundžių tėvas jau knarkė.

Džeimis paėmė tėvą už rankos. Atrodė, taip pridera. Vėliau pasirodė, kad tai gana keista, ir paleido.

Gretimoje palatoje vaitojo moteris, tarsi kęstų sąrėmius. Bet juk ji negimdys čia pat, ar ne?

Kurią kūno dalį tėvas mėgino nusikirpti?

Ar tai svarbu? Į šį klausimą nebus tokio atsakymo, kuris viską sudėliotų į savo vietas.

Jėzau. Tai pasidarė jo tėvas. Knygų rūšiuotojas ir laikrodžių prisukėjas.

Gal tai pamišimo pradžia.

Džeimis meldė Dievo, kad motina nebūtų pasipuščiusi padų. Antraip jie su Keite liks prižiūrėti tėvo, pamažu skinančio sau kelią link šiurpios prieglaudos kokiame užkampyje.

Taip galvoti buvo negailestinga.

Labai stengėsi nuvyti negailestingas mintis.

Galbūt jam to reikia. Kad kas nors prieitų ir sudaužytų jo gyvenimą į šipulius.Grįš į kaimą. Prižiūrės tėvą. Vėl išmoks būti paprastu žmogumi. Tarsi dvasinėje kelionėje.

Mostelėjusi užuolaidą pasirodė motina.

– Atleisk, kad taip išbėgau. Pasivijau beišeinantį. Jis iš darbo. Deividas. Jis mane atvežė.

– Tėtis miega, – tarė Džeimis, nors buvo aišku ir iš knarkimo.

Nejau ji su tuo vyru užsiima seksu? Atradimų diena.

Motina atsisėdo.

Džeimis giliai įkvėpė.

– Tėtis sakė, kad jam vėžys.

– A, taip, – tarė motina.

– Tai jis serga vėžiu?

– Pasak gydytojo Bargutiano, ne.

– Aišku.

Džeimis jai ketino papasakoti apie žirkles. Bet, mintyse dėliodamas sakinį, suprato, kad labai keista bus pasakyti tai garsiai. Gailėtųsi, jei taip lengvabūdiškai išplepėtų šiuos liguistus paistalus.

Mama pasakė:

– Atleisk, turėjau pasakyt prieš tau atvažiuojant.

Ir vėl Džeimis ne visai suprato, apie ką kalba.

Ji tarė:

– Tavo tėvas pastarosiomis dienomis nelabai gerai jautėsi.

– Žinau.

– Tikimės, kad bėgant laikui savaime susitvarkys, – pasakė motina.

Tai vis dėlto ji nepabėgs su tuo vyru. Ne artimiausiu metu.

Džeimis tarė:

– Viešpatie. Viskas susikrauna į krūvą, ar ne?

– Kaip suprasti?

Motinos veide pasirodė nerimas.

Džeimis paaiškino:

– Atšauktos vestuvės ir visa kita.

Tą nerimą motinos veide pakeitė kitokios rūšies nerimas, tad Džeimis išsyk sumojo, jog ji nežino, kad vestuvės atšauktos, kad ir jis susimovė, kad Keitė jį nugalabys, kad mama irgi nebus tuo labai patenkinta ir kad iškart reikėjo paskambinti Keitei.

– Kaip suprasti „atšauktos vestuvės“? – paklausė motina.

– Na... – atsargiai lemeno Džeimis. – Ji šį tą užsiminė telefonu... Paliko žinutę... Nuo to laiko su ja nekalbėjau. Gali būti, kad susimaišė kortos.

Motina liūdnai papurtė galvą ir lėtai atsiduso.

– Na, atrodo, vienu rūpesčiu mažiau.

67

Keitė ir Rėjus grįždami užsuko į darželį.

Džeikobas neįprastai domėjosi, kodėl jo pasiimti iš darželio atėjo dviese. Nujautė, kad kažkas ne taip. Tačiau jiems pavyko nukreipti jo dėmesį pasakojimu apie didžiulį pianiną, pakabintą ant lubų (Rebekos Horn kūrinys „Koncertas anarchijai"; Jėzau, ji galėtų ir pati ten įsidarbinti), ir Džeikobas su Rėjumi išsyk ėmė kalbėtis apie Australiją, kuri yra aukštyn kojomis, bet ne visai, ir kad urviniai žmonės pasirodė vėliau nei dinozaurai, bet anksčiau už karietas su arkliais.

Kai grįžo namo, ji patikrino atsakiklį ir išgirdo paklaikusį balsą, sakantį, kad jos tėvui atsitiko siaubingas dalykas. Balsas buvo toks paklaikęs, jog ji pamanė, kad kalbama ne apie jos tėvą. Tada moteris tarė, kad paskambins Džeimiui, ir Keitė suvokė, kad čia skambina mama, ir vos nepridėjo į kelnes. Ji perklausė žinutę dar kartą. Tada ėmė rimtai panikuoti.

Bet buvo dar viena žinutė. Nuo Džeimio.

„Ką tik gavau gąsdinančią žinutę nuo mamos. Paskambink, gerai? Ne. Neskambink. Važiuoju į Piterborą."

Džeimis taip pat nepasakė, kas atsitiko tėčiui.

Šūdas.

Pasakė Rėjui, kad pasiims mašiną. Rėjus pasakė, kad pats nuveš ją iki Piterboro. Ji atšovė, kad jis turi likti ir pasirūpinti Džeikobu. Rėjus tarė, kad jie pasiims Džeikobą drauge. Keitė liepė jam nejuokauti. Rėjus nukirto, kad neleis jai vairuoti tokiai susijaudinusiai.

Džeikobas nugirdo tik paskutinę pokalbio dalį.

Rėjus pritūpė priešais ir tarė:

– Senelis serga. Mūsų laukia nuotykis – keliausime jo aplankyti ir įsitikinti, kad jam viskas gerai, ką pasakysi?

– O ar jis norės šokolado? – paklausė Džeikobas.

– Gali būti, – atsakė Rėjus.

– Atiduosiu jam likusius šokoladinius žirnelius.

– Tuoj juos atnešiu, – tarė Rėjus, – o tu eik ir susirask pižamą, dantų šepetėlį ir švarias kelnes rytdienai, sutarta?

– Sutarta, – Džeikobas nustriksėjo į viršų.

Tėtis bandė nusižudyti. Kito paaiškinimo neįstengė sugalvoti.

Rėjus tarė:

– Susirink savo daiktus. Aš pasirūpinsiu savais ir Džeikobu.

Ko jis griebėsi gulėdamas tame miegamajame? Tablečių? Skustuvo? Virvės? Turėjo išsiaiškinti, kad tik galėtų išmesti iš galvos apnikusius vaizdus.

O gal išėjo iš namų ir jį partrenkė mašina.

Ji dėl visko kalta. Jis prašė pagalbos, o ji permetė šią naštą mamai, nors ir žinojo, kad tokie reikalai ne jos nosiai.

Šūdas, šūdas, šūdas.

Ji čiupo iš stalčiaus megztinį ir iš spintos išsitraukė nedidelę kuprinę.

Ar jis dar gyvas?

Galėjo bent truputį ilgiau su juo pasikalbėti. Galėjo mesti darbą ir savaitę praleisti pas tėvus. Galėjo rimčiau paraginti mamą. Jėzau, netgi nežinojo, ar jie lankėsi pas gydytoją. Porą pastarųjų dienų visai apie jį negalvojo. Nė kartelio.

Mašinoje pasidarė šiek tiek ramiau. Rėjus teisus. Ji būtų į ką nors įsirėžusi. Jie važiavo į šiaurę pačiame spūsties gale, iš vieno mašinų kamščio į kitą, nuo vieno raudono šviesoforo iki kito, kol Rėjus ir Džeikobas sudainavo porą tūkstančių „Autobuso ratų“ eilučių.

Kai atvažiavo į Piterborą, Džeikobas jau miegojo.

Rėjus pastatė mašiną prie namo ir tarė:

– Lik čia.

Norėjo paprieštarauti. Ji jau nebe vaikas. Ir jis *jos* tėtis. Bet buvo pavargusi ir džiaugėsi, kad sprendimų imasi kas nors kitas.

Rėjus pabeldė į duris ir ilgokai laukė. Niekas neatidarė. Jis nuėjo už namo.

Gatvės gale trys vaikai paeiliui dviračiais šokinėjo per tramplіną, suręstą iš lentos ir medinės dėžės, lygiai kaip jis su Džuljeta, kai buvo devynerių.

Rėjus užtruko labai ilgai. Ji išlipo iš mašinos ir jau buvo nuėjusi pusę kelio, kai jis pasirodė.

Jis iškėlė ranką:

– Ne. Neik ten.

– Kodėl?

– Nieko nėra.

– Iš kur žinai? – paklausė ji.

– Įsilaužiau per langą kieme.

Jis ją apsuko ir tvirtu žingsniu nulydėjo iki mašinos.

– Ką tu padarei?

– Išsiaiškinsim vėliau. Turiu paskambinti į ligoninę.

– Kodėl negaliu apsidairyti po namus? – neatlyžo Keitė.

Rėjus suėmė jai pečius ir pažvelgė į veidą:

– Patikėk manim.

Atidarė vairuotojo dureles, iš dėtuvės ištraukė mobilųjį ir surinko numerį.

– Džordžas Holas, – tarė Rėjus. – Teisingai.

Jie laukė.

– Dėkoju, – pasakė Rėjus telefonui.

– Na? – nekantravo Keitė.

– Jis ligoninėje, – atsakė Rėjus. – Lipk į vidų.

– O ką apie jį sakė?

– Nieko nesakė.

– Kodėl? – paklausė Keitė.

– Nes neklausiau.

– Dėl Dievo, Rėjau.

– Jie nieko nebūtų pasakę, nebent esi šeimos narys.

– Aš esu jo suknistos šeimos narys, – siuto Keitė.

– Atleisk, – atsakė Rėjus, – bet, prašau, lipk į mašiną.

Ji įsėdo ir Rėjus įjungė variklį.

– Kodėl neleidai apžiūrėti namo? – nerimavo Keitė. – Kas ten buvo?

– Ten pilna kraujo, – tylutėliai sušnabždėjo Rėjus.

68

Kai tik Džinė išsiuntė Džeimį paieškoti ko nors užkąsti ligoninės valgykloje, pasirodė gydytojas. Jis vilkėjo tamsiai mėlyną megztuką su trikampe iškirpte, kaip visi šiuolaikiniai daktarai.

Jis pasiteiravo:

– Jūs ponia Hol?

– Taip?

– Aš gydytojas Paris.

Paspaudė jai ranką. Buvo visai išvaizdus. Kažkuo priminė regbio žaidėją.

– Gal galime trumpam išeiti į koridorių? – paklausė taip mandagiai, jog jai nekilo jokių įtarimų, kad kažkas gali būti blogai. Jie išėjo.

– Klausau, – tarė ji.

Jis akimirką tylėjo.

– Norėtume, kad jūsų vyras liktų čia pernakt.

– Gerai.

Mintis pasirodė labai protinga.

Jis tarė:

– Norėtume atlikti psichiatrinį tyrimą.

Ji norėjo paaiškinti:

– Na taip, pastaruoju metu jis buvo prislėgtas.

Maloniai nustebino toks ligoninės atidumas, bet nesuprato, kaip jie sužinojo. Galbūt gydytojas Bargutianas ką nors įrašė į Džordžo paciento kortelę. O tai kėlė šiokį tokį nerimą.

Daktaras Paris dėstė:

– Jei žmogus susižeidė savanoriškai, norime išsiaiškinti, kodėl taip padarė. Ar yra taip daręs anksčiau. Ar ketina taip daryti ateityje.

Džinė sutriko:

– Prieš porą metų buvo susilaužęs alkūnę. Nors paprastai būna labai atsargus.

Nuoširdžiai nesuprato, kur link suka gydytojas Paris. Ji šyptelėjo.

Daktaras taip pat atsakė šypsena, tačiau gana keistoka.

– Susilaužė alkūnę?..

– Nukrito nuo kopėčių.

– Nejau jums nepapasakojo apie žirkles?

– Kokias žirkles? – nustebo ji.

Jis papasakojo jai apie žirkles.

Norėjo gydytojui Pariui pasakyti, kad tikriausiai sumaišė Džordžą su kuo nors kitu. Tačiau jis žinojo apie kraują, vonią ir egzemą. Pasijuto kvaila, kad patikėjo jo idiotiška kalto istorija. Ir išsigando dėl Džordžo.

Jis kraustėsi iš proto.

Norėjo paklausti gydytojo Pario, kas konkrečiai Džordžui negerai, ar jam pablogės, ar tai laikina. Tačiau tokie klausimai buvo savanaudiški

ir ji nenorėjo apsikvailinti antrą kartą. Todėl padėkojo gydytojui už pokalbį, atsisėdo ant kėdės prie Džordžo lovos, palaukė, kol gydytojas Paris išeis ir, kai niekas nematė, truputį paverkė.

69

Džeimis sėdėjo „Kenco" restorane („Firminiai patiekalai, kepsnių dienos, tarptautinė virtuvė ir ne tik!"), gėrė kavą ir valgė pyragėlį su sūriu ir svogūnais.

Jis giliai įklimpo į mėšlą. Geriausiu atveju ketino čia sėdėti, kol į ligoninę atvyks Keitė, ir jos abi su mama gerai apsipeš, ir spės daugmaž susitaikyti, prieš jam sugrįžtant į įvykio vietą.

„Kenco" restoranas jam gan patiko. Panašiai kaip greitkelių poilsio aikštelės ar oro uostų laukimo salės. Beveik taip pat, kaip kai kuriems žmonėms patinka apžiūrinėti katedras ir vaikštinėti po kaimo vietoves.

Juodo plastiko padėklai, dirbtiniai augalai ir tvorelės, kad sudarytų supančio sodo įspūdį... Tokiose vietose galima mąstyti. Niekas nežino, kas esi. Niekada neužkalbins bendradarbiai ar draugai. Čia esi vienas, tačiau ne vienišas.

Paauglystėje per vakarėlius visada išsmukdavo į sodą, sėdėdavo tamsoje ant suoliuko, rūkydavo cigaretes „Camel", už nugaros švytėdavo langai ir dunksėdavo slopios dainos „Hi, Ho, Silver Lining" nuotrupos, stebėdamas žvaigždynus gvildendavo didžiuosius klausimus apie Dievo egzistavimą, blogio prigimtį, mirties slėpinį – tokius klausimus, kurie, atrodė, svarbesni už viską pasaulyje, kol po kelerių metų ant galvos nukrito keli tikri klausimai, pavyzdžiui, kaip užsidirbti pragyvenimui, kodėl žmonės įsimyli ir nebemyli ir kiek metų galima rūkyti, kad metęs nesusirgtum vėžiu.

Galbūt žinoti atsakymus nėra svarbu. Gal svarbiausia klausti. Nieko nepriimti už gryną pinigą. Galbūt taip liauniesi senti.

Ir galbūt, jei turi galimybę praleisti bent pusvalandį per dieną tokiose vietelėse kaip ši ir suteikti mintims laisvę, ištveri bet ką.

Prie stalelio priešais atsisėdo senis žvynuota oda ir virš Adomo obuolio priklijuotu marlės lopu. Senio dešinės rankos pirštai buvo taip pageltę nuo nikotino, kad atrodė lyg lakuoti.

Džeimis žvilgtelėjo į laikrodį. Išėjo prieš keturiasdešimt minučių. Ūmai pasijuto prasikaltęs.

Užsivertė paskutinį mauką kavos su tirščiais, atsistojo ir nuėjo į pagrindinį koridorių.

70

Džinė stebėjo, kaip Džordžas miega.

Galvojo apie tą dieną, kai jiedu lankė Džordžo dėdę toje siaubingoje ligoninėje, Notingame, prieš pat jo mirtį. Apie senius, susėdusius priešais televizorių, rūkančius ir slankiojančius koridoriais. Ar taip bus ir Džordžui?

Išgirdo žingsnius ir tarp užuolaidų pasirodė Keitė, nuraudusi ir pridususi. Atrodė baisiai.

– Kaip tėtis?

– Tėčiui viskas gerai. Nėra ko jaudintis.

– Labai išsigandom, – negalėjo atgauti kvapo. – Kas atsitiko?

Džinė paaiškino. Apie nelaimę su kaltu. Istorija skambėjo juokingai, nes ji žinojo, kad tai netiesa, ir svarstė, kodėl leidosi mulkinama. O Keitei, rodės, taip atlėgo, kad daugiau klausimų nė nekilo.

– Ačiū Dievui, gerai baigėsi... galvojau, kad... – Keitė susiprato ir pritilo, kad Džordžas netyčia neišgirstų, ką ji sako. – Geriau apskritai apie tai nekalbėkim.

Ji pasitrynė veidą.

– Apie ką nekalbėkim? – tyliai paklausė Džinė.

– Maniau, kad jis... Na, supranti, – sušnibždėjo Keitė. – Jį kamavo depresija. Nerimavo, kad mirs. Negalėčiau sugalvot kitokio paaiškinimo, kai žmogus tokios būsenos.

Savižudybė. Argi ne apie tai kalbėjo ir gydytojas. Apie savęs žalojimą.

Keitė padėjo ranką jai ant peties.

– Kaip jautiesi, mama?

– Gerai, – atsakė Džinė. – Nors, atvirai sakant, negerai. Švelniai tariant, buvo sunku. Bet džiaugiuos, kad judu su Džeimiu čia.

– Jei jau apie jį prakalbom...

– Jis valgykloje, – tarė Džinė. – Tėvas užmigo, o jis buvo dar nevalgęs. Todėl išsiunčiau.

– Rėjus sakė, kad namuose netvarka.
– Namas, – tarė Džinė. – Dieve, visai pamiršau apie namą.
– Atleisk.
– Grįši su manim, ar ne? – paklausė Džinė. – Tėvą čia paliks per naktį.
– Žinoma, – atsakė Keitė. – Darysim, kaip tau geriausia.
– Ačiū, – padėkojo Džinė.
Keitė pažvelgė į Džordžą.
– Atrodo, skausmai jo nekankina.
– Ne.
– Kur jis įsipjovė?
– Į šlaunį, – pasakė Džinė. – Turbūt pargriuvo ant kalto, kai jį nešėsi.
Pasilenkusi atvertė antklodę, kad parodytų Keitei sutvarstytą žaizdą, bet jo pižamos kelnės buvo nusmauktos kiek per žemai ir matėsi gaktos plaukai, tad staigiai švystelėjo antklodę atgal.
Keitė įsikibo tėvui į ranką.
– Tėti, – kreipėsi į jį. – Čia Keitė.
Tėvas kažką neaiškiai sumurmėjo.
– Esi visiškas idiotas. Bet mes tave mylim.
– O kur Džeikobas? – pasiteiravo Džinė.
Tačiau Keitė nesiklausė. Atsisėdo ant gretimos kėdės ir pravirko.
– Keite.
– Atleisk man.
Kurį laiką Džinė netrukdė jai verkti, o tada pasakė:
– Džeimis man papasakojo apie vestuves.
Keitė pakėlė akis.
– Ką?
– Papasakojo, kad vestuvių nebus.
Keitė atrodė įsižeidusi.
– Viskas gerai, – nuramino Džinė. – Suprantu, kad tau galbūt sunku apie tai kalbėti. Dar prisidėjo tėvo nelaimė. Ir viskas suruošta. Bet būtų blogiausia, jei jų neatsisakytum tik todėl, kad nenorėtum sukelt sumaišties.
– Taip, – atsakė Keitė linksėdama.
– Svarbiausia, kad būtum laiminga, – ji nutilo. – Gal tau bus ramiau, jei pasakysiu, kad mes taip pat visą laiką dvejojom.
– Kas tie mes?

– Mudu su tėvu. Be abejo, Rėjus geras vyras. Ir Džeikobui jis, aišku, patinka. Bet nuolat jutom, kad tau su juo ne visai pakeliui.

Keitė ilgą laiką baugiai tylėjo.

– Mes tave labai mylim, – pasakė Džinė.

Keitė pertraukė:

– Ir visą šitą tau pasakė Džeimis?

– Sakė, kad jam skambinai.

Pokalbis sukosi negera linkme, bet Džinė nesuprato kodėl.

Keitė atsistojo.

Jos akys spindėjo šalčiu.

Ji tarė:

– Grįšiu po poros minučių.

Ir dingo už užuolaidų.

Atrodė, kad ji nejuokais įpyko.

Džeimis prisivirė bėdos. Tiek Džinei buvo aišku. Atsilošė, užsimerkė ir sunkiai atsiduso. Neturėjo tam jėgų. Tik ne dabar.

Savi vaikai niekada neužauga. Net po trisdešimties metų elgiasi lyg penkiamečiai. Vieną akimirką jie geriausi tavo draugai. Bet tik pasakai ką neteisingai, jie sprogsta kaip petardos.

Pasilenkė ir paėmė Džordžo ranką. Apie jos vyrą galima sakyti bet ką, tačiau jis bent jau nuspėjamas.

Ar bent jau toks buvo.

Suspaudė jo pirštus ir suprato, kad nė nenutuokia, kas sukasi jo galvoje.

71

Džeimis įžengė į laukiamąjį ir pačiame žalių plastikinių suolų gale išvydo vienas priešais kitą sėdinčius Rėjų ir Džeikobą. Rėjus rodė fokusą su moneta. Amžių amžiais tėvai rodo šį fokusą savo vaikams.

Džeimis atsisėdo prie Džeikobo ir tarė:

– Sveiki, vaikinai.

Džeikobas atsakė:

– Rėjus moka padaryti stebuklą.

Rėjus atsisuko į Džeimį:

– Na ir?..

Porą akimirkų Džeimis nesuprato, ką Rėjus turi galvoje. Tada prisiminė.

– A, taip. Tėtis. Atsiprašau. Buvau valgykloje. Jam viskas gerai. Na, gal vis dėlto nelabai. Turiu omeny, kad fiziškai jis sveikas, bet yra kitų bėdų. Mama visiems paskambino, nes...

Tačiau Džeikobas, išgirdęs, kodėl mama visiems paskambino, imtų sapnuoti košmarus.

– Vėliau papasakosiu.

– Ar senelis mirė? – paklausė Džeikobas.

– Visiškai priešingai, – atsakė Džeimis, – todėl tau nėra ko jaudintis.

– Gerai, – tarė Rėjus, – tai gerai.

Ir atsiduso tarsi aktorius ant scenos.

Tada Džeimis prisiminė jų vestuves ir suprato, kad būtų nemandagu neužsiminti, todėl paklausė:

– Kaip tu?

Ištarė nutaisęs prasmingą toną, kuris turėtų reikšti nuoširdų susirūpinimą, o ne šiaip mandagumą.

– Gerai, – atsakė Rėjus, nutaisęs prasmingą toną, reiškiantį, jog puikiai supranta, ką Džeimis turi omenyje.

– Padaryk stebuklą, – paprašė Džeikobas, – užburk ją. Užburk, kad atsirastų mano ausy.

– Gerai, – Rėjus atsisuko į Džeikobą ir jo veidu perbėgo nežymus šypsnys, todėl Džeimis ėmė manyti, jog gali būti, kad Rėjus yra visai maloni ir protinga žmogiška būtybė.

Tai buvo dvidešimt penkių pensų moneta. Džeimis taip pat turėjo dvidešimt penkių pensų monetą užpakalinėje kelnių kišenėje. Ją susižvejojo ir slapčia laikė dešinėje rankoje.

– O dabar Rėjus užburs, kad moneta atsirastų mano delne, – pasakė Džeimis.

Jis iškėlė dešinį kumštį.

Rėjus pažvelgė į Džeimį suraukęs antakius, tikriausiai manydamas, kad Džeimis imsis jį tvirkinti. Tačiau tuoj pat suprato, ką šis turi omenyje, nuoširdžiai nusišypsojo ir pasakė:

– Pabandom.

Rėjus demonstratyviai suėmė monetą nykščiu ir smiliumi.

– Aš pabarstysiu, – suskubo pranešti Džeikobas, akivaizdžiai išsigandęs, kad kas nors gali jį aplenkti.

– Tada pirmyn, – paragino Rėjus.

Džeikobas pabarstė monetą nematomomis stebuklingomis dulkėmis.

Rėjus truputį pamosikavo kita ranka, uždengė monetą delnu kaip servetėle, suspaudė ją į kumštį ir patraukė. Moneta dingo.

– Parodyk ranką, – prašė Džeikobas, – parodyk stebuklingą ranką.

Rėjus lėtai atgniaužė kumštį.

Monetos ten nebuvo.

Džeikobas iš nuostabos išpūtė akis.

– O dabar, – laikydamas kumštį tarė Džeimis, – abrakadabra!

Jis jau buvo beatgniaužiąs delną, kai Rėjus ištarė:

– Keite?..

Jo veido išraiška nežadėjo nieko gero. Džeimis atsisuko ir pamatė link jo sparčiai žingsniuojančią Keitę, kurios veido išraiška taip pat nežadėjo nieko gero.

Jis pasisveikino:

– Sveika, Keite.

Ji smogė kumščiu į veidą taip, kad jis nulėkė nuo suolo ir nukritęs ant žemės iš arti pamatė Džeikobo batus.

Išgirdo, kaip kitame koridoriaus gale pritariamai ploja kažkoks silpnaprotis. Rėjus sutriko:

– Keite... kokį velnią čia...

Džeikobas nustebusiu balsu ištarė:

– Tu trenkei dėdei Džeimiui.

Pasigirdo kažkieno skubrūs žingsniai.

Kai jam pavyko atsikelti ir susirangyti ant suolo, prie jų priėjo apsaugininkas:

– Ei, ei, ei, žmonės, raminkitės.

Keitė Džeimiui metė:

– Kokį velnią pripasakojai mamai?

Džeimis atsisuko į apsaugininką:

– Viskas gerai, ji mano sesuo.

Rėjus kreipėsi į Džeikobą:

– Einam pažiūrėti, kaip laikosi močiutė ir senelis.

Nors niekas į apsaugininką nekreipė dėmesio, jis pagrasino:

– Jei dar atsitiks kas nors panašaus, aš jus iš čia išprašysiu.

72

Po penkių minučių Džinė išgirdo kitus žingsnius, sunkesnius nei Keitės. Pirma pamanė, kad ateina kitas gydytojas. Įsitempė.

Tačiau prasiskleidus užuolaidoms pasirodė Rėjus su Džeikobu ant pečių.

Išsyk suprato, kas atsitiko. Keitė papasakojo Rėjui. Kad jiedu su Džordžu dvejojo. Ar Rėjus tikrai tinka jų dukteriai.

Rėjus nuleido Džeikobą.

Džeikobas pasisveikino:

– Labas, močiute. Ai... turiu... šokoladinių žirniukų. Seneliui.

Džinė nenumanė, ką įpykęs gali padaryti toks vyras kaip Rėjus.

Ji atsistojo ir tarė:

– Rėjau, labai atsiprašau. Nesakom, kad tu mums nepatinki. Toli gražu. Mes tik... Labai atsiprašau.

Norėjo prasmegt skradžiai žemę, bet neprasmego, todėl smuko pro užuolaidas ir pabėgo.

73

Kol Džeimis kėlėsi nuo grindų, Keitė akimirksniu sumojo tris dalykus.

Pirmas, ji turės viską labai gerai paaiškinti Džeikobui. Antras, tai buvo paskutinis lašas, sugriovęs jos moralinį pranašumą prieš Rėjų. Trečias, niekam nebuvo gerai užvožusi nuo tų laikų, kai pradinėje mokykloje susiginčijo su Zoja Kanter dėl raudonų sandalų, ir jautėsi tiesiog velniškai puikiai.

Atsisėdo šalia brolio. Keletą sekundžių abu nepratarė nė žodžio.

– Atsiprašau, – pasakė, nors nesigailėjo. Nė kiek. – Porą pastarųjų savaičių man buvo sušiktai sunku.

– Pff, – purkštelėjo Džeimis.

– Ką tai reiškia?

– Tonis mane metė.

– Šūdas. Atsiprašau.

Pro Džeimio petį pamatė moterį, labai panašią į mamą, lekiančią pagrindiniu koridoriumi tokiu greičiu, lyg ją vytųsi nematomas šuo.

– O tėtis susižeidė visai ne su kaltu, – pasakė Džeimis, – pasirodo, bandė *išsikirpti vėžį*. Su žirklėm.

– Na, tada jau aiškiau, – atsakė Keitė.

Džeimis truputį nusivylė:

– Tikėjausi daugiau entuziazmo.

Keitė jam papasakojo apie viešnagę namuose, panikos priepuolius ir „Mirtiną ginklą".

– Oi, visai pamiršau, – dingtelėjo Džeimiui, – jis buvo čia.

– Kas toks?

– Mamos balandėlis.

– Kaip suprast, kad jis buvo čia? – nesuprato ji.

– Tikriausia ją atvežė. Bandė likti nepastebėtas. Dėl savaime suprantamų priežasčių. Susidūriau su juo, kai atvažiavau.

– Na, ir koks jis?

Džeimis patraukė pečiais.

– Pasidulkintum su juo? – paklausė.

Jis pakėlė antakius, ir Keitė susiprotėjo, kad pastaruoju metu jai truputį čiuožia stogas.

– Dalytis su mama pagyvenusiu biseksualiu meilužiu, – kalbėjo Džeimis, – manau, gyvenimas ir taip jau gana nelengvas, – nutilo. – Stileiva. Įdegęs. Golfas neaukštu kaklu. Užsipylęs truputį per daug odekolono.

Ji pasilenkė į priekį ir paėmė Džeimį už rankos.

– Tau viskas gerai?

Jis nusijuokė:

– Jo. Neįtikėtina, bet man viskas gerai.

Puikiai suprato, ką jis turi omenyje. Tą akimirką viskas iš tikrųjų buvo gerai. Tyliai sėdėjo dviese. Paties viesulo viduryje.

– Na, o tu vis dėlto tekėsi? – paklausė Džeimis.

– Dievas žino. Mama devintam danguj. Todėl iš dalies noriu ištekėt už Rėjaus vien tam, kad ji susinervintų, – valandėlę patylėjo. – Juk viskas turėtų būti paprasta, ar ne? Turiu omeny, kad arba myli ką nors, arba ne. Čia juk ne kvantinė mechanika. Bet aš visiškai nežinau, Džeimi. Visiškai.

Pro dvivėres duris įėjo jaunas rytietis tamsiai mėlynu kostiumu ir patraukė prie registratūros. Atrodė blaivus, bet drabužiai buvo kruvini.

Ji prisiminė animacinius filmukus, kur ligoninės priimamuosiuose sėdi berniukai, užsimaukšlinę puodus ant galvų, ir svarstė, ar galva tikrai taip gali užstrigti.

Iškirpti vėžį su žirklėmis. Gerai pagalvojus, atrodė, visiškai logiška. Bet egzemai gydyti gal kiek per stiprus metodas.

Rytietis pargriuvo. Ne susmuko. Bet nuvirto. Kaip grėblys arba kaip ilgoji labai skubančio laikrodžio rodyklė. Nugriuvo labai garsiai. Buvo ir juokinga, ir nejuokinga.

Jį teko nutempti.

Tada pasirodė Rėjus su Džeikobu.

Džeikobas pasakė:

– Jis... ten... senelis knarkia.

Rėjus paklausė:

– Nematėt savo mamos?

– Kodėl klausi? – susidomėjo Džeimis.

– Ji ėmė keistai elgtis ir išbėgo.

Džeikobas pažiūrėjo į Džeimį:

– Užburk monetą.

– Gal vėliau, gerai? – pašiaušė Džeikobui plaukus. – Einu jos ieškoti.

Po dešimties minučių visi važiavo atgal į kaimą.

Į mašiną įsisodino mamą. Keitė su Džeikobu sėdėjo gale. Mama akivaizdžiai nesidžiaugė, kad sėdi priekyje su Rėjumi, bet Keitei nesveikai patiko stebėti, kaip jiedu bando regzti mandagų pokalbį.

Be to, jai patiko sėdėti gale su Džeikobu. Kaip vaikui. Kai už nieką neatsakai. Viską sutvarko suaugusieji. Beveik kaip tą vasarą Italijoje, kai jų alfa romeo užgeso už Emilijos Redžo, jie nustūmė mašiną į šalikelę, priėjęs vyras su įspūdingais ūsais pasakė, kad mašina „completamente morte“ ar kažką panašaus, ir tai išgirdęs tėtis nusivėmė ant žolės, bet tuo metu tai tebuvo eilinis keistas tėvų elgesys su trupučiu smarvės, o ji ir Džeimis sėdėjo ant kelkraščio, žaidė su žiūronais, sprendė medinės snaigės galvosūkį, gėrė apelsinų limonadą ir dėl nieko pasaulyje nesijaudino.

74

Atsiklaupęs ir šalia pasistatęs dubenį muiluoto vandens Džeimis valė iš kilimo tėvo kraujo dėmes.

Knygose ir filmuose viskas būna kitaip. Kai atsitinka kas nors baisaus, užgroja orkestras ir visi žino, iš kur paimti varžtį, ir pro šalį nevažiuoja ledų autobusiukas. O kai kažkas baisaus atsitinka gyvenime, suskausta kelius, rankose ima irti kempinė ir supranti, kad neišvengiamai liks šiokia tokia dėmė.

Džeimis į namus atvyko pirmas, o kai greta jo automobilį pasistatė Keitė su Rėjumi, mama šoko iš mašinos, tartum ši degtų, o tai atrodė keistokai. Kilo nedidelė panika, nes, savaime suprantama, Džeikobo nebuvo galima leisti į namą dėl kraujo (iš Rėjaus žodžių galėjai pamanyti, kad namas ne užlietas, bet perdažytas). Tačiau panika buvo reiškiama gestais, todėl Džeikobas neturėjo nė menkiausio supratimo, kas vyksta.

Ką Keitė turėjo galvoje sakydama, kad Rėjus „moka elgtis su vaikais", Džeimis suprato, kai šis ištraukė iš bagažinės palapinę ir pasakė Džeikobui, kad jie miegos sode, nes namuose yra krokodilas, ir jei jis bus geras, nereikės eiti į vidų praustis, be to, jis galės sisioti į lysvę.

Tačiau tai negali įpareigoti. Nesituoki su žmogumi dėl to, kad šis „moka elgtis su vaikais". Tuokiesi, nes myli. Be to, mokėti elgtis su vaikais – tai šiek tiek neseksualu. Tai labiau tinka tėčiams.

Tačiau akivaizdu, kad jei jų tėtis būtų Rėjus, jis būtų kreipęsis į specialistą. Ar bent jau griebęsis tinkamų įrankių ir nepalikęs tabaluoti odos gabalo.

Kai priešais išdygo Keitė, jis vis dar valė laiptus.

– Nemanai, kad norėjo ją pasilikti atminimui? – pamojo tuščia ledų dėžute.

– Ką tokią? – susidomėjo Džeimis.

– Kairiąją šlaunį, – atsakė Keitė pirštais vaizduodama, kaip kerpa šalia džinsų kišenės.

– Kokio dydžio? – paklausė Džeimis.

– Kaip didelis mėsainis, – atsakė Keitė, – ko gero. Nemačiau pačios žaizdos. Beje... vonia jau baigta. Mama baigia tvarkyti virtuvę. Duok man šitą, o pats eik pažiūrėti, kaip sekasi Rėjui su Džeikobu.

– Tau geriau valyt kraują nuo kilimo, nei eit pasikalbėt su savo sužadėtiniu?

– Jei taip šakosies, gali valyti pats.

– Atleisk, – atsakė Džeimis, – priimu tavo pasiūlymą.

– Be to, – pridūrė Keitė, – nors ir labai skaudu tau pranešt, bet moterys moka valyti švariau nei vyrai.

Dangus buvo apsiniaukęs, tad sode buvo visai tamsu. Džeimis gal trisdešimt sekundžių stovėjo kiemelyje, kol sugebėjo ką nors įžiūrėti.

Rėjus palapinę pastatė kiek įmanoma toliau nuo Keitės šeimos. Priėjęs palapinę Džeimis išgirdo tik balsą:

– Sveikas, Džeimi.

Jis sėdėjo nugara į namą. Tesimatė galvos siluetas, o išraiška buvo neįžiūrima.

– Atnešiau tau kavos, – Džeimis ištiesė puodelį.

– Į sveikatą.

Rėjus sėdėjo ant turistinio kilimėlio. Pasislinko užleisdamas Džeimiui vietą gale.

Džeimis prisėdo. Kilimėlis buvo šiltas. Iš palapinės sklido tylus knarkimas.

– Na, tai ką gi jis pasidarė? – paklausė Rėjus.

– Šūdas, – tarė Džeimis, – tau niekas taip ir nepapasakojo, ar ne? Atleisk.

Džeimis viską papasakojo, ir Rėjus švilptelėjo:

– Visiškai trenktas.

Atrodė priblokštas, ir Džeimis porą sekundžių didžiavosi savo tėvu.

Sėdėjo tylėdami.

Visai kaip per paauglių vakarėlius. Tik be „Hi, Ho, Silver Lining“ dainos. Ir sode Džeimis buvo ne vienas. Tačiau viskas buvo gerai. Tam tikra prasme, Rėjus taip pat buvo išvarytas, todėl dabar abu buvo lyg ir pašaliniai. Be to, Džeimis Rėjaus nematė, todėl šis neužėmė tiek daug vietos kaip paprastai.

Rėjus ištarė:

– Aš pasipusčiau padus.

– Ką pasakei?

– Keitė išėjo su Grehemu išgerti kavos. Aš juos pasekiau.

– Oi, kaip negražu.

– Tiesą sakant, norėjau jį užmušti, – tęsė Rėjus, – mečiau šiukšliadėžę. Supratau, kad susimoviau. Todėl dėjau į kulnus. Miegojau pas vyruką iš darbo, – jis nutilo, – ir tai buvo blogiau, nei nusekti ją į kavinę.

Džeimis nežinojo, ką atsakyti. Su Rėjumi buvo sunku kalbėti net dienos šviesoje. O nematant kūno kalbos buvo beveik neįmanoma.

– Tiesą sakant, – kalbėjo Rėjus, – viskas visai ne dėl Grehemo. Grehemas buvo tik...

– Katalizatorius? – bandė užbaigti Džeimis, džiaugdamasis, kad gali įsitraukti.

– Požymis, – mandagiai pasakė Rėjus. – Keitė manęs nemyli. Nemanau, kad kada nors mylėjo. Bet labai stengiasi. Nes bijo, kad išmesiu iš namų.

– Aha, – atsakė Džeimis.

– Neketinu jos išmesti iš namų.

– Dėkoju, – nuskambėjo keistai. Bet bandymas pasitaisyti nuskambėtų dar keisčiau.

– Bet juk nesituoki su kuo nors, ko nemyli, tiesa? – paklausė Rėjus.

– Tiesa, – atsakė Džeimis, nors buvo akivaizdu, jog žmonės taip elgiasi.

Kurį laiką sėdėjo klausydamiesi tolumoje lekiančio traukinio (keista, kad jie girdisi tik naktį). Buvo neįprastai malonu. Todėl Džeimis garsiai pagalvojo:

– Jėzau, garsusis Grehemas, – tarsi kalbėtųsi su draugu.

Pajuto, kaip Rėjus krūptelėjo. Pajuto net tamsoje.

– Matei jį, – pasakė Džeimis, – žinai, koks jis.

– Bandžiau nelįsti į akis, – atsakė Rėjus.

Džeimis gurkštelėjo kavos.

– Jis neįtikėtinai išvaizdus, – turbūt nereikėjo šito sakyti, – bet tai ir viskas. Jis nuobodus. Ir lėkštas. Ir silpnas. Ir ne toks jau protingas. Bet iš pirmo žvilgsnio to nepastebi. Nes jis mielas, atsipūtęs, pasitikintis. Todėl pagalvoji, kad ne iš kelmo spirtas, – dirstelėjo į namą ir pamatė išdaužtą virtuvės langą, kruopščiai užtaisytą lentų trikampiu. – Jis dirba draudimo įmonėje... mažai darbo, dar niekingesnis už manąjį.

Džeimiui visai patiko šnekėtis su Rėjumi tamsoje. Tas keistumas ir paslaptingumas. Taip daug lengviau išsikalbėti. Džeimis atsipalaidavo ir vaizduotėje trumpai šmėstelėjo labai konkreti seksualinė fantazija su

Rėjumi, tik po trijų sekundžių susigriebė, kad tai visapusiškai neleistina, lyg naktį virtuvėje užmintum sraigę.

Rėjus tarė:

– Tavo mama per daug nesidžiaugia, kad tapsiu jūsų šeimos nariu, ar ne?

Džeimis pagalvojo: „Na ir kas", ir atsakė:

– Neypatingai. Tačiau ji manė, kad iš Grehemo subinės šviečia saulė. Todėl negali jos laikyti geriausia pasaulyje žmonių žinove.

Ar tai buvo protinga? Tuo metu būtų pravertusi Rėjaus veido išraiška.

– Žinoma, kai Grehemas paliko Keitę su Džeikobu, ji nusprendė, kad jis yra šėtono tarnas.

Rėjus nieko nesakė.

Antrame aukšte užsidegė šviesa, miegamojo lange trumpai pasirodė mama, žvelgianti į tamsų sodą. Ji atrodė maža ir liūdna.

Džeimis tarė:

– Nepasiduok, drauguži.

Ir suprato, kad nori, jog Keitė su Rėjumi būtų kartu, nors ir negalėjo tiksliai pasakyti kodėl. Gal tiesiog norėjo, kad bent vienas dalykas būtų toks, koks turi būti, nes visa kita aplinkui byrėjo? O gal jis tiesiog ėmė patikti?

– Dėkui, drauguži, – atsakė Rėjus.

Džeimis nutilo, o paskui ištarė:

– Mane paliko Tonis.

Net pats nesuprato, kodėl tai pasakė.

– O tu nori vėl būti kartu...

Džeimis norėjo atsakyti „taip", bet vien nuo tokios minties jam gerklėje įstrigo gumulas, o Rėjus dar nebuvo toks artimas.

– Mmhmm.

– Dėl tavo kaltės ar jo?

Džeimis nusprendė pamėginti. Tai buvo lyg atgaila. Lyg nėrimas į šaltą baseiną. Nusispjaut, jei ir apsiverks. Šią savaitę jau ganėtinai apsikvailino.

– Norėjau būti kartu, bet tuo pat metu ir atskirai.

– Tipo, kad galėtum dulkinti kitus vyrukus?

– Ne, visai ne, – keista, bet jam nesinorėjo verkti, netgi priešingai. Galbūt dėl visko buvo kalta tamsa, tačiau su Rėjumi apie tai buvo

daug lengviau kalbėti nei su kuriuo nors šeimos nariu. Įskaitant ir Keitę. – Nenorėjau nuolaidžiauti. Dalytis. Nenorėjau aukotis. Ir tai buvo kvaila. Dabar suprantu, – jis nutilo. – Kai ką nors myli, turi kažko atsisakyti.

– Būtent, – pritarė Rėjus.

– Visiškai susimoviau, – pasakė Džeimis, – ir nežinau, kaip viską pataisyti.

– Tu taip pat nepasiduok, – atsakė Rėjus.

Džeimis nuo veido nusibraukė vabzdį.

– O kvailiausia... – pradėjo Rėjus.

– Kas kvailiausia? – paklausė Džeimis.

– Kad aš ją myliu. Nors ji tikrai ne dovanėlė, bet aš ją myliu. Žinau, kad nesu labai protingas. Ir žinau, kad kartais elgiuosi kvailai. Tačiau ji man rūpi. Tikrai rūpi.

Lyg gavusios signalą atsidarė virtuvės durys ir pro jas išlindo lėkšte nešina Keitė.

– Kur esi? – ji atsargiai žengė veja ir ant kažko užmynė: – Šūdas.

Pasilenkė pakelti nukritusios šakutės.

– Mes čia, – atsakė Džeimis.

Ji pasuko link jų.

– Viduje laukia vakarienė. Eikit pavalgyt, o aš pabūsiu su Džeikobu, gerai?

– Duok man lėkštę, – atsakė Rėjus, – aš liksiu čia.

– Gerai, – tarė Keitė. Atsakė tokiu tonu, tarsi per vieną dieną jau būtų gana nesutarimų. Ji atidavė lėkštę Rėjui. – Spagečiai su Bolonės padažu. Tikrai nenori vyriškos porcijos?

– Man užteks, – atsiliepė Rėjus.

Keitė atsistojo ant keturių ir įkišo galvą į palapinę. Įsitaisė greta Džeikobo ir pabučiavo jį į žandą:

– Saldžių sapnų, bananiuk.

Tada išlindo ir Džeimiui tarė:

– Nagi, eime. Palaikysim mamai kompaniją.

Ji nužingsniavo atgal į namą.

Džeimis atsistojo. Palietė ir švelniai patapšnojo Rėjui petį. Šis nesureagavo.

Ir per drėgną žolę nuėjo į šviečiančius namus.

75

Keitė žinojo, kad per vakarienę kils kivirčas. Jautė tvyrančią įtampą. Jei barnis pasisuks ypač bloga linkme, galės vienu kartu pasirieti ir dėl jos vestuvių, ir dėl tėčio psichinės sveikatos, ir dėl mamos meilužio.

Įpusėjusi spagečius su Bolonės padažu mama pasakė, kad nuoširdžiai viliasi, jog tėvas daugiau taip kvailai nebesusižeis. Jos veide buvo galima įžiūrėti neviltį, tad Keitei buvo akivaizdu, kad ji žino, jog pasakėlė apie kaltą – gryni paistalai, bet labai nenorėjo, kad tą žinotų kiti. Stojo nejauki tyla, kai girdisi kramtymas ir įrankių brūžinimas, bet Džeimis pataisė padėtį replika:

– O jei ir susižalos, tikėkimės, kad sode.

Visi prisivertė nusijuokti ir įtampa kiek nuslūgo.

Kai rinko lėkštes, mama metė pagrindinį kozirį:

– Tai vestuvės įvyks ar neįvyks?

Keitė sugriežė dantimis:

– Tiesiog nežinau, aišku tau?

– Na, mums gan greitai reikės žinot. Žinau, kad gerai, kai mes tokie supratingi, bet man reikėtų paskambinti keliems svarbiems žmonėms ir verčiau to neatidėliočiau ilgiau nei būtina.

Keitė pasirėmė delnais į stalą, kad nusiramintų.

– Ką nori, kad pasakyčiau? Nežinau. Kol kas padėtis sudėtinga.

Lėkštėmis nešinas Džeimis stabtelėjo tarpduryje.

– Tai tu ji myli, ar ne? – paklausė mama.

Tada Keitė visai padūko.

– Ką, po velnių, tu išmanai apie meilę.

Mama atrodė lyg trenkta šlapia mazgote.

Džeimis įsiterpė:

– Užteks. Užteks. Nepradėkit peštis. Prašau.

– Atsiknisk, – atrėžė Keitė.

Mama atsisėdo ant kėdės, užsimerkė ir tarė:

– Na, jei tu taip jautiesi, tada, manau, galime būti ramūs, vestuvių nebus.

Džeimiui virpėjo rankos. Padėjo lėkštes ant stalo.

– Keite. Mama. Gal liaukitės, gerai? Manau, jau visi užtektinai prisikentėjom.

– Kuo, po velnių, tu čia dėtas? – tarė Keitė suprasdama, kad kalba vaikiškai, su pagieža, bet jai reikėjo atjautos, o ne pamokslų.

Tada ir Džeimis neteko savitvardos, o to Keitė jau seniai nebuvo mačiusi.

– Daug kuo dėtas. Tu mano sesė. O tu mano motina. Ir abidvi baigiat viską sugriaut.

– Džeimi... – kreipėsi motina, tarsi jam būtų šešeri.

Džeimis nekreipė į ją dėmesio ir pasisuko į Keitę.

– Dvidešimt minučių sėdėjau lauke su Rėjum, jis labai šaunus vyrukas ir neriasi iš kailio, kad tik tau būtų geriau.

Keitė atšovė:

– Oho, pakeitei giesmelę.

– Užsičiaupk ir klausykis, – atrėžė Džeimis. – Jis taikstosi su šituo mėšlu. Leidžia tau gyventi pas save, kiek tik nori, nors tu jo ir nemyli, nes judu su Džeikobu jam rūpit. Atvažiavęs čia sėdi sode, nes puikiausiai supranta, kad mama su tėčiu jo nemėgsta...

– Niekad nesu to sakius, – droviai paprieštaravo mama.

– Be to, šiandien ligoninėj pasikalbėjau su tėčiu, jam kažkas labai negerai, ir jokios sušiktos nelaimės su kaltu nebuvo. Jis mėsinėjo save žirklėmis, o tu manai, kad viskas praeis. Tikrai nepraeis. Jam reikia žmogaus, kuris jo išklausytų, antraip jis įkiš galvą į orkaitę, ir visi pasijusim šūdinai, nes apsimetinėjom, kad jam viskas gerai.

Keitę pribloškė netikėtas Džeimio būdo persimainymas, net negirdėjo, ką jis sako. Keletą sekundžių visi tylėjo, o tada mama ėmė tyliai verkti.

Džeimis pasakė:

– Nunešiu į sodą pudingo.

Ir išėjo palikęs lėkštes ant stalo.

76

Džinė užlipo į antrą aukštą, atsigulė ant lovos ir verkė, kol pritrūko ašarų.

Jautėsi beprotiškai vieniša.

Labiausiai dėl Džeimio. Keitę galėjo suprasti. Keitė išgyveno sunkų tarpsnį. Ir Keitė bardavosi su visais ir dėl visko. Bet kas įgėlė Džeimiui? Ar bent numano, ką jai šiandien teko ištverti?

Nebesuprato savo šeimos vyrų.

Atsisėdusi išsipūtė nosį į nosinaitę iš dėžutės, kuri gulėjo ant naktinio stalelio.

Nors, geriau pagalvojus, abejojo, ar apskritai kada juos suprato.

Prisiminė Džeimį, kai jam buvo penkeri. Eidavo į savo kambarį *pabūti vienas*. Net ir dabar kartais su juo kalbėdamas jautiesi, lyg kalbėtum su kuo nors Ispanijoje. Supranti elementarius dalykus. Paros laiką. Kelią iki paplūdimio. Bet daug ko nesupranti, nes moki tik jo kalbos pagrindus.

Tiek pakaktų, jei retkarčiais pavyktų apsikabinti. Bet jis ne iš tų, kuriuos gali apkabinti. Kaip ir Džordžas.

Priėjusi prie lango atitraukė užuolaidas ir pažvelgė žemyn, į sodo prieblandą. Šešėliuose, po medžiais, pačiame gale stovėjo palapinė.

Mintis pasikeisti vietomis su Rėjumi, atsigulti miegmaišyje greta Džeimio, netikėtai pasirodė labai patraukli.

Toliau nuo namų. Toliau nuo šeimos. Toliau nuo visko.

77

Kai Džordžas atsibudo, šeimynos nebebuvo. Nei Džinės, nei Keitės, nei Džeimio, Džeikobo, nei Rėjaus. Tiesą sakant, dėl to tik palengvėjo. Buvo mirtinai pavargęs, o šeima gali tapti sunkia našta. Ypač subėgusi į krūvą.

Neįtemptai mąstė, kad būtų neprošal paskaityti ir kaip galėtų prasimanyti pakenčiamą žurnalą, bet užuolaidas patraukė didžiulis vyras brezentiniu švarku. Buvo visiškai nuplikęs, turėjo segtuvą.

– Ponas Holas? – pakėlė metalinius akinių rėmelius ant labai blizgios kaktos.

– Taip.

– Džoelis Formanas. Psichiatras.

– Maniau, kad jūsiškiai baigia darbą penktą valandą, – pasakė Džordžas.

– Būtų gerai, tiesa?

Jis pervertė keletą segtuvo puslapių.

– Gaila, bet turiu patirties, kad bėgant dienai žmonės tik dar labiau kraustosi iš proto. Paprastai imasi gydytis patys. Bet, esu tikras, tai jums negalioja.

– Žinoma, ne, – atsakė Džordžas. – Nors aš geriu antidepresantus.

Nutarė neužsiminti apie kodeiną ir viskį.

– Kokio skonio?

– Skonio?

– Kaip vadinasi?

– Lustarlis, – atsakė Džordžas. – Bet, žinote, nuo jų jaučiuosi siaubingai.

Gydytojas Formanas buvo iš tų, kurie juokauja nesišypsodami. Atrodė kaip blogiukas iš filmo apie Džeimsą Bondą. Labai trikdė.

– Nemiga, verksmas, nerimas... – vardijo gydytojas Formanas. – Visada prajuokina, kai skaitau „galimą šalutinį poveikį". Jei galėčiau, juos išbraukčiau.

– Aišku, – tarė Džordžas.

– Girdėjau, mėginote užsiimti buitine chirurgija.

Džordžas lėtai ir nuosekliai, ramiu balsu, vis pajuokdamas save paaiškino, kaip atsidūrė ligoninėje.

– Žirklės. Praktiškas pasirinkimas, – pakomentavo gydytojas. – O kaip jaučiatės dabar?

– Jau gana seniai taip gerai nesijaučiau, – atsakė Džordžas.

– Puiku, – tarė gydytojas Formanas. – Bet vis vien lankysitės šeimos klinikoje pas savo psichologą, ar ne?

Pastarieji žodžiai nuskambėjo ne kaip klausimas.

– Lankysiuos.

– Gerai, – tarė gydytojas, brūkštelėjo segtuvo lapą šratinuko galu ir užbaigė plačiu mostu. – Gerai.

Džordžas truputį nusiramino. Patikra baigėsi ir, nebent labai klysta, jis ją išlaikė.

– Dar prieš savaitę galvojau, kad būtų naudinga patekti į kokią nors įstaigą. Pailsėt nuo pasaulio. Kažką panašaus.

Gydytojas Formanas iš pradžių nereagavo, tad Džordžas ėmė svarstyti, ar nebus pasakęs to, kas pakeistų gydytojo Formano vertinimą. Lyg po išlaikyto vairavimo egzamino atbulas pervažiuotum instruktoriui pėdą.

Gydytojas pabruko segtuvą po pažastimi.

– Jumis dėtas, laikyčiausi atokiau nuo psichiatrijos ligoninių.

Ir sumušė kulnais. Iš dalies kaip kariškoje rikiuotėje, iš dalies kaip „Smaragdo šalies burtininke". Džordžas sudvejojo, ar tik pats gydytojas Formanas nėra truputį kvaištelėjęs.

– Pasikalbėkite su savo psichologu. Gerai maitinkitės. Anksti gulkitės. Kasdien darykite mankštą.

– Kai ką priminėt, – pasakė Džordžas. – Gal žinote, kur galėčiau gauti ką nors paskaityti?

– Pažiūrėsiu, kuo galiu padėti, – atsakė gydytojas Formanas ir paspaudęs ranką pranyko už užuolaidos, Džordžui nespėjus patikslinti, ką norėtų paskaityti.

Po pusvalandžio atėjo sanitaras pervežti jo į bendrą palatą. Džordžas jautėsi truputį įžeistas dėl invalido vežimėlio, kol nepabandė atsistoti. Apėmė ne skausmas, bet jausmas, kad kažkas labai blogo jo pilve ir kad viduriai išsmuks pro tądien prasikirptą skylę. Vėl atsisėdo, rankos ir veidas pažliugo prakaitu.

– Būkit geras, – paprašė sanitaras.

Atėjo dvi seselės ir perkėlė Džordžą į vežimėlį.

Nuvežė į laisvą lovą bendroje palatoje. Lovoje iš kairės miegojo mažas suvytęs rytietis, suvystytas į vamzdelių ir laidelių raizgalynę.

Iš dešinės – paauglys per ausines klausėsi muzikos. Jam prie kojos buvo prikabintas svarmuo, į ligoninę buvo susitempęs beveik visą savo turtą: stirtą kompaktinių diskų, fotoaparatą, buteliuką rudojo padažo, nedidelį robotą, keletą knygų, didelį pripučiamą plaktuką...

Džordžas gulėjo ir spoksojo į lubas. Būtų bet ką padaręs už puodelį arbatos ir sausainį.

Kai pagaliau ketino atkreipti į save paauglio dėmesį, kad išsiaiškintų, ar jų literatūriniai skoniai neturi ko nors artimo, prie lovūgalio pasirodė gydytojas Formanas. Įdavė Džordžui porą knygų minkštais viršeliais ir pasakė:

– Kai perskaitysite, palikite seselėms, gerai? Antraip iškasiu jus iš po žemių.

Šyptelėjo, staigiai nusisuko ir nuėjo, persimetęs su seselėmis keliais žodžiais kalba, nepanašia nei į anglų, nei į visas kitas Džordžui pažįstamas kalbas.

Džordžas pažvelgė į knygas. Patriko Obrajano „Išdavystės uostas“ ir „Paguodos muskatas“.

Toks taiklus parinkimas net varė šiurpą. Džordžas pernai buvo skaitęs „Komandorą“ ir norėjo paskaityti daugiau tos serijos knygų. Svarstė, ar tik ko nors nekalbėjo, kai buvo be sąmonės.

Perskaitęs aštuoniasdešimt puslapių „Išdavystės uosto“, vakarienei suvalgė pažliugusį valdišką jautienos troškinį, suglebusias virtas daržoves, persikus ir grietinėlės kremą, tada paniro į besapnį miegą, kurį pertraukė tik ilgas ir sudėtingas apsilankymas tualete 3 valandą ryto.

Ryte jam buvo patiektas dubuo kukurūzų dribsnių, puodelis arbatos ir trumpa paskaitėlė, kaip gydyti žaizdas. Budinti seselė paklausė, ar jo namų pirmame aukšte įrengtas tualetas ir ar jis turi žmoną, galinčią pavedžioti jį po namus. Jam buvo įteiktas invalido vežimėlis, prisakyta jį grąžinti, kai nebereikės, ir įduotas demobilizacijos liudijimas.

Paskambino Džinei ir pranešė, kad jau gali grįžti namo. Jos balse neišgirdęs džiugesio, kiek įsižeidė, bet paskui prisiminė, ką padarė kilimui.

Paprašė atvežti keletą drabužių.

Ji atsakė, kad jie pasistengs atvažiuoti kiek įmanoma greičiau.

Jis atsisėdo ir perskaitė dar septyniasdešimt puslapių „Išdavystės uosto“.

Kapitonui Obriui rašant laišką namiškiams apie laimingąją Birno tabako dėtuvę, Džordžas pakėlė akis ir išvydo į palatą įeinantį Rėjų. Pirmiausia šovė mintis, kad kitiems šeimos nariams nutiko kas nors siaubingo. O ir Rėjui būdingas bičiuliškas elgesys nežadėjo nieko gero.

– Rėjau.

– Džordžai.

– Kas atsitiko? – paklausė Džordžas.

Rėjus nušveitė ant lovos sportinį krepšį.

– Jūsų drabužiai.

– Tiesiog nesitikėjau tave pamatyt. Turiu omeny, laukiau Džinės. Arba Džeimio. Nenoriu pasirodyt nemandagus. Truputį nesmagu, kad pasiimti mane įpareigotas tu.

Jis pamėgino pasilenkti į priekį. Skaudėjo. Smarkiai.

Rėjus ištiesė ranką ir lėtai patraukė Džordžą, kad šis atsisėstų ant lovos krašto.

– Juk viskas gerai, ar ne? – paklausė Džordžas.

Rėjus beviltiškai atsiduso.

– *Ar viskas gerai?* – tarė jis. – Nesakyčiau. *Kraupus jovalas.* Tai būtų arčiau tiesos.

Gal Rėjus girtas? Dešimtą ryto? Džordžas alkoholio neužuodė, bet neatrodė, kad Rėjus visiškai suvoktų padėtį. O kaip tik jis ir vairuos namo.

– Žinot ką? – paklausė Rėjus sėsdamas ant lovos krašto greta Džordžo.

– Ką? – tyliai tarė Džordžas, ne itin norėdamas žinoti.

– Manau, esate blaiviausiai mąstantis savo šeimoje, – atsakė Rėjus. – Po Džeimio. Atrodo, jo galva tvirtai laikosi ant pečių. Be to, jis homoseksualas.

Liesasis rytietis spoksojo į juodu. Džordžas sukryžiavo pirštus vildamasis, kad jis prastai supranta angliškai.

– Kas nors nutiko namie? – nedrąsiai pasiteiravo Džordžas.

– Per pusryčius Džinė su Keite rėkavo viena ant kitos. Aš pasiūliau visiems nusiraminti, bet man liepė, cituoju, *apsišikti.*

– Džinė? – paklausė Džordžas, negalėdamas tuo patikėti.

– Keitė, – tarė Rėjus.

– O dėl ko jos susibarė? – paklausė Džordžas. Ėmė po truputį gailėtis išlaikęs gydytojo Formano testą. Nelauktai atsirado nemenkas noras ligoninėje praleisti dar keletą dienų.

– Keitė nenori tuoktis, – pasakė Rėjus. – Turbūt jums dėl to bus ramiau.

Džordžas nenumanė, ką atsakyti. Gvildeno mintį griūti nuo lovos, kad kas nors ateitų jam į pagalbą, bet persigalvojo.

– Todėl pasakiau, kad jus parvešiu aš. Daug paprasčiau nei likti namie, – Rėjus giliai įkvėpė: – Atsiprašau, nereikėjo visko jums užkrauti. Įtemptos buvo dienos.

Kurį laiką sėdėjo vienas greta kito, kaip pora senyvų džentelmenų parke ant suolelio.

– Yra kaip yra, – prabilo Rėjus. – Geriau važiuokim namo, nes jie ims nerimaut, kur mes dingom. – Jis atsistojo. – Jums nereikės pagalbos apsirengti?

Akimirksnį Džordžas pamanė, kad Rėjus tuoj ims vilkti nuo jo ligoninės pižamą, ir ši mintis taip išgąsdino, kad Džordžas nevalingai kvyktelėjo. Tačiau Rėjus tiesiog užtraukė užuolaidas aplink Džordžo lovą ir nuėjo pakviesti seselės.

78

Keitė jautėsi išsunkta.

Atrodo, sunkūs išbandymai sudėlioja viską į savo vietas, viską pamatai kitomis akimis. Tačiau taip nėra. Atvykusi į Piterborą manė, kad pabus čia porą dienų ar savaitę su Džeikobu. Prižiūrės tėtį, kad jis nesumanytų dar ko nors nusikirpti. Padės mamai. Bus gera dukra ir atpirks kaltę, kad dingo praeitą kartą.

Bet kai grįžęs su Rėjumi tėtis liepė visiems važiuoti namo, jai palengvėjo. Jei dar vieną dieną tame name praleistų visi drauge, užpjautų vienas kitą.

Invalido vežimėlis šokiravo, tačiau tėtis atrodė keistai žvalus. Atrodė, kad net mama buvo linkusi prižiūrėti tėtį viena, o ne su savo vaikais.

Išvykdama Keitė susikaupė ir atsiprašė.

Mama tarė:

– Pamirškim visa tai, gerai?

O tėtis net persistengė pridurdamas:

– Dėkoju, kad atvykote. Buvo malonu su jumis pasimatyti.

Nors tai buvo pirmas kartas, kai jos akivaizdoje jis nemiegojo.

Tada Džeikobas prisiminė, kad neatidavė seneliui savo šokoladinių žirnelių. Rėjus nuėjo atnešti jų iš mašinos, ir tėtis, teatrališkai atidaręs pakuotę, suvalgė porą žirnelių, ir pareiškė, kad jie labai skanūs, nors mašinos šildytuvas juos buvo pavertęs į rudą košę.

Jie susėdo į mašinas ir išvažiavo, Rėjus su Džeikobu pusvalandį žaidė „Atspėk žodį“, ir ji suprato, kaip smarkiai nori grįžti į namus, iš kurių prieš keletą dienų beprotiškai veržėsi ištrūkti.

Kol gamino vakarienę, Rėjus su Džeikobu ant svetainės grindų surinko traukinio bėgius. Ji išmaudė Džeikobą, ir Rėjus paguldė jį į lovą.

Nė vienas neturėjo jėgų ginčytis, todėl porą dienų vaidino rūpestingus tėvus, kad Džeikobas neimtų nerimauti. Ir ji matė, kaip pamažu jie virsta žmonėmis, kuriais apsimetinėjo, ir problema, kurią turėjo išspręsti, palengva grimzdo į užmarštį, jie virto komanda, kurios pagrindinis tikslas buvo užauginti vaiką ir tvarkyti namų ūkį, neatsižvelgiant į tai, kad niekas nesieja, kalbant apie tai, ką reikia nupirkti parduotuvėje ir kur praleisti savaitgalį, o atsigulus į lovą ir užgesinus šviesą, nusisukant vienam nuo kito ir stengiantis nesapnuoti gyvenimų, kuriuos galėjo gyventi.

79

Džinė pasiėmė laisvų dienų.

Ji nė kiek nenumanė, ko tikėtis iš Džordžo, išėjusio iš ligoninės. Kai grįžo, atrodė neįtikėtinai normalus. Atsiprašė už sukeltą sumaištį ir pasakė, kad jau seniai taip gerai nesijautė.

Džinė pasidomėjo, ar jis nori pasikalbėti apie tai, kas įvyko, bet šis atsakė, kad nėra reikalo jaudintis. Ji pasakė, kad derėtų jai pasakyti, jei jis kada nors vėl ims jaustis panašiai, ir Džordžas patikino, kad daugiau taip nebesijaus. Netrukus tapo aišku, kad gydytojas Paris išpūtė didelį burbulą ir kad jos paranojiški vaizdiniai nepagrįsti.

Akivaizdu, kad Džordžui dar smarkiai skaudėjo. Bet buvo nusistatęs invalido vežimėliu nesinaudoti. Todėl ji savaitę sugaišo keldama jį iš lovos į druskos vonią, laikydama už rankos lipant laiptais ir vežiodama į kliniką pertvarstyti žaizdos.

Po trijų keturių dienų jis jau judėjo savarankiškai, o antros savaitės pradžioje jau galėjo vairuoti mašiną, tad ji grįžo į darbą pasakiusi, kad jei jam prireiks pagalbos, gali bet kada jai skambinti.

Paskambino gėlininkui, maisto tiekėjams ir mašinų nuomos įmonei ir atšaukė užsakymus. Gėlininkai reagavo stačiai storžieviškai, tad mašinų nuomos kompanijai ir maisto tiekėjams teisinosi, kad dukra sunkiai susirgo, o kai šie labai supratingai atjautė, pasijuto dar blogiau nei apstaugta.

Skambinti svečiams ir pranešti, jog vestuvės atšaukiamos, neturėjo tvirtybės, tad nusprendė kelioms dienos atidėti.

Bet taip geriau. Žinoma, geriau. Likus vos kelioms dienoms iki, kaip ji manė, jų gyvenimo katastrofos. O dabar po truputį viskas grįžo į savo vėžes. Daugiau norėti negalėjo.

Tačiau vakarais sėdėdama virtuvėje prie stalo ir galvodama apie indų plovimą, maisto gaminimą, namų tvarkymą jautė, kaip ima slėgti kažkokia tamsa, net nueiti užkaisti arbatinuko buvo tarsi bristi klampia pelke.

Ją apėmė depresija. Nebuvo prie jos pratusi. Anksčiau buvo tekę jaudintis. Kentėti. Niršti. Tačiau niekada nebuvo prislėgta ilgiau nei kelias valandas.

Negalėjo nuginti bedieviško troškimo, kad Džordžui dar kas nors nutiktų. Kad jos reikėtų bent truputį ilgiau. Bet nė nespėjo mirktelėti, o jis jau vėl darbavosi prie studijos, klojo plytas, pjovė lentas.

Džinė jautėsi tarsi palikta atviroje jūroje. Antai buvo Džordžo salelė. Deividas buvo savo salelėje. Keitė savoje. Džeimis taip pat. Visi stovėjo ant tvirto pagrindo. O ją, dreifuojančią tarp jų, potvynis traukė vis tolyn ir tolyn.

Kitą savaitę nuvažiavo pas Deividą į namus, mašiną pastatė už kampo. Lipdama iš mašinos suprato, kad to padaryti negalės. Kai jie susiėjo pirmą kartą, buvo panašu į naują gyvenimą, kai ką kitoniško ir jaudinamo, į pabėgimą. Bet dabar matė, kad tai – romanas, kaip ir visi romanai, butaforinis ir pigus, savanaudiška kompensacija už šuniui ant uodegos nusiritusį gyvenimą.

Įsivaizdavo save sėdinčią Sent Džono mokytojų kambaryje, geriančią arbatą su serbentų sausainiais, drauge sėdi Salė, Bi ir panelė Kotingem, ir pirmąkart pajuto, kad yra susitepusi, kad į ją pažvelgusios bendradarbės mato, kuo ji užsiima.

Kvailai galvojo. Pati tai suprato. Jos niekuo nesiskiria nuo kitų. Žinojo, kad Bi sūnus tikrai prisidirbęs bėdos dėl narkotikų. Tačiau dieną mylėtis su Deividu, o ryte mokyti vaikus atrodė nedora. Ir jeigu būtų tekę rinktis, nedvejodama pasirinktų Deividą, bet tai atrodė dar nedoriau.

Ji nuvažiavo, vėliau vakare paskambino Deividui ir atsiprašė. Jis kalbėjo žavingai ir supratingai, sakė, kad supranta, ką jai tenka išgyventi. Tačiau nesuprato. Girdėjosi iš jo balso.

80

Džordžui keitė tvarsčius, todėl lovoje jis gulėjo be kelnių.

Seselė praktikantė buvo visai patraukli, gal tik truputį putloka. Visada patiko moterys su uniforma. Samanta – toks jos vardas. Buvo linksma, bet ne itin šneki.

Kalbant atvirai, jis pasiilgs šių susitikimų, kai po poros savaičių jie baigsis. Jie priminė apsilankymą kirpykloje. Tačiau plaukus jam kirpdavo senyvas kiprietis ir procedūra buvo ne tokia skausminga.

Seselė nuo žaizdos nulupo didžiulį pleistrą.

– Ką gi, pone Holai. Atėjo laikas sukąsti dantis.

Džordžas įsikibo į lovos šonus.

Seselė pakėlė tvarsčio kraštą. Pusė metro rausvo kaspino nusivyniojo lengvai. O tada kepštelėjo. Mintyse Džordžas dėliojo žodžio „tvarstis" anagramas. Slaugė švelniai truktelėjo, ir kita tvarsčio dalis atsikabindama nuo žaizdos privertė Džordžą ištarti tai, ko paprastai netartų moters akivaizdoje.

– Atsiprašau.

– Nėra dėl ko atsiprašinėti.

Seselė iškėlė seną tvarstį. Jis priminė didžiulį kaštoną, pavoliotą kraujyje ir vaniliniame pudinge. Ji išmetė tvarstį į šiukšlių dėžę greta lovos.

– Uždėkime naują.

Džordžas atsilošė ir užsimerkė.

Dabar, kai jau priprato, skausmas beveik patiko. Žinojo, koks tai skausmas ir kiek laiko truks. Skausmui slūgstant, protas penkias dešimt minučių nenatūraliai praskaidrėdavo, lyg smegenys būtų švariai praskalautos.

Iš gretimos palatos išgirdo tariant:

– Stuburo skoliozė.

Jautė palengvėjimą dėl vestuvių. Bet liūdnumą dėl Keitės. O galbūt jai taip pat palengvėjo. Per susitikimą jie kalbėjosi nedaug. Tiesą sakant, retai kada kalbėdavosi apie tokius dalykus. Rėjus ligoninėje elgėsi truputį keistai, o tai tik patvirtino nerimą dėl santykių.

Be to, Džorždas džiaugėsi, kad svetimi žmonės iš lauko palapinės neokupuos jo namo. Ir dar jautėsi per gležnas, kad galėtų pasidžiaugti proga rėžti kalbą užstalėje.

Atrodė, Džinei irgi palengvėjo.

Vargšė Džinė. Tikriausiai jis išsiurbė paskutinius jos syvus. Pastarosiomis dienomis buvo nepanaši į save. Tikriausiai vis dar jaudinasi dėl jo. Ir tas kasdien matomas kilimas, ko gero, padėties nelengvina.

Tačiau jis nebegulėjo miegamajame, jie pasikalbėdavo, ir jam netgi pavyko namuose atlikti keletą darbų. Kai pasijus tvirčiau, pakvies Džinę kur nors pavakarieniauti. Girdėjo neblogų atsiliepimų apie tą naują restoraną Aundle. Sklido kalbos, kad ten moka gaminti žuvį.

– Na, štai, – pasakė Samanta, – ir viskas.

– Dėkoju, – atsakė Džordžas.

– Nagi, pabandom atsisėsti.

Pakeliui namo nupirks Džinei gėlių – to nedarė jau šimtą metų. Ji tikrai apsidžiaugs.

O paskui paskambins kilimų klojėjams.

81

Džeimis laukė potencialaus pirkėjo Princų prospekte, bute, kuriame pirmą kartą sutiko Tonį.

Savininkai kraustėsi į Kvala Lumpūrą. Ačiū Dievui, jie tvarkingi ir neturėjo vaikų. Grindjuostės neišmargintos abstrakčiojo ekspresionizmo keverzonėmis, ant valgomojo grindų nesivoliojo žaislų (kai Šona vedžiojo vieną porelę po keturių kambarių butą Finčlyje, moteris išsisuko čiurną užlipusi ant turboreindžerio motociklo dinozauro). Šie dirbo verslo centre ir, atrodo, namuose beveik nešeimininkavo. Viryklė tokia švari, kad galima kone laižyti. Kompanijos „Ikea" baldai. Nykios graviūros matiniuose plieniniuose rėmuose. Butas bedvasis, bet parduoti galima.

Užėjo į virtuvę, pirštais palietęs sienų dažus, prisiminė, kaip stebėjo Tonį su teptuku rankoje, kol jie dar nebuvo susipažinę, kai jis dar tebuvo gražus nepažįstamasis.

Pagaliau Džeimis visiškai aiškiai suprato, ko neteko.

Sulaukė savos progos. Pasitraukė gyventi vienas. Sukūrė aplink save pasaulėlį, kuriame jautėsi saugus. Sukosi savoje orbitoje, atskirai nuo kitų. Jame buvo šalta ir tamsu, bet nė nenumanė, kaip jį nukreipti saulės link.

Piterbore, netrukus po Keitės smūgio suvokė, kad jam reikia šių žmonių. Keitės, motinos, tėvo, Džeikobo. Kartais nuo jų norėdavosi lipti sienomis. Bet jie buvo ištikimiausi. Jo dalis.

Netekęs Tonio pasileido pasroviui. Reikėjo vietos, kur galėtų prisiglausti užklupus bėdai. Reikėjo žmogaus, kuriam galėtų paskambinti paryčiais.

Jis susimovė. Ta siaubinga drama valgomajame. Mamos žodžiai: „Tu nieko nežinai." Ji teisi. Jie svetimi vienas kitam. Susvetimėjo per jį. Sąmoningai. Kokią teisę jis turi aiškinti jiems, kaip tvarkytis gyvenimą. Jis velnioniškai pasistengė, kad ir jie nebeturėtų teisės jam aiškinti.

Skambutis į duris.

Šūdas.

Giliai įkvėpė, suskaičiavo iki dešimties, perjungė smegenis į pardavimo režimą ir nuėjo atidaryti durų vyrui su labai pastebimu peruku.

82

Keitė ką tik baigė plauti indus.

Džeikobas jau miegojo. Rėjus prie virtuvės stalo keitė belaidžio telefono elementus. Ji apsisuko ir atsišliejusi į kriauklę rankšluosčiu šluostėsi rankas.

Rėjus spragtelėjo telefono dangtelį.

– Mums reikia kažką daryti.

Ji tarė:

– Žinau.

Nudžiugo, kad pagaliau kalbasi šia tema, užuot baręsi, kas važiuos į darželį ar kad baigiasi arbata.

Rėjus pasakė:

– Man nesvarbu, kaip išspręsim šitą reikalą, – atsilošė su visa kėde ir įstatė telefoną į stovą. – Kad tik nereikėtų artintis prie tavo šeimos.

Akimirksnį ji pagalvojo, kad turėtų įsižeisti. Bet negalėjo, nes Rėjus buvo teisus, jie elgėsi kraupiai. Tada jai visa tai pasirodė gana juokinga ir pati nepastebėjo, kaip ėmė juoktis.

– Atleisk, kad tau reikėjo visa tai patirti.

– Na... daug išmokau, – atsakė Rėjus.

Iš jo tono buvo neaišku, ar jis linksmas, ar ne, tad liovėsi juokusis.

– Pasakiau tavo tėvui, kad jis atrodo blaiviausiai mąstantis šeimos narys, – Rėjus pastatė vieną išeikvotų elementų. – Truputį jį pašiurpinau, – kitą elementą pastatė greta pirmo. – Tikiuosi, jam viskas gerai.

– Laikau kumščius.

– Džeimis teigiamas vyrukas, – tarė Rėjus.

– Jo.

– Mes gerai pasišnekėjom. Sode.

– Apie ką? – susidomėjo Keitė.

– Apie mane ir tave. Apie jį ir Tonį.

– Aha.

Klausinėti smulkmenų atrodė pavojinga.

– Visada maniau, kad bus keistesnis, žinai, dėl to, kad gėjus.

– Geriau Džeimiui to nesakyti.

Rėjus pakėlė į ją akis.

– Gal aš ir kvailas. Bet ne toks kvailas.

– Atleisk. Nenorėjau...

– Eikš, mažute, – pakvietė Rėjus. Atsistūmė su kėde nuo stalo.

Ji priėjo ir atsisėdo jam ant kelių, o jis apglėbė rankomis, ir viskas išsisprendė. Tarsi pasaulis būtų išvirtęs išvirkščiąja puse.

Štai kur jai skirta būti.

Juto, kaip atsipalaiduoja kiekvienas jos raumuo. Palietė jam veidą.

– Siaubingai su tavim elgiaus.

– Klaikiai, – tarė Rėjus. – Bet aš vis tiek tave myliu.

– Apkabink mane stipriau.

Prispaudė ją arčiau, ji įkniaubė veidą jam į petį ir pravirko.

– Viskas gerai, – ramino Rėjus švelniai glostydamas jai nugarą, – viskas gerai.

Kaip galėjo būti tokia akla? Jis pamatė blogiausią jos šeimos pusę ir elgėsi labai supratingai. Net atšaukus vestuves.

Bet jis nepasikeitė. Išliko toks pat kaip visada. Pačios geriausios širdies, patikimiausias ir kilniausias žmogus jos gyvenime.

Štai jos šeima. Rėjus ir Džeikobas.

Jautėsi kvaila ir nusiraminusi, kalta ir laiminga, liūdna ir kiek apsvaigusi dėl tokios gausos jausmų.

– Aš tave myliu.

– Viskas gerai, – atsakė Rėjus. – Neprivalai taip sakyt.

– Ne. Aš rimtai. Tikrai tave myliu.

– Gal kurį laiką nieko nesakykim, gerai? Kai pradedam ginčytis, atsiranda per daug bėdų.

– Aš nesiginčiju, – pasakė Keitė.

Jis kilstelėjo jos galvą, pridėjo pirštą jai prie lūpų ir pabučiavo. Pirmą kartą per pastarąsias kelias savaites jie dorai pasibučiavo.

Nusivedė ją į viršų ir jiedu mylėjosi, kol Džeikobas susapnavo košmarą apie piktą mėlyną šunį, tada jiems teko mikliai liautis.

83

Grįžęs iš darbo Džeimis paskambino Toniui. Niekas neatsiliepė. Tada paskambino Toniui į mobilųjį ir paprašė jo atskambinti.

Sutvarkė virtuvę ir vakarieniavo žiūrėdamas filmą apie milžinišką aligatorių Meno ežere. Tonis neskambino.

Kitą dieną anksti ryte pats paskambino Toniui į namus. Niekas neatsakė. Per pietus paskambino į Tonio mobilųjį ir paliko dar vieną, kiek įmanoma paprastesnę ir aiškesnę, žinutę.

Kad nesikankintų laukdamas skambučio, po darbo nuėjo paplaukioti. Perplaukęs baseiną šešis kartus, ištisas penkias minutes jautėsi išsekęs ir atsipalaidavęs.

Grįžęs namo paskambino dar kartą, vėl veltui.

Gundė mintis nueiti ir pasibelsti į duris. Tačiau ėmė manyti, kad Tonis jo vengia ir nenori dar vieno konflikto.

Tai buvo ne liūdesys. Arba ne toks liūdesys kaip anksčiau. Lyg kas nors būtų miręs. Toks jausmas, su kuriuo gyvendamas tikiesi, kad laikui bėgant po truputį atlėgs.

Džeimis ir toliau skambino kiekvieną rytą ir vakarą. Tačiau nesitikėjo, kad kas nors pakels ragelį. Tai buvo ritualas. Kasdienybės įprasminimas.

Užsidarė tolimiausiame savo galvos užkaboryje ir gyveno kaip automatas. Atsikelti. Eiti į darbą. Grįžti namo.

Įsivaizdavo, kaip neapsidairęs žengia į gatvę ir jį partrenkia mašina, bet jis nejaučia nei skausmo, nei nuostabos, išvis nejaučia nieko, tik pašaliečio, kuris kadaise buvo jis pats, domesį.

Kitą dieną netikėtai paskambino Ijanas, jie susitarė susitikti išgerti. Prieš dešimt metų susipažino Kornvalio paplūdimyje ir išsiaiškino, kad Londone gyvena per keturias gatves vienas nuo kito. Ijanas studijavo veterinariją. Vargšelis paskelbė apie savo orientaciją dvidešimt penkerių, bet po ketverių metų monogamijos gavo teigiamus tyrimų rezultatus ir įsisuko į lėtos bei brangios savižudybės verpetą, kuriame sukosi cigaretės, alkoholis, kokainas ir chaotiškas seksas, kol galiausiai per motociklo avariją neteko pėdos, praleido mėnesį ligoninėje ir išrūko į Australiją.

Po poros mėnesių Džeimis gavo atviruką su vombatu. Jis rašė, kad viskas gerėja, ir tada – porą metų tylos. O dabar jis grįžo.

Jam ėjosi šūdiniau nei Džeimiui. Arba jis sugebėjo išsilaikyti stojiškai. Bet kuriuo atveju, pabuvęs su Ijanu bent porą valandų, Džeimis supras, kad jo paties problemos visiškai įveikiamos.

Džeimis vėlavo, todėl pamatęs, kad atvyko pirmas, nusiramino. Kai jau ruošėsi pirkti bokalą šviesiojo alaus, priėjo liesas, įdegęs, juodais marškinėliais apsitempęs vyrukas, neturintis jokios akivaizdžios negalios, ir ištaręs „Džeimi!" stipriai jį apkabino.

Penkiolika ar dvidešimt minučių ėjosi kaip sviestu patepta. Buvo smagu sužinoti, kad Ijanui viskas pasisuko į gera. O jo pasakojimai apie neįtikėtinas arklių ligas ir milžiniškus vorus buvo išties juokingi. Tada Džeimis papasakojo apie Tonį, ir Ijanas prabilo apie Jėzų, o tai baruose atsitikdavo nedažnai. Neatrodė, kad būtų visiškai pamišęs. Iš jo lūpų tai greičiau skambėjo kaip nauja neįtikėtina dieta. Tačiau ji, susieta su pasikeitusia figūra, kėlė nerimą. O kai Ijanas nuėjo nusilengvinti, Džeimis nejučia įsistebeilijo į baro gilumoje stovinčią vyrų porelę: vienas buvo persirengęs velniu (raudonas aksominis prigludęs kostiumas, ragai ir trišakis), kitas – angelu (sparnai, balta liemenė, baltas pūstas sijonas), be jokios abejonės, jie abu ir prie baro stovintis kaubojus (odinės kelnės ir pentinai) ėjo į prašmatnų teminį vakarėlį, ir tas vaizdas vertė Džeimį jaustis taip, lyg jis būtų prisiriję neleistinų narkotikų, arba kiti būtų jų prisiriję. Jis suprato, kad čia turėtų jaustis kaip namie, tačiau taip nesijautė.

Grįžęs prie stalo Ijanas pastebėjo Džeimio nerimą, todėl pakeitė temą ir ėmė pasakoti apie gana dažnus savo meilės nuotykius, kurie, bent jau Džeimio supratimu, prieštaravo daugumai krikščioniškų nuostatų. Džeimis pajuto nesupratimo svaigulį, kurį patiria senukai, išgirdę apie internetą, ir jam kilo įtarimas, jog nieko nežino apie šiuo metu Bažnyčioje vykstančias permainas.

Po nejaukaus pasisėdėjimo su Ijanu patraukė namo, prieš tai prisižadėjęs rimtai apsvarstyti galimybę atvykti į evangelistų susitikimą Kings Krose, ir kai Ijanas vėl smarkiai jį apkabino, Džeimis suprato, kad tai ne draugiškas, bet krikščioniškas apsikabinimas.

Po kelių valandų sapnavo, kaip vejasi Tonį per begalybę pereinamų kambarių: vieni buvo jo mokyklos, kiti – namų, kuriuos pardavė per pastaruosius keletą metų, jis rėkė, bet Tonis jo negirdėjo, o Džeimis negalėjo bėgti, nes ant grindų buvo pilna padarėlių, panašių į

paukščiukus su žmonių veidais, jie klykė ir cypė, kai Džeimis juos užmindavo.

Pagaliau septintą atsikėlęs puolė prie telefono skambinti Toniui. Laiku susigriebė.

Norėjo viską išsiaiškinti. Po darbo užsuks pas Tonį. Ir viską išklos. Duos jam velnių už tai, kad nekėlė ragelio. Išsiaiškins, ar jis išsikraustė. Nesvarbu. Svarbiausia, kad baigtųsi šitas laukimas.

84

Deivido namuose montavo naują boilerį, tad Džinė su juo sėdėjo restorano „Fox and Hounds" sodelyje. Iš pradžių dėl tokio pasiūlymo nerimavo, bet Deividas buvo teisus. Restoranas tuščias, be to, jei reikėtų sprukti, už kelių metrų stovėjo mašina.

Ji gurkšnojo džiną su toniku – paprastai grįždama iš mokyklos to nedarydavo. Jei Džeimis klausinės, ji visada galės apkaltinti Ursulą. Reikėjo išgerti dėl drąsos. Gyvenimas virto klaikiu jovalu, tad jai reikėjo kiek įmanoma mažiau rūpesčių.

Ji tarė:

– Nežinau, kiek dar galėsim tai tęsti.

– Nori pasakyti, kad nori viską pabaigt? – pasitikslino Deividas.

– Gal. Taip, – kai ištarė tai garsiai, atrodė labai žiauru. – Oi, nežinau. Tiesiog nežinau.

– Kas pasikeitė?

– Džordžas, – atsakė ji. – Džordžas susirgo.

Nejau ir taip neaišku?

– Ir viskas? – paklausė Deividas.

Jis atrodė nerūpestingas, pamažu jo pasitikėjimas savimi pradėjo erzinti. Kaip jis gali pliuškentis tokiuose dalykuose?

– Tai ne menkniekis, Deividai.

Jis paėmė ją už rankos.

Džinė tarė:

– Tarp mūsų viskas pasikeitė. Atrodo, kad elgiamės negerai.

Jis atsakė:

– Tu nepasikeitei. Aš nepasikeičiau.

Kartais ją siutindavo. Tas vyrų pasitikėjimas savimi. Sakinius surenčia kaip pašiūres ar lentynas, tokius tvirtus, kad ant jų galima atsistoti. Ir jausmai, svaiginantys nakties glūdumoje, išgaruoja kaip dūmas.

Jis tarė:

– Nesistengiu tavęs spausti.

– Žinau.

Bet nebuvo tuo tikra.

– Jei susirgtum, jei rimtai susirgtum, vis vien tave mylėčiau. Jei aš rimtai susirgčiau, vilčiausi, kad ir tu mane mylėtum.

Jis pažvelgė jai į akis. Pirmą kartą atrodė liūdnas, ir tai ją nuramino.

– Myliu tave, Džine. Ne šiaip tariu žodžius. Sakau nuoširdžiai. Jei reikės, aš palauksiu. Susitaikysiu. Nes tai ir yra meilė. Žinau, kad Džordžas serga. Žinau, kad dėl to tavo gyvenimas apsunko. Bet mums reikia su tuo gyventi ir tai išspręsti. Nežinau kaip, bet mums pavyks.

Ji nevalingai prapliupo juoktis.

– Kas čia juokinga?

– Aš, – atsakė. – Tu visiškai teisus. Ir tai siutina. Bet tu vis vien teisus.

Jis suspaudė jos ranką.

Kurį laiką sėdėjo tylėdami. Deividas kažką išgriebė iš savo gaivos, pro šalį, už vejos, praplerpė didelė žemės ūkio mašina.

– Jaučiuos siaubingai, – prabilo ji.

– Kodėl? – paklausė Deividas.

– Dėl vestuvių.

Jam, atrodė, atlėgo.

– Buvau taip pasinėrusi į Džordžo bėdas, kad... Turbūt Keitei buvo labai sunku. Ketino tuoktis. Paskui atšaukė vestuves. Jiedu gyvena kartu. Turėjau labiau užjausti. Bet mes vien barėmės.

– Tau pakako ir savo pačios vargų.

– Žinau, bet...

– Bent jau vestuvės atšauktos, – įsiterpė Deividas.

Kokie beširdžiai žodžiai.

– Bet tai taip liūdna.

– Ne taip liūdna, kaip ištekėti už nemylimo, – pasakė Deividas.

85

Jie tuoksis.

Keitė džiaugėsi kaip niekada. Šįkart žinojo, kad elgiasi teisingai. Vadžias paims į savo rankas. Vestuvės bus vien jų. Maža jos dalis paslapčia džiūgavo, kad ši žinia kai ką sunervins.

Bijojo Rėjaus klausti. Ar jis ja patikės? Ar norės dar kartą rizikuoti nusvilti pirštus?

Tada sau pagalvojo: „Eina šikt." Ką dar galima daryti, kai ką nors myli ir nori susituokti? O jei pakvietimai jau išsiųsti, na, atrodė, gana protinga mestelėti klausimą nedelsiant.

Sukaupė drąsą ir paklausė. Priklaupusi ant kelio. Kad galėtų nuleisti juokais, jei siaubingai nepavyktų.

Jis nušvito.

– Aišku, kad tave vesiu.

Ji taip nustebo, kad nesąmoningai mėgino pakeisti jo apsisprendimą.

– Esi tikras?

– Klausyk.

Suėmė ją už pečių.

– Ką?

– Atsakiau, kad vesiu. Sakiau, kad noriu tave vest.

– Žinau, bet...

– Ką žinai? – paklausė Rėjus.

– Ką?

– Tu sugrįžai.

– Kaip suprast?

– Vėl esi tokia, kaip buvai, – tarė jis.

– Tai tu tikrai nori susituokt? Už dviejų savaičių?

– Jei pažadėsi daugiau nebeklausinėt.

– Pažadu.

Jiedu žiūrėjo vienas į kitą kokias penkias sekundes, laukė, kol susitaikys su mintimi. O tada ėmė šokinėti kaip vaikai.

Tikėjosi, kad mama supyks. Ypač po to kivirčo. Tačiau ši buvo neįtikėtinai rami. Pasirodo, ji nebuvo pradėjusi skambinėti svečiams, kad praneštų, jog vestuvės atšauktos. Gal ji numanė, kad jos vis dėlto įvyks.

Keitė pasakė, kad viską suruoš jie patys. Jai tereikia telefono numerių. Mamai nereikės nieko daryti.

– Ir sumokėsim mes su Rėjum. Kad jau pridarėm tiek vargo, bus visai teisinga.

– Na, jei taip nori, – atsakė mama. – Nors neįsivaizduoju, kaip tai išgirdęs pasijus tėvas.

– Turtingesnis, – tarė Keitė, bet mama nesijuokė. – Beje, kaip jis laikosi?

– Atrodo, gerai, – pasakė ne itin džiaugsmingai.

– Gerai, – tarė Keitė. Galbūt mamai tiesiog sunki diena. – Tikrai gera naujiena.

Gėlininkai reagavo stačiai storžieviškai. Užsakymą dar galėjo išspausti laiku, bet kainuos daugiau. Keitė pasakė, kad užsisakys gėlių pas malonesnius žmones, ir padėjo ragelį kupina seniai nepatirto įkvepiančio teisėto pasipiktinimo, dar pagalvojo: „Velnio gėlės." Rėjus pasiūlė puokštę įsigyti vestuvių rytą, ir tai abu labai prajuokino.

Maisto tiekėjai buvo supratingesni. Iš tikrųjų jie manė, kad ji ką tik išėjo iš ligoninės, dėl to Keitei teko mikliai pasukti uodegą, o kai ji sumurmėjo kažką apie neigiamus tyrimų rezultatus, ragelyje pasigirdo džiaugsmo šūksniai.

– Mums bus garbė tiekti jums maistą.

Pyragų kepėjai nė nežinojo, kad vestuvės buvo atšauktos, ir, aišku, pamanė, kad Keitė kvaištelėjo.

86

Kai Džordžas įteikė Džinei gėlių, ji pravirko. Tokios reakcijos jis nesitikėjo. Ji verkė ne todėl, kad gėlės neapsakomai gražios, tai buvo akivaizdu (jas buvo priverstas pirkti krautuvėlėje prie autobusų stotelės ir pats suprato, kad jos nėra išskirtinės).

Galbūt ją vis dar slėgė jo nelaimė vonioje. O gal dėl kilimo (klojėjai atvyks tik kitą savaitę). O gal dėl barnio su Keite ir Džeimiu. Gal dėl atšauktų vestuvių. Gal dėl to, kad vestuvės vis dėlto įvyks. Gal todėl, kad jas rengia Keitė su Rėjumi ir ji nebeturi lemiamo balso. Galimybių daugybė. Ir iš jo patirties žinojo, kad moterys gali nusiminti dėl tokių dalykų, su kuriais dauguma vyrų apskritai nesusiduria.

Nutarė nesikišti.

Pats į vestuves žiūrėjo su išsivadėjusiu pritarimu. Stebės, kas dėsis, o vertins vėliau. Jei Keitė su Rėjumi susikirs, patys už tai ir susimokės.

Pareiga pasakyti kalbą jaudino mažiau nei iki tol. Dabar jautėsi tvirtesnis, tad bėda neatrodė tokia neįveikiama kaip anksčiau.

Jei būtų žinojęs, kad jos santuoka su Grehemu truks neilgai, būtų pasilikęs kalbos kopiją.

Galbūt galėtų pateikti glaustą biografiją. Papasakoti, kaip mažoji padauža per trisdešimt metų virto... virto kuo? *Iškilia moterimi? Iškilia moterimi ir nuostabia motina? Moterimi, sėdinčia jūsų akivaizdoje?* Nė vienas apibūdinimas neskambėjo tinkamai.

Puikiausia dukra pasaulyje? Taip turbūt kiek perdėtų.

Mano pačia mėgstamiausia dukra. Būtent taip. Su švelniu humoru. Pagiriamasis žodis be jokių sentimentų.

Gal reikėtų perskaityti Džinei. Tiesą sakant, intonuoti niekada jam nesisekė. Kaip pasakyti su rimtumo gaida. Kaip pasakyti su ironijos gaida. Dėl šios priežasties nuolat išsisukinėdavo nuo viešų kalbų bendradarbių išleistuvėse ir per kalėdinius žiburėlius. Visada atsirasdavo iškalbingesnių vyrų, pasiryžusių pagelbėti.

Apie pirmąją santuoką ir rimtesnius paauglystės nusižengimus neužsimins. Niekas nesijuoks išgirdęs, kaip Keitė šliūkštelėjusi kavos į elektrinį židinį sukėlė sprogimą ir nusvilo tapetai. O gal juoksis? Labai sunku spręsti apie tokius dalykus.

Papasakos apie jos ketinimus tapti lenktynininke ir apie tą rytą, kai pasiskolino jo mašinos „Vauxhall Chevette" raktelius, nuleido rankinį stabdį ir įriedėjo į garažo vartus, kone neperkirtusi Džeimio perpus.

Tikrai nesiims užrašyti visos kalbos, kol iki renginio nebus likusios kelios dienos. Nenorėjo tampyti likimo už ūsų, be to, dukra bet kada gali atšaukti vestuves dar kartą.

Šios temos irgi reikėtų vengti.

Paskambino į restoraną Aundle ir užsakė staliuką. Džinė vis dar buvo be nuotaikos ir jai reikėjo stipresnių vaistų nei gėlės. Atsiliepimai nemelavo. Žuvis išties puiki. Džordžas užsisakė jūrinį karosą su špinatais, kedrinėmis pinijomis ir naujajai virtuvei būdinga padažo balute. Džinė pasirinko upėtakį.

Valgant pagrindinį patiekalą virš jos galvos kybojo audros debesėlis. Todėl, kai atnešė desertą, Džordžas išdrįso paklausti, kas nutiko.

Labai ilgai delsė atsakyti. Tą Džordžas galėjo suprasti. Pats neseniai kentėjo nuo kelių psichologinių sutrikimų, kuriuos sunku išreikšti žodžiais.

Galiausiai Džinė prabilo:

– Ligoninėje.

– Kas?

– Kai pasakiau Keitei.

– Ką? – Džordžui truputį atlėgo. Motinos ir dukters reikalai. Didelė kaitra, bet greit nuslopsta.

– Pasielgiau gan kvailai.

– Tikrai ne kvailai.

– Pasakiau jai, jog apsidžiaugiau, – tarė Džinė. – Kad vestuvės neįvyks.

– Aišku.

– Pasakiau, kad nuo pat pradžių įtariai žiūrėjom į Rėjų.

– O taip, žinoma, ir buvo.

– Ji papasakojo Rėjui. Esu tuo tikra. Mačiau iš jo akių.

Džordžas minutę ar dvi virškino jos žodžius. Vyrai, susidūrę su bėdomis, nori, kad kas pasakytų, kaip jas spręsti, bet moterys, susidūrusios su bėdomis, nori išgirsti, kad jas supranti. Tai jam Šeperdsų įmonėje buvo sakęs Deividas, tą vasarą, kai Pem įsitraukė į sektą.

Jis tarė:

– Bijau, kad Rėjus tavęs nekenčia.

– Tiesą pasakius, nekenčia mūsų abiejų.

Džinės nuotaika akivaizdžiai pasitaisė.

– Na, visad įtariau, kad jis supranta, jog mūsų požiūriai skiriasi.

– Tai ne tas pat, kas išgirsti savo ausimis.

– Tikra tiesa. Geriau pagalvojus, atvažiavęs pasiimti manęs iš ligoninės elgėsi keistokai.

– Kuria prasme?

Džinė vėl sunerimo.

– Na... – Džordžas mikliai mintyse pernarstė jų susitikimą, kad nepasakytų ko nors, kas galėtų Džinę prislėgti.

– Sakė, kad namuose baisus jovalas.

– Na, dėl to neklydo.

– Sakė, kad esu blaiviausiai mąstantis iš visų šeimos narių. Manau, jis norėjo pajuokauti.

Akivaizdu, kad Rėjaus pokštas buvo geresnis nei Džordžui atrodė, nes Džinė ėmė tyliai kikenti.

– Reikia pripažinti, tai buvo nedidelis akmuo į tavo daržą, – paėmė Džinę už rankos. – Malonu matyti tave besijuokiančią. Seniai nemačiau, kad tu juoktumeis.

Ji vėl pravirko.

– Štai ką padarysiu, – jis paleido Džinės ranką. – Paskambinsiu Rėjui. Pabandysiu viską išsiaiškint.

– Manai, tai protingas žingsnis?

– Pasitikėk manim.

Nė nenutuokė, ar toks žingsnis protingas. Ir ar juo galima pasitikėti. Iš tiesų nė nenumanė, kodėl leptelėjo tokį beprotišką pasiūlymą. Bet kelio atgal nebuvo. Be to, jei toks mažmožis pradžiugins Džinę, tai verta pasistengti.

87

Grįžęs iš darbo atsakiklyje rado žinutę – Keitė pranešė, kad vestuvės vis dėlto įvyks. Jos balsas skambėjo optimistiškai ir džiaugsmingai. Jos pakili nuotaika ir Džeimiui įkvėpė optimizmo, kurio pastaruoju metu taip trūko. Galbūt vėl visiems ims šypsotis sėkmė.

Norėjo iškart jai paskambinti, tačiau pirmiausia turėjo šį tą sutvarkyti.

Pasistatęs mašiną šalia Tonio namų bandė susitelkti, nes nenorėjo susimauti dar kartą.

Pirmadienis, septinta valanda vakaro. Jei Tonis ruošėsi grįžti namo, turėtų jau pasirodyti.

O ką Džeimis jam pasakys? Buvo visiškai aišku, kaip jaučiasi. Tačiau žodžiai, kuriais bandė išsakyti savo savijautą, skambėjo nerišliai, neįtikinamai ir sentimentaliai. Geriausia būtų turėti pakaušyje dangtį, kurį galėtum pakelti ir pasakyti: „Žiūrėk.“

Tai buvo beprasmiška.

Pabeldė į duris ir pagalvojo, ar tik Tonis nebus persikraustęs, nes duris atidarė nepažįstama jauna moteris. Ji buvo tamsiais ilgais plaukais, vilkėjo vyrišką pižamą ir avėjo nesuvarstytais „Doc Martenso“ batais. Vienoje rankoje laikė smilkstančią cigaretę, kitoje – nutriušusią knygą minkštais viršeliais.

– Ieškau Tonio.

– Mhm, – nutęsė ji, – tikriausiai būsi liūdnai pagarsėjęs Džeimis.

– Nesu tikras dėl „liūdnai pagarsėjusio“.

– Laukiau, kada užsuksi.

– Ar mes pažįstami? – Džeimis pabandė paklausti labiau nuoširdžiai nei pasipūtėliškai. Padėtis priminė susitikimą su Ijanu. Niekaip negalėjo suprasti, kas, po paraliais, vyksta.

Moteris mikliai perėmė knygą į kitą ranką su cigarete ir ištiesė pasisveikinti:

– Bekė. Tonio sesuo.

– Sveika, – atsakė Džeimis spausdamas jai ranką. Geriau pagalvojęs, atpažino veidą, matytą fotografijose, ir pasijuto nejaukiai, jog tuo metu nekreipė pakankamai dėmesio.

– Ta pati, kurios vengei, – pasakė Bekė.

– Vengiau? – nustebo Džeimis. Nors tai nebuvo vengimas tikrąja šio žodžio prasme. Greičiau jau nesugebėjimas imtis ryžtingų veiksmų.

– Bet aš maniau, kad tu gyveni... – šūdas. Nereikėjo pradėti šito sakinio. Ji neketino pasufleruoti ir laukė sakinio pabaigos.

– Kažkur toli.

– Glazge. Šefilde. Tai užeisi, ar stovėsim ir kalbėsim čia?

– O Tonis yra?

– Užeitum tik tada, jei jis būtų čia?

Džeimis aiškiai suprato, kad Tonio namuose nėra ir Bekė ruošiasi paspirginti jam padus, tačiau pamanė, kad šiuo metu nedera atžagariai elgtis su Tonio šeimos nariu.

– Užeisiu.

– Puiku, – tarė Bekė uždarydama jam už nugaros duris.

– Taigi, ar jis namie?

Jie pakilo laiptais į butą.

– Jis Kretoj, – atsakė Bekė, – aš prižiūriu butą. Dirbu Batersio meno centre.

Džeimis atsipūtė.

– Ką tai reiškia? – paklausė Bekė.

– Tai reiškia, kad bandžiau jam prisiskambint. Maniau, kad manęs vengia.

– Taip ir yra.

– A.

Džeimis prisėdo ant virtuvės stalo, bet staiga suprato, kad butas, nors ir laikinai, priklauso Bekei, o jie su Toniu nebesusitikinėjo, todėl jam nevalia taip iškart pasijusti kaip namie. Pašoko, bet Bekė metė į jį keistą žvilgsnį ir jis vėl atsisėdo.

– Gal taurę vyno? – pamosikavo buteliu vyno.

– Gerai, – atsakė Džeimis iš mandagumo.

Ji pripylė jam taurę.

– Aš nekeliu telefono ragelio. Todėl gyvenimas kur kas paprastesnis.

– Aišku.

Džeimio galvoje vis dar sukosi dalykai, kuriuos planavo pasakyti Toniui, ir nė vienas jų dabar netiko.

– Batersio meno centras. Ten, kur, tipo, paveikslai, parodos...

Bekė nutvilkė jį žvilgsniu ir prisipylė dar vieną taurę.

– Tai yra teatras. Dirbu teatre.

Žodį „teatras“ tarė labai lėtai, lyg kalbėdama su mažu vaiku.

– Esu spektaklių organizatorė.

– Aišku, – atsakė Džeimis. Jo paties pažintis su teatru apsiribojo vieninteliu spektakliu, „Miss Saigonas“, į kurį buvo nuvestas prievarta ir kuris jam nepatiko. Bekei, atrodė, geriausia to nepasakoti.

– Ne itin įdėmiai klauseisi, kai Tonis pasakojo apie savo šeimą, ar ne?

Džeimiui nesisekė prisiminti pokalbio, per kurį Tonis pasakojo apie savo sesers veiklą. Visai įmanoma, kad Tonis niekada apie tai nepasakojo. Atrodė, kad ir šito geriau jai nesakyti.

– O... kada Tonis grįš?

– Tiksliai nežinau. Man atrodo, kad dar po poros savaičių. Išvyko neplanuotai.

Džeimis greitai viską apskaičiavo galvoje. Dvi savaitės.

– Šūdas.

– Kodėl gi šūdas?

Džeimis nebuvo tikras, ar Bekei šiaip patiko kabinėtis, ar patiko kabinėtis būtent prie jo. Jis atsargiai užsiminė:

– Norėjau jį kai kur pakviesti. Tiksliau, norėjau pakviesti į vestuves. Savo sesers vestuves. Ji tuokiasi.

– Savo vestuvėse žmonės paprastai tuo ir užsiima.

Džeimis suprato, kodėl Tonis ne itin stengėsi supažindinti jį su seserimi. Keitė su ja galėtų pasigalinėti kaip lygi su lygia.

– Mes susipykom.

– Žinau.

– Tai buvo mano kaltė.

– Tiek ir pati supratau, – atšovė Bekė.

– Bet pagalvojau, kad jei įkalbėčiau jį atvykti į vestuves...

– Manau, kad jis vengia būtent vestuvių. Dėl to ir išvyko į Kretą.

– A.

Bekė užspaudė cigaretę į nedidelę stiklinę peleninę stalo viduryje, ir Džeimis įsispoksojo į kylančius, spirale besisukančius dūmus, bandydamas negalvoti apie nejaukią tylą.

– Jis tave mylėjo, – pasakė Bekė. – Žinojai tai, ar ne?

– Tikrai?

Nuskambėjo kvailai. Bet buvo taip priblokštas, jog nerūpėjo, kaip skamba jo žodžiai.

Tonis jį mylėjo. Kodėl niekada to nesakė? Džeimis visą laiką galvojo, kad Tonis jaučiasi kaip jis. Nenori įsivelti į rimtus santykius.

Tonis jį mylėjo. Jis mylėjo Tonį. Dėl Dievo meilės, kaip jis sugebėjo taip fantastiškai viską sumauti?

– Nesupratai, ar ne? – paklausė Bekė.

Džeimis visiškai neturėjo ką atsakyti.

– Jėzau, – tarė Bekė, – vyrai kartais būna tokie debilai.

Džeimis jau ruošėsi sakyti, kad jei Tonis būtų pasakęs, viskas būtų buvę kitaip. Tačiau toks atsakymas neatrodė derantis suaugusiam žmogui. Be to, tiksliai žinojo, kodėl Tonis jam niekada šito nesakė. Nes jis neleido Toniui to pasakyti, nes jis nenorėjo to iš Tonio girdėti, nes bijojo, kad Tonis jam tai pasakys.

– Kaip galiu su juo susiekti?

– Vienas Dievas žino, – atsakė Bekė, – jis ten su draugu, kuris su kažkuo dalijasi namą pagal grafiką.

– Gordonu.

– Skamba panašiai. Galvojo, kad mobilusis ten veiks.

– Bet jis neveikia. Aš bandžiau.

– Nepasisekė, – atšovė Bekė.

– Norėčiau cigaretės, – paprašė Džeimis.

Bekė pirmą kartą nusišypsojo. Davė cigaretę ir pridegė.

– Tau visai nekas, tiesa?

– Klausyk, – pradėjo Džeimis, – jei jis paskambins...

– Nė karto neskambino.

– Bet jei paskambins...

– Tu rimtai nusiteikęs, ar ne? – pasakė Bekė.

Džeimis susikaupė.

– Aš jį myliu. Nesupratau to, kol... na, Dieve, Tonis mane metė. Tada sesuo atšaukė vestuves. Tada tėtis patyrė nervinį išsekimą ir atsidūrė ligoninėj. Ir visi nuvykom į Piterborą, kur vos neišdraskėm vienas kitam akių tiesiogine šių žodžių prasme. Buvo siaubinga. Tada buvo paskelbta, kad vestuvės vis dėlto įvyks.

– Bus nepaprastai linksma, kaip supratau?

– Ir aš supratau, kad Tonis vienintelis, kuris...

– O, Jėzau. Neverk. Prašau. Vyrų ašaros veda mane iš proto. Išgerk dar vieną, – ir supylė jam likusį vyną.

– Atleisk, – Džeimis nusišluostė drėgnas akis ir prarijo gumulą gerklėje.

– Atsiųsk pakvietimą, – patarė Bekė. – Parašyk ką nors sentimentalaus. Padėsiu jį ant jo laiškų krūvos viršaus. Arba ant jo pagalvės. Visai nesvarbu. Jei jis grįš laiku, išspardysiu subinę ir priversiu ateiti.

– Tikrai?

– Tikrai, – ji prisidegė dar vieną cigaretę, – pažinojau jo buvusius vaikinus. Pusgalviai. Bet čia tik mano nuomonė. Bet, nors mudu su tavimi ir nesam geri pažįstami, patikėk, atrodai už juos gerokai pranašesnis.

– Rajanas buvo visai nieko, – mintyse Džemis pristatinėjo Bekę Keitei ir svarstė, ar jos taps neperskiriamomis draugėmis, ar perkąs viena kitai gerklę.

– Rajanas. Dieve. Visiškas šiknius. Jis nekentė moterų. Supranti, negali su jomis dirbti, nes jos nepakankamai kietos. Gal jis net ne gėjus. Nevisiškai. Supranti, apie ką kalbu. Net negalėjo pakelti minties apie seksą su moterimi. Vaikų irgi nekentė. O tai mane be proto siutina. Juk iš kur tada, dėl Dievo meilės, atsiranda suaugę žmonės? Nori, kad būtų

vairuotojų ir daktarų? Tam reikia vaikų. Džiaugiuosi, kad ne aš esu ta vargšė prakeikta moteris, kuri savo gyvenimo dalį praleido valydama jam šikną. Šunys jam irgi nepatiko. Katinai taip pat. Nepasitikėk žmogumi, kuris nemėgsta gyvūnų. Visada tuo vadovaujuos. Gal norėtum drauge suvalgyti fasuotą kario troškinį?

88

Džinė paskambino Deividui. Boileris jau buvo įrengtas, tad jis vėl buvo vienas namuose, ir ji užsuko grįždama iš knygyno.

Kai papasakojo apie vestuves, šis ėmė juoktis. Geraširdiškai.

– Nagi, nagi. Tikėkimės, iškilmės bus ne tokios turiningos kaip pasiruošimas.

– Dar žadi dalyvaut?

– Nori, kad ateičiau?

– Taip, – atsakė ji. – Taip, norėčiau.

Apsikabinti negalės. Bet jei Džeimis susirietų su Rėjumi arba Keitė įpusėjus iškilmėms persigalvotų, salėje bus bent vienas žmogus, į kurį pasižiūrėjusi matys, kad supranta, ką jai reikia ištverti.

Deividas ją apkabino, tada įpylė puodelį arbatos, nusivedė į oranžeriją ir papasakojo apie boilerį keitusį ekscentrišką santechniką. („Matyt, lenkas. Turi ekonomikos mokslų laipsnį. Sakė, kad iki Britanijos atėjo pėsčiomis. Prancūzijoje skynė vaisius. Tačiau panašus į sukčių. Nesu tikras, ar juo patikėjau.“)

Kad ir kaip buvo malonu šnekėtis, Džinė suprato, jog nori, kad ją nusivestų ten, kur bent trumpą laiką pamiršta, kas esanti ir kas vyksta jos gyvenime. Buvo baisoka to taip stipriai trokšti. Bet dėl to troškimas nedingo.

Įsikibo jam į ranką ir nieko nesakydama laukė, kol jis supras, apie ką ji galvoja.

Jis nusišypsojo, pakėlė antakį ir tarė:

– Eime į viršų.

89

Antrą pasimatymą su psichiatre Džordžas praleido, nes buvo ligoninėje. Todėl kiek prisibijojo artėjančio susitikimo su panele Endikot, labai panašiai kadaise bijojo eiti pas poną Lavą pasiaiškinti, kodėl ant stogo užmetė Džefrio Brauno kuprinę.

Tačiau ji pagarbiai klausėsi pasakojimo ir uždavinėjo labai konkrečius klausimus apie tai, ką jis tikėjosi pasiekti ir ką jautė skirtingais procedūros etapais, ir Džordžui kilo keistas įtarimas, kad jei būtų papasakojęs, jog suvalgė savo žmoną, iškepęs iš jos pyragą, panelė Endikot būtų paklaususi, su kokiu padažu, tad jis dvejojo, ar tai gerai, ar blogai.

Jį po truputį ėmė erzinti. Jis pasakė, kad jaučiasi daug geriau, o ji paklausė, kuo konkrečiai geriau. Jis papasakojo, kaip jaučiasi dėl Keitės vestuvių, o panelė Endikot paprašė paaiškinti, ką reiškia „budistinis atsiribojimas“.

Kai seanso pabaigoje panelė Endikot pasakė, kad lauks kitos savaitės susitikimo, Džordžas neaiškiai urgztelėjo „mhm“, nes abejojo, ar pasirodys kitą savaitę. Iš dalies tikėjosi, kad panelė Endikot užsipuls jo sąmoningai miglotą atsisveikinimą, bet keturiasdešimt penkios minutės praėjo ir, akivaizdu, jiems vėl buvo galima elgtis kaip paprastiems žmonėms.

90

Iš viešnagės Tonio bute Džeimis grįžo vėlai. Na, tikrai buvo per vėlu skambinti žmogui, turinčiam vaiką. Todėl nusprendė nuvažiuoti pas Keitę rytoj, pasiimti kvietimus ir asmeniškai ją pasveikinti.

Jam patiko Bekė. Valgydama mikrobanginėje krosnelėje pašildytą kario troškinį ji tapo atlaidesnė, nors griežtas nusistatymas prieš nekilnojamojo turto agentus vis dėlto išliko. Jam patiko nesukalbamos moterys. Žinoma, nes augo su Keite. Jis negalėjo pakęsti žaviai į šoną palenktų veidukų, atmetamų plaukų ir rožinio moherio (kodėl visa tai patiko regbio žaidėjams ir pastolių montuotojams, Džeimiui buvo neįmenama paslaptis). Akimirką mąstė, ar ji lesbietė. Tada prisiminė

Tonio pasakojimą, kaip per vakarėlį ji su kažkokiu vaikinu sulaužė tėvų tualeto dangtį. Bet, savaime suprantama, žmonės keičiasi.

Pasakodamas apie Keitės ir Rėjaus santykių karuselę, įtikino Bekę, kad Rėjus yra puikus kandidatas į kastratus, bet tada teko atsargiai pakreipti jos nuomonę į kitą pusę ir paaiškinti, kad jis visai šaunus vaikinas, o tai buvo daug sudėtingiau, nes net sau negalėjo tiksliai pasakyti, kodėl jo nuomonė apie Rėjų pasikeitė.

Ji pasakojo, kaip augo Noridže. Apie penkis šunis. Apie mamos alergiją namų ruošai. Patologišką tėčio užsispyrimą keliauti garvežiais. Automobilio avariją Škotijoje. („Išsikapanojome iš mašinos sveiki gyvi, bet atsisukę pamatėme, kad mašinos galas buvo nuplėštas ir ant kelio gulėjo pusė šuns. Kelis kartus apie tai sapnavau košmarus. Ir vis dar sapnuoju.“) Apie globoti pasiimtą berniuką, kuris maniakiškai mėgo peilius. Kaip vieną kartą Tonis su draugu uždegė lėktuvo modelį su varikliu, paleido pro miegamojo langą ir stebėjo, kaip šis lėtai tūpia kiemo gale ir įspūdingai užsiliepsnoja, tada jie nėrė į šalia stovintį nebaigtą namą...

Džeimis buvo girdėjęs daugumą šių nuotykių, vienaip ar kitaip pasakotų. Tačiau šį kartą klausėsi atidžiai.

– Šiurpoka.

– Taip ir buvo, – pasakė Bekė. – Tiesiog Tonis viską pasakoja kitaip.

– Maniau, kad tėvai išmetė jį iš namų. Kai jis susidėjo su tuo...

– Su Karlu. Karlu Voleriu. Jo. Bet Tonis norėjo, kad jį išmestų.

– Tikrai?

– Jam būti gėjumi tikra Dievo dovana, – Bekė prisidegė cigaretę. – Nes jis galėjo būti nusikaltėliu neprekiaudamas heroinu ir nevogdamas mašinų.

Džeimis turėjo tai suvirškinti. Nors juos skyrė tūkstančiai kilometrų, dar niekada nesijautė taip arti Tonio.

– O tu su Toniu? Juk irgi buvote susvetimėję. O dabar tu prižiūri jo namus.

– Susitikom, kai persikėliau į Londoną. Prieš keletą savaičių. Ir staiga supratom, kad patinkame vienas kitam.

Džeimis nusijuokė. Iš palengvėjimo. Pasirodo, Tonis darė tokias pačias klaidas kaip jis.

– Dėl ko juokiesi? – paklausė Bekė.

– Šiaip sau, – atsakė Džeimis. – Tiesiog... viskas gerai. Viskas puiku.

Atrodė, kad visiems ima šypsotis sėkmė. Ore pleveno pakili nuotaika.

Kai vakare atvyko pas Keitę, duris ji atidarė drauge su Rėjumi, ir tai pasirodė simboliška, tad Džeimis ištarė „sveikinu“ su tokiu nuoširdumu, kokio nesugebėjo išspausti pirmą kartą.

Jį palydėjo į virtuvę, pakeliui iš svetainės atsklido vos girdimas Džeikobo pasisveikinimas – jis visiškai buvo įnikęs į „Gaisrininko Semo“ filmuką.

Keitė atrodė truputį apsvaigusi. Priminė žinių reportaže apklausiamą žmogų, kurį malūnsparnis ką tik ištraukė iš baisios katastrofos.

Rėjus irgi atrodė kitaip, bet visai įmanoma, kad dėl to kalta pasikeitusi Džeimio nuomonė. Akivaizdu, kad jiedu su Keite sutarė daug geriau. Visų pirma, jie lietėsi vienas prie kito, ko nebuvo anksčiau. O kai baigęs žiūrėti „Gaisrininką Semą“ į virtuvę užklydo Džeikobas, ieškodamas sulčių pakelio, pasijuto tikrai edipiška įtampa. („Paleisk mamytę... aš noriu apkabinti mamytę...“) Džeimiui dingtelėjo, kad Keitė ir Rėjus įsimylėjo vienas kitą perbridę visą tą šūdą, kuris paprastai užbaigia poros santykius. Taigi, būna visaip.

Džeimis paprašė pakvietimo Toniui, ir Rėjus ėmė perdėtai džiaugtis dėl galimo jo pasirodymo.

– Mažai tikėtina, kad jis ateis, – pasakė Džeimis, – jis Graikijoje ir su juo neįmanoma susisiekti. Bet, tikiuosi, sugrįš laiku.

– Galim jį surast, – džiugiai tarė Rėjus su ne visai tinkamu ryžtu.

– Gal geriau palikime tai dievų valiai, – atsakė Džeimis.

– Kaip pasakysi, – sutiko Rėjus.

Tuo metu Keitė suklikо „Džeikobai!“ ir visi atsisukę pamatė, kaip jis tyčia pila sultis iš pakelio ant virtuvės grindų.

Rėjus privertė jį atsiprašyti ir išsitempė žaisti į lauką, norėdamas parodyti, kad patėvių veikla neapsiriboja mamų monopolizavimu.

Džeimis su Keite šnekučiavosi apie vestuves kokias dešimt minučių, tada staiga Keitei paskambino iš namų. Netrukus ji grįžo truputį susirūpinusi.

– Skambino tėtis.

– Kaip jis laikosi?

– Atrodo, neblogai. Bet norėjo pasikalbėti su Rėjumi. Man nesakė, dėl ko.

– Gal nori pasirodyti tikru vyru ir padengti visas išlaidas.

– Tikriausiai taip ir bus. Kai Rėjus jam paskambins, tada ir išsiaiškinsim.

– Nesiimu vertinti tėčio galimybių, – pasakė Džeimis.

– Taigi, – tęsė nutrauktą pokalbį Keitė, – ką ruošiesi parašyti Toniui?

91

Džordžas suklydo – nuogas atsistojo priešais veidrodį.

Į kliniką važiuoti nebereikėjo. Žaizda užsitraukė ir nebereikėjo jos kasdien perrišinėti. Po pusryčių jis tiesiog nuėmė vakarykštį tvarstį, dešimčiai minučių įlindo į šiltą druskos vonią, išlipo, švelniai nušluostė ir užtepė tepalo.

Jis vartojo vaistus ir visai laukė artėjančių vestuvių. Keitė su Rėjumi perėmė parengiamuosius darbus, tad jam beveik nieko nereikėjo daryti. Trumpa kalbelė buvo lyg nedidelis indėlis į bendrą triūsą.

Akistata su veidrodžiu iš dalies buvo kvailas pasipuikavimas, džiūgavimas, kad praeityje likusios bėdos nebevaldo jo elgesio.

Bet priežastis nebuvo tokia jau svarbi.

Išlipęs iš vonios nusišluostė, įtraukė pilvą, atlošė pečius ir įsitempė lyg rikiuotėje.

Pirmiausia dėmesį patraukė ant abiejų žastų matomi pulkeliai raudonų spuogelių, tokių pat, kokius pastebėjo viešbučio kambaryje, bet jau buvo užmiršęs. Atrodė, kad dabar jų daugiau ir jie didesni.

Supykino.

Paprasčiausia išeitis buvo mikliai atsitraukti nuo veidrodžio, apsirengti, išgerti porą tablečių kodeino ir butelį vyno. Bet jis negalėjo atsiplėšti.

Ėmė apžiūrinėti odą iš arčiau. Rankas. Krūtinę. Pilvą. Apsisukęs žvilgtelėjo per petį, kad pamatytų nugarą.

To daryti nederėjo. Lyg laboratorijoje tyrinėtum mėgintuvėlio turinį. Kiekviename kvadratiniame centimetre buvo vis daugiau siaubo. Tamsiai rudi apgamai, susiraukšlėję kaip razinos, strazdanos, susimetusios į šokolado spalvos saleles, blyškūs odos spalvos guzeliai, kai kurie nukarę, kiti pilni skysčio.

Jo oda virto nežemiškų būtybių zoologijos sodu. Pažvelgęs atidžiau matė, kaip jos kruta ir auga. Stengėsi nežiūrėti pernelyg atidžiai.

Reikėjo grįžti pas gydytoją Bargutianą. Arba pas kitą, geresnį, gydytoją.

Arogantiškai tikėjosi negalavimus išsigydyti ilgais pasivaikščiojimais ir kryžiažodžiais. Bet visą tą laiką liga kvatojosi, kerojo, įleido šaknis giliau ir priveisė daugiau ligų.

Tik tada liovėsi žiūrėjęs į veidrodį, kai ėmė lietis vaizdas ir sulinko keliai – jis parpuolė ant vonios grindų.

Tuo metu akyse likęs savos odos vaizdas persimainė į vyriško užpakalio, besikilnojusio tarp Džinės kojų, odą.

Vėl juos girdėjo. Tuos gyvuliškus garsus. Tirtanti ir tabaluojanti susiraukšlėjusi oda. Labai aiškiai įsivaizdavo tai, ko net neregėjo. Į Džinę kaišiojamą vyro organą. Stūmimą ir traukimą. Rožines klostes.

Šiuose namuose. Jo lovoje.

Galėjo net užuosti. Tualeto kvapą. Kūnišką ir nešvarų.

Jis merdi. Bet niekas to nežino.

Jo žmona užsiima seksu su kitu vyru.

O jam reikės sakyti kalbą per dukros vestuves.

Kabinosi už apatinio vonios gyvatuko skersinio lyg vyras, besistengiantis išsilaikyti prieš potvynio bangą.

Buvo kaip anksčiau. Tik blogiau. Po kojomis nebuvo grindų. Vonia, namas, kaimas, Piterboras – viskas nusilupo, sutrupėjo ir išsisklaidė, liko tik bekraštė erdvė, jis ir gyvatukas. Lyg išliptų pro erdvėlaivio duris ir suprastų, kad Žemės nebėra.

Vėl kraustėsi iš proto. Ir šį kartą nebuvo jokios vilties. Manė, kad išsigydė. Bet jam nepavyko. Daugiau nėra kuo pasikliauti. Toks ir liks iki pat mirties.

Kodeinas. Reikia kodeino. Dėl vėžio nieko nepadarysi. Ir dėl Džinės. Ir dėl vestuvių. Jis tegali viską šiek tiek prislopinti.

Laikydamasis už gyvatuko ėmė stotis. Bet kai išsitiesė, pamatė švelnią pilvo odą ir pajuto, kaip ji niežti ir rangosi. Čiupo rankšluostį ir apsivyniojo pilvą. Įsikibo į vonios kraštą.

Jam pavyks. Labai paprasta. Išgerti tablečių ir palaukti. Tereikėjo padaryti tik tiek.

Atidaręs spintelę išsiėmė pakuotę. Maktelėjo keturias tabletes užgerdamas vandeniu iš vonios čiaupo, kad nesusidurtų su veidrodžiu virš kriauklės. Ar keturias gerti saugu? Nenumanė ir jam nerūpėjo.

Nusvirduliavo į miegamąjį. Numetė rankšluostį ir nežinia kaip, nes drebėjo rankos, įlindo į drabužius. Užsiropštė ant lovos, užsitraukė ant

galvos užklotą ir ėmė deklamuoti vaikiškus eilėraštukus, kol suvokė, kad čia tai ir įvyko, čia, kur jis padėjęs galvą, ir vos nesusivėmė, bet susigriebė, kad privalo ką nors daryti, bet ką – judėti, kuo nors užsiimti, – kol vaistai ims veikti.

Nušveitė apklotą, atsistojo ir keletą kartų giliai įkvėpė, kad susitvardytų prieš lipdamas žemyn.

Tikėdamasis, kad Džinė turi reikalų kur nors kitur, planavo griebti butelį vyno ir traukti tiesiai į studiją. Jei nesuveiks kodeinas, galės pasigerti. Neberūpėjo, ką pamanys Džinė.

Tačiau Džinė reikalų niekur kitur neturėjo. Įpusėjus laiptus, ji išlindo iš už turėklų mojuodama telefonu ir irzliai pasakė:

– Va, kur tu. Aš tave šaukiau. Rėjus nori pasišnekėti.

Džordžas sustingo, tarsi plėšraus paukščio užtiktas gyvulėlis, vildamasis, kad jei nekrutės, susilies su aplinka.

– Tai atsiliepsi, ar ne? – paklausė Džinė kišdama ragelį.

Stebėjo, kaip jo paties ranka kyla link ragelio ir jis leidžiasi likusiomis pakopomis. Džinė buvo su guminėmis pirštinėmis ir šluoste. Perdavė jam telefoną, papurtė galvą ir dingo virtuvėje.

Džordžas prisidėjo ragelį prie ausies.

Mintyse vienas kitą keitė groteskiški vaizdai. Valkatos veidas perone. Nuogos Džinės šlaunys. Jo paties ligota oda.

Rėjus tarė:

– Džordžai. Čia Rėjus. Keitė sakė, kad norėjot pasikalbėt.

Skambutis buvo panašus į tokį, kuris pažadina vidury nakties. Kai sunku prisiminti, ką reikia daryti.

Neturėjo nė menkiausio supratimo, apie ką norėjo pasišnekėti su Rėjumi.

Ar tai vyksta iš tikrųjų, ar jis paniro į kažkokias haliucinacijas? Gal jis vis dar guli miegamojo lovoje?

– Džordžai, – kreipėsi Rėjus. – Girdite mane?

Mėgino kažką sakyti. Iš burnos išlindo tylus kniaukimas. Patraukė ragelį nuo ausies ir į jį pažvelgė. Pro ertmeles vis dar sklido Rėjaus balsas. Džordžas nenorėjo, kad tai tęstųsi.

Atsargiai padėjo ragelį ant aparato. Ir apsisukęs nuėjo į virtuvę. Džinė kimšo skalbyklę, o jis neturėjo jėgų ginčui, kuris kiltų, jei jis išeitų į lauką su buteliu vyno.

– Kaip greitai, – tarė Džinė.

– Ne ten pataikė, – atsakė Džordžas.

Tik nuėjęs pusę sodo vienomis puskojinėmis suprato, kodėl Džinė galėjo ir nepatikėti tokia genialia apgaulės.

92

Džeimis atsisėdo prie stalo, pasidėjo puodelį arbatos, geriausią savo parkerį ir laiškų popieriaus lakštų, kuriuos rado rašomojo stalo stalčiaus dugne. Tai buvo geras popierius, ant tokio vaikystėje jis rašydavo padėkos laiškus.

Ėmė rašyti.

Brangus Toni,
Aš tave myliu ir noriu, kad ateitum į vestuves.
Praeitą savaitę buvau nuvažiavęs į Piterborą. Tėčiui pašlijo nervai ir jis atsidūrė ligoninėje, nes bandė žirklėmis nusikirpti kelis gabalėlius savo odos (papasakosiu vėliau). Būdamas ligoninėje susidūriau su mamos meilužiu (šitą irgi papasakosiu). Keitė susikapojo su mama dėl vestuvių. Jos buvo atšauktos. Bet dabar jau vėl paskelbtos (papasakosiu...

Suplėšė, suglamžė ir pradėjo iš naujo. Tonis pridėjo nemažai pastangų, kad pabėgtų nuo savo šeimos. Todėl Džeimiui visai ne laikas girtis savo nesėkmėmis.

Brangus Toni,
Aš tave myliu ir noriu, kad ateitum į vestuves.
Praeitą savaitę buvau nuvažiavęs į Piterborą ir supratau, kad tu esi mano šeima...

Per saldu.

Brangus Toni,
Aš tave myliu.
Vestuvės buvo atšauktos. Tačiau galiausiai jos įvyks.
Dievas žino, kas tą dieną įvyks, tačiau noriu, kad būtum su manimi...

Jėzau. Skambėjo kaip kvietimas į neįtikėtiną reginį.

Kodėl taip sumautai sudėtinga?

Su arbata išėjo į kiemą ir, prisėdęs ant suoliuko, prisidegė cigaretę. Gretimame sode žaidė vaikai. Septynerių aštuonerių metų. Jis prisiminė vaikystę. Baseiną varlinuką ir olimpinį šokinėjimą per bambukines lazdas. Dviračių lenktynes ir šokinėjimą iš medžių. Po poros metų jie jau trauks cigaretes ir dairysis benzino bako. Tačiau kol kas jų keliamas triukšmas buvo geras. Kaip dirbančios žoliapjovės ar žaidžiančių tenisą žmonių.

Buvo taip sumautai sunku, nes nematė Tonio veido. Kai matai kito veidą, pastebi, kaip jis reaguoja, ir visada gali nukreipti pokalbį kita linkme. Kaip antai parduodant namą. („Tai labai kosmopolitiškas rajonas." – „Pastebėjome." – „Atleiskit. Nekilnojamojo turto agento dainelė. Deja, taip jau ištreniruotas.")

Būdamas be jo Tonis pasikeitė. Akivaizdu iš to, ką pasakė Bekė. Dabar Tonį įsivaizdavo ne tokį irzlų, pažeidžiamesnį, panašų į save.

Džeimis taip pat pasikeitė.

Jėzau, tai priminė šachmatus.

Ne. Tiesiog jis buvo kvailys.

Bandė susigrąžinti Tonį. Būtų puiku, jei ateitų į vestuves, o jei ne, kas tada? Vis tiek anksčiau ar vėliau grįš iš Graikijos.

Gerai pagalvojus, jei vestuvės bus visiška katastrofa, Tonio nebuvimas bus tiesiog Dievo dovana.

Viskas išspręsta.

Užgesino cigaretę ir grįžo į vidų.

Brangus Toni,

Prašau, ateik į vestuves. Pasikalbėk su Beke. Ji viską žino.

Aš myliu tave.

Džeimis

xxx

Įdėjo laišką į voką su atšviestu žemėlapiu, užklijavo, užrašė Bekės adresą, prilipdė pašto ženklą ir, kol nespėjo persigalvoti, nunešė išmesti į pašto dėžutę.

93

Kitomis aplinkybėmis Džordžas būtų nusižudęs. Dvi naktis iš eilės sapnavo, kaip skęsta Piterbore, o jo sapnų upė jį vilioja kaip milžiniški pūkiniai patalai, ir net sapne krėtė šiurpas, kaip smarkiai jis trokšta pasileisti ir nugrimzti į šaltį bei tamsą, ir viską pabaigti visiems laikams. Tačiau iki vestuvių buvo likusios tik šešios dienos, tad būtų nedžentelmeniška taip pasielgti su savo dukra.

O kol kas jam reikėjo sugalvoti, ką daryti, kad dienos slinktų greičiau, kol ateis tinkamesnis laikas drastiškam poelgiui įvykdyti nesujaukiant šventinės nuotaikos. Tai, be abejo, bus maždaug tada, kai Keitė su Rėjumi grįš po medaus mėnesio.

Kai apžiūrėjo save veidrodyje, manė, kad jį pakirs kurio nors organo sutrikimas. Atrodė, neįmanoma, kad žmogaus kūnas galėtų pakelti tokį ilgalaikės panikos krūvį ir neplyštų organai, nesutriktų kuri nors funkcija. Iš pradžių ši baimė prisidėjo prie kitų baimių – turėti vėžį, visiškai išprotėti, susmukti per vestuves prie svečių. Bet po paros jau norėjo, kad tai nutiktų. Insultas. Širdies smūgis. Bet kas. Buvo nė motais, ar išgyvens, ar ne, svarbu, kad panirtų į komą ir atsikratytų bet kokios atsakomybės.

Užmigti negalėjo. Vos atsigulęs pajuto, kaip po rūbais keičiasi oda. Gulėjo nekrutėdamas, laukė, kol užmigs Džinė, tada išlipo iš lovos, išgėrė dar kodeino, įsipylė viskio. Žiūrėjo keisčiausias laidas, televizijos transliuojamas paryčiais. Atvirojo universiteto dokumentiką apie ledynus. Nespalvotus ketvirtojo dešimtmečio filmus. Ūkininkų žinias. Verkšlendamas vaikščiojo ratais svetainės kilimu.

Kitą dieną nuėjęs į studiją prisigalvojo beprasmių darbų, kad pavargtų ir nukreiptų mintis (namuose du vyriškiai klojo naują kiliminę dangą). Nušlifuoti langų rėmus. Likusias plytas po vieną pernešti už studijos. Suręsti galybę mažų Stounhendžo statinių.

Smarkiai sutriko valgymas. Po poros kąsnių imdavo pykinti, kaip kelte per audrą. Susikišdavo nedidelį skrebutį su sviestu, kad nuramintų Džinę, ir turėdavo lipti į viršų išvemti tualete.

Proto ėmė netekti įpusėjus antrajai dienai. Pakilo nuo pietų stalo nepalietęs deserto ir pasakė, kad turi kai kur nueiti. Tiksliai nežinojo, kur turi nueiti. Prisiminė, kad iš namų išėjo pro priekines duris.

Paskui negalėjo prisiminti gero tarpsnio. Galvoje šniokštė baltasis triukšmas, bet ne toks kaip per televizorių nerandant kanalo, o garsesnis ir gerokai įkyresnis. Buvo nesmagu, bet geriau nei pasilenkus virš klozeto vemti skrebutį ar gulint lovoje jausti, kaip dauginasi ir jungiasi augliai.

Gali būti, kad važiavo autobusu. Nors neprisiminė, kad būtų važiavęs autobusu.

Kai atsikvošėjo, stovėjo klinikoje, priešais registratūrą. Prie kompiuterio sėdinti moteris klausė:

– Kuo galiu padėti?..

Iš intonacijos buvo galima spręsti, kad šiuos žodžius kartojo jau ne kartą.

Pasilenkusi į priekį dar kartą pakartojo klausimą, tik lėčiau ir švelniau, tarsi supratusi, kad žmogus, į kurį kreipiasi, ne šiaip švaisto jos laiką, bet yra kamuojamas tikrų tikriausio psichinio negalavimo.

– Norėčiau pasimatyti su gydytoju Bargutianu, – pasakė Džordžas.

Taip, kad jau čia atsidūrė, atrodė, visai gera mintis. Galbūt dėl to čia ir atkako.

– Jūs užsirašęs?

– Nemanau, – atsakė Džordžas.

– Deja, gydytojas Bargutianas užimtas visą dieną. Jei skubus atvejis, jus gali apžiūrėti kitas gydytojas.

– Noriu pas gydytoją Bargutianą.

– Atleiskite. Gydytojas Bargutianas užimtas.

Džordžas negalėjo prisiminti, kokiais žodžiais mandagiai prieštaraujama.

– Noriu pas gydytoją Bargutianą.

– Labai atsiprašau, bet...

Akivaizdu, kad kelionė į kliniką atėmė visas Džordžo jėgas (gal atėjo pėsčiomis). Neturėjo nė menkiausio supratimo, ką ketino pasakyti gydytojui Bargutianui, bet visa jo esybė veržėsi į tą nedidelį kabinetą. Kadangi tai buvo neįmanoma, tiesiog neįsivaizdavo, ko tada imtis. Pasijuto be galo vienišas ir netikėtai pasidarė šalta (rūbai buvo šlapi; galbūt lauke lijo). Jis nusileido ant grindų, susirietė į kampą tarp kilimo ir medinės registratūros plokštės ir truputį paverkė.

Apsikabino kelius. Daugiau nebejudės. Pasiliks čia visiems laikams.

Kažkas jį apklojo antklode. Arba jis sapnavo, kad užsiklojo antklode.

Prisiminė kartą kažkur skaitęs, kad, prieš mirštant nuo išsekimo, juntama maloni šiluma ir jaukumas, vadinasi, pabaiga jau čia pat.

Tačiau pabaiga buvo visai ne čia pat. Ir jam neteks likti taip susirietus visiems laikams, nes kažkas jau kartojo: „Pone Holai... Pone Holai..." Pramerkęs akis išvydo gydytoją Bargutianą, atsitūpusį priešais jį, bet Džordžas buvo taip toli, kad prireikė kelių sekundžių suprasti, kur esąs ir kodėl čia yra ir gydytojas Bargutianas.

Jam padėjo atsistoti ir nuvedę koridoriumi į gydytojo Bargutiano kabinetą pasodino ant kėdės.

Keletą minučių negalėjo prakalbėti. Gydytojas Bargutianas neatrodė pernelyg susirūpinęs, tiesiog atsilošė ir tarė:

– Neskubėkite, palauksiu.

Džordžas susikaupė ir prabilo. Paprastą dieną nesugebėjimas regzti sakinių jį būtų sutrikdęs, bet dabar dėl to jaudintis buvo per vėlu. Jis kalbėjo kaip animacinio filmuko žmogus, ropojantis link oazės.

– Sergu vėžiu... Mirštu... Labai bijau... Dukters vestuvės...

Gydytojas Bargutianas kurį laiką klausėsi jo taip kalbančio. Spengimas Džordžo galvoje truputį nuslopo ir pamažu ėmė grįžti sintaksiniai įgūdžiai.

– Noriu gultis į ligoninę... Noriu į psichiatrijos ligoninę... Prašau... Man reikia priežiūros... Kad būčiau saugus...

Gydytojas Bargutianas palaukė tirados pabaigos.

– Kaip suprantu, vestuvės šeštadienį.

Džordžas linktelėjo.

Gydytojas Bargutianas keletą kartų pastukseno pieštuko galu į dantis.

– Supratau. Štai ką darysime.

Džordžui girdint šiuos žodžius darėsi geriau.

– Grįšite pas mane pirmadienį iš ryto.

Džordžas pasijuto kur kas prasčiau.

– Bet...

Gydytojas Bargutianas iškėlė pieštuką. Džordžas sulaikė kvėpavimą.

– Išrašysiu jums siuntimą pas dermatologą. O jei ir toliau kankins nerimas, pasirūpinsim stambesnio kalibro psichiatrine pagalba.

Džordžui vėl pagerėjo.

– O dabar išrašysiu jums valiumo receptą, gerai? Gerkite, kiek tik jums reikės, bet patarčiau per vestuves susilaikyti nuo šampano. Nebent norėtumėte atsidurti po stalu.

Gydytojas išrašė receptą.

– Ką gi, nujaučiu, kad per kitą mūsų susitikimą jausitės gerokai ramiau. Jeigu ne, pasistengsime tuo pasirūpinti.

Džordžas tikėjosi kitokios pagalbos. Tačiau ramino pažadas apie susitikimą pirmadienį ir stambesnio kalibro psichiatrinę pagalbą.

Reikės sugalvoti, kaip išvengti dermatologo.

– Taigi, o kaip planuojate grįžti namo? Gal registratorei paskambinti į jūsų namus ir paprašyti, kad žmona jus pasiimtų?

Nuo tokio pasiūlymo, mat Džinei būtų pranešta, jog jis sukniubo klinikoje, Džordžas atsipeikėjo greičiau nei nuo bet kokių kitų priemonių.

– Ne. Pats parvažiuosiu. Tikrai.

Padėkojęs gydytojui Bargutianui atsistojo ir suprato, kad iš tikrųjų yra įvyniotas į ploną žalią apklotą.

– Pirmadienį dešimtą ryto, – tarė gydytojas Bargutianas įteikdamas receptą. – Pranešiu registratorei, kad jus užrašytų. Tik nepamirškite prieš grįždamas namo užeiti į vaistinę.

Iš klinikos patraukė į prekybos centrą „Boots“, kitapus kelio, akimis tyrinėdamas grindinio plytelių raštus, kad nežvilgtelėtų į reklaminius plakatus. Tris kartus apėjęs prekybos centrą pasiėmė paruoštą užsakymą, išgėrė porą tablečių valiumo ir taksi nuvažiavo namo.

Svarstė, kaip pasiaiškinti Džinei dėl neplanuotos ekskursijos, bet grįžęs namo koridoriuje pastebėjo Žmogaus Voro kuprinėlę, sumojo, kad atvažiavo Keitė su Džeikobu paskutinį kartą patikrinti, kaip pasiruošta iškilmėms, o kai visi trys grįžo iš sodo, Džinės nenustebino žinia, kad jis išėjo pasivaikščioti ir neteko laiko nuovokos.

Džeikobas ėmė mykti:

– Seneli, seneli, einam gaudynių.

Tačiau Džordžas nebuvo nusiteikęs vaikytis vaikų. Jis atsakė:

– Galbūt vėliau galėsim pažaisti kokį ramesnį žaidimą, – ir tik tada suprato, kad kalba rimtai. Valiumas iš tiesų ėmė veikti. Tuo jis galutinai įsitikino, kai užlipęs į viršų iškart užmigo ir kietai miegojo.

94

Keitė buvo užsirašiusi pas kirpėją.

Kada susitarė su kirpėja, prisiminti negalėjo. Šukuosena buvo visai tvarkinga, užtektų paprastomis žirklėmis patrumpinti plaukų galiukus ir išsitrinkti geru kondicionieriumi. Akivaizdu, kad darbų sąrašą sudarė iš inercijos.

Dėkui Dievui, kad nepríkvietė pamergių.

Kai pasakė Rėjui, kad atšauks vizitą pas kirpėją, šis paklausė kodėl, o ji atsakė, kad nenori atrodyti išsipusčiusi kaip iš vestuvinio katalogo. Rėjus tarė:

– Nagi, pasilepink.

Ji pagalvojo: „Kodėl ne? Naujas gyvenimas. Nauja šukuosena." Ir nuėjusi beveik jos neteko. Nusikirpo berniukiškai. Pirmąkart per septynerius metus pasimatė ausys.

O Rėjus buvo teisus. Ji ne šiaip pasilepino. Veidrodyje atsispindėjo nebe mažamečio vaiko motina. Veidrodyje atsispindėjo moteris, valdanti savo likimą.

Mama pasibaisėjo.

Ne tik šukuosena. Viskuo: šukuosena, gėlininko paslaugų atsisakymu ir sprendimu į metrikacijos skyrių važiuoti ne limuzinu.

– Man tik neramu, kad...

– Kad kas? – paklausė Keitė.

– Man tik neramu, kad bus... kad bus netikros vestuvės.

– Nes mano plaukai per trumpi?

– Nerimtai elgies.

Tiesa, bet mama ir pati... Keistai elgėsi, kad nepatarė nė žodeliu, ypač žinant, kaip dažnai tėvai mėgsta patarti. Jie savo nerimą išreiškia priekaištais, kad kas nors neteisingai daroma. Neteisingai valgai. Netinkamai rengiesi. Negražiai elgiesi. Tarsi pasaulį galima išgelbėti puošmenomis.

– Na, jos bus daug tikresnės nei praeitos.

– O kaip tu su Rėjum?..

– Sutariam daug geriau nei iki tol.

– Tai ne kažin ką pasako.

– Mes mylim vienas kitą.

Mama krūptelėjo ir pakeitė temą, kaip Džeikobas, kai jam išsprūdo vienas žodelis.

– Tarp kitko, tavo tėvas su Rėjum...

– Ką tėvas su Rėjum?

– Jie nesišnekėjo, ar ne?

– Kada? – paklausė Keitė.

– Anądien. Telefonu, – mama nerimavo, kad tai gali būti tiesa.

Keitė pasikuitė atmintyje ir nieko neprisiminė.

– Rėjus skambino pasišnekėti su tavo tėvu. Bet tėvas sakė, kad jis sumaišė numerį. Todėl svarsčiau, ar neįvyko koks nesusikalbėjimas.

Prie durų priėjo barzdotas vyras ir pasiklausė, kur pritvirtinti palapinės virves.

Keitė atsistojo.

– Mama, klausyk, kad tau būtų ramiau, gal paskambink keliems gėlininkams? Galbūt kas nors turės ką skubiai pasiūlyt.

– Gerai, – sutiko mama.

– Tik ne Buleriams.

– Gerai.

– Aš juos apkeikiau, – pridūrė Keitė.

– Gerai.

Keitė su barzdotu vyru nuėjo į sodą. Centrinis strypas buvo iškeltas sodo gale, penki vyrai žaliomis palaidinėmis kėlė aukštyn kreminio brezento bures. Džeikobas šokinėjo kaip nukvaišęs šunytis per virvės ritinius ir kėdžių stirtas, paniręs į sudėtingą fantaziją apie superherojus, ir Keitė prisiminė, kaip kadaise stebuklingai atrodė taip pakeista įprasta erdvė. Apversta sofa. Kambarys, pilnas balionų.

Tada Džeikobas paslydo, nuvertė sulankstomą stalą, prisivėrė pirštus stalo kojų vyriais ir suklykė. Keitė jį pasičiupo, paglostė, nunešė į kambarį, surado antiseptinio tepalo ir Pelytės Meizės pleistriukų. Džeikobas buvo drąsus ir liovėsi verkęs, o tada atėjusi mama pranešė, kad susitarė dėl gėlių.

Susėdo viena šalia kitos ant lovos ir Džeikobas iš savo raudono roboto išlankstė dinozaurą, paskui išlankstė vėl robotą.

– Pagaliau susipažinsim su Džeimio vaikinu, – pasakė mama, prieš ištardama žodį „vaikinas“ trumpai stabtelėjo, bet pauzės beveik nesigirdėjo.

Keitė pažvelgė į jos rankas, linktelėjo „jo“ ir pajuto Džeimiui užuojautą.

Diena ritosi vakarop. Ji su Džeikobu nuvažiavo į miestelį pasiimti torto ir metrikacijos skyriuje palikti garsajuostės. Norėjo, kad iš pradžių grotų „Royal Fyreworks“, o kai bus surištas mazgas, persuktų ir paleistų „I Feel Good“, bet moteriškė telefonu su panieka pareiškė, kad jie „nesukinėja“, tad Keitė pagalvojo, kad vis vien tai per sudėtinga. Dar kurio senelio sesuo gaus širdies smūgį ir ją teks gaivinti kaukiant kaip rujojančiam šuniui Džeimsui Braunui. Tad buvo nutarta išsiversti su ištrauka iš Bacho koncerto dviem smuikams – tėčio per Kalėdas dovanota kompaktine plokštele.

Užsuko į krautuves „Sandersons“ ir „Stricky Fingers“ pasiimti užsisakyto asmeninio bokalo ir pramoninio dydžio šokoladinių belgiškų saldainių Edui ir Sarai, tada važiavo namo ir vos nesumaitojo torto, kai grupelė vaikų išspyrė priešais mašiną futbolo kamuolį.

Visi keturi – mama, tėtis, ji ir Džeikobas – susėdo vakarieniauti, ir viskas buvo gerai. Jokių barnių. Jokio raukymosi. Jokių užuominų į opesnes temas.

Paguldžiusi Džeikobą padėjo mamai išplauti indus, ir tada praplyšo dangus. Mama, kaip ir būdinga tėvams, sunerimo dėl blogo oro. Tačiau Keitė užsikorė į palėpę ir stovėjo atsidariusi langą, kieme braškėjo ir plakėsi palapinė, o vėjas kaip bangų mūša šniokštė juoduose medžiuose.

Jai patiko audra. Griaustinis, žaibai, lietaus šuorai. Priminė vaikystėje sapnuotą gyvenimą pilyje.

Prisiminė praeitas vestuves. Kaip likus dienai Grehemą ištiko keista alerginė reakcija nuo jos šampūno. Ledo kompresus. Antihistaminą. Kaip vienas autobusiukas nuplėšė dėdės Brajano jaguaro sparną. O į metrikacijos skyrių padainuoti atklydo keista moteris, turinti psichinę negalią.

Svarstė, kas šįkart bus negerai, bet suprato, kad elgiasi kvailai. Kaip mama per lietų. Baimė neturėti kuo nusiskųsti.

Uždarė langą ir rankove nušluosčiusi nuo palangės vandenį nulipo į apačią pažiūrėti, ar butelyje dar liko vyno.

95

Džordžas suprato, kad gydytojas Bargutianas ne toks jau kvailas.

Valiumas veikė gerai. Tiksliau, valiumas veikė puikiai. Džordžas nusileido žemyn, užsiplikė puodelį arbatos ir pažaidė su Džeikobu kortomis.

Kai Keitė išvažiavo į miestelį, jis užlindo už palapinės pažiūrėti į savo studiją ir suprato, kad, atitvėrus sodo galą, studija virto slapta vietele, kokias mėgsta vaikai, atvirai sakant, vis dar mėgo ir jis. Pasiėmė sulankstomą kėdutę ir dešimtį minučių labai maloniai sėdėjo, kol vienas darbininkas, išlindęs iš kitos palapinės pusės, ėmė šlapintis į gėlyną. Džordžas nusprendė, kad bus mandagiau sukosėti, nei slapčia stebėti, kaip vyriškis šlapinasi, tad sukosėjo ir vyras atsiprašęs pradingo, o Džordžas pajuto, kad jo slaptą vietelę savotiškai išniekino, ir grįžo į namą.

Įėjo į vidų, susitepė sumuštinį su kumpiu ir pomidorais ir suvalgė užgerdamas pienu.

Vienintelis valiumo trūkumas – jis neskatina mąstyti racionaliai. Skaičiuoti sugebėjo tik po vakarienės, kai ėmė slopti dviejų dieną išgertų tablečių poveikis. Visų pirma, buteliuke tebuvo dešimt tablečių. Jei vartos tokiu tempu, jos baigsis vestuvėms nė neprasidėjus.

Ėmė aiškėti, kad gydytojas Bargutianas nors ir išmintingas, bet ne dosnus.

Turės liautis vartojęs tabletes. Ir rytojaus dieną turės nuo jų susilaikyti.

Etiketė ant buteliuko įspėjo, vartojant vaistus, negerti alkoholio. Velniop. Atsisėdęs po kalbos išmauks pirmą po ranką pasitaikiusią taurę. Jei staiga panirtų į komą – dar geriau.

Sunkiausia išgyventi iki šeštadienio.

Net dabar, sėdėdamas ant sofos su „Daily Telegraphu" ant kelių ir klausydamas Žako Liusjė įrašų, jautė, kaip artinasi nemalonumai, panašiai kaip prieš kelerius metus Sent Aivse, kai stebėjo nuo jūros artėjančią audrą – pilką tamsią sieną už pusės mylios, vanduo po ja taip pat buvo tamsus, visi sustoję žiūrėjo nesuvokdami, kaip greitai ji artinasi, kol buvo per vėlu, o tada, kaip kulkosvaidžių salvės, paplūdimį ėmė kapoti kruša ir visi klykdami pasileido bėgti.

Kūnas ėmė didinti apsukas ir krūpčioti, visų ciferblatų rodyklės artėjo link raudonos padalos. Pamažu ėmė grįžti baimė. Norėjo pasikasyti šlaunį. Bet jei ten liko vėžio, jokiu būdu negalėjo jo budinti.

Labai traukė išgerti valiumo.

Švenčiausias Dieve. Galima kiek nori šnekėti apie protą ir logiką, ir sveiką nuovoką, ir vaizduotę, bet tamsiausiai valandai išmušus labiausiai reikia sugebėti apie nieką apskritai nemąstyti.

Atsistojo ir nuėjo per koridorių. Po vakarienės buvo likę vyno. Ištuštins butelį ir išgers porą tablečių kodeino.

Nors buvo tamsu, įžengęs į virtuvę išvydo praviras sodo duris ir ant slenksčio stovinčią Keitę, ji stebėjo siaučiantį lietų ir gėrė vyną tiesiai iš butelio.

– Negerk, – pasakė Džordžas gerokai garsiau nei ketino.

– Atleisk, – tarė Keitė. – Galvojau, jau miegi. Vis vien planavau jį išgert. Kad neužsikrėstum mano bacilom.

Džordžas negalėjo sumąstyti, kaip pasakyti: „Atiduok butelį man“, ir nepasirodyti pamišusiam.

Keitė gurkštelėjo vyno.

– Dieve, kaip man patinka lietus.

Džordžas stovėjo ir žiūrėjo į ją. Ji gurkštelėjo dar vyno. Neilgai trukusi atsisuko ir išvydo, kad jis žiūri į ją. Pats suprato, kad elgiasi keistokai. Tačiau jam reikėjo draugijos.

– Žodžių loto, – tarė jis.

– Ką? – nustebo Keitė.

– Norėjau paklaust, ar norėtum pažaist žodžių loto.

Kaip jam šovė tokia mintis?

Keitė svarstydama palingavo galvą į šalis.

– Na, gerai.

– Šaunu, – tarė Džordžas. – Atnešk iš spintelės dėžutę. Aš nueisiu kodeino. Nuo galvos skausmo.

Įpusėjęs lipti prisiminė, kada paskutinį kartą jie žaidė žodžių loto. Tąkart įklimpo į ginčą dėl Džordžo visiškai leistinai pavartoto žodžio „žogas“ – „žagsulio“ sinonimo.

Na, ką gi, bent galva bus užimta.

96

Viskas ėmė įkyrėti.

Džeimis pabudo ir trečdalį laiko sugebėjo visiškai negalvoti apie Tonį. Kitą trečdalį įsivaizdavo, kaip Tonis grįžta laiku ir mintyse piešė kelis melodramiškus jų susitaikymo scenarijus. Likęs trečdalis buvo skirtas pasigraudenimui – įsivaizdavimui, kad į Piterborą važiuoja vienas ir kenčia aplinkinių užuojautą arba išvis jos nesulaukia, bet vis tiek yra geros nuotaikos dėl Keitės.

Keliauti planavo penktadienį ryte, kad išvengtų kelio kamščių. Ketvirtadienio vakare, valgydamas parduotuvėje pirktą makaronų apkepą ir vaisių salotas, žiūrėjo „Bleiro raganą", kuri pasirodė šiurpesnė, nei tikėjosi, todėl turėjo sustabdyti per vidurį filmą ir užtraukti visas užuolaidas, taip pat užrakinti priekines duris.

Manė, kad sapnuos košmarus. Todėl gerokai nustebo supratęs, kad sapnuoja erotinį sapną su Toniu. Nesiskundė. Veiksmas vyko pagal scenarijų „nenusiauk batų" ir „aš ką tik iš kalėjimo". Tačiau truputį buvo neramu, nes viskas vyko tėvų svetainėje per kažkokį kokteilių vakarėlį. Tonis spaudė jo veidą prie sofos, sukišo jam į burną tris pirštus ir dulkino be jokių įžangų. Visos smulkmenos atrodė daug tikroviškesnės, nei paprastai būna sapnuose. Tonio penio linkis, dažų dėmės ant jo pirštų, susipynę vijoklių raštai ant pagalvėlių, juos Džeimis matė iš labai arti, nes prie jų buvo prispausta galva, klegesys, vyno taurių skambtelėjimai. Smulkmenos buvo tokios ryškios, kad rytą tai prisiminus akimirksniu išpildavo šaltas prakaitas, kol galiausi suvokdavo, jog buvo tik sapnas.

97

Vilkinti vien naktiniais marškiniais Džinė leidosi laiptais ir nenumanė, kaip viskas blogai, kol neįžengė į dulksnos merkiamą pievelę. Palapinėje telkšojo bala. Rytoj čia žada valgyti septyniasdešimt žmonių.

Negalėjo atsikratyti minties, kad jei vestuves organizuotų ji, to nenutiktų, nors, žinoma, orą valdyti galėjo ne ką geriau nei Keitė su Rėjumi.

Pasijuto... sena. Būtent taip.

Ne vien dėl lietaus. Taip pat ir dėl Džordžo. Pastarąsias savaites jis atrodė sveikai. Bet po vakarienės atkrito. Nenorėjo šnekėtis. Nenorėjo padėti. Ir ji nė nenutuokė kodėl.

Reikėjo sunerimti, o ne pykti. Pati suprato. Bet kaip galima nerimauti, kai nežinai, kur bėda?

Grįžusi į virtuvę pasiskrudino skrebutį ir įsipylė kavos.

Po pusvalandžio pasirodė Keitė su Džeikobu. Ji papasakojo Keitei apie palapinę ir vos neįsiuto, kad Keitė nepradėjo panikuoti.

Keitė nesuprato. Viskas vyks jų sode. Jei svečiams teks klampoti po purvyną, kalta bus Džinė. Taip galvoti savanaudiška, bet tokia tiesa.

Ji stengėsi išguiti mintį iš galvos.

– Tai ką, jaunuoli... – pašiaušė Džeikobui plaukus. – Ką tau paruošti pusryčiams?

– Noriu kiaušinių, – tarė Džeikobas.

– O stebuklingą žodį pamiršai? – prikišo Keitė, pasinėrusi į dokumentus.

– Prašau kiaušinių, – pasitaisė Džeikobas.

– Plaktų, keptų ar virtų? – paklausė Džinė.

– O kokie tie kepti? – paklausė Džeikobas.

– Jis nori plaktų, – nesąmoningai pasakė Keitė.

– Tada sutaisysiu tau plaktą kiaušinienę.

Džinė pabučiavo Džeikobą į pakaušį. Bent jam gali patarnauti.

98

Mama teisi. Vestuvės be nemalonių netikėtumų pažeistų nerašytą visatos taisyklę. Kaip sniegas per Kalėdas. Ar neskausmingas gimdymas.

Keitė paskambino palapinės šeimininkams ir dėl visko susitarė. Jie atvažiuos kiek vėliau su šluostėmis ir šildytuvais.

Tada pasirodė teta Eilina su dėde Roniu ir atsitempė savo labradorą. Nes šuns prižiūrėtoją paguldė į ligoninę. Deja, Džeikobas nemėgo šunų. Todėl, kad jam būtų smagiau, šuo buvo pririštas lauke. Tada šis ėmė kaukti ir stengėsi pasikasti po galinėmis durimis.

Paskui paskambino maisto tiekėjai ir pranešė, kad naktį dingo elektra ir nustojo dirbti šaldiklis, todėl teks keisti valgiaraštį. Seidi paskambino

pasakyti, kad ką tik grįžo iš Naujosios Zelandijos, rado pašto dėžutėje pakvietimą ir gali dalyvauti. O Brajanas su Geile paskambino pranešti, kad viešbutis jų neregistravo, tad, savaime suprantama, šią bėdą už juos teks išspręsti kam nors kitam. Pavyzdžiui, nuotakai. Arba nuotakos tėvams.

Keitė nebekėlė ragelio, užlipo į viršų ir ten vonioje aptiko tėtį, kuris, matyt, slėpėsi, nuo Eilinos ir Ronio, tad ji užkopė iki palėpės tualeto, nusilengvino, bet nuleidusi vandenį išgirdo, kad įsijungė nuotekų smulkintuvas, ir pamatė, kaip vanduo pakilo per centimetrą nuo unitazo briaunos. Tą akimirką ją apėmė kažkokia savižudiška nuotaika ir, užuot paskambinusi ant smulkintuvo užklijuotu numeriu, pagalvojo: „Pabandysiu dar kartą." Nuleidusi antrą kartą sulaukė nuspėjamų padarinių.

Po dviejų sekundžių klūpodama tvenkė skiestų išmatų balą kilpiniais rankšluosčiais kartodama: „Velnias, šūdai, myžalai..." Kaip tik tada už nugaros atsiradęs Džeikobas įspėjo, kad ji sako negražius žodžius.

– Džeikobai, gali nubėgt pas močiutę, paprašyk, kad atneštų šiukšlių maišų.

– Smirda.

– Džeikobai, prašau, pakviesk močiutę, kitaip niekad nebegausi kišenpinigių.

Tačiau į namus vėl buvo įleistas labradoras, todėl Džeikobas atsisakė leistis į pirmą aukštą, ir ji nuėjo pati, bet mama koridoriuje riejosi su tėčiu, nes jis nė kiek nepadeda, tačiau karščiavosi pašnibždomis, matyt, kad neišgirstų Ronis su Eilina. Keitė pranešė, kad užsikimšo tualetas. Mama liepė tėčiui sutvarkyti. Tėtis atsisakė. Tada mama pasakė tėčiui kažką labai nesubtilaus, bet Keitė neišgirdo, nes koridoriaus gale pasirodė Rėjus sakydamas:

– Tikiuos nesutrukdžiau, mane įleido tavo teta.

Mamos reakcija buvo siaubingai lėta, ji vėl labai atsiprašinėjo, kad barasi Rėjaus akivaizdoje, ir pasiūlė jam puodelį skanios arbatos, bet Keitė priminė, kad iš tualeto vis dar pilasi vanduo, ji buvo klaikiai įsiutusi ant Rėjaus, kad šis praeitą naktį praleido Londone, nes organizavo kažką slapto, o tėtis pasišalino, kol visų dėmesys buvo nukreiptas kitur, Rėjus nušuoliavo į viršų, mama pasakė, kad eina užkaisti arbatinio, o Keitė nubėgo į virtuvę paimti šiukšlių maišų, kad perneštų myžaluotus rankšluosčius į skalbyklę, bet pakeliui, pastebėjusi ant valgomojo

kilimo purvinų letenų pėdsakus, švystelėjo Roniui šluostę ir liepė išvalyti savo sumauto šuns netvarką, o to imtis jis privalėjo, nes buvo krikščionis.

Nuotekų smulkintuvų meistras pasakė, kad atvažiuos po valandos, o Eilina su Roniu išsivedė Roverį pasivaikščioti, per lietų, ir viskas buvo gerai, kol Keitė išėmė iš lagamino suknelę, kad galėtų išlyginti, tada pastebėjo, jog į sijono apsiuvą susigėrė bent pusė butelio kokosinio prausiklio, ir taip garsiai nusikeikė, kad greičiausiai net Eilina su Roniu už kelių sklypų išgirdo. Rėjus iškėlęs rankas pasakė: „Trenk man", tą ji ir padarė ir nesiliovė gan ilgą laiką, kol Rėjus tarė: „Gerai, jau pradeda skaudėt."

Kai jis pasiūlė nuvažiuoti į miestelį ir nusipirkti kitą suknelę, Keitė ketino užkurti jam tikrą pirtį dėl to, kad mano, jog visas moteriškas bėdas galima išspręsti pirkiniais, bet jis ramiai pridūrė:

– Nusipirk naują suknelę. Susirask kavinę. Prisėsk su knyga ir kavos puoduku ir sugrįžk po poros valandų, kol viską čia sutvarkysiu.

Pabučiavo jį ir čiupusi rankinę išlėkė.

99

Džordžas naiviai tikėjosi, kad Keitė su Rėjumi žadėdami viską surengti savo jėgomis turėjo omenyje, jog jam nereikės nė piršto pakrutinti.

Džinė nesuvokė, kad išvažiavęs į miestelį gėlių gali nuvažiuoti iki pat Aberdyno. Nesuvokė, kad jam reikia kur nors ramiai atsisėsti ir nieko per daug nedaryti.

Tada užsikimšo palėpės tualetas ir kilo tikras šaršas, tad jis nuėjo į miegamąjį prigulti. Bet į miegamąjį atėjo Džinė paimti Roniui ir Eilinai patalų ir rankšluosčių ir kalbėjo su juo gana atžagariai. Todėl jis užsirakino vonioje ir ten tūnojo, kol Džinė neiškrapštė, nes kitiems reikėjo į tualetą. Tada Džordžui labai greitai paaiškėjo, kad šitų nesklandumų per ateinančią dieną tik daugės ir jis netrukus nebegalės to pakelti.

Mąstė klaikiai nerealistiškai. Jokiais būdais negalės taukšti su tais žmonėmis, o ką jau kalbėti apie kalbą visų jų akivaizdoje.

Jis nenorėjo apkabinti Keitės.

Buvo akivaizdu, kad negali dalyvauti jos vestuvėse.

100

Džinė dėl Rėjaus klydo.

Praėjo tik valanda, kai jis atvyko, o viskas jau buvo savo vietose. Keitė išsiųsta į miestą. Meistras atvažiuos sutaisyti unitazo, o Eilinai su Roniu patikėta paimti gėles, kartu tempiantis ir savo šunį.

O keisčiausia, atrodė, kad jis išties turi galią valdyti orus. Kai kaisdama jam arbatą pažvelgė pro langą, pamatė, kad lietus liovėsi ir išlindo saulė. Po pusvalandžio atvyko darbininkai išdžiovinti palapinės, ir jis vaikė juos po sodą, tarsi būtų jų direktorius.

Tiesa, retkarčiais kiek akiplėšiškas. Ne mūsų lizdo paukštis, jei galima taip pasakyti. Bet jai ėmė aiškėti, kad būti *jų lizdo* – nebūtinai gerai. Vis dėlto jos šeimynai gana akivaizdžiai nesisekė organizuoti vestuvių. Galbūt jiems būtent ir trūksta trupučio akiplėšiškumo.

Ėmė suprasti, kad Keitė galbūt protingesnė, nei ji su Džordžu manė.

Po pietų užsuko jos brolis su žmona ir pakvietė juodu su Džordžu vakarienės.

Ji pasiteisino, kad Džordžas truputį be nuotaikos.

– Na, jei Džordžas neprieštaraus, galėtum važiuoti viena, – pasakė Daglasas.

Jau bandė mandagiai atsisakyti, bet įsiterpė Rėjus:

– Važiuokit. Mes pasirūpinsim, kad tvirtovę kas nors prižiūrėtų.

Tada ji pirmą kartą apsidžiaugė, kad Keitė teka būtent už jo.

101

Vos įvažiavęs į miestelį Džeimis pilve pajuto sunkumą, kuris visada pasireikšdavo grįžtant į tėvų namus. Šeimos reikalai. Lyg vėl būtų keturiolikos. Mašiną pastatė kitoje gatvės pusėje, išjungė variklį ir bandė susikaupti.

Svarbiausia nepamiršti, kad esi jau suaugęs ir kiti taip pat suaugę, todėl nėra reikalo veltis į kovas, kovotas, kai tau buvo keturiolika.

Dieve, kaip norėjo, kad drauge būtų Tonis.

Pažvelgė į kitapus gatvės stovinčius namus ir išvydo pro šoninius vartelius išeinantį dėdę Daglasą su žmona Mere. Ar Mole. Reikėjo pasitikslinti prieš keliant ten koją.

Susigūžė ant sėdynės, kad jo nepastebėtų, ir luktelėjo, kol šie susėdo į automobilį.

O Dieve, kaip jis nekentė tetų. Jų lūpdažių. Levandų kvepalų. Beprotiškai juokingų pasakojimų, kaip apsišlapinai per Bernelių mišias.

Jie nuvažiavo.

Ką jis pasakys apie Tonį?

Štai ir visa problema. Palikai namus. Bet taip ir nesuaugai. Nė truputį. Tiesiog susimovei kitose, sudėtingesnėse, srityse.

Tuo metu automobilį prie jo pasistatė Keitė. Jie drauge išlipo iš mašinų.

– Sveikas, – pasisveikino Keitė, jie apsikabino, – o Tonio nėra?

– Nėra.

Ji paglostė jam ranką.

– Užjaučiu.

– Klausyk, kaip tik norėjau tavęs apie tai paklausti. Ta prasme, ką tu pasakei mamai?

– Nieko nesakiau.

– Gerai.

– Tiesiog pasakyk tiesą, – patarė Keitė.

– Aha.

Keitė pažvelgė jam į akis:

– Viskas bus gerai. Viskas privalo būti gerai. Aš esu savaitgalio karalienė. Ir niekam nevalia jo sudirbti, aišku?

– Aišku, – atsakė Džeimis. – Beje, labai graži šukuosena.

– Ačiū.

Drauge patraukė į namą.

102

Vos tik įžengę į virtuvę Keitė su Džeimiu išvydo prie stalo sėdinčią Palaimintąją Šventąją Eiliną, apsuptą nedidelių džiunglių.

– Atnešėm jūsų gėles, – tarė stodamasi Eilina.

Akimirką Keitė pamanė, kad tai asmeninė dovana.

– Labas, branguti, – pasisveikino mama ir pabučiavo Džeimį.

Eilina pasisuko į Džeimį:

– Su šituo jaunuoliu nesimatėm nuo... na, jau nebeprisimenu, nuo kada.

– Labai seniai, – atsakė Džeimis.

– Tai... – tarė mama truputį nepatogindamasi. – Kur Tonis?

Keitė suprato, kad mama susikaupusi laukia, kol visai ne laiku dievobaimingos sesers akivaizdoje pasirodys sūnaus vaikinas. Jai pagailo tiek mamos, tiek Džeimio. Aišku, jei esi savaitgalio karalienė, tai dar nereiškia, kad gali išspręsti visus keblumus.

– Deja, jis neatvyks, – atsakė Džeimis. Keitė pastebėjo, kaip jis įsitempė. – Iškilo nesklandumų. Trumpai sakant, jis išskrido į Kretą. Ten šiuo metų laiku, aišku, labai gražu.

Keitė nepastebimai patapšnojo Džeimiui per nugarą.

– Gaila, – tarė mama, atrodė, nuoširdžiai.

Tada Eilina išpūtė akis ir nekaltu balseliu paklausė:

– Kas tas Tonis?

Klausimas visus nemenkai pašiurpino.

– Ką gi, – tarė mama, nė kiek nepaisydama sesers ir trindama delnais. – Turim daug darbo.

– Tonis yra mano vaikinas, – atsakė Džeimis.

Tada Keitė pagalvojo, kad net jei viskas pražus, jei sudegs metrikacijos skyrius ar ji pakeliui išsisuks čiurną, viską atpirks ši Eilinos veidą perkreipusi akimirka.

Atrodė, tarsi būtų išgirdusi Dievo nurodymus, kaip elgtis.

Ką galvojo mama, sunku pasakyti.

– Mes homoseksualai, – pridūrė Džeimis.

Tai į košę įmetė, Keitės manymu, per daug sviesto.

– Einam pagaliau, – ji išsitempė Džeimį į koridorių.

Prie virtuvės durų pasirodė vyras ir tarė:

– Atėjau suremontuoti jūsų tualeto.

103

Džeimis su Keite nuėjo į miegamąjį ir drauge griuvo ant lovos. Taip juokėsi, kad negalėjo nieko paaiškinti nei Rėjui, nei Džeikobui. Jautėsi kaip keturiolikmečiai. Tik šįkart – gerąja prasme.

Džeimis panoro nusišlapinti ir nusileido laiptais žemyn, o kai išėjo iš tualeto, išniro tėtis ir tarė:

– Džeimi, mums reikia pasikalbėti.

Jokio pasisveikinimo. Jokių mandagybių. Tik sąmoksliškas šnabždesys ir suimta Džeimio alkūnė.

Jis nusekė Džordžą į tėvų miegamąjį ir ten nutūpė ant fotelio.

– Džeimi, klausyk...

Džeimiui vis dar svaigo galva nuo susidūrimo virtuvėje ir tylus, prislopintas tėvo balsas kėlė pasitikėjimą.

– Vėžys, – tarė Džordžas ir truputėlį susigėdęs mirktelėjo, – bijau, kad jis grįžo.

Džeimis suvokė, kad vyksta kai kas rimto, ir atsisėdo tiesiau.

– Grįžo vėžys?

– Aš bijau, Džeimi. Labai bijau. Bijau mirti. Bijau vėžio. Beveik nuolatos. Tai siaubinga. Labai siaubinga. Negaliu užmigti. Negaliu valgyti.

– Ar kalbėjaisi apie tai su mama?

– Truputį ją nervinu, – atsakė Džordžas, – bet ji nieką padės. Man tiesiog reikia ramiai pasėdėti kambaryje. Vienam.

Džeimis norėjo pasilenkti ir paglostyti tėtį kaip sunerimusį šunį. Mintis šovė akimirksniu, tačiau tikrai nebuvo vykusi. Jis tarė:

– Ar aš galiu kuo nors padėt?

– Taip, išties gali, – atsakė Džordžas, akivaizdžiai nušvitęs. – Supranti, bėda ta, kad aš negaliu dalyvaut vestuvėse.

– Ką?

– Negaliu dalyvaut vestuvėse.

– Bet tu privalai, – atsakė Džeimis.

– Tikrai? – netvirtai paklausė tėtis.

– Žinoma, – atsakė Džeimis, – juk esi nuotakos tėvas.

Džordžas susimąstė.

– Žinoma, tu esi visiškai teisus.

Akimirką vyravo tyla, tada Džordžas pravirko.

Džeimis niekada nebuvo matęs savo tėvo verkiančio. Niekada nebuvo matęs verkiančio jokio pagyvenusio žmogaus. Išskyrus per televizorių, kai rodydavo karą. Jis supyko, išsigando ir nuliūdo, bet bandė kovoti su pagunda pasakyti, kad į vestuves tėčiui eiti nebūtina. Nes jei taip pasakytų, Keitė gyvenime nebesikalbėtų nei su vienu, nei su kitu.

Džeimis pakilo nuo fotelio ir atsitūpė priešais Džordžą.

– Tėti. Paklausyk, – paglostė tėvui ranką, – mes visi esame tavo pusėje. Padėsim tau, kiek galėsim. Įėjęs į palapinę, išgerk porą taurių vyno... ir viskas bus gerai. Pažadu.

Džordžas linktelėjo.

– O aš pakalbėsiu su mama, – tęsė Džeimis, – pasakysiu, kad tau reikia šiek tiek tylos ir ramybės. – Jis atsistojo. Tėtis paniro į savo vidinį pasaulį. Džeimis palietė jam petį ir paklausė: – Ar viskas gerai?

Džordžas pakėlė akis:

– Ačiū tau.

– Šūktelk, jei ko prireiks, – tarė Džeimis.

Išėjo iš kambario, tyliai uždarė paskui save duris ir nuėjo ieškoti mamos.

Kai ruošėsi lipti laiptais, dirstelėjo į savo senąjį kambarį ir pamatė ant lovos sudėtus lagaminus. Įtemptai mąstė apie tėčio psichologinę būklę, todėl lagaminai nesukėlė jokių įtarimų, kol nesutiko mamos, nešančios krūvą švarių flanelinių pižamų.

– Mama, paklausyk. Ką tik kalbėjausi su tėčiu...

– Taip?..

Džeimis nutilo galvodamas, ką ir kaip ketina pasakyti. Bet kita smegenų dalis mąstė, ką galėtų reikšti ant jo lovos padėti lagaminai, tada išgirdo save tariant:

– O tie lagaminai mano kambaryje...

– Kodėl klausi?

– Kas ten apsistojo?

– Eilina su Roniu, – atsakė Džinė.

– O kur aš nakvosiu?

– Užsakėm tau gražų kambarį Jarvelio pensione.

Džeimis puolė į jam nebūdingą isteriją. Nors žinojo, kad isterikuoti ne pats tinkamiausias metas, negalėjo susitvardyti.

104

Džinė ieškojo Džeimio. Kad atsiprašytų už nesusipratimą virtuvėje. Kad pasakytų, kaip jai gaila, jog Tonis nedalyvaus vestuvėse.

Netikėtai jį sutiko leisdamasi laiptais. Jam, aišku, niekas neperdavė, kad jo kambaryje nakvos Eilina su Roniu.

Džinė ketino papasakoti, kaip miesto bibliotekoje praleido visą gana gėdingą rytą – ieškojo ypatingo pensiono, kur jiedu su Toniu jaustųsi

kaip namuose. Visai didžiavosi savo darbu ir tikėjosi, kad Džeimis bus dėkingas. Tačiau jis nebuvo dėkingas.

– Tiesiog nenorėjai, kad mudu su Toniu nakvotume šiuose namuose, ar ne taip?

– Visai ne, Džeimi.

– Aš tavo sūnus, dėl Dievo meilės.

– Džeimi, prašau, ne taip garsiai. Šiaip ar taip, kad jau Tonio nėra...

– Jo, išsisprendė visos tavo problemos, ar ne?

Greta atsidarė durys ir abudu nutilo.

Laiptų viršuje pasirodė Rėjus, Keitė ir Džeikobas. Laimei, jie, rodos, neišgirdo jų barnio.

– O, Džeimis, – tarė Rėjus, – kaip tik ieškojom šito vyruko.

– Aš nuspalvinau turboreindžerį, – pasigyrė Džeikobas iškėlęs žurnalą.

– Norim paprašyt paslaugos, – pasakė Keitė.

– Kokios paslaugos? – paklausė Džeimis, akivaizdžiai susierzinęs, kad jį pertraukė barnio viduryje.

Rėjus tarė:

– Mes su Keite važiuojam vakarieniaut, o Džinė susitiks su broliu. Norėjom paprašyt, kad prižiūrėtum Džeikobą.

– A, deja, neliksiu nakvot, – atsakė Džeimis, gręždamasis į Džinę su kandžia šypsena.

– Gal tėvas galės pasirūpint Džeikobu, – pasiūlė Džinė, mėgindama nukreipti dėmesį nuo Džeimio. – Manau, jam pats metas pasiraitoti rankoves ir užsiimti kuo nors naudingu.

– Dieve apsaugok, – aiktelėjo Džeimis.

– Džeimi, – tarė Džinė, – galvok, ką sakai.

– Negražu taip sakyt, – pasakė Džeikobas.

– Pasirūpinsiu Džeikobu, – nusileido Džeimis. – Atsiprašau. Pamirškit, ką sakiau, kad neliksiu nakvot. Susisuko protas. Atleiskit. Jokio vargo. Nagi, nykštuk, parodyk, koks tas tavo turboreindžeris.

– Čia geltonasis reindžeris, – tarė Džeikobas.

Ir jiedu užlipo į viršų.

– Kas čia atsitiko? – paklausė Keitė.

– Ai, nieko, – atsakė Džinė. – Tai kur vakarieniausit? Ar paslaptis?

105

Kai vakarienė įpusėjo, Rėjus ėmė žvilgčioti į laikrodį.

Keitė papriekaištavo, kad džentelmenui nederėtų taip elgtis vakarieniaujant su sužadėtine prie žvakių šviesos. Rėjus atsiprašė, bet ne per nuoširdžiausiai. Jam tai tikrai atrodė juokinga, nors juokinga nebuvo, tad Keitė blaškėsi neapsispręsdama, ar pasiusti, ar nesivelti į kivirčą vestuvių išvakarėse.

Likus kelioms minutėms iki devynių, Rėjus pasilenkė per stalą, paėmė ją už rankų ir tarė:

- Turiu tau staigmeną.

Keitė teištarė abejingai:

- Mmm?

Kad dirsčiojo į laikrodį ir kad ne itin mokėjo išrinkti dovaną.

Rėjus tylėjo.

- Na ir?.. - paklausė Keitė.

Rėjus pakėlė pirštą, duodamas suprasti „palauk" arba „tylėk". Tai irgi buvo keista.

- Gerai, - tarė Keitė.

Rėjus pažvelgė į langą, todėl ir Keitė pažvelgė į langą, ir Rėjus ėmė skaičiuot:

- Penki, keturi, trys, du, vienas... - bet per kelias sekundes nieko neįvyko, tad Rėjus tyliai tarė: - Šūdas.

O tada iš laukymės prie restorano prapliupo fejerverkai - žaižaruojančios baltos gyvatės, violetiniai jūrų ežiai, geltoni žvaigždynai, žaluma žėrintys gluosniai svyruonėliai. Viskas dunksėjo lyg golfo lazda daužomos kartoninės dėžės, o tai jai priminė laužus, folijoje keptas bulves ir bengališkųjų ugnelių dūmų kvapą.

Stebėjo visi restorano lankytojai, kiekvieną sprogimą iš visų pakampių lydėjo „ooo" arba „aaa", ir Keitė tarė:

- Tai čia tas...

- Jo.

- Jėzau, Rėjau, tai nuostabu.

- Į sveikatą, - numojo Rėjus, stebėdamas ne fejerverkus, o jos veidą. - Galėjo būti ir Šanel numeris penki. Bet pamaniau, kad tau šitai labiau patiks.

106

Džinė retai matydavosi su Daglasu ir Morina. Iš dalies todėl, kad jie gyveno Dandyje. O iš dalies ir todėl, kad... na, atvirai sakant, todėl, kad Daglasas buvo truputį panašus į Rėjų. Net labai. Visų pirma, jis vadovavo krovinių pervežimo kompanijai. Vienas iš tų stambių tipų, kurie nepaprastai didžiuojasi, kad neturi nei orumo, nei takto.

Tačiau per praėjusią parą jos nusiteikimas prieš Rėjų išnyko, tad šį vakarą Daglaso draugija jai buvo gana maloni.

Kai Džinė jau buvo išgėrusi kelias taures vyno, Morina paklausė, kas nutiko Džordžui, tad ji pagalvojo: „Velniop." Ir papasakojo jiems, kad jį kamuoja stresas.

Tada Morina pasakė:

– Dagas tą patį pergyveno prieš kelerius metus.

Daglasas baigė kramtyti krevečių užkandį, prisidegė cigaretę ir viena ranka apkabinęs Moriną leido jai už jį kalbėti.

– Neteko sąmonės vairuodamas furgoną už Edinburgo. Atsipeikėjo šimtu dvidešimt gremždamas skiriamosios juostos tvorelę. Atliko smegenų tyrimus. Kraujo tyrimus. Gydytojai pasakė, kad nuo įtampos.

– Tada pardavėm vieną *fūrą* ir išsinešdinom trims savaitėms į Portugaliją, – pasakė Daglasas. – Palikau Saimoną tvarkytis *ofise*. Reik žinot, kada atleist vadžias. Čia ir esmė.

Džinė ketino pasakyti: „Nesu tikra." Bet jie žinojo, kad ji nėra tikra. Ir visi žinojo, kodėl. Nes ji niekada tuo nesidomėjo. Dėl to pasijuto nesmagiai. Tarė:

– Labai atsiprašau. Reikėjo paprašyti, kad liktumėt namie.

– Su Eilina? – pakėlė antakį Morina.

– Užuot važiavus čia, – pabaigė Džinė.

– Tikiuosi, į vestuves to sumauto šuns nesives, – pasakė Daglasas, visi nusikvatojo.

Džinė dar svarstė, ar galima jiems papasakoti apie žirkles, bet nutarė, kad to jau būtų per daug.

107

Džeimiui nėra tekę prižiūrėti vaikų. Tikrąja šių žodžių prasme.

Porą kartų yra prižiūrėjęs Džeikobą, kai šis buvo dar visai mažas. Gal valandą ar dvi. Vaikas beveik visą laiką miegojo. Jis netgi pakeitė vystyklą. Nors ir nereikėjo. Jam pasivaideno ne tie kvapai, bet nuėmus vystyklą paaiškėjo, kad jame nieko nėra. Tačiau nesugebėjo vėl užvilkti kažko, permirkusio šlapimu.

Daugiau prižiūrėti vaikų neketino. Bent jau kol Džeikobui nesukaks dvylika.

Tai suprato gana greitai, kai baigęs kakoti Džeikobas pakvietė jį į tualetą, Džeimis pamatė, kaip Džeikobas nučiuožė nuo klozeto truputį per anksti, paskutine porcija išterliojo sėdynę ir paliko ant jos krašto kabėti drėgną šokoladinį stalaktitą.

Tai ne vaiko kakas. Tai suaugusio žmogaus išmatos. Truputį panašios į šuns.

Džeimis apsiginklavo improvizuota pirštine iš tualetinio popieriaus ir užsispaudė nosį.

Žinoma, pasaulyje egzistuoja daugybė tolimų profesijų (žiurkių gaudytojai, astronautai...), bet anksčiau Džeimis nė negalvojo, kokia jam tolima yra tėvystė.

Džeikobas nepaprastai didžiavosi savo laimėjimu, todėl per visą likusį vakarą (valgant plaktą kiaušinienę ant skrebučių, skaitant „Pono Galvočiaus išvyką", maudantis vonioje su daug, daug putų) papasakojo apie nuotykį tualete mažiausiai dvidešimt kartų.

Džeimis taip ir nerado progos pasikalbėti su mama apie tėčio psichinę būseną. Gal taip net geriau. Bus vienu stresuojančiu žmogumi mažiau. Išvykdamas vakare galės paprašyti Rėjaus, kad šis prižiūrėtų padėtį.

Visą likusį vakarą tėtis praleido miegamajame. Atrodė, kad jam viskas gerai.

Kai Džeikobas galiausiai nuėjo į lovą, Džeimis susikėlė kojas priešais „Misija: Neįmanoma" (kažkodėl po televizoriumi gulėjo šūsnis veiksmo filmų).

Peržiūrėjęs pusę filmo, Džeimis sustabdė juostą ir nuėjo nusišlapinti, taip pat pažiūrėti, ką veikia tėtis. Tėvo miegamajame nebuvo. Tualete

irgi nebuvo. Jo nebuvo nei pirmame, nei antrame aukšte. Džeimis, persigandęs, kad tėtis iškrėtė kokią nors kvailystę, patikrino visas spintas ir palovius.

Jau beveik skambino policijai, kai metė akį į tamsų sodą ir vidury pievelės išvydo stovintį tėtį. Atidarė duris ir išėjo į lauką. Tėtis šiek tiek siūbavo.

Džeimis priėjo ir atsistojo greta:

– Kaip einasi?

Tėtis žiūrėjo į dangų:

– Neįtikėtina, kai pagalvoji, kad visa tai baigsis.

Jis buvo išgėręs. Džeimis užuodė alkoholį. Vynas? Viskis? Buvo sunku pasakyti.

– Muzika. Knygos. Mokslas. Visi kalba apie progresą, bet... – tėtis vis dar buvo užvertęs galvą aukštyn.

Džeimis prilaikė tėtį už rankos, kad nenuvirstų atatupstas.

– Po kelių milijonų metų liks tik didelė dyka uola. Neliks jokių mūsų egzistavimo pėdsakų. Niekas net nepastebės, kad nėra pėdsakų. Niekas neieškos pėdsakų. Liks tiktai... kosmosas. Ir kitos didžiulės uolos. Tik suks ratus.

Tokių kalbų Džeimis negirdėjo nuo tada, kai siaubingai apsirūkė su Skaniu koledže.

– Gal jau laikas grįžti į vidų.

– Tik nežinau, ar tai gąsdina, ar guodžia, – tęsė tėvas, – supranti, visi būsime pamiršti. Tu. Aš. Hitleris. Mocartas. Tavo mama.

Jis pažvelgė žemyn ir pasitrynė rankas:

– Beje, kiek valandų?

Džeimis dirstelėjo į laikrodį:

– Dvidešimt po dešimtos.

– Laikas grįžti į vidų.

Džeimis rūpestingai palydėjo tėtį iki virtuvės durų šviesos.

Ant slenksčio jie stabtelėjo ir tėtis pasakė:

– Ačiū.

– Už ką?

– Už tai, kad išklausei. Kitaip – nežinau, kaip ištverčiau.

– Nėra už ką, – atsakė Džeimis rakindamas duris, ir tėtis pasuko link laiptų.

Kai galiausiai visi sugrįžo, Džeimis pasivedė Rėjų į šalį ir pasakė, kad tėtis šiandien jaučiasi truputį netvirtai. Paprašė, kad visą naktį nenuleistų nuo jo akių ir nieko neužsimintų Keitei. Rėjus pasakė, kad jam bus nesunku.

Tada sėdo į mašiną ir nuvyko į pensioną Jarvele. Užrakintas duris atidarė nenusakomos lyties žmogus, apsivilkęs durtinį, truputėlį suirzęs, nes Džeimis nepaskambino ir nepranešė, kad atvyks taip vėlai.

108

Kitą rytą atsikėlusi ir atlikusi vandens procedūras Džinė nušlitiniavo atgal į miegamąjį.

Džordžas sėdėjo ant lovos krašto, atgailaujančiojo minos ištemptu veidu, puošiančiu jį pastarąsias dvi dienas. Ji iš paskutiniųjų stengėsi nekreipti į jį dėmesio. Jei ką nors jam pasakytų, netektų savitvardos.

Galbūt ji beširdė, gal senamadiška, bet jai atrodė, kad dėl dukters vestuvių galima nustumti į šalį visas negandas.

Jai maunantis pasijonį, jis tarė:

– Atsiprašau.

Atsisukusi pamatė, kad jis kalba nuoširdžiai.

– Labai atsiprašau, Džine.

Nė nenumanė, ką atsakyti. Kad viskas gerai? Ne, ne viskas gerai. Tą ji matė.

Prisėdo ir įsikibo jam į ranką. Galbūt tik tiek ir tegalima padaryti.

Prisiminė vaikus, kai šie buvo maži, mokė juos atsiprašyti, jei kam nors trenkė ar ką nors sudaužė. Jiems tai tebuvo vienas žodis. Būdas paslėpti dėmes. Bet tik kai išgirsti ką nors atsiprašant nuoširdžiai, supranti šio žodžio galybę. Stebuklingo žodžio, atveriančio olos landą.

– Ką man daryti? – paklausė ji.

– Nemanau, kad gali ką nors padaryti, – atsakė Džordžas.

Sėdėdama šalia ant lovos jį apkabino. Jis nė nekrustelėjo.

Tada jam tarė:

– Kaip nors tave ištrauksim.

Po sekundės į duris pabeldė Keitė.

– Mama... Gal malonėtum padėt?

– Palauk minutėlę.

Baigė rengtis, pabučiavo Džordžą ir pasakė:

– Pažadu tau – viskas bus gerai.

Ir išėjo pasirūpinti likusia šeimyna.

109

Džeimis pakilo iš lovos ir nupėdino į tualetą.

Atsarginiai tualetinio popieriaus rulonai buvo apdengti šviesiai melsvais nėriniais, greta jų kabėjo rankomis tapytos lėkštės iš Kosta Bravos.

Naktį kelis kartus pabudo, nes susapnuodavo košmarą – nesugebėdavo apsaugoti tėvo nuo visokių šiurpių įvykių. Viename sapne Džeimis pažvelgė iš antro aukšto žemyn ir pamatė, kaip maždaug dukart mažesnį gausiai kraujuojantį tėvą į krūmus tempė vilkas. Galiausiai Džeimis labai nusikamavo, o dar kai įsivaizdavo, kokie pusryčiai jo lauks ryte (šilta šoninė su baltomis sąnarių kremzlėmis, pavirinta arbata su riebiu pienu...), – to jau buvo per daug.

Šiąnakt jis miegos pas tėvus ant sofos. Arba palapinėje.

Susikrovė daiktus, apsidairė, ar niekas nemato, ir ant pirštų galiukų nusileido laiptais žemyn. Jau buvo atidaręs duris, kai pro virtuvės tarpdurį išvirto stuomeningas vyras-moteris ir paklausė:

– Gal norėsite pusryčių?

Džeimis nėrė lauk.

110

Keitė gulėjo ant gulto, stogo terasoje. Žvelgė į Barseloną. Tačiau terasa buvo tokia pat, kaip ir prie jų namų San Džiminjane. Tiesa, matėsi vandenynas, o iš San Džiminjano jo nesimato. Oras dvelkė kažkuo panašiu į įdegio losjoną ir labai gerą vanilinį kremą. Džeikobas miegojo arba liko pas mamą ir tėtį Anglijoje, ar jo šiaip nebuvo, bet jos dėl to neėmė nerimas. Ir apskritai ji gulėjo ne ant gulto, o hamake.

Tada Rėjus užmynė ant žaislinio riterio ir suriko, suriko ir Džeikobas, nes Rėjus sulaužė jo žaislinį riterį, ir Keitė pabudo – šiandien

ji išteka, taigi reikėtų stabtelėti ir mėgautis šiomis akimirkomis, bet mėgautis buvo beveik neįmanoma, nes kai išsivalė dantis ir nusiprausė veidą, apačioje susirinkę kulinarai suko galvas, kokią virtuvės dalį galės okupuoti, tad reikėjo išjudinti mamą, Džeikobas nuliūdo, kad Ronis pribaigė visus dribsnius ir, užuot atsiprašęs, skaitė Džeikobui pamokslą, kad ne visada galime gauti, ko geidžiame, nors šią bėdą Ronis sukūrė elgdamasis būtent priešingai. Tada atvyko Edas ir įmynė į impozantišką mėšlo krūvą, kurią viduryje tako paliko jų sumautas šuo, buvo akivaizdu, kad jo elgesys nepasitaisys iki pat vakaro.

III

Džeimis taip stipriai paspaudė iš vietos, kad apsisukant akligatvyje sucypė mašinos padangos. Jam buvo gėda dėl savo poelgio, kol pasiekė greitkelį, tada sulėtino greitį ir priminė sau, kad tai tebuvo sušiktas pensionas, jo savininkas buvo nemandagus ir keistas (galėtų lažintis, jog jis buvo arba moteris, arba transeksualas, tačiau iš didelės sumos nesilažintų), be to, Džeimis ten apsistojo tik todėl, kad buvo negarbingai išspirtas iš savo paties miegamojo (bet juk pamiršo susimokėti; velniop, sutvarkys tai vėliau). Todėl kai sustojo, jautėsi ne tik susigėdęs, bet – dar labiau – ir sveikai pasipiktinęs.

Paskui įsivaizdavo, kaip visą istoriją papasakos Keitei (nepamiršdamas paminėti nėrinių ir cypiančių padangų), ir balsu svarstė, kurį konkrečiai miesto bukletą bibliotekoje išsirinko jo mama, tada jo pasipiktinimas virto juoku, o tai buvo dar geriau.

Kai sustojo prie tėvų namo, jautėsi visai patenkintas savimi. Juk paprastai nepasipustydavo padų. Sutvarkydavo viešbučio kambarį, žiūrėdavo net ir prastus filmus ir kartais prieš kitus apsimesdavo, kad Tonis tėra geras jo draugas. Ir nuo viso to jausdavosi prastai.

Pykdavo, kai Tonis imdavo restoranuose skųstis arba demonstratyviai laikydavo Džeimį už rankos viešose vietose. Tačiau dabar, kai Tonio nebuvo šalia, Džeimis suprato, kaip tai svarbu. Ir dar suprato, kad, norint būti geresniu žmogumi, svarbūs du dalykai. Pirmas – galvoti apie kitus žmones. Antras – nusispjauti, ką galvoja kiti žmonės. Nusiųsti sužiedėjusį indišką paplotį atgal į virtuvę. Atvirai laižytis ant Blekfrajerio tilto.

Mintims pasiekus aukščiausią tašką, įžengė į virtuvę, kurioje kaip tik valgė pusryčius Eilina su Roniu. Šią akimirką bent jau dvasiškai greta savęs jautė Tonį ir suprato, kad nesvarbu, ką šiuo metu mąsto Eilina ir Ronis (kad jį reikia išganyti, kastruoti arba pasodinti už grotų), jie mirtinai jo bijo. Todėl pasijuto it Žmogus Šikšnosparnis, kuris, nors ir atrodė kaip blogiukas, iš tiesų buvo geras.

Tad ištarė:

– Labą rytą, Eilina ir Roni, – ir plačiai jiems nusišypsojo, – tikiuosi, gerai išsimiegojote.

Tada patapšnojo abiem per petį ir apsukęs ratą, – virtuvę apgaubė juoda skraistė, – didingai nuskriejo skersai svetainę ir koridorių, su atitinkamais odiniais batais ir daiktadėčiu, kol galiausiai nusileido į rūsio tualetą.

Atrodė, kad tualetas suveikė kaip trumpų nuotolių laiko mašina, nes kai nuleidęs vandenį Džeimis vėl įžengė į koridorių, pasijuto lyg Justono stoties vestibiulyje: Eilina ėjo į vieną pusę, jo mama ir sesuo į kitą, Džeikobas žaidė, kad yra naikintuvas, o krikščionių šuva lojo ant virtuvės tarpduryje stovinčių poros nepažįstamų moterų ryškiai raudonais plaukais ir baltomis uniformomis.

Keitė tarė:

– Labas, Džeimi, – ir dingo.

Rėjus nulipo laiptais, priėjo ir sušnabždėjo:

– Iš tavo tėčio visą naktį nesigirdėjo nė krepšt.

– Dėkui, – atsakė Džeimis, – užšoksiu pas jį pasisveikinti.

– Kaip tavo pensionas? – pasiteiravo Rėjus.

– Nekaip, – atsakė Džeimis.

– Keitė pranešė, kad į tavo kambarį įsisuko davatkos, – pasakė Rėjus, – manau, vykdė egzorcizmą.

Tik priėjęs laiptų aikštelę suprato esąs toks išsiblaškęs, jog nereagavo į Rėjaus juokelį ir tikriausiai pasirodė šiurkštus. Nesvarbu. Dabar svarbiausia buvo tėtis.

Pabeldė į miegamojo duris.

– Prašau, – pasakė tėtis. Iš balso atrodė visiškai žvalus.

Kai Džeimis įėjo, tėtis apsirengęs sėdėjo ant lovos krašto.

– Tu atėjai, – tarė tėvas, – puiku.

Ir plojo delnais sau per kelius lyg pasirengęs veikti.

– Kaip tu laikaisi? – paklausė Džeimis.

– Apsigalvojau, – atsakė tėvas.
– Dėl ko?
– Tikrai negaliu dalyvauti vestuvėse.
– Luktelk minutėlę, – tarė Džeimis.
– Galėčiau išvažiuoti į viešbutį, – dėstė tėvas, – tačiau, atvirai kalbant, pastaruoju metu užtektinai prisibuvau viešbučiuose.
Džeimis nežinojo, kaip deramai atsakyti. Tėtis atrodė ir kalbėjo kaip visiškai sveiko proto žmogus. Tačiau toks nebuvo.
– Aš, aišku, negaliu pasiimti savo mašinos, nes mama su ja važiuos į metrikacijos biurą. O jei tiesiog išeičiau, mane, be abejo, kas nors pamatytų ir atpažintų.
Tėtis iš po matraco ištraukė žemėlapį.
– Bet tu turi mašiną, – jis išlankstė žemėlapį ir parodė pirštu į Folksvortą, – ir jei pamėtėtum mane iki čia, galėčiau pėsčiomis nueiti penkiolika dvidešimt kilometrų, nekirsdamas pagrindinio greitkelio.
– Aišku, – atsakė Džeimis.
– Būtų labai gerai, jei į bagažinę įmestum mano kelioninį krepšį ir termosą su arbata, – tėtis sulankstė žemėlapį ir pakišo atgal po matracu, – jei įmanoma, dar būtų gerai gauti kokių sausainių.
– Sausainių, – pakartojo Džeimis.
– Kokių nors paprastų. Avižinių. Arba panašių. Kad tik nebūtų šokoladiniai.
– Avižinių.
Tėvas suėmė ir pakėlė Džeimio ranką:
– Ačiū. Iškart pasijutau kur kas geriau.
– Puiku, – atsakė Džeimis.
– Lipk žemyn ir įsiliek į minią, – tarė tėvas, – ir niekam apie tai nė šnipšt, gerai?
– Gerai, – pasakė Džeimis.
Pakilo ir nuėjo link durų. Trumpam atsisuko. Tėtis žiūrėjo pro langą trypčiodamas nuo vienos kojos ant kitos.
Džeimis išėjo į laiptų aikštelę, uždarė paskui save duris, nubėgo laiptais žemyn, čiupo mobilųjį, antrąkart užsidarė tualete ir surinko gydytojo priimamojo numerį. Sujungė su budinčiuoju. Jis pasakė, kad tėtis kraustosi iš proto. Papasakojo apie žirkles, vestuves, pabėgimo planą ir ašaras. Jam pasakė, kad gydytojas atvyks per keturiasdešimt penkias minutes.

112

Rėjų Džinė surado palapinėje, jis naudojosi paskutine proga perstatyti kėdes (tą rytą vienas jo draugų užkliuvo ir į akmeninę tvenkinio sienelę išsimušė priekinius dantis).

– Rėjau, – kreipėsi ji.

– Kuo galiu padėt?

– Atleisk, kad trukdau, – tarė Džinė, – bet nežinau, į ką daugiau kreiptis.

– Klausau, – atsakė Rėjus.

– Aš dėl Džordžo. Man dėl jo neramu. Šįryt su juo kalbėjau. Jis išties jaučiasi kaip nesavas.

– Žinau, – tarė Rėjus.

– Žinai?

– Džeimis sakė, kad jau vakar atrodė nekaip. Prašė, kad jį prižiūrėčiau.

– Man jis nieko neužsiminė.

– Turbūt nenorėjo, kad nerimautumėt, – pasakė Rėjus. – Šiaip ar taip, šįryt jis šnektelėjo su Džordžu. Dėl viso pikto.

Visame kūne ji pajuto palengvėjimą.

– Labai gražu iš tavo pusės.

– Turėtumėt dėkot Džeimiui.

– Tu teisus. Taip ir padarysiu.

Tokia proga jai pasitaikė po kelių minučių, kai su Džeimiu susidūrė koridoriuje, jis leidosi į pirmo aukšto tualetą.

– Nėra už ką, – tarė Džeimis.

Atrodė kažkoks suglumęs.

113

Džordžas laikėsi įsikibęs į klozeto briauną ir aimanavo. Džeimio nėra jau dvidešimt minučių. Per tą laiką tikrai buvo galima atnešti arbatos ir sausainių.

Džordžui ėmė aiškėti, kad sūnus jam nepadės.

Jis svyravo pirmyn ir atgal kaip baltasis lokys zoologijos sode, kuriame kartą lankėsi su vaikais. Amsterdame. O gal Madride.

Gal jis gąsdina žmones? Tą rytą mėgino pasikalbėti su Džine, bet ji nubėgo lyginti kelnių ar kažkam nuvalyti užpakalio.

Jis stipriai įsikando į dilbį šiek tiek aukščiau riešo. Oda buvo neįtikėtinai tvirta. Įkando stipriau. Dantys perkando odą ir dar kažką. Nesuprato ką. Garsas buvo panašus į saliero traškesį.

Atsistojo.

Teks viską padaryti pačiam.

114

Raudonplaukės „dvynės" visus išvarė iš virtuvės, todėl Keitė su Sara stoviniavo palapinės prieigose, Sarai teko sukinėtis ir pūsti cigaretės dūmus į sodą, kad nenuodytų nuotakos atmosferos.

Paauglys šlavė išdžiovintas grindlentes. Į banguotus metalinius stovus buvo kišamos puokštės. Kažkoks vyras priklaupęs reguliavo stalų aukštį, lyg taikytųsi itin sudėtingam biliardo smūgiui.

– O kaip Rėjus?.. – pasiteiravo Sara.

– Tiesą pasakius, jis nuostabus, – atsakė Keitė.

Viena moteriškė iš plastikinės dėžės traukė stalo įrankius ir, prieš padėdama, apžiūrinėjo juos prieš šviesą.

– Atleisk, – tarė Sara.

– Už ką?

– Kad galvojau, jog darai klaidą.

– Tai manei, kad darau klaidą? – paklausė Keitė.

– Eik šikt. Ir taip nesmagiai jaučiuosi. Tu mano draugė. Tiesiog norėjau įsitikint. Dabar įsitikinau, – Sara nutilo. – Jis puikus vyras.

– Tikrai.

– Manau, kad net Edas galėtų būti puikus vyras.

Nusisukusi apžvelgė pievelę.

– Na, gal ir ne toks puikus. Bet vis dėlto. Geresnis, nei tas prasigėręs pusgalvis, kurį sutikau pas tave namie.

Keitė taip pat nusisuko ir išvydo, kaip Edas žaidžia – skraidina Džeikobą sukdamas už rankų.

– Žiūrėk! – riktelėjo Džeikobas. – Žiūrėk!

– Edai, – sušuko Keitė, – atsargiai.

Žvilgtelėjęs į ją Edas supanikavo ir truputį atleido pirštus, kairioji Džeikobo ranką išslydo ir jis nučiuožė šlapia žole, vilkėdamas vestuvinėmis Meškio Ruperto kelnėmis.

– Atsiprašau, – šūktelėjo Edas keldamas Džeikobą nuo žemės už riešo, kaip sumedžiotą kiškį.

Džeikobas suspigo, kai Edas mėgino pastatyti jį ant kojų.

– Velniava, – sumurmėjo Keitė ir patraukė link jų svarstydama, ar raudonplaukės „dvynės" leis pasinaudoti skalbykle.

Tą akimirką pakėlė akis ir nustebo išvydusi vonioje šokčiojantį išsiskėtusį tėvą.

115

Būtų geriausia, jei Džeimis sėdėtų su tėčiu miegamajame. Tačiau iš miegamojo nesimato kelio. O Džeimis nenorėjo, kad gydytojas pasirodytų netikėtai.

Jei gydytojas sugebėtų pagelbėti tėčiui, jie viską galėtų tyliai sutvarkyti ir neišmušti iš vėžių aplinkinių.

Todėl Džeimis atsirėmė į svetainės palangę ir apsimetė skaitąs „Telegraphą". Ir tik tada ėmė svarstyti, ar tėčio neišveš į ligoninę, nes skambindamas nebuvo numatęs tokios galimybės.

Jėzau, reikėjo su kuo nors pasitarti, o ne imtis viską spręsti vienam.

Bet į ligoninę priverstinai paguldyti gali tik tuo atveju, jei bandei nusižudyti, ar ne? Ar nužudyti ką nors kitą. Tiesą sakant, šioje srityje Džeimio išmanymas apsiribojo televizijos muilo operomis.

Gali būti, kad gydytojas niekuo negalės padėti.

Žinoma, dauguma gydytojų buvo niekam tikę. Trejus metus pasitrini tarp medicinos studentų ir tikėjimas savo profesija sugriūna. Kad ir tas Markovičius. Buvo visas iki kaklo sugipsuotas, bet galiausiai paspringo savo paties vėmalais.

Iš mėlyno reindžroverio išlipo vyras. Su juodu krepšeliu. Šūdas.

Džeimis šoko nuo sofos, perčiuožė koridorių ir išlėkė pro duris, kad pasitiktų pirmas, kol gydytojas nespėjo įžengti į namus.

– Jūs gydytojas? – Džeimis pasijuto lyg prastame filme. „Atneškite karštų rankšluosčių!"

– Daktaras Andersonas, – vyras ištiesė ranką. Jis priklausė prie tų liaunų ilgšių, kvepiančių muilu, tipo.

– Iškviečiau jus dėl tėčio, – pasakė Džeimis.

– Aišku, – atsakė gydytojas Andersonas.

– Jam pašlijo nervai.

– Tada eime ir pasikalbėkime su juo.

Gydytojas Andresonas žengė per kelią. Džeimis jį sustabdė:

– Prieš einant turiu kai ką paaiškinti. Šiandien mano sesers vestuvės.

Gydytojas Andersonas patapšnojo pirštu sau per nosį ir tarė:

– Niekam nė mur mur.

Džeimio tai neįtikino.

Jie užlipo į tėvų miegamąjį. Deja, tėčio ten nebuvo. Džeimis paprašė gydytojo prisėsti ant lovos ir palaukti.

Džeimis dairėsi svetainėje, kai suprato, kad į miegamąjį gali užeiti mama ir rasti ant savo lovos sėdintį nepažįstamą vyriškį. Reikėjo gydytoją Andersoną užrakinti rūsio tualete.

Namuose tėvo nebuvo. Jis paklausė Eilinos. Paklausė moters, dengiančios stalą. Paklausė pabrolio, kurio vardą pamiršo. Patikrino už palapinės ir neradęs suprato, kad jau ieškojo visur, kur įmanoma, ir tai reiškė, kad tėvas pabėgo, o tai buvo labai, labai blogai, ir bėgdamas per pievą kartojo:

– Šūdas, šūdas, šūdas, šūdas, šūdas...

Jis tai sakė gana garsiai ir pakeliui susidūrė su Keite, kuriai nenorėjo gadinti nuotaikos, todėl pasakė pirmą į galvą šovusį dalyką:

– Balandis nuskrido.

Šią frazę kartais sakydavo Tonis, bet Džeimis jos taip ir nesuprato, o Keitė nesupras juo labiau, bet Džeimis tai suprato jau kildamas laiptais. Jis įsiveržė į miegamąjį, gydytojas Andersonas pašoko nuo lovos ir atsistojo gynybine poza, truputį primenančia specialiojo būrio pareigūną.

– Jo nebėra, – pasakė Džeimis, – niekur jo nerandu.

Jis prisėdo ir nuleido galvą ant kelių, nes jautėsi truputį apkvaitęs.

– Aišku, – atsakė Andersonas.

– Jis norėjo, kad nuvežčiau jį į kaimą, – tarė Džeimis, – kad jam nereikėtų eiti į vestuves.

Jautėsi netvirtai, todėl vėl nunarino galvą ant kelių. Akies kraštu pamatė iš po matraco kyšantį sidabriškai rausvą popieriaus kraštą. Paėmęs už jo ištraukė žemėlapį. Tėtis išėjo be jo.

– Kas čia? – paklausė gydytojas Andersonas.

– Jis norėjo keliauti štai čia, – Džeimis išlankstė žemėlapį ir parodė pirštu į Folksvortą. – Gal jis išsikvietė taksi. Eisiu jo ieškoti.

Gydytojas Andersonas iš švarko kišenės išsitraukė kortelę ir davė ją Džeimiui:

– Nors man ir negalima to daryti... Bet paskambinkite, jei jį surasite.

– Dėkoju, – Džeimis įsidėjo kortelę į kelnių kišenę, – laikas keliauti.

Lipdami laiptais susidūrė su Rėjumi.

Gydytojas Andersonas nusišypsojo ir tarė:

– Aš esu fotografas.

– Aišku, – atsakė Rėjus, tikriausiai sutrikęs dėl to, kad Džeimis su fotografu leidosi iš antro aukšto.

Džeimis atsigręžė į gydytoją:

– Viskas gerai, jis žino.

– Tokiu atveju aš esu gydytojas, – pasakė gydytojas Andersonas.

– Tėtis prapuolė, – tarė Džeimis, – važiuoju jo ieškoti. Vėliau papasakosiu.

Tada prisiminė, jog šiandien ir Rėjaus vestuvių diena.

– Atleisk dėl viso šito.

– Pranešiu tau, jei jis pasirodys, – atsakė Rėjus.

116

Kai rengdamasi Džinė svarstė, kur, po galais, prapuolė Džordžas, į paradines duris kažkas paskambino ir, be abejo, nebuvo kam jų atidaryti, tad nuo spintos dugno susižvejojo geruosius batelius, nusileido žemyn ir atidarė pati.

– Alanas Filipsas, – prisistatė vyriškis. – Rėjaus tėvas. Čia mano žmona, Barbara. Jūs turbūt Džinė.

– Laba diena, – pasisveikino Barbara.

Džinė pakvietė juos į vidų ir paėmė paltus.

– Labai malonu pagaliau su jumis susipažinti, – pasakė Alanas. – Atleiskit, kad atvykom paskutinę akimirką.

Ji tikėjosi išvysti didesnį, ūmesnį vyrą. Tada ji prisiminė Keitę minint šokolado fabriką, tuo metu tai prajuokino, bet dabar atrodė visai tikėtina. Vyriškis buvo iš tų, kuriuos galėtum įsivaizduoti žaidžiančius traukinių modeliais ar auginančius gvazdikus.

– Prisėskit.

– Žavus namas, – rodos, nuoširdžiai tarė Barbara ir net truputį sujaudino Džinę.

Jiedu elgėsi gana formaliai, o tai buvo atgaiva (juodesnėmis akimirkomis ji būtų įsivaizdavusi... na, kai ką geriau pamiršti). Kita vertus, jie nebuvo panašūs į tokius, kuriuos galima pamesti svetainėje ir išeiti rūpintis savo reikalais.

Kur visi dingo? Džordžas, Džeimis, Eilina, Ronis. Atrodė, kad jie tiesiog išgaravo.

– Gal norėtumėte arbatos? – pasiteiravo Džinė. Jos žodžiai nuskambėjo, tarsi ji kalbėtųsi su ponu Ledžeriu, remontuojančiu jų boilerį. – Ar kavos?

Galėtų susirasti kavinuką.

– Oi, – tarė Barbara, – nenorim pridaryt rūpesčių.

– Anokie čia rūpesčiai, – atsakė Džinė, nors iš tiesų metas buvo nelabai tinkamas.

– Tokiu atveju su malonumu išgertume po puodelį arbatos, – pasakė Barbara. – Alanui pusę šaukštelio cukraus.

Džinę ir vėl išgelbėjo Rėjus, iš mašinos jis atsinešė geltoną superherojaus lėlę.

– Barbara. Tėti.

Jis pabučiavo Barbarą į skruostą ir paspaudė tėvui ranką.

– Einu tavo tėvams užplikyti po puodelį arbatos, – tarė Džinė.

– Aš tuo pasirūpinsiu, – atsakė Rėjus.

– Labai malonu, – nušvito Džinė.

Jam besisukant link virtuvės, ji sušnabždėjo:

– Kartais nežinai, kur Džordžas? Šiaip įdomu. Arba Džeimis?

Rėjus gan ilgai tylėjo, o tai ją kiek sutrikdė. Jam žiojantis atsakyti į klausimą, iš virtuvės pasirodė Edas, valgydamas bandelę, tad Rėjus jį pakvietė:

– Edai.

– Pone ir ponia Filipsai, – pasisveikino Edas žiaumodamas bandelę.

Alanas su Barbara atsistojo.

– Edas Hobdėjus, – tarė Alanas. – Dievulėliau. Nepažinau tavęs.

Edas nusibraukė trupinius nuo burnos ir paspaudė jiems rankas.

– Pastorėjęs, bet paprotingėjęs.

– Oi, ne, – papriekaištavo Barbara, – tu tik truputį papilnėjęs.

Rėjus uždėjo Džinei ant peties ranką ir sušnabždėjo:

– Einam į virtuvę.

117

Džordžas priėjo kaimelio kraštą ir pasijuto ramesnis.

Tačiau kai pasiekė lauko prie geležinkelio bėgių vidurį, pastebėjo link jo artėjančius Eiliną su Roniu. Jiedu kėlė savo šunį per perlipą, tad buvo beveik tikras, kad jo nepastebėjo. Nuropojo į įdubą palei gudobeles, kad nepakliūtų jiems į akis.

Šuo ėmė loti.

Atgal grįžti nepastebėtas nebegalėjo, o gervuogių sąžalynas trukdė perbėgti per bėgius. Jam užėmė krūtinę.

Iš įsikąstos rankos varvėjo kraujas.

Lojimas garsėjo.

Jis atsigulė ir nusirito į negilų nuotekų griovį, kur žėlė patvorio žolė. Jo švarkas žalias. Jei gulės ramiai – jo neras.

Griovyje buvo jauku ir neįtikėtinai patogu. Be to, įdomu stebėti gamtą iš taip arti, to jis nebuvo daręs nuo vaikystės. Akiratyje augo keturiasdešimt penkiasdešimt rūšių augalų. Bet jis nežinojo nė vieno jų pavadinimo. Išskyrus dilgėlių. Jei tai dilgėlės. Ir krūminį builį. Jei tai krūminis builis.

Prieš šešerius metus Keitė per Kalėdas jam įteikė knygyno kuponą (tinginio dovana, bet geriau nei tos absurdiškos švediškos ant kaklo kabinamos vyno taurės). Už jį įsigijo bendrovės „Reader's Digest" išleistą „Britanijos floros ir faunos žinyną" – ketino išmokti bent jau medžių pavadinimus. Vienintelis dalykas, kurį galėjo atsiminti, – tai kad Kotsvoldo kalvose gyvena laukinės valabės.

Jis suvokė, kad jam niekur nereikia eiti, kad išvengtų vestuvių. Iš tikrųjų, eidamas tik pritrauktų daugiau dėmesio. Geriau tiesiog gulėti čia ar kur toliau, sąžalynuose. Išlįsti galės naktį.

Tada Eilina tarė:

– Džordžai...

Ir jam šovė į galvą, kad jei nejudės, galbūt ji nueis šalin.

Bet nenuėjo. Ji vėl pakartojo jo vardą, o kai jis neatsiliepė, suklykė:

– Roni! Eikš čia!

Džordžas apsivertė, kad parodytų, jog gyvas.

Eilina paklausė Džordžo, kas atsitiko. Džordžas paaiškino, kad vaikštinėdamas išsisuko čiurną.

Ronis padėjo jam atsistoti ir Džordžas apsimetė, kad šlubuoja, be to, keletą minučių buvo visai pakenčiama, nes paguoda, kurią teikė griovys, nors ir buvo gera, perspektyva praleisti dešimt valandų be žmonių draugijos – ne.

Tačiau Eilina su Roniu jį vedėsi namo, o tai buvo negerai, ir jiems artėjant jis juto, kaip jam ant galvos tarsi kas mauna juodą šiukšlių maišą.

Priėjo kelią ir jis vos nepabėgo. Jam nerūpėjo, ar šuo išmokytas pulti. Nerūpėjo, kaip bus gėdinga per kaimą bėgti lenktynių, su Roniu (beveik buvo tikras, kad lenktynes jis laimėtų – kūnu cirkuliavo tiek daug adrenalino, kad būtų aplenkęs net zebrą). Tiesiog nebuvo kito išeities.

Bet buvo.

Kita išeitis buvo, ir tokia akivaizdi, kad buvo sunku patikėti, jog pamiršo. Jis išgers valiumo. Vos grįžęs namo išgers visą valiumą.

O jeigu buteliuką kas nors išmetė? Jeigu kas nors nuleido tabletes į klozetą? Arba paslėpė, kad netyčia neprarytų vaikas?

Jis puolė bėgti.

– Džordžai, – sušuko Ronis. – Tavo čiurna.

Jis neturėjo nė menkiausio supratimo, apie ką kalba tas vyriškis.

118

Džinei įėjus į virtuvę, Rėjus atsigręžė ir pasakė:

– Turim nedidelę bėdą.

– Kokią bėdą? – paklausė Džinė.

– Džordžą, – atsakė Rėjus.

– Dievulėliau.

Jai prireikė skubiai atsisėsti. Ką dabar Džordžas pasidarė?

– Deja, atrodo, kad jis prapuolė, – tarė Rėjus.

Ji alpo. Kulinarų akivaizdoje. Rėjaus akivaizdoje. Giliai įkvėpė, ir pro langą šmėkštelėjo Džordžo galva, lyg kokia antgamtiška šmėkla. Pamanė, kad kraustosi iš proto.

Su trenksmu atsivėrė virtuvės durys ir įlėkė Džordžas. Ji aiktelėjo, bet jis, nekreipdamas jokio dėmesio, puolė į koridorių ir laiptais į viršų.

Džinė su Rėjumi keletą sekundžių spoksojo vienas į kitą.

Išgirdo Edą sakant:

– Atrodo, čia Keitės tėvas.
Rėjus tarė:
– Einu pažiūrėsiu, kas jam.
Minutę ar dvi ji sėdėjo, susikaupė. Tada durys su trenksmu vėl atsivėrė ir pasirodė Eilina su Roniu ir jų palaimintasis labradoras, tad Džinė, nualinta minties, kad Džordžas nebegyvas, o paskui mirtinai išgąsdinta paties Džordžo, atsipeikėjo ir pasakė:
– Išmeskit tą sumautą šunį iš mano virtuvės.
Tai buvo nediplomatiška.

119

Keitė dažėsi, o Sara vedė derybas su Džeikobu.
– Deja, tau tikrai reikės dalyvauti.
– Noriu pasilikt čia, – nepasidavė Džeikobas.
– Liktum vienas, – tarė Sara.
– Noriu pasilikt čia, – atsakė Džeikobas.
Jis dar nesiožiavo, tik reikalavo dėmesio. Tačiau reikėjo jį įkalbėti, kol jis neįsismarkavo. Be to, Sara turėjo daugiau galimybių nei Keitė. Jos galimybės jam dar buvo nežinomos. Todėl ją sunkiau paveikti.
– Noriu namo, – pasakė Džeikobas.
– Bus vakarėlis, – įkalbinėjo Sara. – Bus tortas. Tereiks palaukti porą valandų.
Porą valandų? Sara nedaug nutuokė apie vaikus ir jų laiko suvokimą. Džeikobui buvo kone neįmanoma suvokti skirtumo tarp praeitos savaitės ir dinozaurų laikų.
– Noriu sausainio.
– Džeikobai... – Sara paėmė jo ranką ir paglostė. Jei taip būtų pasielgusi Keitė, jis greičiausiai būtų jai įkandęs. – Suprantu, kad čia nėra nei tavo žaislų, nei filmukų, nei draugų. Ir suprantu, kad visi užsiėmę ir dabar negali su tavim pažaisti...
– Nekenčiu tavęs, – atrėžė Džeikobas.
– Kenti, kenti, – atsakė Sara.
– Nekenčiu, – tarė Džeikobas.
– Kenti, – laikėsi Sara.
– Nekenčiu, – tęsė Džeikobas.

– Kenti, – pasakė Sara, rodos, jau išsėmusi savo repertuarą.

Laimei, Džeikobo dėmesį patraukė į kambarį įėjęs ir ant lovos nukritęs Rėjus.

– Eina naktį pieno lakti.

– Kas yra? – paklausė Keitė.

– Abejoju, ar tu nori žinot.

– Sakyk, – tarė Keitė. – Pasiilgau pramogų.

– Abejoju, ar tai būtų pramoga, – atsakė Rėjus, niūriu balsu keldamas nerimą.

– Tai gal pasakysi vėliau, – tarė Keitė. – Kai aplink nebus tam tikrų žmonių.

Sara atsistojo.

– Dabar taip, jaunuoli. Žaisim slėpynes. Jei rasi mane per dešimt minučių, laimėsi dvidešimt pensų.

Džeikobas išsyk dingo iš kambario. Akivaizdu, Sara išmanė vaikų valdymą geriau, nei manė Keitė.

– Na, tai kas? – paklausė Keitė.

– Ko gero, vis vien anksčiau ar vėliau sužinosi, – tarė Rėjus sėsdamasis.

– Ką sužinosiu?

– Tavo tėvas nusimuilino.

– Nusimuilino? – Keitė liovėsi dažiusis.

– Pasisuko varžteliai. Kaip praeitą kartą. Turbūt nuo įtampos dėl vestuvių. Džeimis iškvietė gydytoją...

– Gydytoją?.. – Keitei nuo minčių įsiskaudėjo galvą.

– Bet kai jis atvažiavo, tavo tėvo nebebuvo. Todėl Džeimis išėjo jo ieškot.

– Tai kur tėtis dabar? – Keitei ir pačiai ėmė suktis varžteliai.

– Ai, grįžo. Sakė, kad išėjo pasivaikščiot ir susitiko Eiliną su Roniu. Gal tai tiesa. Bet kai jis grįžo, buvau virtuvėj, ir jis pralėkė šviesos greičiu.

– Jis sveikas? – paklausė Keitė.

– Atrodo neblogai. Šeimos gydytojas jam išrašė valiumo.

– Tikiuosi, jis neperdozuos ar panašiai...

– Nemanau, – atsakė Rėjus. – Išgėrė porą tablečių. Nudžiugo vien buteliuką paėmęs.

– Dieve, – tarė Keitė ir keletą kartų giliai įkvėpė, palaukė, kol nurims širdis.

– Kodėl niekas man nepasakė?

– Džeimis nenorėjo tavęs jaudint.

– Reikia eit pasikalbėt su tėčiu.

– Lik čia, – Rėjus atsistojo, priėjo prie jos ir priklaupė. – Turbūt bus geriausia, jei apsimesi, kad nieko nežinai.

Keitė paėmė Rėjų už rankos. Nenumanė, ar juoktis, ar verkti.

Tada Rėjus prakalbo protingai. Tai ją nustebino.

– Mes viso labo tik maži žmogeliukai ant torto viršūnės. Vestuvės skirtos visai šeimai. Tau ir man skirtas visas likęs gyvenimas.

Tada Keitė truputį paverkė.

Rėjus pasakė:

– Šūdas. Pamiršau Džeimį. Jis vis dar ieško tavo tėvo. Turi jo mobiliojo numerį?

120

Kai Džordas pasiekė miegamąjį, pajuto tokį palaimingą palengvėjimą, kad net paleido vidurius.

Tada, gana netikėtai, pamiršo, kur paslėpė valiumą, iškart užplūdo panika, kaip potvynio banga – sunki, šalta ir greita, – tad turėjo pakovoti, kad galėtų įkvėpti oro.

Žinojo, kad žino, kur yra tas buteliukas. O gal jis žinojo, kad žinojo, kur buteliukas buvo prieš dešimt minučių, nes kodėl turėtų tai užmiršt. Be to, žinojo, kad jis padėtas visiškai logiškoje vietoje. Tereikėjo surasti galvoje užkaborį, kur paslėpta ši informacija. Tačiau jo galva buvo apversta aukštyn kojom ir žvėriškai purtėsi, tad trukdė besivartaliojantis kitų užkaborių turinys.

Stovėjo atsisukęs į langą, truputį susikūprinęs, kad būtų lengviau kvėpuoti.

Po lova?.. Ne. Komodoje?.. Ne. Už veidrodžio?..

Jis vonioje. Buteliuko visai neslėpė. Kam slėpti? Nebuvo jokio reikalo slėpti.

Džordžas įlėkė į vonią, vėl paleido vidurius. Atidarė spintelę. Buteliukas buvo ant viršutinės lentynos, už pleistrų ir tarpdančių šepetėlių.

Ėmė sukti dangtelį, bet šis neatsisuko, vėl apėmė panika, tada suprato, kad dangtelis turi apsaugą nuo vaikų, jį tereikia paspausti. Paspaudęs pasuko ir vos neišmetė, kai veidrodyje už savęs išvydo Rėjų, vos už kelių pėdų, pačioje vonioje, tariantį:

– Džordžai. Viskas gerai? Beldžiau, bet jūs manęs neišgirdot.

Džordžas buvo pasirengęs užsiversti ir praryti sausas visas tabletes, jei Rėjus pamėgintų jį sulaikyti.

– Džordžai, – kreipėsi Rėjus.

– Ką?

– Kaip jaučiatės?

– Gerai. Labai gerai, – atsakė Džordžas.

– Kai įlėkėt į virtuvę, atrodėt susijaudinęs.

– Nejaugi? – Džordžui baisiai knietėjo praryti tabletes.

– Džeimis dėl jūsų nerimavo.

Džordžas švelniai įsibėrė į delną dvi tabletes ir abejingai prarijo. Lyg žemės riešutus per vakarėlį.

– Sakė, kad jautėtės kaip nesavas.

– Čia valiumas, – pasakė Džordžas. – Išrašė gydytojas. Padeda nusiraminti.

– Gerai, – tarė Rėjus. – Tai neketinat vėl išeit pasivaikščiot? Ta prasme, šiandien. Prieš vestuves.

– Ne, – atsakė Džordžas ir per prievartą sukrizeno.

Ar šis pašnekesys turėtų būti juokingas? Jis abejojo.

– Atleisk, jei pridariau rūpesčių.

– Nieko tokio, – tarė Rėjus.

– Be abejo, dalyvausiu vestuvėse, – pasakė Džordžas.

Jam baisiai reikėjo į tualetą.

– Gerai, – pasakė Rėjus. – Gerai. Na, keliausiu apsirengt ir apsiaut.

– Ačiū, – padėkojo Džordžas.

Kai Rėjus išėjo, Džordžas užrakino duris, nusismaukė kelnes, atsisėdo ant klozeto, ištuštino vidurius ir prarijo likusias šešias tabletes užgerdamas kiek nemalonaus skonio vandeniu iš dantų šepetėlių puodelio, nepagalvojęs apie dugno nuosėdas.

121

Džinė atsiprašė Eilinos, kad pratrūko, o Eilina atsakė:

– Aš tau atleidžiu.

Tokia intonacija, kad Džinei vėl pakilo noras plūstis.

Ronis tarė:

– Nuoširdžiai tikiuosi, kad Džordžui viskas gerai.

Džinė suprato, kad ji dėl to kalta. Kai jis suvargęs sėdėjo ant lovos ir norėjo pasikalbėti ir kai pro duris snapą įkišo Keitė, ji buvo užsikuitusi paruošiamaisiais darbais, todėl nenuėjo paklausti, kas jį kamuoja.

– Sugrįšiu po kelių minučių, – pasakė ir nuėjo į viršų, o praeidama pro svetainės duris mandagiai nusišypsojo Edui, Alanui ir Barbarai.

Juk jie taip ir nesulaukė arbatos.

Na, ką gi, ji turi ir svarbesnių rūpesčių.

Kai atėjo į miegamąjį, Džordžas avėsi puskojines. Ji atsisėdo greta.

– Atleisk, Džordžai.

– Už ką?

– Kad ryte taip pabėgau.

– Tu turėjai darbų, – atsakė Džordžas.

– Kaip dabar jautiesi?

– Daug geriau, – tarė Džordžas.

Jis išties atrodė neblogai. Galbūt Rėjus viską išpūtė.

– Tavo ranka.

– A, taip.

Džordžas pakėlė ranką. Prie riešo buvo didelė žaizda.

– Matyt, brūkštelėjau į spygliuotą vielą.

Iš pažiūros buvo panaši į įkandimą. Juk šuo tikrai negalėjo jo užpulti.

– Leisk sutvarkysiu, kol nesusikruvinai drabužių.

Nuėjusi į vonią surado mažą žalią vaistinėlę. Kol jį tvarstė, jis kantriai sėdėjo ant lovos. Ji troško daugiau panašių rūpesčių. Kad galėtų jam patarnauti.

Priklijavo dar vieną pleistro juostelę, kad tvarstis geriau laikytųsi.

– Na, štai.

– Ačiū.

Jis uždėjo savo rankas ant jos delnų.

Ji jas suspaudė.

– Atleisk, kad buvau tokia netikėlė.

– Argi? – paklausė Džordžas.

– Žinojau, kad prastai jautiesi, – tarė Džinė. – Ir žinau, kad... kartais kreipiu per mažai dėmesio. Tai negerai. Man tiesiog... būna sunku.

– Na, manim tau nebereikės rūpintis, – atsakė Džordžas.

– Kaip suprasti, – nustebo Džinė.

– Turiu omeny, kad šiandien tau nebereikės manimi rūpintis, – atsakė Džordžas. – Jaučiuosi daug smagiau.

– Džiugu, – atsakė Džinė.

Tai buvo tiesa. Jis išties atrodė labai atsipalaidavęs, seniai nebuvo mačiusi taip atsipalaidavusio.

– Bet jei vėl imsi dėl ko nors nerimauti, pasakyk, gerai?

– Nieko man neatsitiks.

– Kalbu rimtai. Tik tark žodį ir viską metusi atbėgsiu. Tikrai.

– Ačiū, – padėkojo Džordžas.

Jiems keletą sekundžių patylėjus, suskambo telefonas.

– Čia ne mūsų telefonas, ar ne? – paklausė Džordžas.

Ne jų.

– Luktelėk.

Džinė atsistojo ir nuėjo į koridorių. Garsas sklido nuo telefono, gulinčio ant palangės.

Pakėlusi paspaudė žalią mygtuką ir priglaudė prie ausies.

– Alio.

– Džeimi? – paklausė vyriškas balsas. – Atleiskit, būsiu surinkęs ne tą numerį.

– Rėjau? – paklausė Džinė.

– Džine? – atsiliepė Rėjus.

– Taip, – atsakė Džinė. – Čia Rėjus?

– Kur jūs? – paklausė Rėjus.

– Laiptų aikštelėje, – pasakė Džinė, truputį sumišusi.

– Norėjau paskambint Džeimiui, – tarė Rėjus.

– Jo čia nėra, – atsakė Džinė, ją mobilieji telefonai visada šiek tiek trikdė.

– Atleiskit, kad sutrukdžiau, – pasakė Rėjus ir padėjo ragelį.

Ji žvilgtelėjo į laikrodį. Už dvidešimties minučių reikės išvažiuoti. Jai derėtų suruošti Džordžą ir išrikiuoti visą svitą.

Padėjo telefoną ir atidariusi koridoriaus spintą mėgino sužvejoti skarą, bet vos negavo širdies smūgio – iš už paltų į ją žvelgė Sara.

– Slėpynės, – pasakė Sara.

122

Keitė pasakė mamai, kad Džeimis vis dar ieško tėčio. Mama supanikavo. Keitė ją patikino, kad Džeimis žino, kur metrikacijos skyrius. Gal kaip tik dabar ten ir traukia. Mama liovėsi panikavusi.

Visi išėjo į kiemą. Oras atsidavė losjonu po skutimosi, kvepalais, dėdės Daglaso cigarečių dūmais ir spintoje užsibuvusiais išeiginiais švarkais. Ar jai liūdna, ar juokinga, kad Džeimis praleis vestuves? Sunku pasakyti.

Sara su Džeikobu sėdėjo vienas greta kito ant tvorelės. Jis nerado, kur ji pasislėpė, bet Sara vis vien jam davė dvidešimt pensų. Jei jis būtų vyresnis, Keitė sakytų, kad jie įsimylėjo.

– Šuns užpakalio trupiniai, – tarė Sara.

– Arklio kaka, – atsakė Džeikobas juokdamasis kaip maniakas.

– Šuns užpakalio trupiniai ir ąsotis senos bobos myžalų, – atšovė Sara.

Keitė nuėjo pas Džordžą.

– Kaip laikaisi?

Paklausė stengdamasi, kad nuskambėtų kiek įmanoma neutraliau, kad jis nesuprastų, ką ji žino.

Jis atsigręžė, paėmė už rankų ir pažiūrėjo į akis, atrodė apsiašarojęs.

– Mano nuostabiausia, nuostabiausia dukra.

Tada ir jos akys pritvinko ašarų, jiedu trumpam apsikabino – to jau senokai nebuvo darę.

Tuomet Džinė žvilgtelėjo į laikrodį ir oficialiai liovėsi laukusi sugrįžtančio sūnaus, įtampa išgaravo ir visi pasipylė link savo mašinų.

123

Džeimiui jau buvo laikas keliauti namo. Bet kam? Vestuvės neįvyks be tėvo. Taigi, jis niekur nevėluoja.

Stovėjo ant purvino Vošinglio vieškelio, buvo apibėgęs visus takelius į pietus nuo Folksvorto, lėkė kaip akis išdegęs. Išsipurvino kelnes, užkliuvęs už spygliuotos vielos susiplėšė švarko kišenę ir apskritai jautėsi šūdinai.

Juk juo tėvas pasitikėjo. O jam nepavyko sustabdyti jo ir neleisti įvykdyti to, ką šis buvo sumanęs. Tai jis sušiko savo sesers vestuves.

Pagaliau suprato, kaip buvo kvaila šitaip ieškoti tėvo. Tėvas galėjo pasileisti bet kuria kryptimi.

Reikėjo visiems paaiškinti, kas atsitiko. Reikėjo pranešti policijai. Reikėjo atsiprašyti. Grįžo prie mašinos, sėdynę apklojo plastikiniu maišu, įsėdo ir išvažiavo namo.

Vos grįžęs suprato, kad kažkas negerai. Nebebuvo mašinų. Sustojęs nuėjo iki paradinių durų. Jos buvo užrakintos. Paskambino. Niekas neatidarė. Pasižvalgė pro langus. Namas buvo tuščias.

Galbūt Rėjus jiems pasakė, kas atsitiko. Gal visi išėjo ieškoti tėvo. Gal jį rado. Gal visi ligoninėje.

Stengėsi apie tai negalvoti.

Kažkur nukišo mobilųjį. Reikėjo įsigauti į namus. Kad susirastų telefoną ir persimautų kelnes. Pamėgino įeiti pro šoninius vartus. Iš kitos pusės lodamas ir nagais draskydamas lentas puolė Eilinos ir Ronio šuo. Jis pasuko rankeną. Užrakinta.

Ką gi, kelnėms vis vien jau galas...

Įsikibo į stulpelį, įkišo pėdą į akmeninės tvoros griovelį ir pasikėlė. Nieko panašaus nedarė jau daug metų, tad reikėjo bandyti tris kartus, bet galop vartus nepatogiai apsižergė.

Bežiūrint į kitą vartų pusę ir svarstant, kaip geriau iš taip aukštai nusileidus susidoroti su paklaikusiu šunimi, kažkas paklausė:

– Gal jums padėti?

Atsisukęs suprato žvelgiąs į senyvą, miglotai pažįstamą vyriškį. Jis vilkėjo raštuotą megztinį ir rankose laikė sodo žirkles.

– Ne, dėkoju, – atsakė Džeimis, nors sėdėdamas ant vartų vedė šunį iš proto.

– Tavo vardas Džeimis, ar ne? – paklausė vyras su žirklėmis.

– Taip, – atsakė Džeimis. Ėmė skaudėti tarpkojį.

– Atsiprašau, – pasakė vyras, – iškart nepažinau. Seniai tave bemačiau. Nuo paauglystės. Aš Derekas Vestas, gyvenu kitapus gatvės.

– Aišku, – pasakė Džeimis. Turėjo ryžtis, nors ir grėsė susilaužyti kulkšnį, sutraiškyti tetos šunį ar būti suėstam gyvam. Truputį pakeitė pusiausvyros centrą.

– O tau nereikėtų dalyvauti vestuvėse? – pasiteiravo vyras.

– Reikėtų, – atsakė Džeimis. Tas vyras akivaizdžiai buvo kvailys.

– Jie išvažiavo prieš penkias minutes.

– Ką?

– Jie išvažiavo prieš penkias minutes.

Džeimis porą sekundžių dorojo informaciją:

– Jie išvažiavo į metrikacijos biurą?

– O kurgi dar? – paklausė vyras.

Jam ėmė viskas aiškėti.

– O mano tėtis buvo su jais?

– Manau, taip.

– Bet ar matėt jį savo akimis?

– Netikrinau visų pagal sąrašą. Ne. Pala. Mačiau. Prisimenu, jis kluptelėjo ant šaligatvio. Ir mama jį pasodino į keleivio vietą, o pati sėdo prie vairo. Atkreipiau į tai dėmesį, nes visada, kai jie kur nors važiuodavo drauge, prie vairo sėdėdavo tavo tėvas. Todėl ir susimąsčiau, ar jam viskas gerai. Ar jam viskas gerai?

– Šūdas, – ištarė Džeimis.

124

Džinė jautėsi siaubingai.

Džeimis buvo paskutinis lašas. Viskas iškriko. Džordžas. Eilina su Roniu. Alanas su Barbara. Vyksta Keitės vestuvės. Jos turėjo būti ypatingos. Turėjo vykti sklandžiai. Turėjo būti romantiškos.

Bet mašinoje kažkas atsitiko. Greitkelyje vyko kelio darbai, eismas susigrūdo į vieną juostą, tad jie sustojo. Džordžas tarė:

– Gaila, kad nebuvau bent kiek geresnis vyras.

– Nejuokauk, – atsakė Džinė.

Džordžas žvelgė nosies tiesumu pro langą. Stiklas buvo nusėtas smulkiais lietaus lašeliais.

– Aš gan šaltas vyras. Gan nerangus. Ir toks buvau visada. Dabar suprantu.

Niekada negirdėjo taip kalbančio. Nejau vėl netenka proto? Nė nežinojo, ką manyti.

Įjungė valytuvus.

– Be to, suprantu, kad tas šaltumas ir nerangumas buvo mano pastarųjų negandų priežastis.

Džordžas nubraukė nuo daiktinės durelių pūką.

Eismas pajudėjo. Džinė įjungė pavarą ir ėmė važiuoti.

Džordžas padėjo ranką ant jos rankos. Dėl to buvo sunkiau perjunginėti pavaras.

– Aš myliu tave, – tarė Džordžas.

Šių žodžių jiedu vienas kitam netarė jau seniai. Ji gerklėje pajuto gumulą.

Pažvelgusi į šoną pamatė, kad Džordžas šypsodamasis žiūri į ją.

– Pastaruoju metu labai apsunkinau tau gyvenimą.

– Nėra dėl ko atsiprašinėti, – tarė Džinė.

– Bet aš pasikeisiu, – pasakė Džordžas. – Nusibodo bijoti. Nusibodo būti vienišam.

Jis uždėjo ranką jai ant šlaunies, atsilošė ir užsimerkė.

Tada ji suprato, kad jos nuotykis eina į pabaigą. Kad su Deividu daugiau nesimylės. Bet nieko tokio.

Gyvenimas su Džordžu nebuvo įdomus. Tačiau argi gyvenimas su Deividu galiausiai nepasuktų tuo pačiu keliu?

Galbūt visa paslaptis yra liautis dairiusis, kur žolė žalesnė. Galbūt visa paslaptis išnaudoti tai, ką turi. Jei jiedu su Džordžu daugiau kalbėtųsi. Jei dažniau vyktų atostogauti...

Lietus baigėsi. Džinė išjungė valytuvus ir dešinėje pusėje išvydo metrikacijos skyrių.

Įjungusi posūkio signalą įvažiavo į stovėjimo aikštelę.

125

Džordžas išties maloniai leido laiką.

Jiedu su Džine pastatė mašiną ir nuėjo prie akmeninės arkos, kur visi rinkosi fotografuotis.

– Eikš, tėti.

Keitė paėmė jį už kitos rankos ir nusivedė siauru takeliu.

Jis – Keitės tėvas. Buvo gera būti Keitės tėvu.

Jis išleidžia dukrą. Tai irgi buvo gera. Nes savo dukrą jis išleidžia už gero vyro. *Išleidžia*. Na ir keistas pasakymas. Truputį senoviškas. *Pasidalija*. Taip sakyti būtų tiksliau. Nors tai irgi skamba keistai.

O kur Džeimis?

Jis paklausė Keitės.

– Jis ieško tavęs, – atsakė Keitė su sunkiai perskaitoma šypsena.

Kodėl Džeimis jo ieško? Jau žiojosi paklausti, bet fotografas patraukė Keitę į priekį ir ji ėmė kalbėtis su Rėjumi. Džordžas mintyse užsirašė jos paklausti to vėliau.

Fotografas atrodė labai panašus į Rėjaus pabrolį. Turbūt jie nepasisamdė profesionalaus fotografo.

– Nagi, žmonės, – prabilo fotografas. – Pasistenkit nebūti tokie liūdni.

Jo fotoaparatas buvo labai mažas. Turbūt jis netikras fotografas.

Edas. Jis vardu Edas.

Džordžas nusišypsojo.

Edas nufotografavo keturis kartus, o tada paprašė Keitės su Rėjumi atsistoti priešais arką.

Kai jie traukėsi į šalį, Džordžui prisistatė greta stovėjęs vyras. Džordžas paspaudė jam ranką. Vyras atsiprašė, kad neprisistatė anksčiau. Džordžas paprašė nesijaudinti. Vyras pristatė savo žmoną. Džordžas ir jai paspaudė ranką. Jie atrodė labai malonūs žmonės.

Pasirodė moteris iš metrikacijos skyriaus. Džordžas iš pradžių pamanė, kad ji stiuardesė.

– Kai pasiruošite, malonėkite užeiti...

Džordžas praleido ponias ir užėjo į metrikacijos skyrių su vyrais. Gali būti, kad toji maloni porelė yra Rėjaus tėvai. Tada būtų aišku, kodėl jie fotografavosi drauge. Pasiklaus Džinės, kai visi susės.

126

Pusiaukelėje į metrikacijos skyrių Keitė pažvelgė pro langą ir išvydo Torpo plento autobusų stotelėje besišlapinantį valkatą – tai išvysi ne taip jau dažnai, todėl galėjo būti ženklas, siųstas Dievo, kuris: a) turi humoro jausmą, b) pritaria Rėjui. Jei viliesi, kad diena praeis oriai ir darniai, kas nors ją sumaus. Jau geriau praleisti kartu dvidešimt metų ir prisiminus pasijuokti, nei po sklandžių vestuvių praėjus dvylikai mėnesių išsiskirti.

Vargšas Džeimis. Bent turės ką papasakoti.

Grįžę iš Barselonos galėtų dar kartą atšvęsti pas jį bute. Pakartoti įžadus. Iššauti konfeti. Džeikobui patiktų.

Į langą ėmė krapnoti smulki dulksna. Nesvarbu. Sniegas, kruša, liūtis. Ji jau suprato. Tuokiesi ne dėl vestuvių. Kai pažvelgė į Rėjų, jis šyptelėjo neatitraukdamas akių nuo kelio.

Keletą minučių, rodės, jie gyvena mažame, visiškai nuo drėgno pasaulio atskirtame burbule. Tada prieš akis išniro metrikacijos skyrius, įvažiavę pro vartus pamatė svečius, lyg egzotines žuvis prie mūrinio pastato sienos.

Jie įsuko į stovėjimo aikštelę. Kai išlipo, nebelynojo, greta jų iš mašinos lipo mama su tėčiu. Tėtis taip įsistebeilijo į dangų, kad akis pakėlusi Keitė tikėjosi išvysti oro balioną ar paukščių pulką, bet ten visiškai nieko nepamatė.

Mama paėmė tėtį už parankės ir nukreipė link akmeninės arkos, esančios už pastato.

– Do, re, mi, fa, sol, la, si, – dainuodama Sara perkėlė Džeikobą per balą. – Sėdo kiaulė į taksi.

Rėjus paėmė Keitę už rankos ir nusekė paskui mamą su tėčiu, juos pastebėjo pavėjui rūkantis dėdė Daglasas, ir visi puolė džiūgauti.

Kai priėjo prie arkos, pribėgo ir juos apsikabino Sandra, tada apsikabino Mona, o dėdė Dagas nusisukęs užgesino cigaretę ir paklausė:

– Tikrai to nori, panele?

Ketino atrėžti ką gėdinančio (dėdė Dagas nevengdavo pakirkinti), bet suprato, kad jis klausia rimtai, tad susilaikė.

Mona iškart užspeitė Rėjų kryžmine apklausa, nes dar nebuvo su juo susipažinusi, o kai minia prasiskyrė, Keitę šokiravo Džene invalido vežimėlyje, tad ji pasilenkė ir ją apkabino, o Džene pasakė:

– Truputį atkritau. Atleisk.

Keitė suprato, kam Dženei reikėjo dar vieno pakvietimo, kai ši pridūrė:

– Čia Kreigas.

Keitė paspaudė už vežimėlio stovinčiam jaunuoliui ranką vildamasi, kad juos sieja tikras ryšys – tai būtų puiku, – tačiau proga klausinėti buvo netinkama.

Edas ėmė visus vaikyti fotografuotis, tada Keitė su Rėjumi atsistojo priešais visus lyg priešais krosnelę – nuo visų sklido maloni šiluma, tik Eilina su Roniu atrodė sugižę, ko gero, todėl, kad Keitė su Rėjumi tuokiasi ne bažnyčioje, bet kitiems vis vien džiugu.

Paskui pasirodė registruotoja kiek senamadišku tamsiai mėlynu kostiumėliu ir šifonine kaklaskare, kokias dauguma nustojo nešioti po Antrojo pasaulinio karo, ir įleido juos į pastato vidų, primenantį vieną iš Londono klinikų. Pastelinių atspalvių sienos, naudingi informaciniai lankstinukai ir masinės gamybos kiliminė danga. Tačiau buvo ir didelė vaza su gėlėmis. Tada registruotoja, iš tiesų visai linksma, pasakė:

– Gal nuotaka su jaunikiu malonėtų sekti paskui mane, o svečius paprašysime sekti paskui mano kolegę...

Registruotoja trumpai pristatė ceremonijos planą. Tada pasigirdo Bacho koncerto dviem smuikams pirmosios natos, muzika priminė filmo garso takelį. Karieta, traukiama arklių, didelis namas, suknios. Keitė pagalvojo: „Velniop tą vientisumą, nuo pat pradžių reikėjo rinktis Džeimsą Brauną." Bet buvo per vėlu.

Jiedu pasuko už kampo link didelės salės ir palaukė, kol registruotoja įėjusi pasakė:

– Paprašyčiau visų išsirikiuoti ir pasitikti nuotaką su jaunikiu.

Įžengė į labai tvarkingą visiškai rožinę salę su aksominėmis užuolaidomis, čia ir vyksta ceremonijos. Jai nusišypsojo mama. Keitė nusišypsojo mamai. O tėtis, rodės, tyrinėjo kažkokį seną bilietą, rastą kišenėje.

Priėjus salės galą, Keitė ant stalo pastebėjo šilkinę, dirbtiniais deimantais išsiuvinėtą pagalvėlę su kutais. Matyt, žiedui.

– Prašau sėstis, – tarė registruotoja.

Visi susėdo.

– Laba diena, ponios ir ponai, – pasakė registruotoja. – Prieš pradėdama norėčiau pasveikinti jus atvykusius į Piterboro metrikacijos

skyrių, į Keitės ir Rėjaus sutuoktuves. Šiandien jie pradės savo bendrą gyvenimą kartu...

Kai Sara pradėjo skaityti, Keitė užsimerkė ir mintyse niūniavo, kad negirdėtų („Tavo draugas – tai tavo išpildytos reikmės. Jis – tavo laukas, kurį užsėji su meile ir dėkingas nuimi derlių...")* Ji svarstė, ar nereikėtų antrosioms iškilmėms Džeimio virtuvėje užsakyti mažą vestuvinį tortą. Su datulių ir graikinių riešutų įdaru. Dėl Džeikobo galėtų ant viršaus uždėti mažyti cukrinį Žmogų Šikšnosparnį.

– Nes mažmožių rasoje širdis sutinka savo rytą ir atsigaivina.**

Sara atsisėdo, atsistojo registruotoja:

– Man pavesta pranešti, kad salė, kurioje dabar esame, aprobuota laikantis Santuokos įstatymo. Susirinkome tapti Rėjaus Piterio Džonatano Filipso ir Keitės Margaritos Hol sąjungos liudytojais. Jei kas nors iš čia esančiųjų žino teisėtą kliūtį, dėl kurios šie du žmonės negalėtų būti sujungti santuokos saitais, jis arba ji turėtų paskelbti ją dabar.

Keitės širdis keistai suspurdėjo ir ji suprato, kad čia tuokiasi ne du žmonės ir net ne dvi šeimos. Jai atrodė, lyg būtų susikibusi rankomis su visais čia susituokusiais iki jų, kaip ir tada, kai pagimdžiusi Džeikobą pasijuto galiausiai nebe viena, lyg būtų viso organizmo dalis, plyta milžiniškos arkos, kylančios iš tolimos tamsybės, lipančios jai virš galvos ir keliaujančios į ateitį, ji prisideda prie jos stiprybės ir tvirtybės ir padeda apsaugoti visus, esančius po jos linkiu.

Registruotoja paprašė jos ir Rėjaus atsistoti ir susikabinti rankomis, Keitės akyse pasirodė ašaros, registruotoja tarė:

– Prieš sujungdama jus šiandien santuoka, privalau supažindinti su duodamų įžadų svarba ir atsakomybe...

Tačiau Keitė nebesiklausė. Žiūrėjo iš aukštybių, ir salėje esantys žmonės buvo tokie maži, kad būtų tilpę į saują.

* Gibran, K., *Pranašas. Pranašo Sodas*, vertė Zigmantas Ardickas, Kaunas: Trigrama, 2008 (vert. nuorodos).

** Ibid.

127

Kai Keitė su Rėjumi pradėjo savo priesaikas, Džinė išgirdo girgžtelėjimą. Atsisukusi pamatė, kad už tos malonios moteriškės vežimėlyje atsistojo Džeimis.

Dabar viskas buvo tobula.

– Iškilmingai pareiškiu, kad aš, Keitė Margarita Hol, nežinau jokios priežasties, – tarė Keitė.

– Dėl kurios negalėčiau susituokti, – tęsė registruotoja.

– Dėl kurios negalėčiau susituokti, – kartojo Keitė.

– Su Rėjumi Džonatanu Filipsu, – pasakė registruotoja.

Džinė dar kartą atsisuko pažiūrėti į Džeimį. Kas, dėl Dievo meilės, jam atsitiko? Atrodė lyg ištrauktas iš gyvatvorės.

– Su Rėjumi Džonatanu Filipsu, – ištarė Keitė.

Džinės širdis apmirė.

– Dabar atėjo iškilminga akimirka, – kalbėjo registruotoja, – kai Rėjus ir Keitė susijungs santuokos saitais prieš jus – liudytojus, šeimas ir draugus.

Tuomet Džinė prisiminė, kad jos širdžiai nevalia apmirti. Tik ne dabar. Džeimis gerai pasielgė. Ir šitie žmonės buvo geri. Jie supras.

– Pakviesiu visus atsistoti, – toliau kalbėjo registruotoja, – ir drauge pasidžiaugti jų santuoka.

Visi atsistojo.

Kai grįš namo, Džeimis persirengs ir viskas vėl stos į savo vėžes.

– Rėjau, – vėl prabilo registruotoja, – ar imi Keitę į savo teisėtas žmonas ir prisieki dalytis su ja savo gyvenimu, mylėti, remti ir guosti, kad ir kas atsitiktų ateityje?

– Prisiekiu, – tarė Rėjus.

– Keite, – kreipėsi registruotoja, – ar imi Rėjų į savo teisėtus vyrus ir prisieki dalytis su juo savo gyvenimu, mylėti, remti ir guosti, kad ir kas atsitiktų ateityje?

– Prisiekiu, – atsakė Keitė.

Už poros eilių Džinė išgirdo Daglasą:

– Pirmyn, mergiote.

128

Džordžas apsidairė po salę ir visi žmonės jam atrodė neįprastai malonūs.

Taip jausdavosi per šeimos suvažiavimus.

Spustelėjo Džinei ranką. Jis mylėjo savo žmoną. Vidų užliejo šiluma. Nuo šiol viskas bus kitaip.

Ir ko čia bijoti tos mirties? Anksčiau ar vėliau visi su tuo susidurs. Tai buvo gyvenimo dalis. Lygiai kaip miegas, tik iš jos nepabundama.

O čia dar ir Džeimis pasirodė, vėluodamas, kaip vaikams ir pridera.

Džeimis buvo homoseksualus. Ir kas čia blogo? Visiškai nieko. Jei laikaisi higienos reikalavimų.

O šalia stovėjo jo vyras. Vaikinas. Partneris. Kad ir kaip jis ten vadinasi. Paklaus Džeimio vėliau.

Ne. Ten vyras, stumdantis tos invalidės vežimėlį. Putlius. Susitaršiusiais plaukais. Su barzda. Geriau pagalvojęs Džordžas suprato, kad anas tikrai nėra homoseksualas.

Net ir Daglasas su Morina visai nieko. Gal kiek vulgaroki. Ir triukšmingi. Bet juk visi turi trūkumų. Tik pažiūrėk, visą kambarį užliejo fluorescencinė šviesa, tinkamu dažniu pamojavus ištiestą ranką atrodo, kad turi šešis pirštus. Kaip keista, ar ne? Kaip ir greitai besisukantis dviračio ratas, atrodo, kad nejuda.

129

Džeimis paklausė moters už stalo, kur vyksta vestuvės, ir pastebėjo, kaip ji apžiūrinėja stalo paviršių ieškodama ginklo. Pažvelgęs žemyn pamatė savo kruvinas rankas ir bandė paaiškinti, kad jo tėvas buvo pabėgęs, tačiau moters ši istorija nenuramino. Todėl jis pakėlė balsą, ko griebdavosi susidūręs su sunkiais klientais, ir tarė:

– Mano sesuo, Keitė Hol, dabar šiame pastate tuokiasi su Rėjumi Filipsu, ir jei nebūsiu liudytoju, jums teks pasikalbėti su mano advokatu.

„Mano advokatu?“ Kas jis per velnias?

Ji patikėjo arba tiesiog bijojo su juo aiškintis viena, nes ji liko sėdėti, kai jis patraukė koridoriumi ieškoti vestuvių.

Jis stabtelėjo prie durų koridoriaus gale, truputį jas pravėrė ir pamatė moterį, kažkuo primenančią tetą Moriną, ir iškirptę, kuri tikrai priklausė dėdės Brajano žmonai. Įslinko į vidų, kai registratorė kalbėjo:

– ...viešai ir teisiškai prisiekiate meilę vienas kitam. Dabar paprašysiu jūsų abiejų...

Tėtis stovėjo greta mamos ir švelniai šypsojosi, ir Džeimis pajuto džiaugsmą, keistai sumišusį su nusivylimu, nes po tokios kelionės tikėjosi atsidurti dėmesio centre, tačiau taip neįvyko, todėl, užuot šokinėjęs ir pasakojęs visiems apie savo kvailą nuotykį, turėjo užsičiaupti ir ramiai stovėti.

Tikriausiai dėl to jis nieko negalvodamas nusišypsojo ir pamojavo Keitei, kuri, sugavusi jo žvilgsnį, užmovė žiedą ne ant to piršto, tačiau, laimei, visiems tai pasirodė labai juokinga. O kai jos apkabinti pribėgo Džeikobas, jis taip pat neatsispyrė pagundai ją apkabinti, ir nors registruotoją tai suglumino, netrukus visi pasekė jų pavyzdžiu, todėl šiai teko norom nenorom su tuo susitaikyti.

Kai visi suplūdo į automobilių stovėjimo aikštelę ir Keitės draugė paklausė, kas jam atsitiko, jis atsakė:

– Mašina sugedo. Turėjau kirsti kampą.

Jie abu nusijuokė, ir Džeimiui dingtelėjo, jog net jei būtų pasakęs, kad jį užpuolė leopardas, niekas nebūtų sureagavęs, nes vyravo šventinė nuotaika, tačiau mamai rūpėjo, kad pirmai progai pasitaikius jis tinkamai pasipuoštų.

– Kaip tėtis? – paklausė jis.

– Kuo puikiausiai, – jos atsakymas sukėlė Džeimiui nerimą, nes nebuvo girdėjęs, kad mama pasakytų ką nors tokio teigiamo apie tėtį net tada, kai šis buvo dar pilno proto.

Todėl priėjęs užkalbino tėtį ir paklausė, kaip jis jaučiasi, o tėtis pasakė:

– Tavo šukuosena labai keista.

Tai buvo tiesa, tačiau Džeimis laukė kitokio atsakymo.

Džeimis paklausė, ar tėtis nėra išgėręs.

– Išgėriau truputį valiumo, – atsakė tėtis, – išrašė gydytojas Bargutianas. Visiškai nekenksmingas.

– Kiek išgėrei?

– Kiek ko? – nesuprato tėtis.

– Kiek valiumo tablečių išgėrei? – patikslino Džeimis.
– Aštuonias ar dešimt, – atsakė tėtis. – Pakankamai. Sakykime taip.
– O Dieve brangiausias, – sudejavo Džeimis.
– Labai norėčiau susipažinti su tavo vaikinu, – pasakė Džordžas. – Ką pasakysi?
– Ruošiesi sakyti kalbą prie stalo?
– Kalbą? – nustebo tėtis.
– Tau bėga kraujas, – pastebėjo Džeimis.
Džordžas pakėlė ranką. Iš rankovės lašėjo kraujas.
– Kaip keista.

130

Džordžas sėdėjo ant antro aukšto tualeto dangčio, o Džeimis tvarstė jam ranką ir padėjo apsivilkti švarius baltus marškinius.

Pagaliau prisiminė. Kiek anksčiau šiandien jį tvarstė Džinė. Jis įsipjovė spygliuota tvoros viela. Tačiau kur jis sugebėjo užkliūti už spygliuotos tvoros, buvo neaišku.

– Tai kalbos neparašei, – tarė Džeimis.
Žinoma. Pagaliau prisiminė. Šiandien Keitės vestuvės.
– Tėti.
– Ką?
– Kalba, – tarė Džeimis. – Ar pasiruošei kalbą?
– Kam?
Džeimis pasitrynė veidą.
– Gerai. Klausyk. Keitė šįryt susituokė...
Džordžas pakėlė antakius.
– Nesu visiškai kvaišas.
– Sode vyks iškilmės, – pasakė Džeimis. – Paprastai po valgio nuotakos tėvas pasako trumpą kalbą.
– Ji tuokiasi su Rėjum, ar ne? – paklausė Džordžas.
– Teisingai. Pasakysiu tau, ką darysim.
– Ką darysim?
– Šnektelsiu su Edu, – tarė Džeimis.
– Kas tas Edas? – pasiteiravo Džordžas.
Jam šis vardas buvo nė kiek nepažįstamas.

– Tėti, – tarė Džeimis, – tu tik klausyk, gerai? Edas – pabrolys. Po valgio jis praneš, kad tu sakysi kalbą. Tada tu atsistosi ir pasiūlysi tostą. Ir atsisėsi.

– Gerai, – sutiko Džordžas nesuprasdamas, kodėl Džeimis kelia tiek triukšmo dėl tokio niekalo.

– Sugebėsi pasiūlyt tostą?

– Priklauso nuo to, į kieno sveikatą turėsiu siūlyti tostą, – pasakė Džordžas, gan patenkintas, kad perkando suktą klausimą.

Džeimis išpūtė didelį gūsį oro, tarsi ketintų kelti sunkų svorį.

– Atsistosi. Pasakysi: *Norėčiau pasiūlyti tostą už Keitę ir Rėjų. Noriu juos pasveikinti...* Ne. Per sudėtinga.

Džordžas nustebo, kad Džeimis ir pats painiojasi.

– Atsistosi, – tarė Džeimis. – Pasakysi: *Už Keitę ir Rėjų*. Tada atsisėsi.

– Nesakyti kalbos, – pasakė Džordžas.

– Ne, – atsakė Džeimis. – Tik pasiūlyk tostą. Už Keitę ir Rėjų. Tada atsisėsk.

– Kodėl nesakysiu kalbos? – paklausė Džordžas, lėtai svarstydamas, kodėl turėtų klausyti sumišusio žmogaus nurodymų.

Džeimis vėl pasitrynė veidą.

– Keitė su Rėjum nori, kad kalbėtum trumpai ir paprastai.

Džordžas suprato.

– Gerai.

– Atsistosi, – kartojo Džeimis. – Pasakysi...

– Už Keitę ir Rėjų, – pratęsė Džordžas.

– Atsisėsi.

– Atsisėsiu, – tarė Džordžas.

– Nuostabu, – nudžiugo Džeimis.

Džeimis išėjo, o Džordžas kelias minutes liko sėdėti ant klozeto. Šiek tiek užsigavo, kad iš jo buvo atimta proga rėžti ilgą kalbą. Tačiau kai pamėgino įsivaizduoti, ką galėtų pasakyti ilgoje kalboje, mintys ėmė truputį lietis. Todėl, matyt, geriausia pernelyg nesipriešinti.

Pakilęs nuo klozeto palaukė, kol praskaidrės galvoje ir nuėjo link laiptų.

Kažkas įteikė taurę šampano.

Ar gerti šampaną su valiumu nepatartina? Tokių dalykų jis beveik neišmanė. Galbūt tarp svečių yra gydytojas, kurio galėtų pasiklausti.

Priešais jį išniro Geilė.

– Brajanas labai nuliūdo, kad nebuvai su juo Kornvalyje.

Buvo sunku susilaikyti nežiūrėti į jos krūtis.

– Jis nekantravo išsirengti į nedidelį skautų žygį, – pasakė Geilė. – Su laužais. Miegmaišiais, – ji nusipurtė. – Aš keliausiu ateinantį mėnesį. Kai bus įrengtas elektrinis dušas ir paklota kiliminė danga.

Ką, dėl Dievo meilės, čia veikia šitas vyras?

Kitoje kambario pusėje.

Džordžas pagalvojo, ar tik jam nesivaidena.

– Gerai jautiesi, Džordžai? – paklausė Geilė.

Tai buvo ne haliucinacija. Iš tikrųjų jis. Deividas Simondsas. Vyras, kurį jis matė mylintis su Džine jų miegamajame. O dabar nekviestas įsibrovė į Keitės vestuves. Nejaugi šis vyras neturi nė trupučio padorumo?

Aplinkinis pasaulis vėl tapo ryškus. Kaip tą naktį Glazge. Tada buvo per girtas net kalbėti. Bet išvydęs koridoriuje liepsnas išsyk išblaivėjo.

– Atrodai suglumęs, – tarė Geilė.

Jis to nepakęs. Nustūmęs Geilę įsibrovė į minią. Jis lieps ponui Simondsui išeiti.

Reikia tikėtis, kad suduoti nereikės.

131

Išsipuošęs Džeimis leidosi laiptais žemyn ir laikė špygas, kad tėtis nepamirštų jo nurodymų.

Jam reikėjo pasikalbėti su Edu.

Ką pasakys Edas? Kad Keitės tėčiui sloga? O gal nebūtina nieko sakyti. „Dabar Keitės tėtis pasakys tostą.“ Kalbomis tik pagadinsi reikalą. Svarbiausia, be reikalo neprivirti košės.

Ieškodamas po namus Edo galvojo, kaip būtų puiku, jei drauge būtų Tonis ir jis galėtų viską išsakyti, nesirūpindamas, ką ir kam sako. Jo galvoje Tonio paveikslas buvo toks gyvas, kad kai išėjęs į lauką pamatė Tonį, žengiantį pro vartelius, nė kiek nenustebo.

Džeimis suakmenėjo. Tonis taip pat suakmenėjo.

Tonis vilkėjo „Levio“ džinsus, gražius mėlynus gėlėtus marškinius ir nematytą verstos odos švarką. Gal buvo numetęs porą kilogramų ir labiau įdegęs. Atrodė neapsakomai patraukliai.

Tada pamažu suprato. Tonis atvyko. Į vestuves. Rodės, minia skiriasi it Raudonoji jūra ir Džeimis su Toniu žvelgia vienas į kitą per ilgą koridorių, pilną svečių. O gal tik jam taip atrodė.

Džeimis norėjo bėgti. Bet Tonis nebe jo vaikinas. Nuo to siaubingo naktinio susitikimo ant Tonio buto laiptų jie nebuvo kalbėjęsi.

Tačiau jis čia. O tai reiškia...

Džeimis puolė bėgti. Ar bent jau paspartino žingsnį. Nors tą akimirką ir suprato, kad viskas primena pigios muilo operos sceną, jam tai visiškai nerūpėjo, jis jautė, kaip širdis veržiasi iš krūtinės.

Jie apsikabino, Tonio burna buvo mėtos ir tabako skonio, Džeimis įsivaizdavo, kaip aplink juos sukasi kamera, delnais jautė Tonio nugaros raumenis, užuodė jo naują dušo želė, norėjo, kad jis būtų nuogas, jautėsi lyg po tūkstančio metų grįžęs namo, ir juos supančioje tyloje išgirdo tylų moters balsą:

– Šito tai aš nesitikėjau.

132

Džinė stovėjo koridoriuje ir klausėsi jaunuolio iš Rėjaus darbo. Visą laiką stebėjo didėjančią svečių minią. Tiesą sakant, jaunuolis buvo iš tų žmonių, kuriems kalbant turėjai užsičiaupti, linkčioti ir retkarčiais pritariamai sumurmėti.

Jai patiko stebėti didėjančią žmonių minią. Juk ji galėjo prisiimti atsakomybę už tai, kad jie smagiai leidžia laiką (Džudė juokėsi, Kenetas buvo blaivus). O mintis, kad ji atsakinga ir už visas galimas nelaimes ir jų prevenciją, nebuvo tokia patraukli.

Virtuvės link žingsniavo Džeimis, apsivilkęs labai dailiu tamsiai mėlynu kostiumu ir baltais marškiniais (įbrėžimas ant jo skruosto suteikė jam vyriškumo).

Ji matė, kaip Deividas kalbasi su Keitės pamerge ir jaučiasi truputį nejaukiai. Atrodė, kad žvelgia į jį iš toli, toli.

– Prieš penkerius metus, – kalbėjo vyrukas iš Rėjaus darbo, – televizijos signalas sklido oru, o telefono žeme. Po penkerių metų televizijos signalas sklis žeme, o telefono oru.

Ji atsiprašė ir ištrūko į sodą.

Tuomet pastebėjo vyrą su tamsiai žaliu krepšiu, įeinantį pro šoninius vartelius. Verstos odos švarkas, gėlėti marškiniai. Atrodė kažkur matytas.

Kol svarstė, ar jis Keitės, ar Rėjaus draugas, vyrukas paleido krepšį, prie jo kažkas pribėgo, apsikabino ir jie ėmė suktis ratu visų akivaizdoje, ir tada Džinė suprato, jog tai Džeimis, vadinasi, tas vyrukas yra Tonis, ir jiedu visiems matant bučiuojasi apžioję vienas kitą.

Pirma šovusi mintis buvo nukreipti žmonių dėmesį, pavyzdžiui, užmesti ant jų staltiesę arba garsiai surikti. Tačiau visi žiūrėjo išpūtę akis (Brajano žandikaulis buvo atvipęs tiesiogine šių žodžių prasme) ir dėmesį būtų nukreipusi nebent automatų ugnis.

Laikas sulėtėjo. Sode judėjo tik besisukantys Džeimis su Toniu ir byrantys Edo cigaretės pelenai.

Turėjo kažko imtis. Tuojau pat.

Ji priėjo prie Džeimio su Toniu. Jie atsiplėšė vienas nuo kito ir Tonis į ją pažvelgė. Ji pajuto, kad iškilmės pakibo ant plauko lyg automobilis ant prarajos briaunos.

– Tikriausiai tu Tonis, – pasakė ji.

– Taip, – atsakė Tonis demonstratyviai apkabinęs Džeimį per liemenį. – O jūs tikriausiai Džeimio mama.

– Taip.

Jis ištiesė laisvą ranką:

– Malonu susipažinti.

– Man irgi malonu susipažinti, – ji siektelėjo jį apsikabinti, taip norėdama parodyti, kad jai išties malonu ir kad visi kiti jį šiltai priimtų. Tonis pagaliau paleido Džeimį ir ją apkabino.

Iš tolo neatrodė toks aukštas, todėl jų apsikabinimas turėjo atrodyti kiek juokingas. Tačiau ji juto, kaip atmosfera sode tapo šiltesnė ir švelnesnė.

Galvojo, kad tai truks tik kelias sekundes, tačiau negalėjo atitraukti veido nuo Tonio marškinių, nes, jos pačios nuostabai, ėmė verkti, ir nors norėjo, kad visi pamatytų, kaip ji džiaugiasi priimdama į šeimą Tonį, bijojo, kad visi pamatys ją verkiančią glėbyje žmogaus, su kuriuo susipažino prieš dešimt sekundžių.

Tuomet pasigirdo patenkintas Keitės klyksmas:

– Toni. Eina šikt. Tu pasirodei.

Tai nukreipė visų dėmesį.

133

Džordžas atsistojo prie Deivido, kitoje kambario pusėje, pražergė kojas ir sugniaužė kumščius.

Deja, Deividas buvo nusisukęs ir nė nenumanė, kad už jo stovi Džordžas. Džordžas nenorėjo prašyti jo, kad atsisuktų, nes prašydamas tik parodytų, kad Deividas – dominuojantis patinas. Kaip tarp šunų. Bet dominuojančiu patinu turėjo būti Džordžas.

Taip pat nenorėjo griebti Deividui už peties ir jį atsukti per jėgą, nes taip žmonės elgiasi per muštynes baruose, o jis norėjo, kad jų susidūrimas sukeltų kuo mažiau triukšmo.

Tad jis stovėjo įsitempęs keletą sekundžių, kol moteris, Deivido pašnekovė, tarė:

– Džordžai.

Ir Deividas atsisukęs tarė:

– Džordžai.

Nusišypsojo, perėmė savo mažąjį cigariuką į ranką, laikančią taurę, o kitą ištiesė Džordžui.

Džordžas nevalingai paspaudė Deividui ranką ir tarė:

– Deividai.

Tai visiškai neatitiko plano.

– Turbūt labai didžiuojiesi, – pasakė Deividas.

– Ne čia esmė, – atsakė Džordžas.

Moteris nusimuilino.

– Ne, – tarė Deividas. – Tu teisus. Visi sako tą patį. Išties, toks požiūris gana savanaudiškas. Svarbiausia, ar Keitė laiminga.

Jėzau, koks jis slidus. Džordžui po truputį aiškėjo, kaip jis įsirangė į Džinės draugiją.

Tik pagalvok, jis su šiuo vyru pradirbo penkiolika metų.

Deividas kilstelėjo antakį.

– Beje, Sara man pasakė, kad Keitė su Rėjumi patys moka už iškilmes.

Jis mostelėjo ranka per kambarį, tarsi būtų jo šeimininkas.

– Labai apsukrus ėjimas, Džordžai.

Reikėjo tai padaryti dabar pat.

– Deja...

Tačiau Deividas pertraukė klausimu:

– O kaip apskritai gyvenimas?

Džordžui ėmė šiek tiek svaigti galva, o Deivido žodžiai skambėjo taip nuoširdžiai ir rūpestingai, kad teko kovoti su noru prisipažinti Deividui, kad jis susižalojo žirklėmis ir atsigulė į ligoninę, užtikęs žmoną mylintis su kitu vyru.

Jis suprato, kad Deivido neišprašys. Buvo per silpnas. Tiek dvasiškai, tiek fiziškai. Jei pamėgins Deividą išspirti, greičiausiai sukels erzelį ir pridarys gėdos Keitei. Galbūt geriausia buvo nesiimti jokių veiksmų. Ir, žinoma, šiandien, labiau nei kurią kitą dieną, jam geriau slėpti savo jausmus.

– Džordžai, – kreipėsi Deividas.

– Prašau?

– Klausiau, kaip gyveni, – priminė Deividas.

– Gerai, – atsakė Džordžas. – Tiesiog gerai.

134

Keitė pastūmė lašišą į šoną, toliau nuo savęs.

Jai patiko sprendimas per vestuves neprisikimšti, be to, norėjo pasilikti vietos tiramisui.

Rėjus po stalu lėtai glamonėjo jos koją. Iš kairės mama kalbėjosi su Alanu apie čemerių auginimą ir dekoratyvinius kopūstus. Iš dešinės Barbara pasakojo tėčiui apie keliavimo su nameliu ant ratų malonumus. Tėtis atrodė labai laimingas, greičiausiai tuo metu galvojo apie ką nors kitą.

Jie sėdėjo dvidešimčia centimetrų aukščiau už kitus. Priminė televizijos laidą. Padavėjos baltais švarkais. Prabangių įrankių žvagėjimas. Tylus brezento šiugždėjimas.

Buvo keista matyti Deividą Simondsą, pasodintą kitame palapinės gale, besišnekučiuojantį su Mona ir servetėle tapšnojantį lūpų kampučius. Parodė jį Rėjui ir ketino nebekreipti į jį dėmesio, kaip nekreipė dėmesio į Eilinos ir Ronio šuns lojimą, jis buvo nejuokais įsiutęs, todėl perkeltas į gretimą sodą.

Apsilaižiusi pirštus rinko trupinius iš duonos lėkštelės.

Tonis su Džeimiu vis dar sėdėjo demonstratyviai susikibę rankomis. Tai buvo žavu. Net ir mama taip manė. Rėjaus tėvams, rodos, tai nerūpėjo. Gal jų rega pasilpusi. O gal Hartlepule visi vyrai laikosi už rankų.

Tėtis palietė jai ranką.

– Kaip reikaliukai?

– Reikaliukai gerai, – atsakė Keitė. – Reikaliukai labai gerai.

Patiektas tiramisas, tiesą pasakius, truputį nuvylė. Tačiau šokoladiniai saldainiai, kuriuos atnešė prie kavos, buvo fantastiški. Todėl ant jos kelių įsitaisęs Džeikobas kiek nusiminė, kai pamatė, kad ji savuosius jau suvalgiusi (dėl šventos ramybės Barbara didvyriškai paaukojo savo saldainius).

Vėliau pasigirdo garsus barbenimas į stalą, šurmulys nuščiuvo ir atsistojo Edas.

– Ponai ir ponios, per vestuves tradiciškai pabroliui priklauso atsistojus pasakoti netašytas istorijas ir nešvankius anekdotus, kad visi pasijustų labai nejaukiai.

– Būtent, – šūktelėjo dėdė Daglasas.

Palapine nuvilnijo neramus juokas.

– Tačiau šios vestuvės šiuolaikiškos, – tarė Edas. – Todėl pasakysiu keletą gražių žodžių apie Keitę ir kai ką malonaus apie Rėjų. Perskaitysiu keletą telegramų ir padėkų. Paskui atsistos Sara, Keitės pamergė, ir papasakos keletą netašytų istorijų ir nešvankių anekdotų, kad visi pasijustų nejaukiai.

Per palapinę vėl nuvilnijo nervingas juokas.

Džeikobas čiulpė nykštį ir žaidė su jos vestuviniu žiedu, o Rėjus ją apsikabino ir tyliai tarė:

– Myliu tave, žmona.

135

Džordžas siurbčiojo desertinį vyną.

– Nuplėšusi jam ausies spenelį, pametė mašinoj, – pasakojo Sara, – todėl policininkas turėjo apieškoti mašinos grindis. Nežinau, kam iš jūsų teko sėdėti fiate pandoje, bet toje mašinoje galima pamesti net, tarkim, šunį. Tarp obuolių nuograužų. Cigarečių pakelių. Sausainių trupinių.

Džudė užsidengė burną servetėle. Džordžas nesuprato, ar ji tramdo juoką, ar ruošiasi vemti.

Keitės draugė tikrai mokėjo viešai kalbėti. Nors Džordžui buvo sunku patikėti pasakojimu apie Polą Hardingą. Nejau įmanoma, kad tas jaunuolis būtų išlipęs pro Keitės langą, nukritęs nuo virtuvės stogo ir susilaužęs čiurną be Džordžo žinios? Galbūt įmanoma. Atrodo, nuo jo labai daug dalykų buvo slepiama, arba jis jų nepastebėdavo.

Gurkštelėjo dar desertinio vyno.

Džeimis su Toniu vis dar laikėsi už rankų. Jis nė kiek nenumanė, kaip turėtų į tai reaguoti. Prieš kelis mėnesius būtų užkirtęs tam kelią, kad neįsižeistų kiti žmonės. Bet dabar nelabai pasitikėjo savo nuomone ir juolab savo galimybėmis užkirsti kam nors kelią.

Jo šeimininkavimas šiame pasaulyje ėjo į pabaigą. Dabar pasaulis priklausė jaunajai kartai. Keitei, Rėjui, Toniui, Sarai, Edui. Taip ir turėtų būti.

Jis nė kiek nesijaudino, kad sensta. Kvaila jaudintis, jog sensti. Sensta visi. Bet dėl to netampa maloniau.

Tenorėjo būti labiau gerbiamas. Galbūt pats dėl to kaltas. Prisiminė, kaip iš ryto kurį laiką pragulėjo griovyje. Tokia veikla tikrai nesuteikia orumo. O kai žmogus elgiasi neoriai, argi gali tikėtis pagarbos?

Pasilenkė, paėmė Džeikobą už rankos, švelniai ją suspaudė ir pagalvojo, kokie jiedu panašūs: abu sukasi kažkokiose nutolusiose orbitose, už tūkstančių mylių nuo ryškaus centro, kuriame priimami sprendimai ir kuriama ateitis. Tačiau jiedu, be abejo, sukosi priešingomis kryptimis: Džeikobas į šviesą, o jis – nuo jos.

Džeikobo ranka nesukrutėjo. Liko suglebusi, negyva. Džordžas suprato, kad jo anūkas miega.

Paleido Džeikobo ranką ir ištuštino taurę vyno.

Skaudi tiesa – jam nepasisekė. Beveik visose srityse. Santuokoje. Tėvystėje. Darbe.

Jis taip ir nepradėjo tapyti.

Tada Sara tarė:

– ... keli nuotakos tėvo žodžiai.

To jis visai nesitikėjo.

Laimei, pasigirdo skatinamieji plojimai, per kuriuos jam pavyko sutelkti mintis. Pavyko prisiminti pokalbį su Džeimiu prieš pietus.

Atsistojo ir apžvelgė svečius. Pasijuto gana jausmingai. Buvo sunku pasakyti, kokie jausmai užplūdo. Daugybė skirtingų, ir tai jau savaime trikdė.

Jis pakėlė taurę.

– Norėčiau pasiūlyti tostą. Už mano nuostabią dukrą, Keitę. Ir už jos šaunų vyrą, Rėjų.

Žodžiai „už Keitę ir Rėjų“ sugrįžo aidu.

Jau sėsdamasis stabtelėjo. Susiprato, kad tai tam tikra prasme paskutinis jo pasirodymas, kad jo žodžių daugiau nebesiklausys šešiasdešimt septyniasdešimt žmonių. Tad nepasinaudoti tokia proga – tai pripažinti pralaimėjus.

Jis išsitiesė.

– Didžiąją laiko dalį šioje planetoje praleidžiame galvodami, kad gyvensime amžinai...

136

Džinė įsikibo į stalo kraštą.

Jei būtų buvusi bent kiek arčiau, būtų įsitvėrusi Džordžui į rankovę ir per prievartą pasodinusi, bet tarp jų sėdėjo Keitė su Rėjumi, ir visi juos stebėjo, tad jokių galimybių jam sutrukdyti ir dar labiau nepabloginti padėties.

– Kaip kai kurie jau žinote, pastaruoju metu mano sveikata pašlijo...

Dieve švenčiausias, ar tik jis neketina kalbėti apie savęs žalojimą, ligoninę ir vizitus pas psichiatrą? Ir šnekės priešais beveik visus jų pažįstamus. Džeimio bučiniai su Toniu prieš tai nublanks kaip menkutis mažmožis.

– Visi laukiame, kada pagaliau išeisime į pensiją. Kada galėsime atsidėti darbui sode. Kada turėsime laiko perskaityti per Kalėdas ir gimtadienius gautas knygas.

Keletas žmonių nusijuokė. Džinė nesuprato kodėl.

– Tik išėjęs į pensiją, ant šlaunies pastebėjau nedidelį auglį.

Vendė Karpenter kaip tik šiuo metu buvo gydoma chemoterapija. O Kenetui praeitą rugpjūtį iš gerklės išpjovė gumbą. Dievas žino, ką jie dabar galvoja.

– Suvokiau, kad mirštu.

Džinė sutelkė dėmesį į cukrinę ir stengėsi apsimesti, kad yra tame jaukiame Paryžiaus viešbutyje.

137

Džeimis stebėjo, kaip jo tėtis ima raudoti septyniasdešimties žmonių akivaizdoje, ir pajuto skausmą, primenantį apendicitą.

– Aš. Džinė. Alanas. Barbara. Keitė. Rėjus. Mes visi mirsime, – nuo stalo nusirito ir kažkur palapinės gale sudužo taurė, – tačiau nenorime to pripažinti.

Džeimis pažiūrėjo į šoną. Tonis spoksojo į jo tėvą. Atrodė kaip nupurtytas elektra.

– Nesuprantame, kaip tai svarbu. Ši... ši vieta. Medžiai. Žmonės. Tortai. Viskas pražus. Ir suprasime savo klaidą. Tačiau jau bus per vėlu.

Netoliese, sode, sulojo Eilinos šuo.

138

Džordžui nesisekė išlaikyti minties nuoseklumo.

Desertinis vynas proto toli gražu nepraskaidrino. Buvo gerokai jausmingesnis, nei planavo. Paminėjo vėžį, o tai visai nešventiška. Nejau gali būti, kad jis apsikvailino?

Atrodė, geriausia išeitis – užbaigti kalbą kiek įmanoma greičiau ir elegantiškiau.

Pasisukęs paėmė Keitę už rankos. Jai ant kelių snaudė Džeikobas, tad gestas išėjo kiek nerangesnis, nei jam norėjosi. Turės pakakti ir tokio.

– Mano mieloji dukra. Mano mieliausioji, mieliausioji dukra, – ką jis konkrečiai norėjo pasakyti? – Tu, Rėjau ir Džeikobai. Niekad. Niekad nenuvertinkite vienas kito.

Taip geriau.

Paleidęs Keitės ranką prieš sėsdamasis norėjo paskutinį kartą apžvelgti palapinę, bet tolimajame kampe pastebėjo sėdintį Deividą Simondsą. Per pietus jis sėdėjo nusigręžęs. Todėl valgant Džordžui neteko susidurti su jo žvilgsniu.

Džordžas suvokė, kad jis galbūt ne tik apsikvailino, bet ir kad tai nutiko Deivido Simondso akivaizdoje.

– Tėti, – kreipėsi Keitė, įsikibusi jam į ranką.

Džordžas sustingo pusiausėdomis.

Tas vyriškis atrodė toks savimi patenkintas, toks sveikas, toks sumautas dabita.

Vaizdiniai sugrįžo. Tie patys, kurių taip ilgai stengėsi neprisiminti. Miegamojo prieblandoje besikilnojantys suglebę vyro sėdmenys. Kojų gyslos. Apšepęs kapšelis.

– Tėti, – kreipėsi Keitė.

Džordžas nebegalėjo pakęsti.

139

Džinė sukliko. Iš dalies todėl, kad Džordžas lipo per stalą. Iš dalies todėl, kad nuvertė kavinuką ir link jos tekėjo karštas rudas skystis. Ji atšoko atgal ir dar kažkas suriko. Džordžas nušoko nuo stalo ir ėmė eiti per palapinę.

Ji pasisuko į Rėjų.

– Dėl Dievo meilės, daryk ką nors.

Rėjus akimirką buvo sustingęs, tada pakilo nuo kėdės ir nuėjo paskui Džordžą.

Jis pavėlavo.

Džinė matė, kur Džordžas keliauja.

140

Džordžas sustojo priešais Deividą.

Palapinėje buvo labai, labai tylu.

Džordžas nusitaikė ir smogė kumščiu Deividui į galvą. Deja, paskutinę akimirką Deividas galvą patraukė, Džordžas nepataikė ir nusitvėrė kažkieno peties, kad neparvirstų.

Laimei, kai Deividas pakilo sprukti, jo kojos įstrigo kėdėje ir jis nerangiai nugriuvo atbulas, pašėlusiai mosuodamas rankomis, tarsi mėgintų ištrūkti plaukdamas nugara per staltiesę.

Taip Džordžui atsirado antra proga smogti. Tačiau suduoti smūgį buvo kur kas sunkiau, nei rodo filmuose, be to, Džordžas šioje srityje

turėjo labai mažai praktikos. Todėl antrasis smūgis pataikė Deividui į krūtinę, o to nepakako.

Po kojomis pasimaišė kėdė. Tai buvo kliūtis. Džordžas ją paspyrė į šalį. Pasilenkė, čiupo Deividą už švarko atlapų ir tėškė kakta jam į galvą.

Paskui buvo sunku pasakyti, kuris kurį muša. Tačiau taškėsi daug kraujo, ir Džordžas buvo visiškai įsitikinęs, kad jis – Deivido, o tai buvo gerai.

141

Džeimiui į atmintį įsirėžė vaizdas: virš galvų lėtai praskrieja tiramisas, paskui jį – šaukštelis. Tėvas su Deividu Simondsu pargriuvo ant stalo. Stalas pasviro it sūpynių lenta: vienas galas nusviro, o kitas, šaudamas į viršų, švystelėjo į orą gausybę daiktų (viena Keitės draugė didžiavosi sugavusi šakutę).

Šiuo požiūriu viskas priminė avariją kelyje. Viskas vyko lėtai, aiškiai ir toli. Skausmas pilve liovėsi. Tiesiog reikėjo imtis veiksmų, kad būtų išvengta rimtesnių sužalojimų.

Priklaupęs Rėjus bandė atplėšti tėtį nuo Deivido Simondso. Deivido Simondso veidas plūdo krauju. Džeimis negalėjo patikėti, kad tėvo metų vyras gali taip sužaloti kitą žmogų.

Džeimis su Toniu susižvalgė ir akimirksniu, netarę nė žodžio, puolė padėti. Jie atsistojo ir šoko per stalą, jei ne sviestinė bandelė, prilipusi prie Džeimio klešnės, būtų atrodę kaip Starskis su Haču.

Drauge nubėgo į palapinės galą. Tonis buvo lankęs pirmosios pagalbos kursus, jis priklaupė prie Deivido, nes šis atrodė labiausiai nukentėjęs. Džeimis nuėjo pasikalbėti su tėčiu.

Kai jis priėjo, Rėjus kaip tik klausė:

– Dėl Dievo meilės, kodėl taip padarėt?

Tėvas jau ruošėsi atsakyti, bet Džeimis akimirksniu sumojo, kad niekas nežino, kodėl jis taip pasielgė. Išskyrus jį ir Keitę, mamą ir tėtį. Ir, žinoma, Deividą. Ir Tonį, nes prieš pietus Džeimis pasidalijo su juo visais naujausiais gandais. Mama pabėgo iš palapinės, nes išsigando,

kad dabar visi sužinos. Bet jei Džeimis imsis skubių veiksmų, dėl proto aptemimo bus galima apkaltinti vaistus. Nes po rėžtos kalbos visi suprato, kad tėčiui galvoje pasimaišė.

Todėl kai tėtis žiojosi sakyti:

– Todėl, kad...

Džeimis staigiai uždengė jam burną delnu, bet tikriausiai per stipriai, nes pliaukštelėjo gan garsiai, todėl tėtis su Rėjumi apstulbo, tačiau bent taip pavyko jį užčiaupti.

Džeimis pasilenkė prie jo ir sukuždėjo:

– Nieko nesakyk.

Tėtis jam atsakė:

– Nnnnn.

Atsisukęs į Rėjų Džeimis pasakė:

– Nuvesk jį į namą. Į antrą aukštą. Į miegamąjį. Tegu... tegu jis ten lieka, gerai?

Rėjus atsakė:

– Kaip pasakysi.

Lyg Džeimis būtų paprašęs patraukti bulvių maišą. Jis pakėlė Džeimio tėvą ir išvedė iš palapinės.

Džeimis priėjo prie Tonio.

Deividas kartojo:

– Jis visiškas beprotis.

Džeimis tarė:

– Prašau atleisti, – tuomet atsisuko į Tonį ir sukuždėjo, – nuvesk jį į svetainę ir iškviesk greitąją.

Tonis atsakė:

– Nemanau, kad jam reikia greitosios.

– Tada iškviesk taksi, nesvarbu. Tiesiog reikia, kad jo čia neliktų.

– A, aišku, supratau, – atsakė Tonis ir paėmė Deividą už parankės: – Eime, vyruti.

Atsistojęs ir atsisukęs Džeimis suprato, kad viskas truko tik keletą sekundžių ir svečiai, netgi dėdė Daglasas, lyg suakmenėję vis dar sėdėjo be žado. Jie laukė kokio nors pareiškimo ar paaiškinimo ir buvo akivaizdu, jog tai išgirsti tikėjosi iš Džeimio, bet jam šiuo metu būtinai reikėjo pasikalbėti su motina, todėl pasakė:

– Tuoj grįšiu.

Išbėgo iš palapinės ir pamatė, kad mamą guodžia jam nepažįstama moteris, o Rėjus ir Tonis veda tėvą ir Deividą į namą stengdamiesi, kad trijulė nesusitiktų.

Mama verkė. Ją apsikabinusi laikė nepažįstama moteris.

Džeimis tarė:

– Noriu pasikalbėti tik su mama.

Moteris atsakė:

– Aš Ursula. Gera jos draugė.

– Grįžkite į palapinę, – ištarė Džeimis, bet moteris nepajudėjo. – Atleiskite. Nenorėjau pasirodyti nemandagus. Tačiau noriu, kad kuo greičiau pasišalintumėt.

Moteris atsitraukė ir atsargiai, tarsi bijotų sukiršinti beprotį, tarė:

– Gerai.

Džeimis paėmė mamą už rankos ir pažvelgė į akis:

– Viskas bus gerai.

– Aš viską paaiškinsiu, – pasakė verkdama mama.

– Nebūtina, – nutraukė Džeimis.

– Ne, – tęsė mama, – vyras, kuriam trenkė tavo tėtis...

– Žinau, – nukirto Džeimis.

Mama trumpam nutilo, paskui išlemeno:

– Dieve mano.

Jai ėmė linkti keliai ir Džeimis kelias sekundes ją prilaikė, kad nenugriūtų.

– Mama?

Ji įsikibo jam į ranką ir atsitiesė:

– Iš kur tu sužinojai?

– Papasakosiu vėliau, – atsakė Džeimis, – visa laimė, kad daugiau niekas nežino.

Buvo sunku prisiminti, kada paskutinį kartą sugebėjo taip vyriškai suvaldyti situaciją. Turėjo suktis greitai, kol nedingo kerai.

– Grįžkim. Aš pasakysiu kalbą.

– Kalbą? – persigando mama.

Džeimis ir pats truputį nervinosi.

– Apie ką bus ta kalba? – paklausė mama.

– Apie tėtį, – atsakė Džeimis, – pasikliauk manimi.

Laimei, mama neturėjo jėgų priešintis, todėl apkabinęs per pečius lengvai nuvedė atgal į palapinę.

Įėjus pro medžiaginę uždangą, stojo mirtina, įtampos pritvinkusi tyla, girdėjosi tik jų batų gurgždesys.

Keitė ant kelių laikė Džeikobą. Kai prie stalo su mama priėjo Džeimis, Džeikobas išpyškino:

– Senelis susimušė.

Kažkas tvardė isterišką krizenimą.

Džeimis paglostė Džeikobui galvą, pasodino mamą ir atsisuko į svečius. Atrodė, kad jų skaičius per pastarąsias kelias minutes stebuklingai padvigubėjo. Galvoje staiga pasidarė tuščia, jis pamanė, ar jam reikės apsikvailinti taip pat kaip tėčiui.

Tada smegenys vėl įsijungė ir jis suvokė, kad po tėčio išpuolio visiems palengvės, kai tik išgirs bent poros žodžių junginį.

Jis tarė:

– Atleiskite. Tai nebuvo įtraukta į planą.

Niekas nesijuokė. Suprantama. Reikėjo kalbėti rimčiau.

– Pastaruoju metu tėtis ne itin gerai jaučiasi. Tai turbūt ir patys supratote.

Ar užsiminti apie vėžį? Reikės, kito kelio nėra.

– Jums palengvės, kai sužinosite, kad jis neserga vėžiu.

Buvo kebliau nei tikėjosi. Palapinėje tvyrojo laidotuvių nuotaika. Jis pažvelgė į mamą. Ji sėdėjo nuleidusi galvą ir bandė nosinę suspausti į kuo mažesnį rutuliuką.

– Jis labai prislėgtas. Ir jį kamuoja nerimas. Ypač dėl vestuvių. Ir ypač dėl kalbos prie stalo.

Pagaliau įsivažiavo.

– Juo rūpinasi labai geras gydytojas. Jis jam išrašė valiumo. Šiandien tėtis nemažai jo išgėrė. Kad atsipalaiduotų. Manau, persistengė.

Ir vėl niekas nesijuokė, bet pasigirdo prislopintas murmesys, teikiantis vilčių.

– Tikėkimės, kad šiuo metu jis miega lovoje.

Staiga Džeimis suprato, kad turi pateisinti ne tik nevykusią tėvo kalbą, bet ir tai, kad jis visų akivaizdoje trenkė mamos meilužiui. O tai bus gerokai sunkiau. Jis nutilo. Ilgam. Ir atmosfera vėl ėmė vėsti.

– Neturiu nė menkiausio supratimo, kodėl tėtis trenkė Deividui Simondsui. Atvirai kalbant, negalėčiau garantuoti, jog tėtis suvokė, kad muša Deividą Simondsą.

Jautėsi lyg slidininkas, dideliu greičiu lekiantis nuo šlaito, tankiai apaugusio storais medžiais.

– Prieš keletą metų jie drauge dirbo Šeperdsų įmonėje. Nežinau, ar jiems teko susitikti vėliau. Bet tai puiki pamoka, kad prisirijus receptinių vaistų nederėtų į savo dukros vestuves kviesti bendradarbio, su kuriuo nesisekė sutarti.

Dėkui Dievui, galiausiai prislopintas murmesys virto juoku. Kvatojo didžioji auditorijos dalis (Eilina su Roniu atrodė kaip užšaldyti). Ir Džeimis suprato, kad ledai pralaužti.

Atsisukęs išvydo Keitę, rankomis apsivijusią Džeikobą, kuris sėdėjo jai ant kelių ir glaudė galvą prie krūtinės. Vargšelis. Kai viskas baigsis, jam reikės pateikti rimtą ir išsamią ataskaitą.

– Tačiau ši diena ypatinga Rėjui ir Keitei, – pakeltu balsu tarė Džeimis, stengdamasis atrodyti žvalus.

– Valio! Valio! – šaukė dėdė Daglasas keldamas taurę.

Iš nustebusių svečių veidų buvo aišku, kad dauguma pamiršo, jog jie vestuvėse.

– Deja, šiuo metu jaunasis rūpinasi nuotakos tėvu...

Palapinės tarpduryje pasirodė Rėjus.

– Meluoju.

Visų žvilgsniai nukrypo į Rėjų, kuris suakmenėjo iš nuostabos, kad atsidūrė dėmesio centre.

– Todėl dėl Rėjaus ir Keitės pamirškime pastarųjų dešimties minučių įvykius ir atšvęskime jų vestuves. Keite ir Rėjau... – čiupo priešais jį ant stalo stovinčią puspilnę taurę, – linkime jums gražios šventės. Ir tikėkimės, kad jūsų tolesniame bendrame gyvenime įvykių bus gerokai mažiau.

Visi pakėlė taures ir pasigirdo truputį padriki pritariančių šūksnių pliūpsniai, o kai Džeimis atsisėdo, visi vėl nutilo, bet Sara ėmė ploti, prie jos prisidėjo visi kiti, tačiau Džeimis nebuvo tikras, ar plojimai skirti Keitei ir Rėjui, ar jo išrėžtai kalbai, kuria pats didžiavosi.

Taip smarkiai užvaldė visuotinis palengvėjimas, jog atsisukęs nustebo, kai pamatė verkiančią mamą.

Ji pažvelgė į Keitę ir ištarė:

– Labai, labai atsiprašau. Tai aš dėl visko kalta, – nusišluostė akis nosinaite ir atsistojo: – Turiu eiti pasikalbėti su tėčiu.

Keitė paklausė:

– Ar tikrai?..

Tačiau mama jau buvo dingusi.

Prie jų išdygo Rėjus ir sausai tarė:

– Nesulaukiu, kada išvyksim į Barseloną.

Džeikobas pasakė:

– Senelis susimušė.

Rėjus atsakė:

– Žinau. Aš čia buvau.

O Keitė bandė paaiškinti:

– Vyras, kuriam jis trenkė, yra...

– Žinau, – nukirto Rėjus, – tavo tėtis man papasakojo. Su visom pikantiškom smulkmenom. Todėl ir laukiu, kada išvyksim į Barseloną. Tarp kitko, jis nusprendė nusnūst. Nemanau, kad greitu metu prisidės prie mūsų.

Tada Džeimis suvokė stulbinamai akivaizdų faktą, apie kurį iki šiol nesusimąstė. Tėtis viską žinojo. Apie mamą ir Deividą Simondsą.

Ėmė šiek tiek svaigti galva.

Jis atsisuko į Keitę:

– O mama žinojo, kad tėtis žino, jog ji su Deividu Simondsu?..

– Ne, – Keitė atsakė dar sausiau už Rėjų, – tėtis, matyt, nusprendė šią džiugią žinią jai pranešt per mūsų vestuves.

– Jėzau, – tarė Džeimis, – kodėl jie išvis nusprendė jį pakviesti į vestuves?

– Tai, – atsakė Keitė, – yra vienas iš klausimų, kuriuos planuoju jiems užduot vėliau. Žinoma, jei nenužudys vienas kito.

– Manai, kad mums reikėtų?.. – Džeimis pakilo nuo kėdės.

– Ne, nemanau, – šiurkščiai atrėžė Keitė, – susitvarkys patys.

Rėjus nuėjo pažiūrėti, kaip jo paties tėvai ištvėrė šį išmėginimą, o greta pasirodė Tonis, laikydamas atidarytą šampano butelį ir porą taurių. Jis atsisėdo ant Džinės kėdės ir tarė Keitei:

– Pirmą kartą dalyvauju vestuvėse. Turiu pasakyti, kad jos kur kas linksmesnės, nei įsivaizdavau.

Džeimis pamanė, kad toks žingsnis gana rizikingas, turint omenyje psichinę Keitės būklę. Tačiau, atrodo, Tonis žinojo, ką daro, tikriausiai dėl to, kad augo su tokia seserimi kaip Bekė, nes Keitė čiupo iš jo rankos butelį, užsivertė galingą mauką ir tarė:

– O žinai, kas išvis geriausia?
– Kas? – paklausė Tonis.
– Kad tu čia.
– Malonu girdėti, – atsakė Tonis, – nors ir nesitikėjau, kad mano pasirodymas bus toks melodramatiškas.
– Dieve, – pasakė Keitė, – kaip noriu šokti.
– Skaitai mano mintis, – tarė Tonis.
– O kur Deividas?.. – nerimavo Džeimis.
– Išrūko su savo mašina, – atsakė Tonis. – Manau, kad bandė išvengti dar vieno susidūrimo. O susidariusiomis aplinkybėmis toks sprendimas buvo gana protingas.
Tuo metu it nutukęs angelas palapinės tarpduryje pasirodė vyras, jis nešė kolonėlę su užrašu „Top Sounds".
Tačiau Džeimiui tėtis rūpėjo labiau nei Keitei, be to, jis nemanė, kad tėvai išspręs viską vieni, todėl atsiprašęs Tonio smuko į namą, pakeliui patikindamas porą draugų ir giminaičių, jog jo tėčiui viskas gerai; nuoširdžiai to tikėjosi.
Pabeldė į tėvų miegamojo duris. Už jų nutilo prislopinti balsai. Luktelėjo ir dar kartą pabeldė.
– Kas ten? – paklausė tėtis.
– Čia aš. Džeimis. Tik norėjau sužinoti, ar viskas gerai.
Trumpam stojo mirtina tyla. Aišku, kad ne viskas buvo gerai. Kvailas klausimas.
– Visi susirūpinę. Savaime suprantama.
– Tikriausiai sugadinau visą vakarą, – pasakė tėtis.
Į tokį pareiškimą per uždarytas duris atsakyti buvo sunku.
– Gal gali perduoti Keitei ir Rėjui, kad aš siaubingai atsiprašau už visą sąmyšį? – paprašė tėtis.
– Aišku, – atsakė Džeimis.
Vėl trumpam stojo tyla.
– Ar Deividui viskas gerai? – pasiteiravo tėtis.
– Aha, – atsakė Džeimis, – jis išvyko.
– Gerai, – tarė tėtis.
Džeimis suprato, kad negirdėjo mamos balso. Neatrodė, kad jai atsitiko kas nors siaubingo, bet norėjo tuo įsitikinti.
– Mama?
Atsako nebuvo.

– Mama?..

– Man viskas gerai, – atsakė mama. Jos balse girdėjosi susierzinimas, ir tai keistai ramino.

Džeimis jau ketino sakyti: „Jei ko nors prireiks..." Tačiau ėmęs svarstyti, kas tas „kas nors" galėtų būti (vynas? vestuvių tortas?), nusprendė baigti kalbas.

– Tada jau lipu žemyn.

Niekas neatsakė.

Jis nulipo žemyn ir eidamas per pievelę patikino dar keletą žmonių, kad jo tėčiui viskas gerai. Šokiai jau buvo prasidėję, tad įsmuko į palapinę ir atsisėdo prie Rėjaus, plepančio su Edu apie grindjuostes ir gipsines lubas.

Edas pasišalino. Džeimis išsitraukė cigaretę iš pakelio, kuris gulėjo priešais Tonį, Tonis jam pripylė taurę desertinio vyno ir jie dviese stebėjo dėdę Daglasą, šokantį kaip sužeistas jautis, ir buvo gerai, kad grojo muzika – ji užpildė pauzes, per kurias žmonės imtų mąstyti apie viską, kas įvyko, bet jei išties supratai, kas įvyko, turėjai prisiversti nesiklausyti grojamų dainų žodžių. („Groovy kind of love", „Congratulations", „Stand by your man"...)

Pastarąsias porą savaičių beprotiškai troško pasikalbėti su Toniu. O dabar užteko vien sėdėti greta, liesti jį, kvėpuoti tuo pačiu oru. Kai matėsi paskutinį kartą, atrodė tarsi du atskiri žmonės. Bet per tą laiką jie tapo... kuo? Pora? Dabar, kai viską suprato, tas žodis atrodė netinkamas.

Gal ir gerai būti tuo, ko negali įvardyti.

Su Mona aptarė, kaip pavojinga dulkintis su bosu (tą ji ir darė, nors tai nerekomenduotina). Pasikalbėjo su Rėjaus tėvais, kurių nė kiek nesutrikdė tokia gerokai netradiciška ceremonija (Rėjaus brolis sėdėjo kalėjime, o tai Keitė nutylėjo, be to, vieną kartą policija aptiko buvusį Barbaros vyrą miegantį konteineryje). Jie pasikalbėjo su Kregu, Dženės prižiūrėtoju gėjumi, kuriam savo ruožtu nederėjo su niekuo kalbėtis, nes jis darbe, bet velniop visa tai, Dženė buvo girta ir puikiausiai sutarė su neįtikėtinu nuoboda iš Rėjaus darbo.

Maždaug po valandos į palapinę grįžo mama. Įžengė tarsi karalienė į salę – visi liovėsi šokę ir nutilę ėmė truputį panikuoti dėl savo nederamo elgesio. Tačiau vyrukas su kolonėle „Top Sounds" nežinojo, kas buvo įvykę, todėl Kailė Minaug toliau labai garsiai dainavo „Locomotion".

Džeimis pasirengė šokti nuo kėdės, pribėgti ir išgelbėti ją nuo šito nepageidautino dėmesio, bet Ursula (nepaprastai atletiškai šokusi traukinuką su Keitės ir Rėjaus draugais) priėjo ir ją apkabino, o Džeimis nenorėjo jos nuvyti antrą kartą. Po kelių akimirkų prie jos priėjo Daglasas su Morina ir netrukus jo mama buvo pasirūpinta, pasodinta prie stalo.

Po kelių minučių į palapinę įėjęs tėvas sulaukė daug mažiau dėmesio. Džeimiui vėl kilo mintis juo pasirūpinti. Tačiau tėtis nužingsniavo tiesiai prie Keitės ir Rėjaus ir tikriausiai atvirai jų atsiprašė už savo ankstesnį elgesį, atsiprašymą tikriausiai priėmė, nes jie apsikabino ir Edas nulydėjo tėtį prie stalo, be to, atrodė, jiedu užmezgė tvirtą kartų draugystę (vėliau Džeimis sužinojo, kad prieš keletą metų Edas taip pat buvo patyręs nervinį išsekimą ir kelis mėnesius nekėlė kojos iš namų). Buvo keistoka matyti tėvus prie atskirų stalų. Tačiau dar keisčiau būtų juos matyti esant drauge, nes to Džeimis nėra matęs per jokį susiėjimą, todėl jaudinimąsi dėl jų nusprendė atidėti rytdienai.

Kai Džeimis su Toniu vėliau išėjo į lauką, jau temo, kieme švietė įvairiaspalviai žibintai ant bambukinių lazdų – stebuklingas vaizdas. Pagaliau, atrodė, viskas geriau baigtis nė negalėjo.

Pažaidę su Džeikobu slėpynių, virtuvėje aptiko liūdinčią Džudę, nes Kenetas užmigo rūsio tualete. Jie susirado atsuktuvą, išardė spyną, paguldė jį svetainėje ant sofos, užklojo ir greta ant kilimo pastatė kibirą, o Džudę nusitempė atgal į šokių aikštelę.

Kai Džeikobui atėjo laikas miegoti, Džeimis jam perskaitė „Moliūgų sriubą" ir „Smalsučio Džordžo kelionę traukiniu", tada nusileido žemyn ir šoko su Toniu, o kai užgrojo dainą „Three times a lady", Džeimis nusijuokė, Tonis paklausė, kodėl jis juokiasi, bet Džeimis jį tiesiog prisitraukė ir jie ėmė glamonėtis aikštelės viduryje – glamonėjosi tris minutes ir visą tą laiką Tonio penis į jį trynėsi, o jis nebegalėjo to pakelti, be to, jau buvo pakankamai apgirtęs, todėl nusitempė Tonį į viršų ir liepė neišleisti nė menkiausio garso, kitaip – jį užmušiąs, jie nuėjo į senąjį Džeimio kambarį ir Tonis jį išdulkino didžiulės žirafos ant lentynos, pilnos knygučių apie daktarą Dolitlį, akivaizdoje.

142

Keitė džiaugėsi, kad per tą įvykį laikė Džeikobą ant kelių.

Atrodė, kad Rėjus, Džeimis ir Tonis viską sutvarkys, o jai tereikia laikyti apsikabinus Džeikobą ir tikėtis, kad jo per daug neišgąsdino tai, ką regėjo.

Tiesą sakant, jis atrodė stebinamai abejingas. Tikrovėje nebuvo matęs, kaip mušasi du suaugę vyrai. Matyt, senelis ir tas kitas vyras jam buvo panašūs į turboreindžerius. Tiesa, Keitei nepavyko prisiminti, ar turboreindžerių filmukuose būna kraujo, be to, tėtis nepadarė nei salto, nei suktuko.

Nė nenumanė, ką būtų dariusi, jei Džeikobas nebūtų sėdėjęs jai ant kelių. Akivaizdu, kad tėtis siaubingai kentėjo ir akivaizdu, kad jiems reikėjo daugiau dėmesio kreipti į jo pabėgimą ir valiumą. Kita vertus, kad ir kaip prastai jautiesi, pamąstęs galėjai palaukti, kol baigsis pietūs, ir prikulti ką nors išsivedęs į gatvę, užuot sušikęs dukros vestuvių pobūvį.

Ir akivaizdu, kad mama pakraupo supratusi, kad tėtis žino apie Deividą Simondsą. Bet kodėl, dėl Dievo meilės, ji apskritai pakvietė jį į vestuves.

Iš tiesų Keitė džiūgavo, kad jai nereikėjo raminti kurį vieną iš tėvų ir galvoti, ką ji apie tai galvoja, antraip ir pati galėjo pasekti turboreindžerių pėdomis.

Pobūvį išgelbėjo Džeimis. („Geriausias žaidėjas", – gan taikliai pasakė Rėjus.) Ji nė trupučio nenutuokė, ką Džeimis ketino pasakyti, kai stojosi kalbėti (vėliau Džeimis prisipažino, kad ir pats nenutuokė), ir dėl to nervinosi, nors ne taip kaip mama, ji Džeimiui kalbant sugebėjo perplėšti savo medžiaginę servetėlę, akivaizdu, įsitikinusi, kad jis žada visiems atskleisti, kodėl iš tikrųjų tėtis padarė tai, ką padarė.

Tačiau pasakojimas apie darbovietę buvo genialus. Tiesą sakant, svečius taip įtikino tas paaiškinimas, kad bėgant vakarui Keitė išgirdo keletą visiškai skirtingų versijų, kodėl tėtis jautė neapykantą buvusiam bendradarbiui. Pasak Monos, Deividas skleidė gandus, kad tėtis netaptų direktoriumi. Anot dėdės Daglaso, Deividas buvo alkoholikas. Keitė nusprendė neprieštarauti. Be abejo, iki vakaro pabaigos Deivydas

jau būtų užmušęs kurį nors jų fabriko darbininką ir užkasęs gretimoje giraitėje.

Nesėkmingai mėgino pasiaiškinti Rėjui dėl savo tėvo elgesio. Bet šis tik nusijuokė, apkabino ją ir pasakė:

– Gal galim pasilinksmint nepaisydami tavo šeimos?

Vestuvių proga ji nusprendė parodyti gerą valią ir pripažinti, kad jis teisus. Žinoma, ne garsiai. Tiesiog nieko neatsakė.

Jis pasiūlė vietoj aiškinimosi prisigerti, ir ta jo mintis, pasirodo, buvo visai gera, nes kai tėtis sugrįžo atsiprašyti, ji ne tik nebesijaudino, bet buvo jau beveik pamiršusi, kas įvyko, ir jai net pavyko jį apkabinti, o tai, ko gero, buvo pati diplomatiškiausia atomazga.

Kai išmušė vienuolikta valanda, jie sėdėjo nedideliu rateliu pievos pakraštyje. Ji, Rėjus, Džeimis, Tonis, Sara, Mona. Kalbėjosi apie kalėjime sėdintį Rėjaus brolį. Džeimis skundėsi, kad šios sukrečiančios informacijos nebuvo girdėjęs. Tad Rėjus metė į jį šiek tiek tėvišką žvilgsnį, nes tai nebuvo skirta smagioms paskaloms, ir visiems papasakojo apie narkotikus, vogtas mašinas, pinigus ir kiek laiko bei širdgėlos tėvams kainavo mėginimas sugrąžinti brolį į doros kelią.

Sara tarė:

– Šūdo garas.

O Rėjus atsakė:

– Galiausiai supranti, kad kitų žmonių bėdos yra kitų žmonių bėdos.

Keitė prisitraukė jį į girtą glėbį ir tarė:

– O tu ne šiaip gražuoliukas?

– Gražuoliukas? – nustebo Tonis. – Gal nesakyčiau. Greičiau kietas. Patinas tai jau tikrai.

Rėjus jau buvo ištuštinęs pakankamai alaus, kad priimtų šiuos žodžius kaip komplimentą.

O Keitei buvo gan liūdna, kad jie nepasiims Džeimio su Toniu į Barseloną.

143

Džinė stabtelėjo ant laiptų ir įsikibo į turėklų statinius. Pasijuto apkvaitusi, taip kartais jausdavosi atsidūrusi ant aukšto pastato.

Staiga viskas išaiškėjo.

Jos santykiai su Deividu nutrūko. Kai Džordžas jam smogė, ji jaudinos dėl Džordžo. Kad jis išprotėjo. Kad jis apsikvailins prieš visus pažįstamus.

Ji net nežino, ar Deividas vis dar jų namuose.

Jei tik būtų tai supratusi vakar ar prieš savaitę, ar prieš mėnesį. Būtų pasakiusi Deividui. Jis nebūtų atėjęs į vestuves ir nieko nebūtų atsitikę.

Ar seniai Džordžas žino? Ar dėl to ir tapo toks prislėgtas? O tas kraupus poelgis duše? Ar ji dėl to kalta?

Galbūt jos santuokai atėjo galas.

Ji perėjo laiptų aikštelę ir pabeldė į miegamojo duris. Iš kitos pusės pasigirdo urgztelėjimas.

– Džordžai?

Urgztelėjo dar kartą.

Pravėrė duris ir užėjo į vidų. Jis apsnūdęs gulėjo ant lovos.

Tarė:

– Aa, čia tu.

Ir lėtai lenkdamasis atsisėdo.

Ji pritūpė ant fotelio.

– Džordžai, klausyk...

– Atsiprašau, – tarė Džordžas. Žodžius vebleno lėtai. – Neatleistinai pasielgiau. Palapinėje. Su tavo... Tavo draugu. Su Deividu. Nereikėjo man taip daryti.

– Ne, – atsakė Džinė. – Tai aš... – darėsi sunku kalbėti.

– Aš išsigandau, – atrodė, Džordžas nesiklauso. – Išsigandau... Atvirai sakant, nežinau, ko išsigandau. Senatvės. Mirties. Kad mirsiu nuo vėžio. Kad apskritai mirsiu. Išsigandau kalbos. Viskas buvo miglota. Beveik pamiršau, kad aplink yra kitų žmonių.

– Ar seniai žinojai? – paklausė Džinė.

– Apie ką?

– Apie... – negalėjo to pasakyti.

– A, suprantu, apie ką tu, – pasakė Džordžas. – Tai nesvarbu.

– Noriu žinot.

Džordžas trumpai pamąstė.

– Tą dieną, kai turėjau važiuoti į Kornvalį.

Jis vos svyravo.

– Kaip? – sutrikusi paklausė Džinė.

– Grįžau čia. Ir pamačiau jus. Čia. Ant lovos. Įsirėžė į atmintį. Kaip sakoma.

Džinę supykino.

– Turėjau ką nors pasakyti tada. Žinai, nusimest nuo širdies.

– Atleisk, Džordžai, atleisk.

Jis įsikibo į kelius, kad tvirčiau sėdėtų.

Ji paklausė:

– O kas dabar?

– Ką turi omeny?

– Tarp mūsų.

– Nelabai žinau, – atsakė Džordžas. – Tokioje padėtyje nedažnai tenka atsidurti.

Džinė nesuprato, ar Džordžas norėjo pajuokauti.

Kurį laiką sėdėjo tylėdami.

Jis matė juos nuogus.

Mylintis.

Užsiimant seksu.

Mintys degino ir svilino lyg karšta anglimi, bet ji negalėjo absoliučiai nieko padaryti, nes niekam negalėjo pasakyti. Nei Keitei. Nei Ursulai. Tiesiog reikės taip gyventi.

Į duris pabeldė Džeimis. Jie trumpai šnektelėjo ir jis nuėjo.

Ji graužėsi, kad nepadėkojo. Pagaliau suprato, koks jis puikus, kad pasakė tą kalbą. Privalės padėkoti jam vėliau.

Pažvelgė į Džordžą. Buvo sunku nuspėti, ką jis galvoja. Ir apskritai ar galvoja. Vis dar šiek tiek svyravo. Neatrodė labai sveikas.

– Gal atnešti tau kavos? – paklausė Džinė. – Galiu atnešti kavos abiem.

– Taip, labai gera mintis, – atsakė Džordžas.

Nuėjusi į tuščią (laimei) virtuvę įpylė porą puodelių kavos.

Džordžas savąjį išgėrė vienu mauku.

Ji norėjo pasikalbėti apie Deividą. Norėjo paaiškinti, kad viskas baigta. Norėjo pasakyti, kodėl tai nutiko. Bet buvo beveik įsitikinusi, kad Džordžas nenori apie tai kalbėtis.

Po kelių minučių jis tarė:

– Lašiša man pasirodė visai nebloga.

– Taip, – atsakė Džinė, nors vargu ar prisiminė lašišos skonį.

– Ir Keitės draugai, atrodo, smagi kompanija. Įtariu, kad kai kuriuos buvau sutikęs anksčiau, bet aš ne itin gerai prisimenu veidus.

– Išties, jie atrodo malonūs, – pasakė Džinė.

– Liūdna, kad ta panelė invalido vežimėly, – tarė Džordžas. – Ji labai graži. Baisiai apmaudu.

– Taip, – pritarė Džinė.

– Kad ir kaip ten būtų, – tarė Džordžas ir atsistojo. Džinė jam padėjo. – Geriau leiskimės žemyn. Ne į naudą, kad sėdim čia. Gal gadinam nuotaiką.

– Gerai, – tarė Džinė.

– Ačiū už kavą, – padėkojo Džordžas. – Jaučiuosi tvirčiau.

Jis stabtelėjo prie durų.

– Gal tu leiskis pirma. Man reikia užeiti pas nykštukus.

Ir nuėjo.

Tad Džinė nusileido laiptais ir įžengusi į palapinę suprato, kad Džordžas buvo teisus dėl nuotaikos, nes atrodė, kad visi laukia jos, ir dėl to ji pasijuto nesmagiai. Tačiau priėjo Ursula ir ją apkabino, Daglasas su Morina nusivedė prie stalo, įpylė dar kavos ir dar vyno, o po kelių minučių atėjęs Džordžas atsisėdo prie kito stalo, Džinė mėgino susikaupusi klausytis, ką sako Ursula, Daglasas ir Morina, bet buvo labai sunku. Nes jautėsi taip, lyg ką tik būtų išėjusi iš degančio namo.

Ji stebėjo Džeimį su Toniu ir galvojo, kaip smarkiai pasikeitė pasaulis. Jos tėvas dvidešimt metų miegojo su kaimyne. Dabar jos sūnus šoka su kitu vyru, o jos pačios gyvenimas griūna.

Jautėsi kaip tas vyras iš televizijos filmo apie vaiduoklius, tas, kuris nežinojo, kad yra negyvas.

Nuėjusi atsiprašė Keitės ir Rėjaus. Padėkojo Džeimiui už kalbą. Atsiprašė Džeikobo, nors jis nesuprato, už ką ji atsiprašinėja. Pašoko su Daglasu. Ir pavyko atskirai pasikuždėti su Ursula.

Vakarui bėgant skausmas atlėgo, alkoholis dirbo savo darbą, o tuoj po vidurnakčio, kai svečiai ėmė skirstytis, ji suvokė, kad nebėra Džordžo. Tad su daug kuo atsisveikinusi užlipo į viršų ir aptiko jį jau kietai įmigusį.

Mėgino su juo pasikalbėti, bet jis jau buvo savam pasaulyje. Nežinojo, ar jai galima miegoti toje pačioje lovoje. Tačiau neturėjo kur miegoti. Tad nusirengė, apsivilko naktinius, išsivalė dantis ir įlindo į lovą, greta jo.

Spoksojo į lubas ir tyliai, kad nepažadintų Džordžo, verkšleno.

Neteko laiko nuovokos. Diskoteka baigėsi. Balsai nuščiuvo. Girdėjo aukštyn ir žemyn kopiančių žingsnius. Paskui – tyla.

Pažvelgė į žadintuvą ant naktinio stalelio. Buvo pusė dviejų.

Atsikėlė, įsispyrė į šlepetes, užsimetė chalatą ir nulipo žemyn. Namai buvo tušti. Atsidavė cigarečių dūmais, išsivadėjusiu vynu, alumi ir kepta žuvimi. Atrakinusi virtuvės duris išėjo į sodą manydama, kad pastovės po naktiniu dangumi ir galvoje praskaidrės. Tačiau buvo šalčiau, nei ji tikėjosi. Vėl lijo, žvaigždžių nesimatė.

Grįžo į vidų, užlipo į viršų, įlindo į lovą ir gulėjo, kol galiausiai miegas ją įveikė.

144

Džordžas pabudo iš ilgo kieto miego, be jokių sapnų, patenkintas ir pailsėjęs. Keletą akimirkų gulėjo žvelgdamas į lubas. Gipso sluoksnyje prie lempos tvirtinimo buvo nedidelis įskilimas, panašus į Italijos žemėlapį. Jam reikėjo į tualetą. Iškėlė kojas iš lovos, apsiavė šlepetes ir pasispirdamas išėjo iš kambario.

Tačiau leisdamasis laiptais prisiminė, kas vakar įvyko. Tai jį supykino ir keletą sekundžių turėjo laikytis už turėklų, kol atgavo savitvardą.

Grįžo į miegamąjį pasikalbėti su Džine. Bet ji vis dar kietai miegojo nusukusi veidą į sieną ir tyliai knarkė. Pamanė, kad jai bus sunki diena, todėl geriau priverstinai nežadinti. Išeidamas į koridorių tyliai uždarė duris.

Užuodė skrudintą duoną, keptą šoninę, kavą ir keletą kitų, ne tokių malonių, kvapų. Ant palangės pustuščiame kavos puodelyje plūduriavo kelios nuorūkos. Galva buvo tarsi sudaužyta. Gali būti valiumo ir alkoholio padariniai.

Reikėjo pasikalbėti su Keite.

Nuėjo į vonią nusilengvinti, paskui nusileido žemyn.

Tačiau pro virtuvės duris pirmiausia pamatė ne Keitę, o Tonį. Tai jį kiek suglumino. Apie Tonį buvo pamiršęs.

Tonis, Džeikobo džiaugsmui, iš skrebučių gabalėlių statė improvizuotą šuns skulptūrėlę. Nejau jiedu su Džeimiu nakvojo namuose? Džordžas suprato, kad dabar tai nebesvarbu. Be to, jis neturėjo teisės pamokslauti apie moralę. Tačiau protas buvo susitraukęs ir tas klausimas jį truputį užkimšo.

Kai įėjo į virtuvę, kalbos nutilo ir visi atsigręžė. Keitė, Rėjus, Džeimis, Tonis, Džeikobas. Jis žadėjo pasivesti Keitę į šalį. Akivaizdu, kad tai neįmanoma.

– Labas, tėti, – tarė Džeimis.

– Džordžai, – pasisveikino Rėjus.

Abu gana susikaustę.

Jis susikaupė:

– Keite. Rėjau. Noriu atsiprašyti už vakarykščius veiksmus. Man labai gėda ir tai neturėtų pasikartoti.

Visi tylėjo.

– Jei kaip nors galėčiau atpirkti savo kaltę... – pridūrė.

Visi sužiuro į Keitę. Džordžas pastebėjo, kad ji laiko duonriekį peilį.

Rėjus tarė:

– Juk neketini nudurt savo tėvo?

Niekas nenusijuokė.

Keitė pažvelgė į peilį.

– Oi, atsiprašau. Ne, – padėjo peilį ir stojo nejauki tyla.

Tada Tonis atsistojo, atitraukė savo kėdę, kad Džordžas galėtų atsisėsti, persimetė per ranką rankšluostį, kaip padavėjas, ir pasakė:

– Turim karštos kavos, arbatos, apelsinų sulčių, skrudintos duonos, plaktos kiaušinienės, virtų kiaušinių...

Džordžas svarstė, ar čia koks nors homoseksualų juokelis, bet kiti nesijuokė, tad pasiūlymą priėmė už gryną pinigą, atsisėdo, padėkojo Toniui ir pasakė, kad norėtų juodos kavos ir plaktos kiaušinienės, jei nesunku.

– Turiu iš skrebučių padarytą šunį, – tarė Džeikobas.

Pamažu kalba užsivedė iš naujo. Tonis papasakojo, kaip Kretoje buvo nukritęs nuo mopedo. Rėjus papasakojo, kaip suorganizavo Keitei fejerverkus. Džeikobas paskelbė, kad jo skrebutinis šuo yra vardu Skrebius, tada nukando jam galvą ir praplyšo kvatotis.

Maždaug po dvidešimties minučių vyrai nuėjo pakuoti daiktų, Džordžas liko vienas su savo dukra.

Keitė pliaukštelėjo sau per kaktą ir paklausė, kaip jam sekėsi *ant aukšto*. Jis pliaukštelėjo sau per kaktą ir atsakė, kad *ant aukšto* jam sekėsi neblogai. Jis paaiškino, kad vakarykštės dienos įvykiai išblaškė visas miglas. Žinoma, jam dar teks išspręsti keletą bėdų, bet panika pranyko. Jį kamavo egzema. Tą jis jau suprato.

Ji pritilo, paglostė jam ranką ir staiga labai surimtėjo. Džordžas sunerimo, kad ji ims šnekėti apie Džinę ir Deividą Simondsą. Jis nenorėjo kalbėtis apie Džinę ir Deividą Simondsą. Jam būtų labai smagu likusį gyvenimą išvengti pokalbių šia tema.

Jis paėmė Keitę už rankos ir spustelėjo.

– Na. Geriau eik krautis savo žaislų.

– Taip, – tarė Keitė. – Ko gero, tu teisus.

– Keliauk, – pasakė Džordžas. – Aš išplausiu indus.

Po pusvalandžio pagaliau atsikėlė Džinė. Atrodė sutinusi ir suvargusi, kaip pabudusi po chirurginės operacijos. Kalbėjo nedaug. Jis paklausė, kaip jaučiasi. Atsakė, kad gerai. Jis nusprendė daugiau nekamantinėti.

Rytui įpusėjus, visi susirinko pagrindiniame prieškambaryje atsisveikinti. Keitė, Rėjus ir Džeikobas patraukė į Hitrou, o Džeimis su Toniu grįžo į Londoną. Atsisveikinimas buvo gan niūrus, o kai jie išvyko, namai tapo neįprastai tylūs.

Laimei, po dešimties minučių atvyko kulinarai susirinkti savo rakandų, o po jų pasirodė ponia Džekson, jauna moteris su auskaru lūpoje, atsakinga už namo sutvarkymą.

Kai svetainė buvo išsiurbta, jis ir Džinė įsitaisė ant sofos su pilnu arbatiniu ir lėkšte sumuštinių, kol buvo šveičiama virtuvė. Džordžas dar kartą atsiprašė už savo elgesį, o Džinė jam pranešė, kad daugiau nebesimatys su Deividu.

Džordžas padėkojo:

– Ačiū tau.

Jam atrodė, kad tai patys maloningiausi žodžiai.

Džinė pravirko. Džordžas nenumanė, ką tokiu atveju daryti. Uždėjo jai ant peties ranką. Atrodė, kad tai neveikia, tad ranką patraukė ir tarė:

– Aš tavęs nepaliksiu.

Džinė išsipūtė į nosinę nosį.

– Ir neprašysiu, kad tu mane paliktum, – pridūrė, kad ji suprastų, kokia tiksliai jos padėtis.

Šiaip ar taip, mintis absurdiška. Ką jis veiktų išėjęs? Arba jei išeitų Džinė? Jis per senas pradėti naują gyvenimą. Abu per seni.

– Puiku, – tarė Džinė.

Jis pasiūlė jai dar vieną sumuštinį.

Po pietų buvo išardyta palapinė ir Džordžas galėjo keletą valandų iki vakarienės pasidarbuoti prie studijos. Suvokė, kad baigęs statybas nusivils. Žinoma, turės vietelę, kurioje galės paišyti ir tapyti. Tačiau kurį laiką jam reikės kažkuo užsiimti, nes, sprendžiant iš fikuso eskizo, praeis keli mėnesiai, kol tapymas ir paišymas ims teikti džiaugsmą.

Galėtų porą kartų per savaitę imti plaukioti vietiniame baseine. Mintis gana protinga. Taptų sveikesnis ir geriau miegotų.

Geriau pagalvojus, gal ir Džinė norėtų su juo plaukioti. Galbūt ji pralinksmėtų. Per šeimos atostogas ji visada mėgdavo baseinus. Žinoma, jau praėjo mažiausiai keleri metai ir ji gali drovėtis vilkėti maudymosi kostiumėlį viešumoje. Žinojo, kad moterys dėl šių dalykų jaudinasi labiau nei vyrai. Vis tiek pasiūlys jai šią mintį ir pažiūrės, ką ji mano.

Arba ilgas savaitgalis Briugėje. Dar vienas pasirinkimas. Neseniai skaitė apie ją laikraštyje. Miestas Belgijoje, jei atmintis neapgauna, vadinasi, ten galima nusigauti nepakilus nuo žemės.

Jis nusipurtė. Atšalo ir temo. Tad rūpestingai sukrovęs statybines medžiagas grįžo namo. Persivilko švariais drabužiais ir nusileido į virtuvę.

Džinė gamino lazaniją. Jis išsivirė puodelį kavos, atsisėdo už stalo ir ėmė vartyti TV gidą.

– Gal gali iš stalčiaus ištraukti aliumininį prikaistuvį? – paprašė Džinė.

Džordžas atsilošė, išėmė ir padavė jai prikaistuvį. Tuo pat metu užuodė silpną gėlių aromatą, tokiu anksčiau kvepėdavo Džinė. O gal tai buvo apelsinų šampūnas iš „Sainsburio" prekybos centro. Labai malonus kvapas.

Ji padėkojo ir pažvelgė į TV gidą. Jis žiūrėjo į dviejų merginų, suaugusių galvomis, nuotrauką. Nuotrauka buvo nemaloni, tad jis pasijuto nekaip. Ėmė skaityti. Moteris rodys dokumentiniame filme per ketvirtą kanalą. Dokumentinis filmas baigsis vaizdine jų chirurginio atskyrimo operacijos medžiaga. Be abejo, operacija rizikinga, viena

arba abi merginos gali mirti. Straipsnyje nerašoma apie operacijos padarinius.

Virtuvės grindys truputį pakrypo.

– Ko norėsi su lazanija? – paklausė Džinė. – Žirnelių ar brokolių?

– Prašau? – tarė Džordžas.

– Žirnelių ar brokolių? – pakartojo Džinė.

– Brokolių, – atsakė Džordžas. – Galbūt reikėtų atsikimšti butelį vyno.

– Tebūnie brokoliai ir vynas, – tarė Džinė.

Džordžas pažvelgė į TV gidą.

Laikas baigti šitas nesąmones.

Jis pervertė puslapį, atsistojo ir susirado kamščiatraukį.

Haddon, Mark
Ha63 Dėmė : romanas / Mark Haddon ; iš anglų kalbos vertė Albinas Šorys. - Vilnius : Metodika, 2012. - 320 p.
ISBN 978-609-444-090-8

„Dėmė" - tai neįprastai atvirai papasakota istorija apie ką tik į pensiją išėjusį baimių apimtą Džordžą Halą ir jo šeimą: žmoną Džinę, užmezgusią meilės romaną su jo buvusiu kolega Deividu, dukterį Keitę, kuri viena augina mažametį sūnų ir ruošiasi tekėti už Rėjaus, vyro iš žemesnio nei jų šeima visuomenės sluoksnio, ir sūnų Džeimį, gal per vėlai suvokusį, kad iš tikrųjų myli savo vaikiną Tonį. Džordžas įsitikinęs, kad gydytojo diagnozuota egzema ant jo šlaunies yra mirtinas vėžys, todėl bando jį pats pašalinti žirklėmis nė nesusimąstydamas, kokių padarinių šis jo poelgis gali sukelti.

UDK 821.111-31

Mark Haddon
Dėmė

Iš anglų kalbos vertė
Albinas Šorys

Redagavo
Loreta Daukšytė

Viršelio dailininkė
Algina Raklevičiūtė

Maketavo
Sigrida Juozapaitytė

Leidykla „Metodika"
Odminių g. 8, LT-01122 Vilnius, info@metodika.lt
Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė",
Vakarinis aplinkkelis 24, LT-48184 Kaunas

Markas Haddonas (gim. 1962)
poetas. Oksfordo universitete studijavo anglų kalbą ir literatūrą. Nuo 1987 m. sėkmingai rašo ir iliustruoja knygas vaikams. Rašytojo knygos jau pelnė garsių apdovanojimų. M. Haddonas yra milžiniško populiarumo sulaukusio ir lietuvių kalba išleisto romano „Tas keistas nutikimas šuniui naktį" autorius.
„Dėmė" yra antroji autoriaus knyga suaugusiesiems.

„Dėmė" – tai neįprastai atvirai papasakota istorija apie ką tik į pensiją išėjusį, baimių kupiną Džordžą Halą ir jo šeimą: žmoną Džinę, užmezgusią meilės romaną su jo buvusiu kolega Deividu, dukterį Keitę, kuri viena augina mažametį sūnų ir ruošiasi tekėti už Rėjaus, vyro iš žemesnio nei jų šeima visuomenės sluoksnio, ir sūnų Džeimį, gal per vėlai suvokusį, kad iš tikrųjų myli savo vaikiną Tonį. Džordžas įsitikinęs, kad gydytojo diagnozuota egzema ant jo šlaunies yra mirtinas vėžys, todėl bando jį pats pašalinti žirklėmis nė nesusimąstydamas, kokių padarinių šis jo poelgis gali sukelti.
Marko Haddono pasakojimo magija – realizmas su nemaža doze patoso ir humoro. Tai neeilinis pasakojimas apie visos šeimos išgyvenimus susidūrus su psichine liga, kuri kartais ne tik griauna, bet ir viską sudėlioja į savo vietas. „Dėmė" itin linksma knyga, nors kai ją skaitai, nesi tikras, ar verkti, ar juoktis.